

צנזורה"ת.

זה השער לד' צדיקים יבואו בו.

ספר

אגרות מהרז"צ

על התורה

חלק ראשון

על ספר בראשית שמות

כולל חידושי אגדה על התורה אמרים
נעימים, יקרים מפז ומפנינים, שבעתים
מוזכרים, מאת כ"ק אדמו"ר ה"ה הרב הגאון
הגדול המפורסם צדיק תמים עה"י פ"ה
נזר הזמן זכו כסש"ת

נו"ס זאב וואלף ציטראן זל"ק"ל

ס"ה סלדק"ק האידא דאראנ' י"ו.

שישה וארבעים שנה היה רועה נאמן
לעדרתו ושם כבוד מנוחתו.

נסדר ויצא לאור ע"י

בני המחבר זל"ק"ל.

נדפס בדפוס המשובח והמפואר של

נו"ס בנימין פריעדמאן כ"י מישהאין סנת תרח"ץ לפ"ק.

NYOMATOTT FRIEDMAN BÉNI VILLANYERŐRE BERENDezett KÖNYV-
NYOMDÁJÁBAN MISKOLC SZÉCHENYI U. 77. — 937.

צעוה"ת.

הקדמה

נדחתנו אלקים ברחמיך ברוב נפלאותיך אלינו ברגש רשפי
 האהבה מלכינו אלקינו לפניך יקרינו עצדיך זכתי רנתם
 ותודתם בשמחה נצרך שערך רצון העולם שהגיענו לזמן הזה.
 להוליל לאור העלונוות חכמה חמדה גבוהה אשר כ"ק אצינו רועינו
 הגאה"ל ז"ל השאיר אחריו זכרה מידוסי אגדה על התורה חלק
 ראשון על ספר בראשית שמות דברים ערבים ונעימים ומתוקים מדבש
 וטופת טופים ישננה האז יגילו הענים שזכינו לעשות נחת רוח
 לנשמתו הטובה וקדושה ולמען יהי שפתותיו דוצות בקצר צנומה
 נכונה. כאשר התפלל דוד הע"ה אגורה באהלך עולמים ואר"י א"ר
 (מק' יצמות ל"ו) וכי אפשר לגור צנני עולמים אלא כך חוגר דוד
 לפני הקצ"ה רצ"ע יהי רצון שיאמר דבר שמועה נפי צעוה"ז דאר"י ח
 משום רצ"י ת"ח שאומרים דבר שמועה מפיו צעוה"ז שפתותיו דוצות
 בקצר, ויתבאר עפ"י דברי כ"ק אצינו ז"ל שפירש הכתוב וטבא אני
 את הנתיים שבצר נחתו מן החיים אשר הם חיים עודנה, וקשה לנה
 כפל הכתוב מן החיים אשר הם חיים, ופשיטא שהחיים הם חיים
 עודנה, ו"ל דהנה איתא במדרש פ' כי תשא וגו' ה"ד מתוקה סנת
 העוצד וגו' והסצע לעשיר איכנו מניח לו לישן, והסצע מן התורה
 לעפ"י שהיא נח אין התלמידים מניחים לו לישן וכו' ואומרים שמועות
 נשנו וכו' והוי והסצע לעשיר איכנו מניח לו לישן עי"ש באריכות.
 ולפי"ז אם משצחים הנתיים צנועשיהם הטובים, והחיים כלמדים מהם
 הרי כאלו הם עודנה בחיים, וזו כיונת הכ' וקצח אני את הנתיים"
 צעוה"ז הטוב צנועשיהם הטובים מן החיים והוי כאלו הי' כתוב צין
 החיים, היינו מצין החיים משצחים ואומרים השמועות טובות מהנתיים.
 ועי"ז יוסג אשר הם חיים עודנה, וזה קאי על הנתיים שאפי' לאחר
 פטירתם, לא נפסק חייתם, ועוד פירש צוה הנאמר כל הנתיים
 צהקפדו על חכם ראוי לקצרו בחיו, ויש להצין איך העונש נדה כנגד
 נדה, אצל עפ"י ה"ל יתבאר ספיר, כי ע"י ההקפד וכיפור מעשיו
 הטובים, ילמדו נוננו החיים, והוי ה"ל כאלו נתי' נתיים צנוערה ואם
 נחעלל צהקפדו על חכם, נונע נוננו חייתו וכאלו קונעו, לכן גם
 העונש נדה כנגד נדה, ועפ"י האמור מוצן ספיר שאם אומרים דבר
 שמועה נפי חכם צעוה"ז, הוי כאלו מי צנני עולמות, ותקויתו
 תעודדינו,

מודעה רבה

כל נקוש סכאמר צספר הזה עכ"ם או אה"ע, הכוונה על אה"ע
 שהי' גדורות הקדמונים, את די לא ידעו, לא בן האונות אשר אכחפ
 חוקים צללם, אדרבה אכחנו מתפללים צעד שלומם כמאמר הכז"ל הוי
 מתפלל וכו', וכאשר הוכיח הגאון צעל תקוה מלחצה, והגאון צעל
 כוז"י ז"ל הטיצה די לעוים, אבי"ר.

אזהרה

איסור הסגת גבול ידוע ומפורש בתורה, וסאריית ישראל לא השידו
 לעשות עולה, והנה אכחנו חוקיים צוה שאקור לקום אדם להדפיס
 ספר זה כמתכונתו או סלח כמתכונתו בלתי רשותינו או בלי כח"נו,
 והשונע יסכון לצנח ותצא עליו צרבה טוב.

* *

*

מי שרולה להסיג ספר הזה יפנה אל האדרעסקע :

CITRON ÁBRAHÁM

főrabbi

Budapest

HAJDUDOROG.

(Ungarn.)

העודדינו, סכל שחרי תורה ואורחי האמת ימלאו בפקר היקר הזה דברי חפץ ומטעמים כאשר חזו, ועל הנעיין לדייק בהמשגרים, כי הרבה יותר כתוב כאן מאשר קראתי לפניכם, ואפי' דברים הנראים לפוס רישתא כפשוטים, יקיים גם הפך זה והפך זה, וינאל שבוונה עמוקה לוטה זה, — וזאת לדעת טחידושים לא הי' נוקדריס כמה ענינים רק צקילור וצרנוזה והרבה יגעתו בהעפאת דברי כ"ק אצינו זל"ל, והרשיתי לי באיזו מקומן להרמיצ דיצור קלת, ואם ימלא איזה טעות, יהל' החקרן בהנעתיק, וד' הטוב יכפר. —

וקראנו גם הפקר "אגרות מהרו"צ" כי גם אצינו הגה"ק זל"ל כרנוז זה, וגם המה דברי אגדה הנאמרים בקצרה ישרה צנוים על הקדמות דברי חכז"ל, דברי חן ומוקר גם יחד ומסולבזי, להלתיז לבות בני ישראל לאציהם טקטונים, וישנם תח"י עוד בכתובים חידושים על חננה חונפי תורה, והרבה דרשות עם חידושים על כ"ך ועל נאמרי חכז"ל ועל פרקי אבות, ועוד חידושי הלכות הרופים ועמוקים, על קרוב לשני עולות סוגיות הש"ס הנה ערוכים, וכל זה רק מיעוטא דמיעוטא מהמון חידושי, כי לדאצונינו רק באיזה שנים רשם כ"ק אצינו זל"ל את דבריו, וחסצנו להדפיס החידושים על התורה בלתי מחולקים, אבל נחמנת לוק העת הוכרחנו להקיע מזה, אמנם כאשר ראינו שיעבור זמן רב, והפנינים היקרים עודנה טובכים, צין יריעות הקונטרסים, אמרנו דפקטו מועט דפקטו, וכאשר ירחיב ד' את גבולינו, נסתדל להוליא לאור גם יתר החלקים.

ואם אמרנו לפקר לפניך קורא נעים ומגדולת תורתו ולדקתו של כ"ק אצינו זל"ל ידענו את נדך ערכינו, שאין זה כמדתינו להעריך הקפו וגזרתו בתורה, וצירחת ד' כל היום, אמנם לזען ידעו דור אחרון צנים יולדו נוקיר מחלצתם, אמרנו להליצ כאן איזה קוים מתולדות אצינו הגה"ק זל"ל, — אצינו זל"ל נולד לאציו הלדיק וקדוש יאמר לו וכו' מו"ה אברהם אליעזר זל"ל ואינו הלדיקת מרת שרה, ע"ה צקנת תרי"ז לפ"ק ציוטב אדאמאט הקמוך לנאראש-וואשארהעלי, אצינו זקנינו זל"ל עקק כל ימי צהורה ועבודה, וכמעט רוב ימיו הי' יושב בהענייה, מקפריס נפלאות מלדקתו ופרישתו הרב, ונח"כ צק"ק ערדא טענזשארן, ועד היום חולבים על קצרו להחפכל בכל עת לרה ר"ל, וכל צאי קער עירס יודעים שאיש קדוש עמוון גם, נוקר מחלצת זקנינו זל"ל הוא מגולי שפאליען, זקנו של אציו זל"ל הי' רב גאון אצ"ד (הנקרא אז צקס חכס) דק"ק קארלסבורג ושם ננח"כ, תואריו וטבחיו הרותים על מלצתה, צילדותו של אצינו זל"ל בבר הי' ניכרים צו סימני פהרה, ובהיותו בבר תרתי קרי טנין הי' נמנה צין תלמידיו החצבים של הגאון"ק רש"י מופה"ד וכו' צעהמ"ח סערי לרק ומעג"ל זל"ל, ואז בבר הי' מפורקס צחריפתו ובהתמדתו הנפלאה, נוסס

נוסס נקט ליקיצת הגאון"ק מופה"ד וכו' צעהמ"ח פנ"י זל"ל, ואז הי' כצן טריצ שנים, וקנה לו ס"ס נגייע כפו צלותו פרה, כדי קלא יצטל מלימודו כאשר ילנה לעיין באיזו מקומן, וכמה נוסכות הי' אז סגורים על פיו, וכבר עשרין טנין הי' כאשר נשא עזרתו נוקדס הי' אמנו הלדיקת והמוטלנות אשת חיל מרת לאה ע"ה צת קדוש זקנינו הגאון"ק רבן של, ישראל המפורקס בלדקתו וקדושתו וצנוטותו הרב מרן שמואל פרענקר זל"ל זי"ע ועכ"י אצ"ד דפה, ולמעלה צקדס נגזע עליונים וקדושים, אחר חתיכתו קס לילות כימים, וכמעט לא פסק פומ"י מנירסא צמלא מוצן המלה, ואחר פטירת זקנינו הקדוש זל"ל נחקבל לרב אצ"ד למלאות מקומו הטחור והקדוש, ואז הי' כצן כ"ד שנים, וקצע לו ישיבה גדולה, כהרו אליי תלמידים נוקרוב ומרחוק והרצין תורה צרבים, צכל ימיו הי' נחצא אל הכלים, ולא הסתדל צקוס אופן להחפרקס צעולס צעולס חריפתו וצקיאיתו צק"ס ופוסקיס, ומועטים הי' צדורו צקיאים צק"ס וראטונים כמותו, והי' הלגע לכת עארה, ומחמנת גדול פטותו הי' נוקוס שכמה לא ידעו להעריך את ערכו הרס ונסא, כי צמקוס גדולתו קס אהה מולא ענותותו, כל דיצוריו הי' צפלס, ואפי' כשהי' לי איזה קיה צמילי דעלמא, הי' מועטפים צדצרי חכונה, ומעולס לא נקטע מאתו שום דיצור ללא הועיל, ועל כ"ק אצינו זל"ל מתאימים נאור הדברים, אשר פרשתי בהם הכתובים (תהלים מ"ה) רחש לצי דצר טוב אומר אני נעטי למלך, יפית מצני אדם הולק חן צשפתותיך על כן צרכך אלקיס לעולם, ואמרת' לפרקס עפ"י דצרי הערצ"י פי ויקהל, ותוכ"ד שיש צאדם, נפס, רוח, נשמה, נשמה לנשמה, נפס הוא כח המעשה הניתן צאדם טע"י הנפס יוכל לעשות כחפלו, הרוח הוא כח העדצה, נשמה הי' אשר צה חושב האדם, נשמה לנשמה הי' חסבל, והקצ"ה כחן צאדם כל אלו הכוחות שהוא יוליאס נכח אל הפועל, נמלא טצכל דיצור מוליא חלק נרותו כמ"ס ונפשו ילחה צדצרו, וצנועשה מוליא חלק מנפשו, וצכל מחסבה מוליא חלק מנשמתו, וצכל מושכל מוליא חלק מנשמה לנשמה, וכאשר הוליא חלק ההוא אל הפועל, ניד צדל חלק חיותו זה והולך אל נקומו למעלה, ואין לו עוד צזה העולם, וצנת פטירה הכללית כתב צהו"ח שאן נקצבים כל חלקי נשמתו שהלכו נאחרו צכל יום ויום, וצאים ונתחספים כלס גם יחד וילאו כאחד, ולא ישארו רק חלקי נשמתו, כי הגוף כלה ונפקד, והנה ידוע טכל ונה שיש צכח האדם יוכל להפכו ולהטותו כפי אשר יחפוץ, ורק אחר טילא מוכח אל הפועל לא יוכל לשנותו, ומעשה חס האדם מדצר דיצורי קדושה תורה ותפלה ודומיהן, ולפי שאורייתא וקצ"ה חד הרי עשה החלק בהכלל ונעשה נמנו חלקות כציכול כתר למלך שבצוד והיינו האדם עצמו, כי דיצורי האדם ומחטצותיו טכלו ומעטיו הוא הוא האדם צעלמו, וע"ז נאמר ישראל אשר צך התפלה, ואם מדצר דצרים חקורים כלשון הרע ורכילות ודומיהן או דצרים צטלים, נמלא

עשה מנשמתו וחיותו קט"ח וקליפה, ובאשר ילא לפועל כן ישאר לעולם, ומפרט בזה הכ' מי גבר יחי' ולא יראה מזה ימלט נפשו מיד שאלו קלה, והכוונה מי שאינו מציין סבכל רגע ה'ח מנה, והולך ממנו חלק כפי מה שהוליא לפועל, אז לא ימלט נפשו מיד שאלו עי"ס צאריכות.

ואמרתי לפרט בזה הגנ' גיטין ל"ה, אשר רצה צהני תלת ני"ל נחתי צע"צ מנכסיהון וכו' חד מהון דקיירו נכסיהו נצנתא, וי"ל שגורונו כאן שאלו האנשים אשר קימכין עלמס, סיטיירו נכסייהו, שיעשו להם חסרון הנפש נונה שרכשו להם צעוה"ז רק נצנתא, בסקוף ימיהם, ולא ידעו סבכל רגע ורגע הולך האדם אל בית עובדו, ובס"ב סיקוצ היום, אלו נחתי מנכסייהו ויאצדו ח"ו חלקס לעוה"צ, וצערצ"נ מצאר עוד היות סנתצאר לנו קדיצורי האדם, נחשצתו, סכלו, ומעשיי הוא האדם צעלמו, מפתה לריך לדעת, הסיחות חולין סל צנ"ח סאינס צכלל דצריס צטלים אלא דיצוריס אשר הנה הכרמ"יס ללורך חיותו וכן נחשצות כאלה וכמה, זאת אי אפשר לומר שמהס יעשה כתר למולך, אצל גם זאת אי אפשר סיגייעו ח"ו לכ"ח, ע"ז אשר הצעש"ט הקדוש זי"ע ועכ"י, כי איס הנלצצ ועוקק צתורה ותפלה אזי אותן סיחות חולין סהס ללורכי גופו ואינס דצריס צטלים, נעשים לצוק אל דיצורי קדושה סלו, כי הלל אלו ואלו הם אותיות ואין כל העולמות תלוים רק צב"צ אותיות ההורה, רק סצ"לירופס יס סיניוס, ולכן דיצורי הקדושה ונכריחיס את דצרי הרקות הללו ונחפכים אותם, ונשנים הלירופיס ונעשה נהס לירופי התורה סלמד פאיס הפוא, אלא סנינו חין נופלסס כמעלת דצרי התורה נעם, ולכן הם לצוק עליהם כמו סהאדם מלוצס צצגדיס והוא עלמו חסוצ יותר ממלוצוסי, כן הנסננה לריכה נולצוס, והס הדצרי תורה הנעשים נלירופי סיחות חולין סלו, וא"כ גם הסיחות חולין סלו נעשו כתר להס"ת ע"י סנשנתו הלירופיס עכה"ד ודפח"ח, וצ"ה נל"פ הכתוצי, "רחס לצי דצר טוצ" והכוונה כל מה שרחס לי לצי מחסצה טובה, "אומר אני" ופן מה סאני אומר ומדבר, "מעש"י" וכן כל מעשי ופעולתי, למולך כלס למולך, היינו סנשנצתי דיצורי ומעשי מחכל נעשה כתר למולך הצודה, ולא ילך לאיצוד כלום, כי "לסוני עט סופר מהיר" כמו שהענו כותב והרוסס נסאר לעולם, כן נסאר ריקומו לעולם מחל נחשצתי דיצורי ופעולתי ואס חאמר חין יעשה נחבל כתר למולך, הלל יסנס גם סיחות חולין, ע"ז נסיצ הכ' יסני "יפית מצני אדם" יען סכל השתדלותך להסלים וליפיה מדותיך יתר משאר צני אדם, לכן "הולק חן נצפתותיך" כל דיצורך ואפי' הסיחות חולין סלך הם דצרי חן, חסוציס ונוסאים חן צעיני הנקוס, "ע"ב צרכך אלקיס לעולם" תצורך לעולם ולא יגרע מחלקך והכל יעשה כתר למולך מה"נו הקציה, כי יודע ד' ימי הויניוס ונחלתם לעולם תהי', כמו כן חאמר על אצינו הגה"ק זל"ל אשר נעולם לא

לא דיצר דצריס צטלים, וכל דיצוריו מעקיו ופעולותיו ה" להס תועלת לעצודת הס"ת, לכן נעשו לו וכל ימי ח' כתר למולך הצבוד סקציה, ומעולם לא נראה צו קוס עלצות ח"ה, ואלדציה חפי' ציניס סל לער ה" פניו עלחיס וסנחיס, והססיר לערו נצנ"ח, וקייס צעלמו המאמר אצלה צלצו ולהלה צפניו, ובאשר פירס צדצרי קדשו הכ' זרס צמושך חור ליסריס, סאפי' צפת ליל חסכת היסורין, הנחסיכין לאדם גם צפת הזה חור ליסריס, להסיר עיניהס צלור האמונה והצטחון ולא ינעד חף רגע, (עיין פי צח עה"כ ויאמר ד' אל נעשה נטה ידך וגו'), ובאשר צח לפניו צעה"צ צהתללות על איזה ענין, חין לסער עד כמה הסתתף צלערו, ובאשר סלך האיס נצייתו התפלל צערו, וצפרט צעת הנלחמה הגדולה ספך סימו ונסצר לנו צקרצו מאוד, על לערן סל ישראל ועל לער העולם, ואשרי חוזן סקנעוו מתפלל לפני העמוד, צפרט ציניס הנוראים צקול חולצ להצות חס, וצהתעוררת רגשי קודס, צגדיו נטפו ניס נימי הזיעה, וקולו ה" נעים וערצ מאוד, חלקיס וחנסיס ומשנחות.

ואמרתי עפי' דצרי הזר"ק סכתצ שהנקדש סלעחיד יוגמר ע"י הנלות ומעיט סל ישראל, סכל כלי וכל חלק מחלקי ציהונ"ק נעשים ונגמריס נאלורות רוחניות סל הנלות ומעיט ותפלות ישראל, ופירשתי צזה הכ' הללו"י כי טוצ זמרה חלקינו כי נעים כלום ההלה צוני ירושלי' ד' נחיי ישראל יכנס, והכוונה "כי טוצ זמרה חלקינו" טוצ ויפה לומר ולסצח לחלקינו כי "נעים" הקציה הוא נעים, "כלום תהלה" נותהלות הנלות היינו נאלורות רוחניות סל תהלות ישראל, מזה "צוני ירושלים ד'" מזה יצנה ד' לעחיד ירושלים וציהונ"ק, צעה, פ"כדחי ישראל יכנס", והנה לאשר כ"ק אצינו זל"ל כיצד ד' צגרונו ראיס חורות תהלותיו ותפלותיו הנאים וטהורים, סילטרפו לכוכן צית מקדשינו, צנהרה צינינו.

וידי חין ויהי אלא לסון לער, צסכת תרפ"ז צאיזה יניס לחודס ניסן פתאום נחלה צלילה, ואיס מחר דרשו צרופאים מונחיס, והוטצ לו קלת עד סקס נונטתו, חונס פקידת הרופאים ה" סלל יעצוד עצודתו, כי אינו רשאי להפריע מנוחתו, חכן באשר הגיע ליל התקדש חג הפסח הזדרז והתחזק ויסק אל הסלמן לקדר הקדר, צמסיצת צני ציתו קייס הנלות הנוהגיס צלילה הזה, צתסוקה נפלחה, שפתותיו נרחשין סירות ופסצמות הלל ואודחה, ואחר חלות לילה סלך ליסן, וקודס חור הצוקר אהה! כי נחלס פתאום ועלתה נסנתו הטורה הסעימה וסצה אל צית אציה כנעוריה, ללור צלור חמ"ס, על אלה חני צוכי עיני עיני יורדה ניס על אצדן עטרת ראשינו מאור עינינו נחמד לצינו, הוא סלך למנוחה, כי כתמלחו לכ"ק אצינו זל"ל סצעים סנה ניס ליום כנחמר חכז"ל סהקציה ממלח סנותיהן סל לדיקיס מיוס

מיום ליום, וזאתו עזב לאנחות, השנועה המזהילה עסקה לה כנפים וכמק כל לצ ורפו כל ידים, וציוס אי דמוה"נ פסח גמלו אתו חקד וכמונ ארון הקודש באקופת עם רב.

ומדי דברי זו זכור נזכור ותקיה עליו נפסקו ותעטף רוסינו בקרצונו על אצדן מולדתינו אמנו הליקת השולמית צמעות ומדות תרומיות, וכונדתה של לאה אמנו שאמרה הפצס אודה ד/ כן הציעה אמנו הליקת תודה וצרכה לאלקי המערכת, על כל מדה ומדה שנודד לה, ואפי' צעת לערה, על כל גל וגל נעניתה ראשה, וקבלה באהבה משה גורלה, נפטרה ציוס ח' לחודש צבת שנת תרס"ה, וכל ימינו תללל באזינו דיצורי האחרונים, טרס לאת נפסה אמרה הן עתה קפרי חיים וקפרי מתים פתוחים לפני, ורששו שפתותי הפלה, וצוה יללה נשמתה צטהרה, עד יקולו וירונו כל שוכני עפר, אמנו הליקת ע"ה עמדה צכל עת על ימינו של כ"ק אציו זל"ל, כל עגמותה הי' להיות לעזר, ולהגן בעדו שלא יטרד מלימודו ועבודתו בקודש, וקוראים אנחנו עלי' המאמר נשים צמחי קא זכיינ באקריו צכיהו לצי כניסתה וצאתה גוצרייהו מצי רצנן ונטרין לגוצריהן עד דלתי מצי רצנן, ועי' יס לה חלק צתורת בעלה, כן אמנו הליקת ע"ה אית לה שופות צגווי' צתורת כ"ק אציו זל"ל, ולכן אמרנו לתת לה עם ויד צחיצור הלו, וקראנו ההקדמה על שמה אהל לאה.

ועל הפוז יזכר כבוד גיסי הרצ הגאון הנפורס וכו' כקס"ה מו"ה יהושיע לעבאוויטש שליטי"א האצ"ד דק"ק רעשי"אג והגליל עם זוגי אחותינו היקרה אשת חיל מ' רחל שתחי' וכבוד גיסינו הרצ הגאון הנפורס וכו' כקס"ה מו"ה צבי הירש פריעדמאן שליטי"א רצ אצ"ד דקהל אהצת ישרין צנעוויארק עם זוגי הרצנית אחותינו היקרה אשת חיל מ' שרה שתחי' וכבוד גיסינו הרצ הגאון הנפורס וכו' כקס"ה מו"ה מרדכי צבי שווארטיץ שליטי"א רצ דק"ק אכסי גאלי"ע צקלעוולאכד עם זוגי הרצנית אחותינו היקרה אשת חיל מ' גיטל שתחי' וכבוד גיסינו הרצ הגאון הנפו' וכו' כקס"ה מו"ה חיים אלטיר גינן שליטי"א מנלל נקוס אציו הגה"ק אצ"ד דק"ק צ' קערעקטור עם זוגתו הרצנית אחותינו היקרה אשת חיל מ' רבקה שתחי' וכבוד גיסינו הרצ הגאון הנפו' וכו' כקס"ה מו"ה ארי' ליב פריעד שליטי"א יוסצ על מדין צעיר דעצבעלין עם זוגתו הרצנית אחותינו היקרה אשת חיל מ' ברכה שתחי', יזכור ד' לטובה את נשמת גיסינו הנזוה ס"ה הרצ הגאון הליקת צנש"ק נפש היפה הנפו' מו"ה חיים בצלאל פאנעטה ז"ל שחי' אצ"ד דק"ק רעשי"אג ויהי' מליץ יוסר צעד צניו וצנותיו יחי', תלל"ה, זכות אצותינו הקדושים י"ע יעמדו להם ולזרעם עד עולם שיצרכו מנעון הצרכות צסוצע שמתות ורצ הללחות ויקויים צהם לא

לא ימושו מפין ומפי זרעך ומפי זרע זרעך עד עולם.

ותבון נא תפלתי בעד קהלתי קהל עדת ישרין ה' דאראנ יע"א קהלה נאה, אשר המזיקו את כ"ק אצמורי הגאון"ק זל"ל צכצור, — וכן מחזיקים גם אותי להצחל"ה צכצור, — אלא ד' צרכס טהרס רחום לדקתך תמיד גמלס צפרכקה ספע הללחה עד צג"ל צצ"א.

אלא ד' תרלה פועל ידינו ויהי' נייחא נפס לכ"ק אציו מו"ר הגאון"ל זל"ק"ל ז"ע.

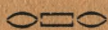
פה ה' דאראג יוס ד' וירא ע"ו לחודש נרחשוון יומא דהילולא של זקנינו הקדוש זל"ק"ל ז"ע ועכ"י שנת תרס"ן לפ"ק.

הק' אברהם אליעזר ציטראן הק' יהושיע ציטראן אביד דפה הגיל. אבדקיק ה' ביסערמין יע"א.

הק' יחזקאל שרגא ציטראן

אבדקיק עגמש יע"א.

בני המחבר זצקיל

סמיכות התורה, ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול אשר עשה ונשה לעיני כל ישראל, צראשית צרא חלקים את השמים ואת הארץ, וכל"פ דהנה אמרו חכז"ל עין רואה, לצ חונד וכלי נעשה גומרים, וידוע דכלי הנעשה הם הידים כמו שנלינו נעשה ידי להתפאה, וכל האלו השלשה נזכרים ונרומזים צהכתובים הנ"ל, כלי נעשה (הידיס) ז"ס ולכל היד החזקה, עין רואה ז"ס לעיני כל ישראל, והנפרסים רמזו סיוס התורה צאות ל' והתחלת התורה צאות צ' ר"ת "לצ", וי"ל עפי"נ סמצואר סצל הלוחות הי' מנשה דצרות על ל' ימין מלות סצין אדם למקום, ודצרות סעל ל' סעאל מלות סצין אדם לחצירו, והנה הרמזים צפיה"נ למס' פיהה על הנשנה, אלו דצרים שאדם אוכל פירותיהם צעוה"ז והקרן קיימת לצוה"צ, על מלות סצין אדם למקום סכרן רק צעוה"צ, אצל כל מלות סצין אדם לחצירו הנה נכללים צגמילות חקדים סאוכל פירותיהן צעוה"ז, צצציל מנהג טוץ סנהג כנגד צנ"א סלמדו מאורחותיו הטובים, והקרן קיימת לעוה"צ צצציל סקיים ליווי ורלון הנורא יצצ"ס צהם, וי"ל

ו"ל קזה פי הכתוב אורך ימים צינייה הכוונה צמחות קה" על ימין
 הלוחות איכא אורך ימים ליום שכלו ארוך צעוה"ב, וצמחאלה היינו
 מלות שעל שחאל הלוחות מלות שצין אדם לחצירה, עוסר וכבוד שחובל
 פירוהיהן צעוה"ז, ו"ל טעורה אלצעות כל אדם מרמזים ג"כ על
 עשרת הדברות, אלצעות דיד ימין מרמזים על מלות שצין אדם למקום,
 כי ציד ימין עיקר כמו של אדם, ויד שחאל מרמזת על עניני עוה"ז
 עוסר וכבוד, ולכן לוי הקצ"ה להניח תפילין על יד שחאל כדי לשעצד
 צזה כל מעשיו צעמיני עוה"ז לעבודתו יתצ"ק, לקיים צכל דרכיק
 דעהו, כמו שדרשו חכז"ל וצלבך צדרך וגו' אפי' צלכת דידך, כמו
 כן יה" כל מעטיך לק"ש כדי לקיים מלותו, וצזה יל"פ הגו' ילר
 תינוק ואשה שחאל דוחה וימין עקרצת, והכוונה, ילר" הילר עושן
 תינוק ואשה, הלל לריך אתה לפרנקס, "שחאל דוחה" אס כוונתו רק
 לשחאל כדי למלחות תלותו אז דוחה, אונס "מין" אס כוונתו לפרנקס
 כדי סיוכל להדריכס למלות ומע"ט אז מוקרצת איתו גס צזה לעצודת
 הש"ת, והנה כתיב ואהצת את ד' חלקיק צכל לצצך וצכל נפטך וצכל
 מאודך ו"ל שהס כגד הני חלת עין רואה, הוי צכל נפטך כי הרע"י
 צאה ונהנפט, צכל מאודך, הוי הכלי המעשה היינו הידים כונ"ש ג"ע
 כפיק וגו' צכל לצצך, הוי לצ חומה, וצקי לדה לדרך ציאר שע"כ
 אונרים צרוך קס כ"ע ל"ו צלחט, כי אחר קאמר שמע ישראל ד'
 חלקינו ד' אחד והמליך הצורא צ"ה צויו קלות ובראה כאלו הוא
 מצין גדולת הצורא יתצ"ט, ע"כ אומר צלחט צכמול"ו להורות כי אין
 חקר לגדלוהו, עי"ט, כי הוא מקומו של עולם וכו', ומצין צזה ונה
 קאמר דוד המע"ה לדי הארץ ונלואה וגו' כי הוא מקומו של עולם,
 ואין העולם מקומו, וע"כ אומר מי יעלה צהר ד' ומי יקום צנוקוס
 קדשו, ואומר "נקי כפיס" כגד וצכל מאודך, "וצר לצב" כגד צכל לצצך,
 אשר לא נשא לקוה כפסי, קלל רדף אחר תלות קוה, זהו כגד וצכל
 נפטך, ולא כשצע למרעה, כשהציעוהו צמעני אמו תסי לדיק וכו'
 וזהו ג"כ סנויכת התורה, ולכל "היד" החזקה שהוא כגד נקי כפיס,
 אשר עשה משה "לעיני" כל ישראל שתיקן עיניהם, כמו שהתפלל דוד
 הע"ה העבר עיני מראות קוה, זה כגד אחר לא נשא לקוה כפסי,
 והסנויכות איות ל' ואיות צ' שהס איותות "לצ" זה כגד וצר לצצ,
 ונכללים כל הג' עין רואה ולצ חומה וכלי המעשה גונרים הכל יה"י
 צצ"ל האנונה כי צראשית צרא חלקים א"ה ואת הארץ.

ס פ ר

אגרות מהרז"צ

על התורה - לסדר בראשית

אשר צטצילם נצראו שנים וארץ,
 יעשו צק"ד הדופן הרציעי ויסלימו
 את צנן הצית, וכנו שאנרו חכז"ל
 שאדם השומר התורה נעשה שותף
 להקצ"ה צועט' בראשית, ואפשר
 הכוונה שהשותפות הוא ע"י שותפים
 האבקדרה לצית שלם, וכן אנרו
 חז"ל כל מה שנצרא צקסת ימי
 בראשית הכל לריך עש"י, ונוצן
 צהכ"ל גם מה שאנר רצ צקנהדרין
 דף ל"ט, כל העוסק צתורה לשמה,
 באלו צנה פלטרין של מעלה ושל
 נוטה, סני ואקים דצרי צפיד וגוי
 לנטוע שנים וליקוד ארץ, היינו
 פעושה מאבקדרה צית ופלטרין, ויש
 צזה ליתן טעם נכון מדוע מתחילין
 היכף אחר הושענא רצה, לקרות
 בראשית צרא, יען שהתורה מתחלת
 צאות צ, כדי להורות שהעולם
 נצרא באבקדרה, ועל האדם נוטל
 להשלים דופן הרציעי ולעשות צית
 שלם, אונס ע"י העונות צכל הסנה
 נהרב, ונחרצ הצית, וצשתצוזה
 פעושה האדם צר"ה יוה"כ והו"ר,
 חוזר וצונה את הצית נחדש, ולכן
 ספיר מתחילין לקרו' מיד בראשית צרא
 ונעשה שאל ספיר המדר' הצונה צית
 חדש כילד נצרך? והשאלה הוא הלא

בראשית צרא חלקים את
 השנים ואת הארץ,
 ואיתא בנדרש ילונדינו רצינו הצונה
 צית חדש כילד נצרך, כך שנו
 רצותינו הצונה צית חדש נצרך
 שהחיינו כדי לעשות נחת רוח ליוצרו,
 וכלע"ד לפרש צק"ד עפי"נו דחיתא
 בנדרש רצה דר"י צ"פ וצ"ק ק"ל
 שהעולם נצרא צאות צ, וכן הצ"א
 צק' י"נו צסס אותיות דר"ע, וכחצ
 שהוליו זאת נתיצת בראשית
 הנותחלת צאות צ, ור"ל שהצ"ית
 הוא ראשית לכל, שהכל נצרא צה,
 הגם שצונק' ונחוח דף כ"ע וצכונה
 נקוונות מצואר טעוה"ז נצרא צאות
 ה', וגם רס"י כחצ צהצראס צה"א
 צראס, אצל כפי הנראה התנאים
 הכ"ל חולקים ע"ז, וכחצ צסס ק'
 צר"ש טעוה"ה נצרא העולם צאות
 צ, נופני שהעולם דוונה לאבקדרה,
 ש"ס לה שלש נחילות כמו את
 הצ"ית, הלא שקשה הלא אמרינן
 צ"ית' ונשנועות התיצת, היא צית
 אשר לה ארבעה דפנות, ותירון ע"ז
 דאבקדרה שלפני הצית צית טעה.
ולפע"ד יש לפרש שהק"ה צרא
 העולם צאות צ, הדומה
 לאבקדרה, עם שלשה דפנות, ויסראל

כזר עשה תשובה כמה פעמים. אמנם צמחך הסכה הוא חוזר תמיד לקורו, ונמלח שהתשובה ה" רק נחת רוח ליצרו הרע, סיהי להיחזיר מה לשלול מוננו ומחדש, כמו שפירוש היע"ד הכתוב פדה עמך מעזים לאחך מיד גוזזים, שהגוזז הלחן כוהן להם מלח, כדי שיחזור ויגדל למרס, ויהי לו פניה מה לגזוז, כן מעשה היל"ר עם האדם אחרי שכזר לקח ומונו כל המע"ט, שוב פניה מניחו לשוב ולעשות מע"ט, כדי סיהי לו עוד ונה ליקח ממונו, ולכן מתפללים פדה עמך מעזים לאחך מיד גוזזים, אפי"ד, ועי"ה הקיצ המדרש כך שנו רבותינו הזונה צית חדש, מי שרולה לחדש צנין ציתו ההרוק צעונותיו, מצרך שהחיינו כדי לעשות נח"ר ליוצרו, היינו שר"ך, לקבל על עצמו לעשות ונעתה תשובה שלימה, שלא ישוב עיד לכסלה, ולא יהי צתשובתו נחת רוח רק ליצרו הרע, אזל ישתדל סיהי התשובה אמיתית ויהי נחת רוח ליוצרו יתצרך שמו ויהעלה.

האשה אשר נחת עונדי היא נהנה לי מן העץ ואוכל, ואיחא צמדרש אכלפי אין כתיב חלל ואוכל, אכלתי ואוכל עוד, והוא פלל ונלפע"ד צק"ד לפרשו, עפי"נו דחיתא צפ"ע א"ח ס"י ר"י דהנועם את התצטיל אין לר"ך לצרך לפניו, וכתיב המג"ח א"ח ס"י ר"י דהנועם דאין כוונתו לאכילה רק לטעימה והעיקר תלוי בצוונת הלצ, והקשה המג"ח ונהרוקח ס"י ר"ע שצביא צסס ס' אגדת שמואל שכתב צמעשה דיפונתו, כי שאול המלך השציע אפ העם, שלא יאכלו עד הערב

אמנם יונתן לא שמע ומציעה אציו, וטבל את קלה מטהו ציערות הדצב וישב ידו אל פיו, ויאמר לו אחד מן העם, הלל המלך השציע אותנו להתענות היום וכו', וכאשר נודע הדבר לשאול אמר מות תמות יונתן, אזל העם פדו את יונתן ולא עה, ופירוש צאגדת שמואל, שהעם אמרו צמענתם לשאול המלך הלל פסק הלכה הוא, דמטעמה אינה לריבה צרכה, וזנה עובד שטועם לא מקרי אכילה, וא"כ לא הוי הפסק פענית, ולא עצר יונתן על השצועה, והשצועי גופה לא ה" רק ארור האיש אשר יאכל, ומקשה המג"ח מקע"ף א' דסס פסקינן דאפי" חס אוכל כל שהוא משרוי לצרך לפניו ומזה מוכח להיפך דאפי" מטעמה מקרי אכילה, ופירוש המגן אצרהם שיס לחלק, דהתם גצי יונתן ה" דעמו לאכול עוד, ורק נחמת שאמרו לו משציעת אציו, לכן נמנע, וע"כ קרי ל" טעימה וספיר פדאוחו, כן צכה"ג חס ה" מאצ לאכול רק שאכור לו משוס הענית, או ענין אחר, ואוכל רק מצעט אפי" צרבה אינו לר"ך, ומשאי"כ צקע"ף א' עיירי שאינו רולה לאכול יתרי, וצאופן זה אפי" מעט נקרא אכילה, ולפי"ז אי"ס דצרי המדרש, דזה ה" טענת אדם הראשון אכלתי, הן אמם שאכלתי אזל ואוכל עוד, איני האצ לאכול עוד, וא"כ גם נה שאכלתי לא מקרי אכילה רק כטעימה, וכמו שגצי יונתן הועיל לפדאו שלא מקרי אכילה, כיון שרלה לאכול עוד, כן לא ישצז חללי אכילתי, ולא יגיע לי שום עונש.

בראשית צרא חלקים את השמים

השמים וא"ה והארץ היתה תוהו וצוהו וחושך על פני תהום, ויאמר חלקים יהי אור, ויש לדייק למה הולך הכתוב להגיד לנו מה שה" קודם צריאת האור, וי"ל עפי"נו שאמרו חכ"ל צמ"כ צרכה דף ה', שלשה מתנוס טוצות נתן הקצ"ה לישראל וכלן ע"י יקורין ואלו הן הורה, ארץ ישראל ועוה"צ וכו' וזה שצא הכתוב להורות לנו, שגם קודם צריאת אור הראשון, ה" תוהו וצוהו וחושך ע"פ תהום המרענון על על היקורים, הדומין ללילה ולחושך, ורק, אח"כ אמר חלקים יהי אור. וי"ל עוד עפי" הכ"ל דידוע שא"ל ישראל הולך היום אחר הלבנה וצמכ"ס ח"ט הולך אחר הלבנה ואפשר הכוונה עפי" הגו" צרכה שלדיקים תחלתן יקורין וקופן שלוח, כן הוא צכללות ישראל הלילה קודם להיום כהנ"ל ועפי"ז יש לנעוץ סיום התורה עם תחלתה, שהתורה נקיימת לפיני כל ישראל, ונתחלת צראשית צרא חלקים, קודם צא המה"ה, ואח"כ צאים הרחמים והחסדים.

בראשית צרא חלקים וגו' ופי' רש"י ז"ל ונתחלה עלה צנוחצנה לצרוח צמד"ה" ראה שאין העולט מחקיים עמד ושתפו למדת הרחמים והקדים עדת הרחמים וגו' וני"ל לפרש עפי"נו דחיתא צספריס לפרש הכתוב עשוך חקדיך לידע"ך אל קנא ונוקם, עפי" משל למלך שאופצו נורד כנגדו, וצמחלת המלך עליו שלא להצנישו, בצר חקדו אליו והגצוהו ונסאו לעעלה, ועי"ז התצ"ס ציוטר והתחרט על מעשיו ועל ערדיו, וזהו משוך חקדיך לידע"ך,

חנו מצקשים סנקמת ד' יהי רק ע"י החקדים, וצזה אל קנא ונוקם, וזה כ"ל ג"כ הכוונה שהקדים הקצ"ה מדת הרחמים ושופפו לנודה"ד, שזה יהי המדה"ד מה שמתנהג עמונו צוודת הרחמים.

וישבן מקדם לגן עדן את הכרצים ואלה להטו החרצ הנותהפכת לשמור את דרך עץ החיים, וי"ל עפי"נו שכתב צמד"ר פ' אגור שאמר דוד לפני הקצ"ה, תודעני אורח חיים, אמר לו הקצ"ה דוד אורח חיים אלה מצקם, יקורים אתה מצקם שני ודרך חיים תוכחת מוסרי, והנה זה לכאורה ההיפך מקצרת החנושי, אזל רנוזה לנו התוה"ק כאן את זאה, וישכן מקדם לגן עדן וגו' ואלה להטו החרצ הנותהפכת היינו שמראה לנוי שרולה לשמור את דרך עץ החיים, שהשגת דרך זה אינו צאפשר רק להיפך ומכאשר יששוב האדם מקצרת עלמו.

ויאמר ד' חלקים לא טוב היות אדם לצדו אעשה לו עזר כנגדו, ופירש"י שלא יאמרו צ' רשיות הן, הקצ"ה יחיד צעליונים ואין לו צן זוג, והאדם יחיד צתחמונים ואין לו צן זוג, ע"כ אמר אעשה לו עזר כנגדו, כדי שידע שהקצ"ה צרא את האדם, ויש לפרש צזה כוונת הצרכה שצצרכין תחת החופש אשר יצר את האדם צללמו צללס דמות הצנותו, ואם יקשה הלל עי"ז יש נוקוס לטעוה ולומר שח"ו שתי רשיות הן, לכן התקין לו מוננו צנין עדי עד, נתן לו הקצ"ה הזיווג סיהי לו לעזר כדי שזנה נדע כי צרוך אתה ד' יולר האדם, שהקצ"ה צרא את האדם ואין שום יחידות כעוסו, ויאמר

ויאמר ד' חלקים הן האדם הי' כאחד ונמנו לדעת טוב ורע, ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם וגו' ואיתא במדרש ונלמד שפתח לו פתח לעשות תשובה, שאין ועתה חלף לשון תשובה, שכתוב ועתה ישראל ונה ד' חלקיך שואל מעמך כי אם ליראה יע"ש, והנלמד ד' צדקה לפרש עפ"י ונאמר הכו"ל ונס' שנה ק"ג ר"ח אומר טוב יום אחד לפני מיתתך, שאלו ארתו תלמידיו וכי אדם יודע איזה יום הוא וכי אומר להן וכס"כ יסוד היום שנתא ימות לנוחר, ונמנל כל ימיו בתשובה, ואף שלמה אומר בכל עת יה' צדק לצניס וגו', פירש"י נשמתך עתורה ונקיי יע"ש ועפ"י מוצן מה שכתב המדרש אין ועתה חלף תשובה שר"ך לשון עתה צו השעה, שנת אינו למחר (ואפשר ראיתי כן באיזה ספר) והנה צומק' צרכות ל"ג ח"ר חנינל הכל צדי שנים חוץ ויראה שנים שני ועתה ישראל וגו' כי אם ליראה, והכוונה נזכרת שהצחירה, אם ליראה את ד' נוסק צד האדם בעלמו, חזל יתר הקנינים והשלימות צשמירת הנלות והמדות, הם צאים ומקשהפים צקייח דשמיח צכות היראה שרכס לעלמו נכחו, ויתבאר הענין כמו שהאדם לר"ך ליתן הגרעוני תצוה לתוך קרקעות השדה, כדי שישרש סס, ואח"כ הקצ"ה עושה הגור לטוב, שגדלים מצולת עם גרעונים הרבה, לפי טיב הזרע שזרע, כן האדם לר"ך ליראה את ד' ולזרוע זאת על תלמי לצו נשלו ואח"כ הקצ"ה עזרו להגיעו מזה לאהבת ד', וללכת צדרכיו צשמירת הנלות, וכל קניניו נמשכין

והנה נתקשו הנפרסים צכוונת הכתוב צלמרו הן האדם הי' כאחד ומנו, לאיזה אחד ומנו נכתוין, ולפי דברינו נראה לפרש שכוונת הכתוב כאחד ומנו ומש כצ"כ, כיון שהכל צדי שנים חוץ עיראה שנים, ח"כ לענין יראת שמים הוי האדם חפשי צצחירתו כאחד ומנו, ועתה פן ישלח ידו, ולקח גם מעץ החיים וחי לעולם, וע"ז לא יעלה על לבו להקים לכגד עיניו ועתה" כמשמעות הנ"ל, כי כצר לקח מעץ החיים, וא"כ לא יגיע לעולם ליראה ד', וע"כ ויגרש ד' את האדם מן עדן, וספיר כתב המדרש עפ"י שגרש הקצ"ה את האדם מן עדן והטעם כדי שלא יוכל ליקח מעץ החיים, וע"ז פתח לו פתח לתשובה, שיוכל לצוה אל נדת ועתה" שנת אין לו פנאי רק עתה ואין ועתה חלף תשובה, שכתוב ועתה ישראל ונה ד' חלקיך שואל מעמך כי אם ליראה, ולמידת היראה אין הקצ"ה עוזר לך, ולר"ך אתה לרכוש לך היראה ע"י ועתה" כהנ"ל.

וי"ל שזוה נכתוין התנחל הלל צפ"ח צלמרו אם אין חני לי מי לי, וכשאני לעלמי ונה חני, ואם לא עכסיו אינתי, היות שראשית חכמה יראת ד' ואמר אם אין חני לי מי

לי כי יראת שמים אינו צדי שמים, רק צדי האדם בעלמו, ולאחר שצאת אל נדת ירא שנים לר"ך אתה לידע וכשאני לעלמי ונה חני, כי לר"ך אתה לסייח דשמיח ליתר הקנינים ומעשיך הטובים, ואם השאל איך תוכל לקבות נדת יר"ש, ע"ז אמר ואם לא עכסיו אינתי, שמים לכגד עיניך תמיד מלת ועתה" שאם לא עתה אינתי.

בראשית צרה חלקים את

השמים וא"ה וגו' במדרש הה"ד ראש דצרך אמת וגו' ונלפע"ד צק"ד דהנה מדקדקים עדוע התחיל הכתוב צלות צ' ולא צלות אלף, וי"ל שקושיא זאת צה המדרש לתרץ, דאיתא צומק' פסחים דף כ"ד, וכן הוא במדרש שהתורה קודמת לצריאת עולם, והנה התורה נתחלת צלות אלף חכמי ד' חלקיך וגו' וא"כ כצר נכתבה האלף, ומגיע עתה הכבוד לאות צ', וכן אמרו חכמי צומק' ע"ז דף ד' שהתורה נקראת אמת, דכתיב אמת קנה ואל תמכור, וזה בוונת המדרש, הה"ד ראש דצרך אמת, היינו נתחלה נצראם התורה שנקראת אמת ואח"כ נצרא שמים וארץ ולכן ספיר נתחיל הכתוב צצ"ת צראשית צרה.

ועפ"י דצרינו מתורץ קושיא הגמ' קידושין דף ל"א מה דכתיב ראש דצרך אמת, הכי סוף דצריך חניש אמת צתומה! ומתורץ הגמ' מקוף דצריך ניכרים שראש דצרך אמת עי"ש, ועפ"י דצרינו ח"ש שצתחילה צרה הקצ"ה התורה, כמאמר הכתוב (משלי ח') די קנני ראשית דרכו קדם מופעליו מלוא וגו' וא"ה" אללו אמון שעשועים יום

יום מלמד שהציק הקצ"ה צבורם וצרה העולם, והנה הסורה נקראת אמת ולא עמיד צה לפנים מקוה"ד כמציאר צומק' ע"ז ואח"כ צרה העולם אשר כתיב גצה, עולם חסד יצנה, וזהו שאמר הכתוב ראש דצרך אמת, לראשונה נצרה התורה שנקראת אמת, חזל סוף דצריך חסד, לצקוף נצרה העולם שכתוב גצה חסד, וכן הן דצרי הגמ' ר"ה דף י"ז חילפא רמי כתיב ורצ חסד ואמת הא כילד צתחילה ולאמת ולצקוף (כשרואה שאין העולם מתקיים) ורצ חסד, ומרומז כאן שקודם נצראת התורה שנקראת אמת ולצקוף עולם חסד יצנה.

וברך לחות ים לפרש הגמ' הניל חילפא רמי, היינו

האות אלף רמי ומקשה עדוע הפחיל הכתיב צלות צ', ולא צלות אלף, על זה עשני כתיב ורצ חסד ואמת, ואעפ"י שהקדים חסד לאמת, מ"ע הכוונה מתחלה אמת ולצקוף חסד, ומכאן מוכח שהתורה נצראת ראשונה וא"כ כצר נעלה האלף חלקה, כי התורה מתחלת צלות ח' חכמי ד' חלקיך וגו', וספיר נתחיל עתה הכתוב צלות צ' צראשית וגו'.

וירא חלקים את כל אשר עשה

והנה טוב מאוד זה עוה"ז, והנה הנה טוב מאוד זה עוה"ז, עוה"ז ועוה"ז הציק צפס הקצ"ה רא"י אחת, ויש לפרש צק"ד עפ"י שראיתי צפס הר"י מוסקאטי ז"ל לפרש חכ"י כי לחלקים מ"גיני חרץ מאוד נעלה, פ"י אם הזהב והכסף מלד עלמס הנה מהחל יחד, כמ"ש"כ אל תיגע להעסיר וגו' חזל מי שמוטל צעסרו ועושה

ועושה לדקה ומעט, אז יש למנון חסודות, ואמר הזה והכסף הם נגיני ארץ, אם לאלקים הנה לדבר אלקי אז מאוד נעלה, יש להם חסודות את"ד, וזהו וירא אלקים, אם האדם רואה אלקים, טמקיים שויתי ד' לנגדי תמיד, את כל אשר עשה, בכל מעשיו אשר הוא עושה, לעשות לו נחת רוח, ולקיים פקדיו ומפקיע כל מעשיו רק לדבר אלקי אז והנה טוב מאוד מהאימים עוה"ז ועוה"צ מאוד, ומסולבים יחד לטובה ומאוד נעלה, ואז אשריך בעוה"ז וטוב לך לעוה"צ וז"ש עוה"ז ועוה"צ הציט בהם צראיי אחת.

הוא יסופך ראש ואתה תשופנו עקב, וכל"פ צק"ד עפיי"מ דחיתא צקפרים טנה טה"י טס צשלקה אדם ומה והנחט, יתאחדו גם עתה צאדם אחד, הנשנה הוא צחינת אדם, והכסונה מזדווגת עם הגוף, שהוא צחינת האשה הוא, וכח ההאיה שצאדם הוא הנחט, נמלא לפי"ז טהנחט הוא הילכה"ר, והנה דרשו חכז"ל עה"כ אחור וקדם לרתני וגו' וכה האדם הוא קודם לכל מעשי צראשית, לא זכה אומרים לו יתוס קדמך וכו' ולפי"ז י"ל צכוונת, מאמר הכתוב אל הנחט הוא יסופך (אם האדם יסופך היינו שיבתה הנחט טצו ויגבר עליה) אז ראש, הוא ראש וקדם לכל מעשי צראשית, אזל אם ואתה תשופנו, אם אתה תשוק את האדם (טנחט הילכה"ר יסוף ויהגבר על האדם) אז עקב, נדחה האדם לצקוף ואומרים לו יתוס קדמך, [בזה יתישז מדוע לא כתיב הוא יסופך צראש ואתה תשופנו צעקז ולהכיל א"ט].

בראשית צרא אלקים וגו' וכתיב רש"י ז"ל ולא אמר צרא ד', טצתחלה עלה צמחשצה לצראותו צמדה"ה, וראה שאין העולם עתקיים לכן הקדים מדת הרחמים ושהפה למדה"ה, והיינו דכתיב ציום עשות ד' אלקים ארץ וטמים עכ"ל, וכ"ל לפרט צק"ד לחיתא צמק' מכות דף פ"ג דריס ר' טמלאי תרי"ג מלות נאמרו לו למטה צקיני טק"ה ל"ת ורנ"ח מ"ט, ומפרט טס המהרש"א צזה את הגמ' עירובין דף י"ג טנחלקו צ"ט וצ"ה אם טוח לו לאדם טנצרא או לא, ונמנו וגמרו טוב לו לאדם טלא נצרא וכו' ופי' המהרש"א נמנו היינו טמנו וקפרו, וצאו לחטונן טהל"ת הנה טק"ה והעשין רק רניח ור"כ הנה נרוצין מהמע' והוי קרוב להפקד טיותר עליל לחטא נעלמנה, לכן גמרו טטוב יותר אם לא ה" נצרא עיי"ט ועכשיו טנצרא יפספס צמעטיו פירטו המפרטים יען טמחשצה טיובה הקצ"ה נלרפה למעשה, ומחשצה רעה אינו נלרפה למעשה, א"כ היכולת ציד האדם לקיים הנולות עשין צמחשצה וצמעטה, ועיי"ז הוי להו כפל, ור"כ הוי נרוצין מהל"ת ומנילא הו"ל קרוב לשכר והנה צק' כועמ"ג הוכיח דטורת הדין לענוט אפי' על המחשצה נונה טאמרו חכז"ל ונין טהדיצור כמעטה טני צדצר ד' טמים נעשו, הרי אנו למדין עד כמה כח הדיצור מדיצורו טל הקצ"ה איך הוא עושה מעטה וכו' ומתוך זה נלמד זהירות המחשצה והנה המפרטים הקשו על רש"י טכתז לונה נאמר ציום הראשון יום אחד נלמד טהקצ"ה יחיד צעולמו טלא נצראו המלאכים עד יום

יום טני, וקסה הלא אמרו צמק' חגיגה טמכל דצור טילא מפי הקצ"ה נצרא מלאך טני וצרוה פיו כל נצחט, והנה ידוע מה טאמרו חז"ל צעטרה מאמרות נצרא העולם, ופריך והלא ויאמר רק טי הויין, ומטני דצראשית נמי נאמר הוא טני צדצר ד' טמים נעשו ור"כ מיד טילא הדיצור מפי הקצ"ה נצראו המלאכים גם ציום ראשון, ותרלו דצראשית אינו מאמר נמש רק מאמר רוחני טאינו נהפך צדיצור והא רא"י טלא נכהז חמירה צהדיא, רק צראשית היינו צמחשצה, שהיא ראשית להדיצור נצראו טמים וארץ, ור"כ מוצן טפיר טהמחשצה היא כמעטה, ומעטה טמים ואין טנצראו צמחשצה, וזהו גם טורת הדין טיה"י המחשצה כמעטה, ולפי"ז טפיר נצואר האגדה טהציא רש"י ז"ל ומחלה עלה צמחשצה לצרוה העולם צמדה"ה, היינו לנרף המחשצה למעטה טיה"י גם מחשצה רעה נחטז כמעטה, כנו צמחשצה טיובה, אלא טראה הקצ"ה שאין העולם נמקיים, דאם נחטוב גם צלאוין המחשצה כמעטה, אזי גם הלואין יהי כפוליס, וחזרו להיות יתירים על המ"ע, ור"כ טוב הוי קרוב להפקד ורחוק מטכר, ואז טוב טלא נצרא, לכן הקדים הקצ"ה מדת הרחמים וטוהפה למדה"ה, והכוונה טהמדת הדין טדן על העצירות יהי נטוהק עם מדת הרחמים, ולא יענש רק על המעטה, ומדת הדין טדן על המלוא טלא לטת טכר רק על המעטה, יהי ג"כ מטוהק עם מדת הרחמים, ליתן טכר טוב גם על המחשצה טיובה, ור"כ לפיי"ז אלל העצירות פועל מדת הרחמים לעשות הנחה עצור המחשצה רעה,

ואלל המלות פועלת מדת הרחמים טיחשצו לו גם המחשצה טיובה למלוא, ולפי"ז טוב לו טנצרא כי חזר להיות קרוב לשכר ורחוק להפקד. ור"ל טצזה נחלקו צ"ט וצ"ה צמק' קידושין פ"ב, דצ"ט דרבו מנחכות על כל דצר פטע וגו' טאם פטע הטומר אפי' צמחשצה חייב כנו על המעטה היינו כמי טפטע צידיס, וצ"ה חולקין וקוצרים טאינו חייב עד טיטלח צו יד, וי"ל דצ"ט קצרו מטוס טנאמר עד האלקים יצא דצר טניהס, לריך לדון עליהס עפ"י טורת הדין, לחייב אפי' על פטיעת המחשצה, כי מתחילה עלה צמחשצה לצרוה כן, אזל צ"ה קצרו כיון טעמד ושהפה למדת הרחמים, טוב אין אנו דיני על המחשצה הקודמה, ולכן אינו חייב על פטיעת מחשצה.

מצוה הראשונה צתורה ואחס פרו ורצו, ומלות עשה האחרונה צתורה ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את צבי גוי וי"ל הקניניות מטני מלות אלו טצמנת מלוא לכחוצ את התורה וללמדה, אזל צאופן טתהא התורה פרה ורצה, כדחיתא צמק' חגיגה מה נטיעה פרה ורצה אף דצרי תורה פרה ורצה, טלריך להוליד חידושים צתורה.

הבעה"ט הציא צראשית צרא"י אלקים" את", קופי טיצוה "א"מ"ת, צרא"י אלקים" לעשות" ס"ה "א"מ"ת וכו' אתי מלצבון כלפ "אתי" מלצבון "תצואו ר"ת "א"מ"ת וגו', והקשה צק' א"י לפי דצריס מה מאוד ראוי לדעת ולהטכיל ע"ד חנה

אונת מדוע בראשית ברא וגו' כרמו
 "אונת" בקופי תיבות וצמחמר אחי
 מלצנון תצואי כרמו "אונת" בראשי
 תיבות יע"ש והכלפע"ד לייסצ ב"ק"ד
 עפ"י ש"י ב"ק"ד ל"ל היות סתמא
 לנו לימוד מוסכס ואונתי בכל הפעולות
 שאדם רולה להשיג על ידו איזה
 תכלית לא יתייחסו הפעולות האונלעיי
 לחול עליהם קס תכלית. והנה רק
 כמו ההליכה בדרך אל מקום תכליתו
 ותכלית נקרא רק מה שהשיג האדם
 צקוף וזה שלמה כל הפעולות. אכן
 תורתנו נהעלמה עלוי רצ על זה
 כי אין תכליתה תלוי צונה שישיגנה
 האדם עד קופה. אלא כל מה
 שישיג ומונה אפי' נעט נעט הכל
 הוא בגדר התכלית, ולא עוד אפי'
 אם עוסק בתורה ולא ישיג ומונה
 כלום ואשר ציקש בכל זאת יחשב
 לו כאלו השיג תכליתו בהחלט ועל
 זה אמר קהלת עוז אחרית דבר
 עראשיתו, וזהו יתבאר מה שאמרו
 חכז"ל צמק' ונגילה 'געתי ולא
 עלאתי אל תאמן לפי שהגיעה עלמה
 היא המליחה ותחשב לך לתכלית.
 ונמילא אי אפשר גיעה צלי ונליחה.
 וזה שפיר מיושב שאלל בראשית
 ברא" חלקים" את" וגם אשר ברא"
 חלקים" לעשות' כרמו הא"ת"ת"
 בקופי תיבות, 'ען שהאונת והתכלית
 לא יכר זהם אלא לצקוף אחר
 השלמה כל הפעולות והאונלעייים,
 אזל "אחי" מלצנון "תצוא. סמרונו
 על התה"ק כנצואר בנפורקים
 סצכות התורה יגאלו צכ"י כרמו
 הא"ת"ת בראשי תיבות להורות סמיד
 כשצא לטהר כצר השיג האונת
 מראשיתו, כי העיקר הוא פעולת
 האדם וגייעהו וזהו תכליתו.

בראשית ברא חלקים וגו'

וכ' בתרגום ירושלמי
 צחוכמא ברא חלקים, וכל לפרש
 ב"ק"ד דהנה רש"י ז"ל כהצ, בתחלה
 עלה צמחשצה לצרוא העולם צמדה"ד
 ראה שאין העולם מתקיים עמד
 וסמפו למדת הרמנים, וא"י צמפורטי'
 שעס הלדיקים ונתנהג הקצ"ה צמדה"ד
 כנ"ש וקצציו נעערה מלוד סמדקדק
 עננהם כחוט הסערה, וסנה הלדיק
 וירא שמים נקרא חכס כנ"ש הן
 יראת ד' חכונה, וגם צמ"ס מלינו
 וחכמים אוערים, וכרמו זה צהכחוצ
 בראשית צצציל ישראל סנקראו
 ראשית כפירש"י ז"ל, היינו חלו שהס
 צגדר המעלה ומדריגה גצה צמינת
 ישראל צצציל חלו ברא חלקים,
 ונתנהג הקצ"ה עננהם צמדה"ה, ועל
 זה רמו הירושלמי בראשית צחוכמא
 צצציל החכמים הלדיקים הנקראים
 חכמים ברא חלקים צמדה"ד.

ובזה יפורש

מה שכתב הצעה"ט
 את האלקים" התהלך" נח"
 ס"ת חכס, 'ען שה" נח חכס את
 האלקים התהלך נח, לפני מדה"ד.

בבעה"ט הציא

הציא סיס צמדרש שלכך
 פתח התורה צצית
 ולא צאלק, לפי סצית הוא לשון
 צרכה ולואי סיובל להתקיים עכ"ל
 וכלפע"ד לפרש כוונת המדרש סקוצצ
 על צרכת התורה לפניה, דילפינן
 צמק' צרכות דף כ"א סלריך לצרך
 על התורה לפניה מדכתיב כי קס
 ד' אקרא הצו גודל לאלקיני, והנה
 צמק' נדרים דף פ"א דריש מדכתיב
 מי האיש החכס ויצן את זאת וגו'
 על מה אצדה הארץ וגו' ויאמר ד'
 על עוצס את תורתו ולא הלכו זה
 וגו' א"ר יהודה אמר רב שאין
 מצרכין

מצרכין בתורה תחלה וכו' עיי"ש
 הרי מצואר כאן שעל שלא צרכו
 בתורה תחילה אצדה הארץ, והסנה
 כיחא מה שאמר הקצ"ה כשצציל
 שמים וארץ, אפתח צלשון צרכה
 היינו סיצרכו בתורה תחלה והלואי
 סיובל להתקיים עי"ש.

בראשית ברא חלקים את

השמים וא"ה, ופירש"י
 אין הנקרא הזה אמר אלא דרשונו
 כמו סדרשו חכז"ל צמדרש רצה,
 בראשית צצציל התורה סנקראת
 ראשית סכי ד' קכני ראשית דרכו,
 וצצציל ישראל סנקראו ראשית
 תצואתו, ואס צאת לפרשו כפסוטו
 כך פרשו בראשית צריאת שמים
 וארץ וכו', ויס לדייק מדוע הציא
 רש"י, ונקודס את פירושו בדרך דרוס
 ואח"כ הפסע הפסוטו, הלא הקדר
 הוא להיפך, בידוע מראשי תיבות
 'פיר'ד'ק, פסע רמו דרוס קוד,
 והכלפע"ד צמ"ד לייסצ, עפ"י מה
 סכתצ צמ"י לפרש מה שאמרו
 חכז"ל בראשית לשון נחשצנה, דיודע
 קוף נעעסה צמחשצה תחלה, וכמו
 צנטיעת אילן תחלת המחשצה על
 הפירות, ואעפ"כ צמעסה, הקליפה
 קדמה לפרי, כן גם באן בראשית
 צמחשצה ה"י צריאת שמים תחלה,
 שהשמים קודמים ומעולים מהארץ,
 אזל צמעסה הקליפה קודמת והארץ
 היתה כצר וקדמה לשמים, את"ה,
 ומה נלמד שאעפ"י שאוה"ע קדמו
 לישראל ולקצלת התורה היינו משוס
 דצמעסה הקליפה קודמה, אזל
 צמחשצה הפרי קודס, וספיר דרשו
 חכז"ל בראשית צצציל תורה סנקראת
 ראשית וצצציל ישראל סנקראו
 ראשית, כי צצציל סעמחשצות הכתוב

מוכת שהשמים קדמו לארץ, אזל
 ממה סכתיב אמ"כ והארץ היתה
 תורה וצוהו וגו' נעמעע שהארץ
 קדמה, וכן כתיב להלן ציוס עשות
 ד' חלקים ארץ ושמים וגו' וצעיכ
 ל"ל כהכ"ל, שצמחשצה שמים קדמו
 וצמעסה הארץ קדמה, כמו כן גם
 יסראל קודמין ומעולים, וע"כ הקדים
 רש"י ז"ל את המדרש קודם לפסע
 הפסוטו, כי עפ"י המדרש מנקרא
 כפסוטו.

ועפ"י דצרינו

יתבאר גם המדרש
 ר"י צמס ר"ל פתח כח
 נעעשו הגיד לענוו לתת להם נחלת
 גויים, לפי שהעבו"ס מוכין את ישראל
 לומר להם צוזין אתם וכו' הגיד
 להם כל הדורות, בראשית ברא
 חלקים א"ה וא"ה וכו' יע"ש,
 והפירוש אעפ"י שהארץ נצראת תחלה
 אעפ"כ צמחשצה קדמו שמים, וכמו
 כן יסראל.

בראשית ברא חלקים וגו' ופי'

רש"י ולא אמר ברא
 ד' סצתחלה עלה צמחשצה לצראותו
 צמדה"ה, וראה שאין העולם מתקיים
 לכן הקדים מדה"ר ושפפה למדה"ד
 והיינו דכתיב ציוס עשות ד' א' ארץ
 ושמים, ולכאוי יש לדייק, וכ' שינוי
 רלון יש ח"ו הלא כתיב לא איש
 וגו' וצן אדם ויתנחס, וכל לייסצ
 צמ"ד דהנה מפרשים הכתוב צתליס
 ולך ד' חסד, ואח"כ כתיב כמעטיותו,
 דזאת הוא החסד שמשלס רק על
 המעשה ולא על המחשצה, ואקדים
 לפרש גם רישא דקרא ה"ל אחת
 דיצר חלקים סתיס זו סמענו, כי
 עוז לחלקים הוא ולך ד' חסד וגו',
 דאיתא צמק' קידושין דף ע' דצע"ז
 מלרף הקצ"ה המחשצה למעשה,
 כדכתיב

כי זה כל האדם, ואמרו חז"ל צמק
 שבת ל' מאי כי זה כל האדם, אר"ח
 כל העולם כלו לא נברא אלא
 צמק זה וכו', והנה הדיק ויר"ש
 הוא האורה עוצ (כי האדם צמק)
 כאורה נטה ללון) והוא אומר כל
 מה שטרח צמק"צ, הקצ"ה כצ"ח
 צמק"ה, לא טרח אלא צמק"ה,
 למען החיותו ולהטיב אחריתו, שלא
 יהנה מנהגו דכסופא, ויטליש עלמו
 צמק"ה ומלואו, ובהכרח זו עישה
 נחת רוח ליוצרו, שלא יאמרו סכמלא
 ח"ו איזה עולה צפעולתו, צמק"ה ס"ל
 את האדם כי עוצ לו שכנא, ור"ש
 דוד הע"ה צמק"ה כי שמחתי ד'
 צפעליך אני שונה צפעליך צמק"ה
 אותי, וצמק"ה ידך ארנן וגו', ואתן
 תודות לך על כל מעשי הצמק"ה, כי
 מה שטרח לא טרח אלא צמק"ה,
 כדי לזכות אותי, והכני, להגיד כי ישר
 ד' לורי אישר אתה ד' לורי ש"לרת
 אותי, ולא עולתה זו, אצל אורח רע מי
 שזוכה מעולתו צמק"ה זה הוא
 כפוי עוצה ונוח לו שלא נברא, והוא
 קמיתת התורה לעיני כל ישראל
 הדיקים שהמה צמק"ה ישר"אל
 שמעידים צמק"ה אישר ד' לורי
 ולא עולתה זו, צמק"ה צמק"ה
 צמק"ה אלקים וגו' כי אשריו ואשרי דורו
עוד י"ל קמיתת התורה כי המפרש"
 פירשו החכם עיניו צמק"ה
 סלהמכס נראה תמיד צמק"ה שגם
 עתה הוא עומד צמק"ה היינו צמק"ה
 ההתחלה שרק עתה מתחיל צמק"ה,
 וזהו לעיני כל ישראל, נראה תמיד,
 כאלו עתה צמק"ה צמק"ה אלקים
 א"ה וא"ה וגו' שעודנו עומד צמק"ה.
בזעת אפך תאכל לחם עד שובך
 אל האדמה כי עמנה
 לקחת, כי עפר אתה ואל עפר
 תשוב

כדכתיב למען תפוש את ישראל
 צמק"ה (יחזקאל י"ד), והוא פירוש הכ'
 אחת דיבר אלקים, שהעובר על
 מצות ד' נידון צמק"ה, אצל שמים
 זו שמענו, שהעשפט הוא צמק"ה
 אופנים הא' כי עוז לאלקים הוא,
 חוקף הדין צמק"ה אלקים, לדין אפי'
 על המעשה, עשמש רק צמק"ה
 אמונה, ואופן השני ולך ד' חקד
 ישנם אופנים שהקצ"ה דן צמק"ה
 חסרה, רק על המעשה, והוא צמק"ה
 צמק"ה אלקים את השמים וא"ה שבו
 נכלל יקוד האמונה, צמק"ה עלה
 צמק"ה לצמק"ה צמק"ה, ללרף
 המעשה למעשה, כי גם עיקר
 האמונה היא צמק"ה היינו צמק"ה,
 וראה שאין העולם מתקיים, אם
 גם צמק"ה המלות ידונו על המעשה,
 לכן סתפה והקדים מדה"ר למדה"ד.
בראשית צמק"ה אלקים א"ה
 ואת הארץ, וכ"ל
 לקצר קיום התורה עם תחלתה
 צמק"ה הגמ' ומ' צמק"ה דק י"ט צן
 זמנא אומר אורח עוצ מה הוא
 אומר כל מה שטרח צמק"ה הצית
 לא טרח אלא צמק"ה, אצל אורח
 רע אומר כל מה שטרח צמק"ה
 לא טרח אלא צמק"ה עלמו, מה
 יין מה צמק"ה ומה גלוקקאות צמק"ה
 וכו' והנה פתוק' צמק"ה י"ז דק ה'
 פירשו דמה שנונו וגמרו צמק"ה וצ"ה
 שטוב לו לאדם שלא נברא זה דוקא
 צמק"ה צמק"ה אדם אצל לדיק אשריו
 ואשרי דורו עיי"ש ואמרתי לפרש
 צמק"ה מה שמדקדקים על קהלת
 שמתחלה אומר הצל הצלים הכל
 הצל, ולצוקוף אומר קוף דבר הכל
 נשמע את אלקים ירא וכו' כי זה
 כל האדם, וי"ל שהן אמת צמק"ה
 צמק"ה אדם הכל הצל, ועוצ לו שלא
 נברא, אצל צמק"ה אלקים הכל נשמע

תשוב, וי"ל דהנה צמק"ה יש שני
 חלקים, הגוף הוא חלק העפר,
 והנשמה חלק אלקי ממשל כדכתיב
 וי"ל צמק"ה יודין שני יצרות, והנה
 חס האדם מופלא נהפך גם חלק
 הנשמה צמק"ה, אונס העונש על
 הגוף, יוהר גדול מעל הנשמה, כמו
 שאנו רואין כאן שהנחש נהקללה
 צמק"ה מכלס, והאשה נהקללה יותר
 מן האדם, כמו כן יותר מתעבט

פרשת נח

קרויים חיים, אחרי שזכו את
 הרצים ולדקתם עומדת לעד לדורות
 עולם, וכן דרשו חז"ל וצניהו צן
 יהידע צן איש חי (ומקשה הגמ'
 וכי כ"ע לאו צמק"ה איש חי נינהו
 אלא שלדיקים צמק"ה קרויין חיים)
 רצ פעלים ומקצ"ה סקוצין ורובין
 תלמידים לתורה, ולפי"ז יהיישבו דצמק"ה
 שמדרש, דהנה רש"י פירוש על נח
 איש לדיק תמים ה" צדורותיו, יש
 מרצותיו אומרים, צדורותיו ה"
 לדיק, אלו ה" צדורו של אברהם
 לא ה" נחשז לכלום, ולפי הכ"ל
 כונת רש"י ז"ל שנה לא ה" לדיק
 רק לעלמו, כי לא הוכיח ולא לימד
 אחרים להזיזם למוט, ולכן לא
 עמדה לו לדקתו לעד, רק צדורותיו
 ה" לדיק, ומפרש פ"י כי את האלק"
 סתהלך נח, יען שה" עבודתו אלד
 מדה"ד היינו מיראה העונש, ולזה
 רמז הצמק"ה קופו תיבות את
 האלקים" סתהלך" נח" הם אותיות
 חכס, שנה ה" חכס, ועי"כ קיים
 המלות רק לעלמו ולקוצוהו, וספיר
 אומר על זה המדרש שה"ד פ"י
 לדיק,

אלה תולדות נח נח איש לדיק
 תמים ה" צדורותיו וגו'
 ואיחא צמק"ה זשה"כ פ"י לדיק
 עץ חיים ולוקח נפשות חכס, וכ"ל
 לפרש צמק"ה, דהנה יש חילוק צין
 לדיק לחכס, שהחכס דורש עוצ
 רק לנפשו, וכמו שאדם מרחק מנפשו
 מאכלים ומשקים, אשר יודע שהם
 רעים ומזיקים לגופו, כן הוא צמק"ה
 צמק"ה ומחאק צמק"ה, וכל מעשיו ישרוך
 כמש"ל ומתן עושה להנחת עלמו
 ולקוצוהו, אונס יש מי שצמק"ה
 צמק"ה עוצים להצמק"ה ד', וכל
 השתדלותו לעשות נחת רוח ליוצרו
 ולפי"ז העוצד את ד' ועושה מלותיו
 משהצמק"ה השכר ומיראה העונש, הוא
 צמק"ה החכס, כמאמר הכתוב הן
 יראת ד' חכמה וקור מרע צמק"ה,
 אונס העושה כל מעשיו שלא ע"מ
 לקבל פרס, ולא מיראה העונש רק
 משהצמק"ה ד', אשר לא יערכנו זהו
 ופ"י זה האיש נסתדל להכניס גם
 אחרים תחת כנפי השכינה, ולגרום
 צמק"ה נחת רוח ליוצרו והוא הנקרא
 לדיק, ולכן לדיקים אפי' צמק"ה

לדיק, יען שהלדיק עוסק פכי ללמוד עם אחרים, לכן הוא עץ חיים, לדורות עולם, ולוקח נפשות, מי שהוא צמחית לוקח, כמו מי שטופה מקמר וקונה, רק וזה שהוא להועיל לו, זה נקרא חכם.

ויאמר די לנה צא אהא וכל ציהך אל התיצה וגו',

ואיתא צוהרש כי לדיק די לדקות אהב ישר יחזו פניו, וכל לפרש צק"ד, דלכאוי יקשה לנה לא מקר נח את נפשו צעד צני דורה, ולא הי' לו ליכנס להיזה אולי יגלו צוכותו, כמו טעשה נשה רצינו ע"ה שאמר ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחיני נח מקפרך אשר כתבת, אונס יק לחרץ דגני משה לא הי' החטא, כי אם מדברים שזינס לטוים, וצגס-שהי חטאם גדול מאלו, אעפ"כ הי' יכול משה לכפר צעדס ומורת ערצ, ובנו שיה"כ ומכפר על עזירות שצין אדם למקום, אזל על עזירות שצין אדם לחצירו אין יוה"כ נכפר, כן לא יוכל הלדיק לכפר על עזירות שצין אדם לחצירו, ואמרו חכ"ל שלא נחתם גזר דינס קל דור המצול אלא מפני החונק שצכפיהם, כמו שכתב כי מלחה הארץ חונק מפניהם וגו', ולכן לא הי' יכול נח להעבר צעדס, ולכלול עלמו עושה, כי הי' מדברים שצין אדם לחצירו, ופנה ידוע שהלדיק הוא הנזר צונות שצין אדם למקום, וישר הוא, הנזר צדברים שצין אדם לחצירו, ולזה נתכוין המדרש כי לדיק די לדקות אהב, ויען שהקצ"ה אהב את הלדקות לריך גם הלדיק להדנה עלמו צמודותיו, ולהשתדל גם הוא

צדקותיו, שהי' כלס טריפה, כצוהר לעיל שהשחיתו את עלמם, טרם שהשחיתם חלקים, והנה גם להמדרש הי' קשה מה ענין תוים שפירושו שלא הי' טריפה ללדיק הי' צדקותיו, ע"ז אמר זשה"כ פרי לדיק עץ חיים, הלדיק ע"י פרי לדקתו הוא עץ חיים, ונקרא לדיק תוים, ע"י לדקתו הוא תוים.

וידיך כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים, צוהרש הנחומא,

ילמדנו רצינו צית שנותנים צו העירוב נהו שרריך לעירוב (אם הצעה"צ לריך גם הוא ליתן חלק צהעירוב כמו יתר הונסתתפים) כך שנו רצותינו צית שומאי אומרים לריך וצית הלל אומרים אינו לריך והלכה כצ"ה עכ"ל, והוא פלא מה ענין עירוב לכאן וכלפעי"ד לייצ צק"ד צהקדש לפרש טעם פלוגתת צ"ס וצ"ה, דצ"ס קצרו סכל אחד ירלה שיתנו העירוב צציתו כדי שהוא לא יולרך ליתן צהעירוב, וע"כ יונעו ולא יעשו עירוב, ולכן הגם שזון הדין לא הי' לריך ליתן צעירוב, אזל מפני דרכי שלום יתן גם הוא חלקו, כאשר מוצא צוהרש הנ"ל צסס ריצי"ל, לא התקינו עירובי חצירות אלא מפני דרכי שלום וכו', שיוכלו לשאת מנות לשכיניהם צצת, אונס טעמיהו דצ"ה, סכיון שזון הדין צית שנותנין צו עירוב, אין לריך ליתן צעירוב, (דכלפו הכל דיירו צצזיל פתן טנתנו) והצעה"צ דר שס צצוכו ממש, ואין אנו מושקין שיצטעל העירוב, נחמה שקפידו על פת כגרוגרת, דצר מועט כזה, וכבר מצוהר צונס עירובין דק ע"ט העקפיד על עירובו (פירש"י שאם יאכל אחד מצני החצורה את הפת

שכתן הוא) אין עירובו עירוב, מה שזו עירוב שזו (ופירש"י שיהי' כלס מעורבין ומרוזים שלא ינחה אחד צחצירו, אלא שחפות נחה ועריצה) יעיי"ש, ואין יתאחדו אנשים כאלה שנקפידים על דצר מיעוט כזאת, שמידתם כמדת קדוש, שכלאו זה את זה שלא ליתן פת לאורח וע"כ נקטצו שכתב עליהם, ארדה נח ואראה הכלעקתם הצאה חלי עשו כלה, ופירש"י לעקת הריצה וכו' מה שעשו עם הריצה, על שכתנה פת לאורח, והלואי שלא התאחדו, ועל ענין כזה נאמר כינוס לרשעים רע להם ורע לעולם, וזהו טעמיהו דצ"ה שאם אנשים שנקפידים על פת כגרוגרת, אין לדחוק להתאחד עמהם, והא רח"י שגם צדור הפלגה נאמר, והי' כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים וע"י שהי' רשעים, הכינוס רע לעולם, ולכן הפילס די על פני כל הארץ, ופירור כלה להם, מזה מוכח שפיר שהלכה כצ"ה שאין לכוף יותר מדאי צעלי לוקנים על השלו' והאחדות, רק אם דרכי דרכי נועם, אז נתיצותי' שלום.

אלה תולדות נח נח איש לדיק

תמים הי' צדקותיו, ואיתא צוהרש הי"ד הפוך רשעים ואינס, וצית לדיקים יעמוד לעד, וכלפעי"ד צק"ד לפרש כונת המדרש עפ"י שזמרו חכ"ל צונס צרכות דק ל"ה צא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים, דורות הראשונים עשו מורשת עיקר ומלאכתן עראי זה וזה נתקיים צידס, דורות האחרונים עשו מלאכתן עיקר ומורשתן עראי זה וזה לא נתקיים צידס, ופנה המפורשים מקשים למה לא כתבה התורה

לעשות לדקה וחקד עם בני אדם, ולפ"י הי' נח ג"כ מחוייב להעבר צעד צני דורה להלדיקס ציוס דין, על זה נשיצ הכהוצ כי ישר יחזו פניו, רק צאם יחזה צפניו מרת הישרות, צאם הנה ישרים עכ"פ זה עם זה צדברים שצין לחצירו, ונתחברים צאחדות כמאמר הכתוב חיבור עלצים אפרים הנח לו, אז יוכל להמליץ צעדס, אונס יען שהי' ונללים חונק, לא הי' יכול להעבר צעדס, ולכן אמר לו די צא אהא וגו' כי איתך ראיתי לדיק לפני וגו'.

נח איש לדיק תמים הי' צדקותיו,

ואיתא צוהרש פרי לדיק עץ חיים וכו' וכל לפרש צק"ד עפ"י שכתב צקפר פנים יפות לפרש הכהוצ ומסתת הארץ לפני האלקים, כי החטא הוא מיתת הנפש, וע"י חטאם השחיתו את עלמם קודם שהשחיתם המצול, וזה ומסתת הארץ לפני האלקים, טרם ששחיתם חלקים יעיי"ש צאריכותו, והנה צונס ע"ז דק כ"א דרשו על הכי נח איש לדיק תמים, תמים שלא הי' טריפה, וראיתי צק"י י"ג שנקשה למה לא אמרו תמים שלא הי' צע"י ומירון יעיי"ש, ולפעי"ד כראה צק"ד להרץ, ולכן לא דרשו שלא הי' צעל מוס, מוסם שאז הי' קשה להגמי' ח"כ מה ענינו עם לדיק הי' צדקותיו, אונס אי אמרי תוים שלא הי' טריפה אתי שפיר הושך הכהוצ, דידוע מאמר חכ"ל טריפה איכה חיי, ואיכא למ"ד טריפה חיי, ואפ"ה הי' טריפה כאלו לא היתה חיי, כן י"ל הרשעים אפ"י הם חיים צעופ"י, צכ"ז נקראו תמים, ומעתה שפיר נקמ"ך הכהוצ נח איש לדיק תמים, שלא הי' טריפה, צדקותיו,

התורה ניד אשר אלה תולדות נח.
 שם הם ויפת. והפסיק בשבחו של
 נח. והרלו שנהכווין הכבוד למאמר
 חכז"ל שפיקר תולדותיהן של לדיקים
 מלות ומעטי. ולכן אמר הכבוד
 אלה תולדות נח. זהו עיקר תולדותיו
 של נח שהי' לדיק תמים צדורוהו
 וכל זה הינח לנח עלומו. אזל דורו
 של נח הי' עיקר מופשיהם רק
 צעניני עוה"ז. ולכן זה וזה לא
 נתקיים צידס. ועל זה אמר המדרש
 זשה"כ הפוך רשעים. רשעים שמוסים
 ההיפך מנח. שמוסים לעיקר רק
 ומלאכתן. ולכן ואינם. זה וזה לא
 נתקיים צידס. אזל וצית לדיקים.
 אלו שמוסין תורתן עיקר ומלאכתן
 צראי. אללס אפי' עניני הגוף צעוה"ז
 שהוא הצית והתיק להנשמה. גם
 זה יעמוד לעד. וזה וזה נתקיים
 צידס.

ובזה מפורש גם הכבוד אשרי
 איש ירא את ד' צמותיו
 ספץ נאוד. ודרשו חכז"ל ולא צשכר
 עלותיו. שפיקר כוונתו רק צשציל
 עלותיו למען כבוד שמו יצרך.
 אז זה וזה נתקיים צידו. היינו
 שהון ועושר צציהו צעניני הגוף.
 הפקרא צית לדיקים כהכ"ל ולדקשו
 פומדת לעד. לעוה"צ.

ומוראכם וחתכם יהי' על כל
 חית הארץ ועל כל
 עוף השמים צכל אשר תרמוש
 האדמה. וצכל דגי הים צידכס נתנו
 ויש לדקדק דהול"ל לכס נתנו ומהו
 צידכס נתנו. ויש לפרש צק"ד על
 פי הזוהר פי צראשית וז"ל פקידא
 תשועאה למיחן למסכני. דכל עאן
 דחק על מסכני לא מוסתני דיוקני
 לצלס עדיוקנא דאדס. וכיון דדיוקנא

ארצה ליראה עמו. והקשו המפורשים
 למה לא פירש עלמו אלל ואהצת
 את ד' חלקיך. הלא גם שם יאמר
 ונה ארצה לאהצת עמו וכ"ל לייש
 דדריש שפיר ואהצת את ד' חלקיך.
 כי את הוא כמו עם כדפירש רש"י
 כאן. את האלקים התהלך נח. ומעתה
 לפי"ז הפירוש ואהצת את ד' חלקיך.
 היינו עם ד' ועזרתה. אשר יסעדיך
 הגיע אל אהצת ד' וזאת הי' יכול
 שפיר לדרוש מוש"כ צמורא לא הי'
 יכול לדרוש את ד' חלקיך תירא.
 עם סעד ד' חלקיך תצוה ליראה
 ד'. כי הלא הכל צידי שמים חוץ
 מיראה שמים. ומעילא שפיר פירש
 עלמו מלדרוש.

במסורה ותמלא הארץ חמק.
 ואידך ותמלא הארץ
 אומם. וי"ל הכוונה דהנה צכל דצר
 גשמי. יש צו חיה כיון רוחני
 המחייהו ומקיינו. כי אין קיום
 להארציות צלתי רוחניה מן השמים.
 וכמו שאמרו חכז"ל. שלכן סיצר
 משה את הלוותה לפי שפרח משה
 הרוחניות המעמידם. ופוצ נעשו
 כצדים ונפלו מידו ונשתצרו. וכן
 כתב צק"י פ"י. שהמאלכ שאדם אוכל
 נח"י את הגוף. והצרכה שמוצרך
 עלי' נח"י הנשמה. וצזה פ"י כי לא
 על הלחם לצדו יחי האדם. כי על
 כל מולא פ"י ד' יחי האדם. וזה
 הי' החקרן קצני ישראל נהגשעו
 מאוד צמלרים. והארץ. היינו הארציות
 מלאה אותם כ"כ. עד שלפ הניחו
 ונקום לרוחניות. תמורת שהי' להם
 למלאות הארציות שלהם צרוחניות
 וצקדושה. וצזה מוצן המסורה. ותמלא
 הארץ חמק. שחנכו מן הארץ את
 הרוחניו המגיע לה הנקיינו ומעמיד'

וזה נעשה ע"י ותמלא הארץ אותם.
 סנהגשעו כ"כ צמחאס. עד סילא
 כל הרוחניות לגמרי מן הארץ. ולכן
 צא עליהם המצול. חמנס צמלרים
 שלא נהגשעו כ"כ כמו צדור המצול.
 לכן הספיק להם עכ"פ לצדוד צחומר
 וצלצנים. מדה כנגד מדה. כדי לתקן
 צזה חומריהם.

ויאמר ד' לנח צא אהה וכל
 ציתך אל התיצה כי
 חוקך רחיתי לדיק לפני צדור הזה.
 וצמדרש הה"ד כי לדיק ד' לדקות
 אהצ ישר יחזו פנימו. וכלפעד"ל עפ"י
 ונה שאמרו חכז"ל ונקי צבת דף
 כ"צ וצומק הענית כ"ג. צעובדא
 דחוני המעגל שהי' עלירת גשמים
 והתפלל ולא ירדו הגשמים. עג עוגה
 ועמד צהוכה וכו' נצצע חני צשמך
 הגדול שאיני זו נכאן עד שתרמם
 על צניך וכו' ואח"כ ירדו הגשמים
 שלחו לו צני לשבת הגזית והגזר
 אומר ויקם לך. אהה גזרת עלמטה
 והקצ"ה נקיים עאמרך מלמעלה.
 ועל דרכיך נוגה אור. דור שהי' אפל
 הארת צשפלתך וכו' ומעתה זה
 כוונת המדרש כי לדיק ד' לדקות
 אהצ. יען שהקצ"ה חוהצ את הלדיקים
 ומקיים את גזירתם אפי' לשנות
 הטצע. ועי"כ ישר יחזו פנימו. יחזו
 יכירו וידעו כי מואת ד' היתה זאת
 וצזה מאיר לדור שהוא אפל כמנש"כ
 ונגלה כבוד ד' ורחה כל צשר יחדיו
 כי פי ד' דיצר. וכמו כן כאן שהליל
 הקצ"ה את נח ואמר לו כי חוקך
 רחיתי לדיק לפני צדור הזה. מזה
 מוכח שהקצ"ה חוהצ את הלדיק.
 כמש"כ לדקות אהצ. ולא עוד אלל
 שזכות נח עמד אפי' לצניו. שגם
 הנה כילו צזכותו כמזוחר צחופ"ח

עיי"ש ועיי"ז יש יחזו פנינו יראו כל צער יחדיו ויכירו כי לדי הישועה.

— פרשת לך לך —

ויאמר ד' אל אצרים לך לך מלררך וגו' ואצרכך ואגדלה סעך והי' צרכה ופירש"י למה כפל עוד פעם והי' צרכה הלל כבר אמר ואצרכך לפני זה, הלל קצת לרמוז והי' צרכה שהצרכות נחונות צידך וכו' וכ"ל לפרש צק"ד הכוונה עפ"י ע סכ' שהפלאה צפתיחה שהנאמין צד' וצוטה צו נכסיו מלליחין וזהו כוונת הכתוב ושלל לא יחקר, מה שנדמה צעיניך שהחורה שוללת נמך לא יחקר לך, וזהו כוונת דוד הע"ה צתלים כי אם צחורת, ד' חפלו וגו' וכל אשר יעשה ילנית, חפי' שנמעט צומעקה ועושה תורתו קצב ומלאכתו ערלי, ירוח צזה המעט, כמי שצוצד כל היום, היינו וכל אשר יעשה ילנית חפי' כל שהוא ילנית, לא כן הרשעים כי אם כמון אשר תדפנו רוח, הרשעים חפ"י שגלליחין ונראה סדך רשעים ללחה, אצל הללחתם הוא רק כוון הפורה צטעה דישה התצוה, שאין צו חיות עלנו רק הרוח הדפו, כן הרשע רוח הס"ח ידפנו עד לא ידע נקומו חיה, אצל הללחת הדיקים הוא כמו עוף הפורה נחמנת החיות שיש צו, והנה הצאצ"ח פירש הכי לך לך שפיקר קיין הדיק עולה ועע"ט, וזהו לך, הלך למה שהוא לך, היינו שלך צאנה, ומעתה יתפרש הכתוב שלפנינו ע"ה, היות שהקצ"ה ליה לאצרים לך לך, היינו לך, למה שהוא לך, לרכוש רק תורה ווע"ט, ולא תדאג

עיי"ז שלל ויחקר נמך לרכך ופרכקה, כי והי' צרכה, שאתה צעלנך וצך יהי' הצרכה, כפירש"י שהצרכות נחונות צידך היינו כדוגמת עוף הפורה נחמנת החיות שיש צו, לא כהללחת הרשעים אשר רק כוון אשר תדפנו רוח, שלל מרלון עלנו ואין צו חיות, ולכן כפל הקצ"ה לצרך את אצרים והי' צרכה, לרמוז לו שנתונות צידך כפי רלונך.

ואברם כצד מאוד צמקנה צכקף וצוה צו וילך לנצטיו וגו' צמדרש הה"ד ויוליחם צכקף וזהו ואין צצצטיו כושל, והנלפע"ד צק"ד לפרש דלכא"ו קשה למה לקח אצרים ופרעה מוקנה כקף וזהו, וממלך קדום לא רלה ליקח, כנאמר הכתוב אם נחוט ועד שרוך נעל אקח נמך וגו', ו"ל עפ"י הנצוחר צמפרשים ומצחן צנסיין, צצצד צרשות חינו מרגיש האדם שום כצדות, רק אם הוא דצר עולה אז יצא היל"ה"ר ומקיתו, וכדוקה לו שהוא עיף ויגע, ויכצד עליו כמטייל צרזל, וכן אמרו חכז"ל גדול המלווה ועושה וכו', ומעתה י"ל שאלל פרעה לא מרגיש אצרים שום חשק ותאוה אל הכקף וזהו אשר לקח מוננו, אצרות, הי' עליו למשא כצד, וזה הי' לו לקימן שהלקישה היא דצר מלוה היינו שהקצ"ה מוכבים שיקח, ולכן צל היל"ה"ר להכציד עליו הדצד, אצל צרכוש קדום לא מרגיש שום לישות

לישות וכצדות, מזה שפנ שאינו מלוה רק דצר הרשות, כי גם היל"ה"ר מוכבים שיקח, ולכן לא רלה לקצלו, והנה הקצ"ה הצטי"ח לאצרים אציו ואחרי כן ילאו צרכוש גדול, ולכאורה יקשה הרי כבר אמר החכם, אזהב כקף לא ישצב כקף, ואמרו חכז"ל אין אדם נות וחלי תאוותו צידו, כי מי שיש לו מנה רולה מאתים, וא"כ איך יתקיים הצטמת רכוש גדול, הלל לפי רוצ העושר יתדמה צעיניהם לדצר מועט, כי אם יש לו אלפים רולה רצנות, וכן עד צלתי גצול וכ"ל שלכן ליה הקצ"ה למשה דצר נח צלזני העם וישאלו וגו' כלי כקף וכלי זה, כדי שיהי' מלווים ומזוהרים ליקח כקף וזהו, וממילא אם יהי' מלווה צדצד, לא די שלל ישתדל היל"ה"ר להרצות צעיניהם אצרת הכקף וזהו, רק אצרות יתאונן למאס צעיניהם ולהכציד עליהם נושא הכקף וזהו וכל אחד יאמר יש לי די, ועיי"ז שפיר יתקיים צהם ואחרי כן ילאו צרכוש גדול, ומעתה יתצאר המדרש ואצרים כצד מאוד צמקנה צכקף וצוה, וקשה מדוע אמר כצד מאוד שצצטעטע שהי' לו לעול ולמשא, והלל אזהב כקף לא ישצב כקף, וא"כ הי' נהראוי לומר ואצרים עשיר גדול צמקנה צכקף וצוה, הלל שצח הכתוב ללמדנו, שנחמנת הכצדות שפנ אצרים אציו שיש צו מלוה לקצל רכוש ופרעה, אצל לא כן צמלך קדום מרגיש הקמת היל"ה"ר, ולכן החזיר לו את הכל, ועיי"ז הצי"ח שפיר המדרש הה"ד ויוליחם צכקף וצוה ואין צצצטיו כושל, יען שהיל"ה"ר נכציד קיום המלוה, לכן הי' יכול להתקיים הצטמת ואחרי כן ילאו

ויאמר אצרים הן לי לא נתת זרע וגו' ויולל אורו החולה ויאמר לו הצט השמימה וקפיר הכוכבים וגו' כה יתי' זרעך, וצלוה"ח מוקשה איך יוכל לומר, לי לא נתת זרע, והלל כבר הצטיחו ושנתי זרעך כעפר הארץ, ותירוץ כי הזרע הנמשלים לעפר הארץ הנה צני אדם הפחותים וכו' לכן אמר אצרים הן לי כלומר דצר השוה לי, לא נתת זרע, ולזה השיבו הקצ"ה ואמר לו קפור הככבים וכו' כה יתי' זרעך והם הדיקים הנמשלים לככבים, ואחר שהמשילים לככבים הן למדת שגם מנ שהמשילים לעפר הוא לשצח אה"ד, וכ"ל לפרש עפ"י דרכו, דהנה ישנם שני סוגים חלשים לצית ישראל צחית יששכר וצולין, יש מי שעוסק צחורה ואינו יולל ונארצע חמות של הלכה כיששכר, ויש מי שעוסק צמשא ומתן צחווית עיה"ז כצולין, ואלו השני סוגים נחילים ונלרכים נואוד, כי על ידם יתקיימו מלות ד' צכללם הן צין אדם למקום והן צין אדם לחצירה וסביהם נרומזים צככתוב חושיעה ד' כי גמר חקיד כי פסו חמונים מצני אדם, האחד הוא חקיד זה הנתחמד עם קונו, והשני חנשי חמנה המון העב, וכן צמשה רציו הי' שניהם כלולים יחד, כד"ל צמדרש כשנסתלק משה שמים צוכים וכו' אצד חקיד, ארץ צוכה ואוונתה, ויסר צאדם חין, ולכן נאמר צו לדקת ד' עשה (צין)

(צין אדם למוקוס) ונשפטיו עם ישראל (צין אדם לחצירו) והנה כתיב צחלים ק"א ישב עולם לפני חלקים, חקד ואונת עון יכלהו, ונפרשים העולם שאי אפשר לכל ישראל להיות חכמי ופרושים מהוויות העולם, וזהו אם ישב עולם לפני חלקים, שלא יעסקו צמחא ונהן, אז חקד ואונת עון יכלהו, כי לריך אנשי אונת וגיומלי חקד להקפיק לה"ח, וצרוצ"ם צפ"י המשנה קוף נקי פאה איהא, חלו דברים שחדס חוכל פירותיהן, צעוה"ז וכו' גמילות חקדים, וכהז שכל המלות שצין אדם לחצירו ככללן צגו"ח, וי"ל שלזה כיוון נר צרי דרבינא כי הוי נקיים ללותי, אחר חלקי כלור לשוני נרע וגוי וכפשי כעפר לכל הה" וכו' (עיין בחוקי) שם צרכות דף י"ז) שהתפלל כלור לשוני נרע וכו' זהו מדברים שצין אדם לחצירו ולכן אחר וכפשי כעפר לכל הה" צחינת עפר, וכתבו התיק' כעפר שאינו מוקצ' כל"י, כי כל הורה שאין עמה מלאכה ודרך ארץ סיפה צטיילה, וזה כראה שצחינת עפר רומזה על מי שעוק צמו"ו והוויות עוה"ז, ונעשה י"ל שלכן הקדים הקצ"ה לצרך את הצרה, ושמהי את זרעך כעפר הארץ, קוג הראשון שעוקקים צמלאכה וקנין, צחינת צולין לקיים המלה מדברים שצין אדם לחצירו ואח"כ אחר לו הצט השמינה וקפור הככזים וגוי כה י"ה זרעך נגד הקוג השני צחינת ישעבר שעושין תורה קצט ונולאכתן עראי, לקיים הדברים שצין אדם למוקוס, ואלו השנים יתאחדו ויהצטו וה"י לאחה, כי לאו כל אדם זוכה לשתי שלחנות תורה וגדולה צמוקוס

אחה, ופוק חזו מה עומא דצה, ורתיני בני עלי' והנה מועטים, ועיין צקפר אמרי ספר פי תרומה על הנדרש צענה שהקדמו ישראל נעשה לכשנע, מיד אחר להם הקצ"ה ויקחו לי תרומה, כי לריכים בני אדם לעקיק גם צדרך ארץ כדי שיה" קיפוק צידס ליהן תרומה לדהק וגו"ח להחזיק ה"ח, יע"ש. **ובבחינה** ה"ל אמרתו לפרש המדרש ויקחו לי תרומה הה"ד טוע ישראל ד' חלקיו ד' אחה, והנה צקי ציה ש"ל כתב לפרש המדרש, עשר העשר הה"ד עשר בשביל שהעשרה, היות שולד הדין חקור לאדם לעקוק צמלאכה יותר נכדי פרנסתו יום יום, והזמן הנשאר יעקוק צתורה, אמנס אם עוקה צמו"ו כדי ליהן מעשר אז כל המרצה לעקוק הרי זה משובח ועי"כ יתעשר וזהו עשר בשביל שהעשר אה"ד, והנה יקשה אי"כ תורה מה תהא עלי', וי"ל כמו שאנחנו חכז"ל מנחות דף ל"ט, שאם קרא ק"ש שחריט וערצית יולא צזה, ונעשה שפיר מצוה המדרש, ויקחו לי תרומה, אם אתה עיקק צמחא ומתן כדי ליהן תרומה ונעשר, ולהחזיק ה"ח וכיולא צזה, אז טוע ישראל ד' חלקיו ד' אחה.

בפרשה זו נאמר שני פעמים וה"י (א) וה"י (ב) וזהו צרכה"ב וה"י המים, ויש לומר הכוונה דהנה כתיב צבל המוקוס אשר אזכיר את שני אצוה חליך וצרכתיך, והנה ידוע מה דכתיב זה שני לעלם וזה זכרי לדור דור, ש"ע"י עם י"ה צגוטר"י סק"ה, ז"כ"ר"י עם י"ה גוטר"י רנ"ח, והא"ש הנקיים רנ"ח מלות

מלות עשה, וכשער משק"ה לא העשה, נעשה מרכזה לשם הקדושה, וצבל המוקוס אשר אזכיר את שני אצוה חליך וצרכתיך, והנה הצרהם אצוה קודם שקיים מלות עילה, לא ה"י חללו השם צמילואו, ולכן אחר לו הקצ"ה, התהלך לפני יו"ה"י המים, שיה"י השם תמים ושלם צמילואו, ועי"כ יו"ה"י צרכה אצוה חליך וצרכתיך, כי צבל מוקוס אשר אזכיר את שני אצוה חליך וצרכתיך.

אל תירא אצום אנכי וגו' לך סכרך הרצה מאוד ואישא צתרגום ירושלמי, ואע"ג דנזכרות צעלי דצרך קדוץ צעלמא הדין, אגר עינדך טעא מנהקנן לך קדמוי לעלמא דאהי, ולכחו מתיכא תיתי להחרגים סנה"ירא הצרהם על סנוכרו סוכאיו צידו, וגם למה קירא דוקא לאלו צעלי דצצו, הלא גם מלך קדום ואיך ה"י רעים וחמיאים, אמנס לפע"ד יש לייצב דהנה אצום נלח את אנרפל, ועיין צפירש"י סכתב שעי"כ נקרא אמרפל שאמר פול את הצרהם לכצטן האש והוא כמרוד עי"ש, וידוע מאמר חכז"ל שנקמה היינו התענוג שאדם רואה ונפלה סוכאיו הוא מעין עוה"ז, ועתה כיון שלקח הצרהם נקמה ומסוכאו אמרפל, ונקמה הוא מעין עוה"ז, ולכן נהירא שלא יה"י זה מחלקו לעוה"ז ועי"כ הצטריחו הש"ת הגם שנקר סוכאו צידו צבל זאת יקבל שכרו ומשלם לעוה"ז.

ובבחינה זו פי' גם הגאולה"ל נו"ה דוד דייטש ז"ל הכתוב ומשלם לשוכאיו על פניו להצצידו, לא יאמר לשוכאו, על פניו ישלם לו, דלכחו כפל הענין

וגם ח"ך ישלם לשוכאיו על פניו שכר מלותיה, הלא יפה עשה אחת של קורת רוח צעוה"ז מכל חיי עוה"ז, ולכן פירוש שלא יאחר לשוכאיו, היינו לשוכאיו של סוכאי הקצ"ה, על פניו ישלם לו סיראה צקנות סוכאיו ועי"ז ישאר צלי עוה"ז.

וי אהלה צית קל מים וגוי אהלה כתיב ולא אהלו, וי"ל עפ"י נש"כ רס"י צפי צראשית, אלה הולדות השמים והארץ צהצראם, צה"ח צראם דהיינו עיה"ז צה"ח ועוה"ז ציו"ה, כעלם שאות ה' מרעז לעוה"ז, וזה נמרז כאן אהל"הה, דהיינו עניני עוה"ז עשה רק כנטיית אהל היינו עראי, אצל המוצח שעשה לדי צנה צנין חזק כמש"כ ויצן שם מוצח לדי צצנין קצוע.

בבעה"מ הניח המקורה, הרמותי ידי לדי קל עליון וגוי ואידך צפי ויש צריעוהי קולי וגוי וי"ל לפרש צק"ד צהקדס לפרש הושנה צפ"צ דר"ה, כתיב וה"י כאשר ירום נעשה את ידו וגצר ישראל וגוי, וכי ידי נעשה עוקות מלחמה או שוצרת מלחמה, אלא צומן שישראל מקתכלין כלפי מעלה, ומשעצדים את לבם לאציהם שצשמים הם גוצרים וכו' ולכחו קשה הלא כל ההכליה שהרים נעשה את ידו, ה"י צשציל שיקתכלו ישראל כלפי מעלה, וא"כ ה"י יותר נח לעשות נס ודגל גצוה צראש הגצנה כמו שעשו צנחש הנחושת, שסענו אותה על נס, כדי שיקתכלו ישראל כלפי מעלה, ולא ה"י לריך להטריח שירים נעשה את ידיו הכצדים, כדכתיב וידי

אם הרמותי קולי צתורה, ונקרא
משנה והלכה וכו' אז הרמותי ידי,
על ידי עשו, והמה נשועצדים לי
כי צזמן שקול קול יעקב צציהמ"ד
וצציהכ"כ אז אין הידים ידי עשו
רק של יעקב.

ויאמר ד' אל אצרים כך כך
מארלך וגו' ואעשך לגוי
גדול ואצרכך וגו', ומקסין המפרשים
הלא שכר מלוא צהאי עלמא ליכא,
וכלפע"ד לתרץ צכ"ד עפ"י שאלמו
חכז"ל גדול המלווא ועושה יותר
עמי שאינו מלווא ועושה, הרי מוצא
ש"ש חילוק בין מלווא ועושה לאינו
מלווא ועושה, וי"ל לפ"י הא דשכר
מלווא צהאי עלמא ליכא זה דוקא
צמלווא ועושה, וכן יש לד"ק ונלשון
הכתוב צפ' ואהחנק, אשר חכבי
מלך היום לעשותם, ודרשו חכז"ל
היום לעשותם צעולם הזה, ולמחר
לקבל שכרם צעוה"צ, ויש לומר
שרק צמלווא אשר חכבי מלך וגו'
צמלווא ועושה, ש"ך הדרוש היום
לעשותם ורק למחר לקבל שכרם,
אבל צאלו המלווא שאין לנו מלוואים
עליהם צאלו שכרם צמקום עשייתן
היינו צעוה"ז, והנה כבר דקדקו
המפורשים על כפל הלשון כך כך,
וני"ל לפרש כפירוש רש"י צפ' שלח
לך, שגם שם ד"יקו שלשון כך מיותר
ופירש"י כך לדעהך, אין חבי מלווא
אופך, רק כך לרלוך, וכן י"ל גם
כאן אמר הקצ"ה לאצרתם כך כך,
היינו לדעתך ולרלוך, ואין חבי
מלווא לך אלא תלווא לך ומעתה
א"ש פירוש הכתובים הנ"ל ויאמר
ד' אל אצרים כך כך לדעהך ולרלוך
שאי אהק מלווא, וממילא אם יקיים
המלווא צתור אינו מלווא ועושה
עג"ע

ידי משה כצדים וגו' אמנם י"ל
עפ"י שפירשתי המדרש צפ' תולדות
על הכי הקול קול יעקב וגו' צזמן
שהקול קול יעקב צציהכ"כ וצציהמ"ד
אז אין הידים ידי עשו, ולכאורה
נראה היפך ככונת הכתוב, ואקדים
עוד מדרש על הכתוב, ויתן לך
החלקים מטל השמים וגו' ואיתא
צמדרש מטל השמים זה מקרא,
ומשמני הארץ זה משנה, ורוב דגן
זו הלכה והפירוש זה אגדה, וני"ל
לפרש שגם להמדרש ה"י קשה דקדוקו
של רש"י שהו"י של ויתן מיתר,
ולכן צה המדרש לתרץ צצאות ו"י
של ויתן מרומז יתן ויחזור ויתן,
היינו אם אהה תתן את שלך
לעסיק צמקרא משנה הלכה ואגדה,
אז זה לעומת זה יתן לך הש"ת
מטל השמים, ומשמני הארץ וכו'
כמאמר הכי ויתן להם חרלויה גוים
וגו' צעצור ישמרו חקיו ותורותיו
ינלווה, וכבר מצואר צמק' צרכות
צצזמן שישראל עושין רלווה של
מקום מלאכהך נעשיה ע"י אחרים,
ועפ"י אחי שפיר גם המדרש על
הכי הקול קול יעקב, צזמן שקולו
של יעקב כשמע צציהכ"כ וצציהמ"ד
אז אין הידים ידי עשו, רק הנה
שייכים ליעקב ככתוב יעצודך עמים
וגו' הוי גציר לאחיק וגו' להכין
מלאכהך כדי שלא יוערד יעקב
מחורה, ועפ"י דצרינו יתפרש גם
המשנה הכ"ל, שלכן הרים משה את
ידו, להראות ציהו ולצוכר את בני
ישראל שידו עשו שייכים ומשיעבדים
להם, אם יתקבלו כלפי מעלה, ואז
אין כח צמו להלחם עם ישראל,
וממילא וגצר ישראל.

ומעתה יתפרש לנו גם המקרה
המוצא צראש דצרינו.

עג"ע לו שכר טוב גם צעוה"ז,
וספיר אמר הכתוב ואעשך לגוי
גדול ואצרכך וגו' כי צזה איכא
שכר מלווא גם צהאי עלמא.

במדרש מנין למלווא מילה
שנקראש חוק שאלמר
וישמדה ליעקב לחוק וגו' ולר"ך
ציאור איך מוכח דהאי קרא קאי
על מלווא מילה, וני"ל לפרש צהקדם
גוי ומחויב דף מ"ג ה"ר חצ"צין
ישראל סקיצצן הקצ"ה צמלווא הפליין
צראשיתן וצזרועותיהן ולי"ת צצגדיהן
וכו' ועליהן אמר דוד שצע ציום
הללתיך וגו' וצשעה שצכנס דוד
לצית המרחץ וראה עלמו ערום
אמר חוי לי שאני עומד ערום צלל
מלווא, וכיון שכבר צמילה צצצצרו
כתייבצה דעתו, ולאחר שילא אמר
עלי צירה שאלמר למלכה על השעניית
וגו' על מילה שנתנה צשמני, ויש
לד"ק הלא איתא צמק' קיטה " מכתם
לדוד שכולד מיהו, ועיין צמחרש"א,
והנה צמדרש משלי איתא עה"כ בני
אם תקח אמרי וגו' א"ר יודא צר"ש
אימתי אהה בני כשתקח לאמרי,
משל לנלך שאמר לו צנו קיימני
צכל העדינה שאני צנך, אמר לו
אציו לצוש פרפורין שלי ועטרה שלי
על ראשך וידעו הכל שאתה צני,
כך אמר להם הקצ"ה לישראל
לצקשים אהם שמה"י מקויימים
שאתם צני עסקו צתורה ומלווא
ואכל רואים שאתם צני וכו' וני"ל
לפרש דהנה אנו רואין שקלי הדעת
עיינים כל התפעלות להתדמות
לאח"ע צמעשיהם וצדיעותיהם, ואין
ספק שלא צמנד וצמעל עוקים זאה,
רק מוחנת שיראים שלא ירעו ולא
ישחיתו להם, ולא יתנו לו זכות
אזרחי, יתן שכיכר צו שהוא כגר
שאינו מנהולל צין חושצי המדינה,

אבל צמנות רק חלוסי הדעת יחזיקו
צדיעה זה, ולא כן אצירי לצ המיחלים
לחקדי ד' תמיה, מוצעמים צתום
וציושר אז אחד אשר ארצה צכות
סיקיים המלווא והמקום יעמוד לימין
לדקיטו, וזהו כוונת המדרש עם המשל,
צציקש צן המלך אות וקיען למען
ידעו הכל שהוא הצן מלך, ולר"ך הוא
להנהיג צמכסיס צן מלך ולא יוכל
להתדמות להמוני עם המדינה אשר
מהגורר צקרצם, וע"ז השיצ לו אציו
לצוש פרפורא שלי ועטרה שלי, אז
ידעו הכל שאתה צני ויכצודך ויראו
וגשפת אליך, ולפ"י יתפרש שפיר גם
הכי צני אם תקח אמרי, אמר להם
הקצ"ה לישראל אימתי אהה בני אם
תקח אמרי ותשמור מלוואי ותעסקו
צתורה פרפורא ועטרה שלי, אז יקיי
צכס משה"כ וראו כל עמי הארץ
כי שם ד' נקרא עליך ויראו מנך,
אבל אם תהצולל צין אנשי העדינה
וחקירי מנך האות והסימן שאתה
צן מלך אז גדולה הסכנה כי יאמרו
מה לך אורח להחשצ צין חושצים,
וכוונת זו לויטה צמאמר חכז"ל
חצ"צין ישראל סקיצצן
הקצ"ה, היינו סהקצ"ה צעלמו סקיצצן
ומוכה סצ"צ ליראיו ויחללס לצמועם
ע"י המלווא שמקיימין תפילין צראשיהן
וצזרועותן וכו' ועי"ז כל רואם
יכירום שהנה זרע צנך ד' ויראו
מלהרע להם, כמשה"כ ויראו מנך,
ודוד הע"ה כאשר ה"י צצית המרחץ
וראה עלמו ערום אמר חוי לי שאני
ערום מן המלווא, כי לא רלוה לעמוד
אף רגע מצלי סיכירו צו שהוא ישראל
ובן מלך ממהקצ"ה, וע"ז נלעער
דוד, לא כמו הקלי דעה שמלעדין
על הסיפך, וכאשר נזכר שהוא
מהול כתייבצה דעתו, ממלווא מילה,
חומש

חותם המלך המיד עליו לכלל שהוא יהודי וע"כ אמר למוכח על השמיכה ולמוכח הוא לשון נלח היא עדותו שהוא ישראל וצגסם שכולד מהול צכל זאת מלוח זאת היא הסיומן והסיכר שהוא ישראל וזהו החוק שכל ויעמידה ליעקב לחוק לישראל צרית עולם היינו עדות לעולם ולכלל שהוא יהודי חפ"י צעת שהוא ערום ומיושב שמלוח זו י"שנה דעתו של דוד ונעתה ח"ש גם ההעשך מה שנקיים אח"כ צהיותם ונהי נוספר כמעט וגרים צה ע"י ישראל מלויינים קופרין אוחם אוח"ע וזהו נהי נוספר צגסם שהמה פועמים "וגרים צה" נחשצים כגרים לא הניח אדם לנעקס ויוכח עליהם מלכים אל הגעו צמשיחי ולכצו"י אל תרעו והכל נחמה צצנ"י מלויינים וניכרים ע"י מלות ונע"ט שהמה צני וננה"ע הקצ"ה.

התהלך

לפני והי המים צנדרס האל המים דרכו חנרת ד' לרופה נגן הוא לכל החוקים צו וכל לפרש עפ"י"ש חכ"ל צונק' פקחים דף ח' חר"א שלוחי מלות ח"ינ כיוזקין ואכ"ה חקיק היכא דשכיח חזיקא שאני שנאמר ויאמר שמואל ח"ך אלך ושמע שאול והרגני ופירש"י ואעפ"י ששלוחו של מקום הי' למוסח את דוד צכל זאת הי'

ועיירה ורצ חשי אמר שהשש הוא סנא תאצד לו עחט ואחי לעיוני צתרה וכה"ג לא היו מלות דמתכוין גם למלוח את המחט שנאצד לו מקודם ואז לא היו שליח מלות וכיוצא.

והנה

אצרהם אצינו הי' תשעים ותשע שנה צהמולו צשר ערלתו וזה הוא סכנה לאיש זקן כמותו ושכיח חזיקא לכן הצטיחו הקצ"ה התהלך לפני והי המים שלא יזיק לך הנילה וע"ז הציא הנדרש הכחצו האל המים דרכו וגו' ונגן הוא לכל החוקים צו ואם יקשה הלח צונקוס ששכיח חזיקא שם יש לחוש חפ"י לשלוחי מלות וא"כ יש לחוש צמלות נילה ג"כ להחיקא אצל ע"ז החירון סכל החשש הוא רק שמה נאצד לו חיה נחט ויחפשו עתה כשעוק צמלות זו וע"י שיש לו חיה ענין הנחה שאינה שייכה להמלות לא היו שליח מלות חונס מלות נילה שאין לו צה הנחת הגוף וצודאי כוונתו רק לקיים מלות צוראו ולכן חין צה שום חשש ח"זק כלל וז"ש הכ' חנרת ד' לרופה חם נקיים חנרת ד' ככקף לחוף שאין צו שום קיגום אז צטה נגן הוא לכל החוקים צו ולכן הצטיחו הקצ"ה התהלך לפני והי המים.

פרשת וירא

ולפע"ד צכ"ד לפרש צהקדם הגני נקי קטיה ח' מה דכתיב ואת דכא ושפל רוח רצ הונא ורצ חקדא מד אמר אתי דכא פירם שאני

שאני מוגציה את הדכא לשכון אללי והיינו לשכון את דכא וחד אמר אני את דכא אני מרכיב את שכינתי אללי וכל לפרש דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי דהנה צונק' חולין דף פ"ט אמר רבא ואיחינא ריו"ח גדול מה שנאמר צונסה ואחרן יותר מנה שנאמר צאצרהכו דאלו צאצרהם נאמר ואנכי עפר ואפר ואלו משה ואהרן אמרו ונחנו מה ולפי"ז י"ל החילוק שהמחזיק עלמו כעפר ואפר היינו שיש צו עכ"פ נוקלת מנושות חונרה אז חתי את דכא חתי מרכיב שכינתי אללי וכנצואר שם צגנ"י עכ"כ השרה הקצ"ה שכינתו על הר סיני ולא הגזירו לנעלה אצל נ"י שנחזיק עלמו ללח כלום שהוא צטל צמליחות כנשה שאמר ואנחנו עה אז חתי דכא חתי מוגציהו עד שסוכן אללי ולכן נאמר משה עלה אל האלקים ונעתה ספיר י"ל סרצ הונא ורצ חקדא לא פליגי מר אמר חדא צעניו כאצרהם אצינו אז חתי את דכא ומר אמר חדא צעניו כנשה רצינו אז חתי דכא וצוה מוצן מה דכתיב וירא אליו ד' היינו שהרכיב ד' את שכינת עוזו אל אצרהם ואנכי עפר ואפר ולכן חתי את דכא והנה לכאוי יש לד"יך מדוע לא החזיק אצרהם אצינו את עלמו צמדת משה רצינו ע"ה אצל י"ל עפ"י הנצואר צגנ"י הכ"ל אמר רצ יוקף לעולם ילמד אדם נודעת קיבו שהרי הקצ"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני ומזה יש ללמוד שה"ח לריך לחחזיק את עלמו עכ"פ לנקלת מנושות שלא יחא צטל לגנרתי כי הלח גם

השר סיני צגסם שהי נמוך מכל ההרים קציותיה צכל זאת הי' הרי וכן מוכח צגנ"י זמח"ס דף כ"ד צמה שדרשו על הכחצו וצין כתיפיו שכן שהצית המקדש הי' ג"כ צמקוס גצוה קלת וצנמיכות השר יעיי"ש וע"כ למד אצרהם אצינו מזה שהעיקר כמ"ד שח"ח לריך שיהי צו עכ"פ סוינית שצמטיניה ולכן החזיק ח"ע לעפר ואפר נוקלת מנושות והח רח"י שגם הקצ"ה צמר צהר קטן ליהן עליו את החורה ולא צמר צצקעה מקיס עמוק ולפי"ז ספיר מוצאר הנדרש הכ"ל וירא אליו ד' מזה פ"חה שהרכיב הקצ"ה שכינתו על אצרהם כנאמר הנ"ד חתי את דכא וקשה מלחן לקח אצרהם אצינו את זאת לחחזיק עלמו לנקלת ולא הי' צטל צמליחות כנשה רצינו ע"ז משיצ הנדרש שאמר אצרהם וענותך חרצינו ונענותותו של הקב"ה למדתי זאת יען הלח גם הקצ"ה צמר צמר סיני שהי צו עכ"פ גצוה קלת לכן גם חתי החוקתי את עלמו עכ"פ לנקלת דצר י"שי כמו עפר ואפר.

ובבחינה

הכחצו צפי צראשית ויתהלך חנוך את חלקים ואינו כי לקח אורו חלקים חנוך התהלך את חלקים צצמיכה וצמידת ואינו שהי נחשצ צעניו לכלום כמו משה ואהרן שאמרו ואנחנו מה ולכן לקח אורו חלקים ונחקיים צו את דכא כהכ"ל.

ויקרא

אליו מלאך ד' מן השמים וגו' אל תשלה ידך אל הנער וגו' ואיחא צנדרס אמר לו אצרה להקצ"ה ח"כ תן לצניי עשרי ימי תשובה

השונה והוא פלא וכלפע"נ לייש
 צק"ד דהנה המפורשים הקשו איך
 סמע אצרהם להמלאך לצטל מלות
 ד' הלא ד' צעלמו כציכול ליה לו
 להעלות את יחזק כנו לעולה וסירטו
 שאצרהם ה"י לו סינן צאיצריה
 שאם ה"י דבר מלוא אז ה"י אצרי
 מושכין אותו לעסוקו ולהיך צעצרה
 וכאן לא רלחה ידו לעשות רק צע"כ
 וישלח את ידו הוכרח לשלוח ידו
 צע"כ ולכן כאשר אמר לו המלאך
 אל תשלח ידך ידע והצין אצרהם
 מזה שאין רלון הקצ"ה להקריב את
 צנו לקרבן וי"ל שזהו כוונת הכתוב
 צההלים נר לרגלי דצריך ואור
 לנתיצתי ויש לדקדק למה לא אמר
 דוד הע"ה נר לעיני אמונס בצר
 אמר דוד הע"ה חשצתי דרכי ואשיצה
 רגלי אל עדותיך ואיחא צמדדס
 כך אמר דוד צכל יום ויום הייתי
 מחדש לעוקס פלוני צהי קרהקאות
 וטרטריאות אני הולך וה"י רגלי
 מוליכין אותי לצתי כנקיות ולצתי
 נדרשות וקשה צאם ראה דוד
 צעיני שכל הדברים שהם הנה הצל
 א"כ איך חשצ צדרכס ול"ל
 שצאמת לא ראה אותם להצל ודעתו
 נטה להם רק רגליו לא רלו ללכת
 אחריהם והם הוליכו אותו לציהנו"ד
 וזה שאמר נר לרגלי דצריך אפי"נ עה
 שלא ראייתי צעיני ראו רגלי ונטו
 אותי מדרכי הצל לדדך הישר כמלא
 לפי"ן שאצריו של דוד ה"י מושלמים
 כמו אצריו של אצרהם אצינו אמונס
 לאו כל אדם זוכה לזה שרגליו כל
 ירלו לרע ואיך פשוט לא ידע
 ולא יצין איך אפשר כזאת שהאצרים
 יצינו וירלו עה שאינו רואה צעיניו
 וצשכלו אמונס מלינו רגש כזאת גם
 אלל פשוטי העם כסונהקריצין וצאין

ימים הנוראים ר"ה ויוה"כ שכלם
 נשכימין לקליחות לשפוך סיח לפני
 מלך עוחל וקולה אפי"נ אותם
 שמוצלים זמיהם כל השנה צהצל
 וריק ומשעוררים מעלמם ורגליהם
 יחשו וירלו לצתי כנקיות ומתעוררין
 לפשוטה וע"ז אמרו חכ"ל דרשו
 ד' צהמלאו קראוהו צהיותו קרוב
 שקאי על העש"ת וזאת אמר הנביא
 לענו ראו כל והצוננו איך הקצ"ה
 ומלא ונתקרב אלינו צימים חלה
 אעפ"י שאין אנו רואים ולא נשכילים
 צזה הצל הלא עתנועיתנו ומתעוררת
 רגשי הלצ המתולץ צנו וצלצינו
 נצצדרר לנו שהקצ"ה צאמת כמלא
 אתנו וקרוב אלינו כי צכל יני
 השנה אין אנו מרגישים רגש כזאת
 וא"כ לפי"ן יוכל גם איך הפשוט
 להצין קמה שהוא מרגיש צלצו צימים
 הנוראים זה ה"י אלל אצרהם אצינו
 צתמידתי ואצרינו וחשונו העידו לו
 שכנים ואמיתים דצרי המלאך ולכן
 סמע אלינו ומעשה יוצן ספיר המדרש
 מכשאמר המלאך אל אצרהם אל
 תשלח ידך אל הנער וגוי אמר לו
 אצרהם הן אמה שאני יודע ומצין
 סדצריך הנה צפקודת הקצ"ה הצל
 תשלח ידך אל הנער וגוי אמר לו
 אצרהם הן אמה שאני יודע ומצין
 סדצריך הנה צפקודת הקצ"ה הצל
 צניי אחרי ישאלו עלי איך עשיתי
 כזאת לשמוע אל דצרי המלאך
 נגד לוי הקצ"ה לכן הן לצניי אות
 ומופת סיצורר גם להם האמת
 סצצדק שומעתי לקולך וזה האמת
 יח"י סתתן להם עש"ת ולא גם הם
 מרגישים ע"י התעוררות עשהונותייהם
 ורגשי לצס שהקצ"ה כמלא אהם
 וקרוב אליהם צימים חלה וילדיקו
 עלי ויאמרו סכן גם אני הכגשתי
 צלצ"י וידעתי רלון צוראי ועי"כ
 האמתתי לדצרי המלאך
 עתה

עתה ידעתי כי ירא חלקים אתה
 וגוי וצמדדס הו"ד משמיעה
 רעה לא ירא נכון לצו צטוח ד'
 זה אצרהם סנאמר עתה ידעתי
 כי ירא חלקים אתה וגוי וכלפע"ד
 לפרט צק"ד דהנה הרעצ"ס צנו"כ
 פ"א ח"ג כחצו סהאיס אשר לא
 יקיר סכלו ומחשצתו מד' תנייה
 תה"י גם ההשגחה משהיית עליו
 תנייה כי ההשגחה הוא סיצת
 הדניקות והאיס אשר יפנה נחשצתו
 צקלם עהיס מד' תה"י צו ההשגחה
 רק צעה חשצו ד' לצה ותמעט
 ההשגחה צעת סכחו מד' וכו' וי"ל
 סכוונה זו מרומזת דצצרי חכ"ל
 חגיגה דקומא פטיר מן הראי
 היינו לעלות לרגל מדכתיב סלס
 פעמים צסנה יראה וקרינן יראה
 ודרשינן מזה סכדרך שהוא צא לראות
 כך הוא צא ליראות יעי"ש והן
 הן דצרי הרעצ"ס מיי שהוא קומא
 ואינו רואה תמיד ד' לנגד עיניו
 כן המעט עליו השגחה ד' כסס
 שהוא צא לראות כך צא ליראות
 וכן י"ל שכל רעו זה קרח אצרהם
 סס הנקוס שהוא ד' יראה אשר
 יאמר היום צצר ד' יראה להורות
 ג"כ כזאת דהנה יראה הוא לשון
 מורא ורעו אצרהם אצינו כאן
 נחמת סכעת אמר לו ד' עתה
 ידעתי כי ירא חלקים אתה וגוי
 לכן קרח סס הנקוס ד' יראה
 היינו שהקצ"ה ראה צזה שהוא ירא
 ד' צאמת אשר יאמר היות צצר
 ד' יראה סעד היום יאמרו כל
 העולם סלכן זכה אצרהם לכל טוב
 כנאמר הכ' וד' צרך את אצרהם
 צכל יען שהוא לא סר לצו מד'
 ומיראתו תמיד לכן גם השגחה ד'
 עליו תנייה כסס סצא לראות כך

צא ליראות ואקדים עוד דהנה פרעה
 אמר לישראל ראו כי רעה נגד
 פניכם ופירש"י שאמר להם סרואה
 כוכב אחד שסמו רעה שמורה על
 דס עומד צמדצר נגד עיניהם ולכן
 כשחטאו ישראל צעגל ההפלל משה
 רצינו למה יאמרו מלרים לאמר
 צרעה הוליאס היינו סהוליאס
 צמול הכוכב סנקרל רעה להרוג
 אוחס צהרים וכו' ועפי"ן כ"ל לפרט
 הכתוב משמועה רעה לא ירא זה
 אצרהם היינו צזכות אצרהם לא
 יראו צני ישראל מהשמועה שאמרו
 מלרים סכוכב רעה עומד נגד
 פניהם והטעם מוסס נכון לצו
 צטוח ד' יען סנכון לצו וסס
 צטוחו ד' תמיד לכן הוא מושגח
 מד' תנייה ואין לככציס ומזלות
 שום סליטה צו כי הוא עומד למעלה
 מן המזל כאשר הציא פירש"י על
 הכתוב ויולל אותו החולה ויאמר
 לו הצט השמיעה שהקצ"ה הגצינו
 למעלה מן המזל עיי"ס וצזכותו גם
 צניו אחריו עומדים למעלה מן
 המזל כנאמר הכתוב סס כה יח"י
 זרעך סגס הנה עומדים רק תחת
 השגחה ד' ומעתה א"ס כוונת
 המדרש יען שהעיד הקצ"ה על אצרהם
 עתה ידעתי כי ירא חלקים אתה
 עזה ראי" שהוא מושגח גיב מד'
 תמיד ועומד למעלה מן המזל לכן
 זשה"כ משמועה רעה לא ירא שאין
 לריך לירא מהשמועה אודות הככב
 רעה שאמר פרעה כי נכון לצו
 צטוח ד'.

ותרא שיה את צן הגר הנלרית
 אשר ילדה לאצרהם מלחם
 ותאמר אל אצרהם גרש את האמה
 הזאת ואת צנה ואיחא צמדדס
 כשרחמה

לאזרחהם גרש את האמה הזאת ואת זנה.

וירא אליו ד' צאלני ונורא ונורא יושב פתח האוהל כחום היום, והנה רש"י ז"ל פירוש כל הדקדוקים, ונה נפק"ו לנו היכן ה"י יושב ושה"י כחום היום, וגם הכפל וירא וירא, וכלפ"ד צק"ד שהתורה ק רמזה לנו כאן גודל מעלת אזרחהם אזינו עזבה ע"י ונעלותיו התרומיים להתרחת השכינה, דהנה ידוע ונאמר הלל צפ"א חס אין אני לי מי לי, וכשאני לעלמי מה אני, ואם לא עכשיו איונתה ואזרחה אזינו כלל צעלמו כל אלה המדות וע"י המדות האלה נשא עליו שלשה עמודי העולם, חורה, עבודה וגמילות חסדים, עמוד התורה רכש לו ע"י מדת חס אין אני לי מי לי, כי תרה אזי אזרחהם ואזי נחור עצדו חלקים אחרים, ורק צכה נודה זו שידע שאין לו על מי להמוך השלים א"ע צתורה, וזה הורינו הכתוב והוא יושב פתח האוהל, היינו הוא פתח ככפי השכינה, ולכן אומר כחום היום ד"ס חילוק צין הלצנה וצין השמש, שהלצנה נוקבלת אורה וצין השמש, אזל השמש כמזק צה צעלמה האורה, והנה כתיב לשונם שם אוהל צהם, כן אזרחהם אזינו שצו עלמו ה"י מה:ולן האור כמו השמש, שם לו אוהל, ופתח פתח האוהל להשפיע נאורו גם לאחרים קרנו הוד שמש האמונה לכל העולם, צנודתו מדת וכשאני לעלמי מה אני, לכן השתוקק להשפיע קוצה לכל העולם כמו השמש, וכשא עיניו וירא שלשה אנשים כלצים עליו, ורלה לקיים

צהם עמוד גמילת חסדים צגוף וצנפ"א להאכילן ולהכניסן תחת ככפי השכינה, ושלישית רכש לו עמוד העבודה ע"י מדת חס לא עכסיו איונתה, כמו צקרצנות לר"ך זריות יתירה שלא יצא לידי נותר, וגם זונס קצוע ואם עצר זוננו צטל קרצנה, כן לא ההנהמה אזרחהם אזינו כאשר ראה המלכאים כדכתיב וירא וירן לקרחתם, וכן ויעזר אזרחהם האוהלה וכן אל הצקר ר"ן אזרחהם, הכל צנודה הזריות כי חשז חס לא עכסיו איונתה, ויען שכל אלו המעלות ה"י כלולים צאזרחהם אזינו על כן וירא אליו ד' זכה לגלוי שכינה.

ועפ"י הדברים הנ"ל אמרתי שהשלשה רגלים נרמזים על ג' עמודי העולם, ועל ג' מדות שלמדנו מהתנא הקדוש הלל, חג השבועות זמן נתן תורתו, עמוד התורה, חס אין אני לי מי לי, כמאמר והתקן עלמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך, חג הסוכות חג האסיף זמן המעשרות וכו' עמוד גו"ה, כי כשאני לעלמי מה אני, חג הפסח עמוד העבודה וכתיב ושנרחהם את הנלות, שיעשה הכל צריות שלא יצא לידי חינוך, וזהו חס לא עכסיו איונתה.

המבטח אני ונאזרחהם אשר אני עושה, ואזרחהם היו ית"י לגוי גדול וגוי כי ידעתיו למען אשר ילוח את צניו ואת ציתו אחריו, ושנורו דרך ד' לעשות לדקה ועשפט, וכל לפרש צק"ד העטך הכתובים דהנה נקדר הפסוקים נראה שכצר נגזרה הגזירה על קדום כיון שגם

המלאך כצר נשלח להפכה, וצנפי ר"ה דק י"ז אמרו חכ"ל שאחר גז"ד חפ"י הצ"א כל חילי נציות שצעולם אין ונחלין לו וצק"ג שצפ' זו כאמר ארדה נא וארחה הכלעקתה הצאה אלי עשו וכו' משמע שעדיין לא נפקק הגז"ד, אמנם משליחות המלאך משמע שכצר נגזרה הגזירה על קדום, ויש ליישב זאת עפ"י פירש"י על הפסוק ואם לא אדעה, שאם אינס עומדין צמרדן אדעה, ונה לעשות ליסרן, ציקורין נמלא שבע"פ לייסרן כצר ה"י הגז"ד, ולכן נשלח המלאך או להפכן או לייסרן, אזל קשה איך יועיל תפלת אזרחהם אחר הגז"ד, וי"ל עפ"י הגו"ה הכ"ל דשם איתא דצרצים נהני תשובה חפ"י אחר גז"ד, וכן נצו"ר שם צגו"ה דשרה כיון דרצים אתי מינה כרצים דמי, וכו"כ שפיר אומר הקצ"ה, המכסה אני ונאזרחהם את אשר אני עושה, והוא יוכל לפעול חפ"י אחר גז"ד, כי ואזרחהם היו ית"י לגוי גדול וגוי וכיון דרצים אתי מיני" כרצים דמי, ואי כינא הלל גם ישועאל ועשו ונחלדותיו של אזרחהם ואיך יחשנו אלו לזכותו אמנם י"ל עפ"י דאיתא צקפר אמרי ספר פ' נח איס לדיק תמיס ה"י צדורותיו, שאם האז נודריך צניו כראוי, אז הטובים נחשצים לזכותו, אזל הרעים אינס נחשצים לחוצתו, נחונת שהנכיעה לא ה"י מלד האז, והנה מלד צחירתם הרשיעה ולכן שפיר אמר הכתוב, כי ידעתיו למען אשר ילוח את צניו ואם ציתו אחריו ושנורו דרך ד' וגוי ונמילא אינס נחשצים לו רק הדורות הטובים, והוא חסו צרצים ויכול לפעול חפ"י אחר גז"ד.

ויאמר המלך על נפשו אל הנציח
 אחריו, ופירש"י אתה
 הרשעת עונתם וזכות אצרתם אתה
 ניולו איך כדאי להיות צפרענוהן
 ואתה ניולו, והקשו הנופרטים הלא
 לקונן צפרקה זו אמר לוי ואנכי
 לא אוכל להמלט ההרה וגו' שכשצדוק
 אלל לדיק אני כרע עיי"ש, וקשה
 הלא ארצה זכות איתי לדיק עלמו
 שהוא צא שנה הוא ניולו ומדוע
 נתיירא (עין צשפ"ח) והנלפע"ד
 לייש דהנה איתא צגני שנת דק
 כ"ה שניידת הדין קטרגה על הדיקים
 על שלא הוכיחו את העב, ואמרו
 הדיקים שכלל"ה לא יקבלו א"ס
 התוכחה, ע"ז אמרה מזה הדין אם
 לפיך גלוי שלא יקבלו אבל לפניהם
 עי גלוי שלא יקבלו וה"ל להם
 להוכיחם, וי"ל שמתנות טעם זה
 קיצ הקצ"ה שיצאו המלככים אל
 לוי, כדי שיוכיח אכנסי קדוש,
 וכפי הנבואה צבחה עשה כן לוי
 רק לא שמועו לו אנשי קדוש, ואמרו
 לו האחד צא לגור ויפיעו שפיט
 וגו' וזה הלדיק לה"ד שה"ל על
 אצרתם לקטרג למה לא הוכיח גם
 הוא את אנשי קדוש, אבל יען שאפי'
 צעיני חזני לוי ה"ל לחזיק תוכחתו
 של לוי, מזה נספוט צדק טגס
 דברי אצרתם לא ה"ל פיעל כלום
 אללם, ומעתה נוכל לוותר שכל
 הזכות שה"ל ללוי לקיים מלכות הכנסת
 אורחים ומלכות תוכחה צא לו רק
 צביל זכות אצרתם, לזען הנולין
 על אצרתם ולהקיר מעליו הקטרוג
 על שלא הוכיח את אנשי קדוש,
 אבל לוי מלך עלמו לא ה"ל ראוי
 לעשות כזאת, כי גם הוא הרשיע
 עם אנשי קדוש, ולכן שפיר אמרו
 המלככים אל הנציח אחריו, כי רק

זכות אצרתם אתה ניולו, וממילא
 מוצן מה שה"ל נתיירא לוי להמלט
 ההרה להיות אלל אצרתם כי טס
 לעונת אצרתם לא ה"ל נחשז הכנסת
 אורחים ותוכחה שלו לכלים, וממילא
 אם לא שיה כלום ונה שפעל צדקום
 שוז לא צא מלוט התועלת להמלין
 צעד אצרתם על שלא הוכיח אנשי
 קדוש, ולאשר שלא הועיל לאצרתם,
 ה"ל כדאי זכות אצרתם נגד קטרוג
 מדה"ד, להגן צעד עלמו, אבל ללוי
 לא ה"ל נשאר שום זכות להגן על
 עלמו.

וירא

אליו ד' צאלני מנורא והוא
 יושב פתח האהל כחום היום,
 ואיתא צמדרש זשה"כ ותתן לי נגן
 ישעך וימניך הקעדנו וענודך הרצינו
 ונלפע"ד לפרש המדרש, דהנה צפי'
 נוא"ש מפרש והוא יושב פתח
 האהל כחום היום חשפי שה"ל
 צהשוקה ודיקת והתלהצת גדול
 כחום היום וצמדריגה גזוה חשפי"כ
 ה"ל צהכנעה גדולה לפניו יתצ"ט,
 וה"ל כדונה צעיניו תמיד שהוא רק
 צפתח האהל ולא נכנס עוד לשום
 נודריגה עכ"ה, והנה צפי' לך כפיצ
 ויפול אצרתם על פניו וידבר אתו
 אלקים לאמר, ופירש"י ויפול אצרתם
 על פניו מנורא השכינה סעד שלא
 נול לא ה"ל צו כח לעמוד, ורוה"ק
 נלצת עליו וכו' והטעם לזה כצד
 פירשתה, היות שיש לאדם רע"ח
 איצרים וסק"ה גידים, וכנגדם רע"ח
 מלות עשה וסק"ה ל"ה, ועל ידי
 שנקיים האדם רע"ח נ"ע וסק"ה ל"ה
 קונה האדם לעלמו צעדם הרע"ח
 אצרים וסק"ה גידים, ואז אינם
 אללו צתור נהמא דכסופא, כי הלא
 שילס צעדם וקנאם לעלמו צרע"ח
 ע"ע וסק"ה ל"ה, וזה פירשתה הכ'
 ליה

לוי רשע ולא ישלם, דקשה ופי
 כל רשע לוי ואינו משלם הלא
 ישלם רשעים שמשלמים, אבל לפי
 הנ"ל יתפרש דכיון שהוא רשע ואינו
 נוקים רע"ח נ"ע וסק"ה ל"ה הרי
 הוא לוי את אצרו וגידיו מהקצ"ה
 צבראו ואינו משלם צעדם לקיים
 המלטה, והו כוונת התנא צפ"ח
 איצרו דרך רע שירחק ממונה האדם,
 זה הלוה ואינו משלם, אחד הלוה
 מן האדם ואחד הלוה מן הנקוס,
 והכוונה נבוארת כפי שכתבתי,
 שהאדם לוי מנמקוס הרע"ח אצרים
 וסק"ה גידים, והנה צהוס' קדושין
 דק ל"ז הציא דברי הירושלמי דמאן
 דאכיל דלאו דילי' צהית לאסתכולי
 צאפי', וכן צמדריש דק ל"ז מוצא
 צרש"י פי' לך על הכתוב התהלך
 לפניו וה"ל חנוים שקודם המילה ה"ל
 אצרתם חקר חנושה אצרים, היינו
 שאלו החנושה אצרים לא ה"ל צרקותה
 ולכן הוסף לו ד' על שמו אות ה'
 שיה"ל מנין אותיותיו רע"ח כוונין
 אצריה, ומאחר שקודם המילה לא
 ה"ל עוד כל האצרים שלו צשלימות,
 ממילא מוצן שלכן נפל על פניו
 מנורא השכינה, דמאן דאכיל דלאו
 דילי' צהית לאסתכולי צאפי', משא"כ
 אחר שקיים מלות מילה, קנה לו כל
 אצריה, ולכן וירא אליו ד' ולא נפל
 על פניו, ומעתה השמענו הכתוב
 עבותותו של אצרתם אצריה, צשגס
 שראה שיוכל לעמוד צעה גילוי
 שכינה, מזה ה"ל יכול לשפוט שהוא
 אדם השלם ולהתגאה צזה, אבל
 אצרתם לא כן חשז רק דימה
 צעיניו שהוא רק צפתח האהל, אכן
 קשה לך החזיק אצרתם את עלמו
 צמדריגה קטנה כזאת, הלא ה"ל לו
 רל"ל מבוררת להיפך כי צאם לא

ה"ל צתכלית השלימות איך יוכל
 לעמוד צמקומו צעה גילוי שכינה,
 ועל זה צא המדרש לתרץ שאצרתם
 אצריה אמר ותתן לי נגן ישעך, נגן
 פירוש צחנס היינו צמתנה חנס נתת
 לי הכח להגבר על היל"ה, ואין
 אני כדאי לזה, רק כי ימניך הקעדנו
 וענודך גדול עטוהנוהך שאתה שוכן
 את דכא ושפל רוח הרצינו הוא
 הדבר שיהמך צי ליש צמקומו
 ורה"ק נלצת עלי'.

ור' אמר

המכסה אני מאצרתם
 את אשר אני עושה
 וגו' כי ידעתיו למען אשר י'וה
 את צניו ואת ציתו אחריו ושנרו
 דרך ד' וגו' וצפתיהם לחת"ק חיו"ד
 הקשה שלא נמלא צמוס נציא הצוננת
 שיתצונן ד' תחילה אם ראוי הוא
 להליל עליו הנציחה מלך כשרון
 מעשו' מה שנמלא צאצרתם אצריה
 ע"ה שיהצנין ד' לאמר המכסה אני
 מאצרתם אשר אני עושה, וההצוננת
 זו למה? חנוס לפי מה שכתבתי
 צדרי חכז"ל חולין ק"פ כיסוי הדם
 שגדול מה שחומר צאצרתם, דאלו משה
 אמר ולאחזו מה אלל אצרתם אמר
 ואנכי עפר ואפר, ומזה נראה שה"ל
 צאצרתם אצריה עוד רגש גשמי כעפר
 ואפי', וי"ל טעמו של דבר דמשה
 רציו כצד פירש מאשתו ולא רלה
 להעמיד תולדות עוד לכן נתצטל
 צמל"ה אלל אצרתם נתצטר צצקרו'
 זרע, והוצטח שיה"ל זרעו כעפר
 הארץ, ע"כ לא ה"ל יכול להצטל
 לגמרי צמל"ה והחזיק ח"ע עכ"פ
 צצחיתה עפר ואפר, כי רלה להעמיד
 תולדות למקור להם הורת ד'
 ואמונתה, וד' הודע מלפניו לז', ידע
 שכוונת

שכוונת הצרחה חזינו הוא לטובה
 לכן אשר הנוכח אני מצרחה,
 היחכן שאכסה מצרחה אשר אני
 עושה, ונחנת שלח הקיר מעלנו כל
 הגשמיים, הלא ידעתי שלכן לא בטל
 צויליות לגמרי כמשה רבנו, רק
 לנעו אשר ילוח את זכיו ואת ציתו
 אחריו ושמו דרך ד' וגו', וכל
 ונעשו לפרסם עם שמים, ע"כ שכרו
 לא יצלה, ולא חבסו מוננו דבר.
ואורו י"ל סמוך צזה למנהג ישראל
 שנותנים קלח אפר על
 ראש החתן קודם החופה זכר למורצן,
 ולפי הכ"ל י"ל בשם שזרכין את
 הכלה כשפורסין עליה ההינוח
 צברכת אחותיו את הי"ל לאלפי
 רצה, כן יש רעו צויה שטוחין
 האפר על ראש החתן לצרכה, והי'
 זרעך כעפר הארץ, וכן פירש"י על
 והי' צרכה שאדם וצפך לצניו סיהי'
 כאצרה אשר אשר ואלכי עפר
 ואפר.

יחזק צנו כאשר לוח אורו חלקי,
 כחק צלי טעם, וצזה הגדיל הצרחה
 נעלת הנקיון שקיים הנלוה צאופן
 חוקי העפ"י שידע הטעם, ונזה
 לנזה זכות גם למורח כיון שע"י
 עלתו נהגלגל זכות לאצרה לקיים
 נולות נילה צועלת יוהר גבוה,
 ומגלגלין זכיה ע"י זכאי וע"כ נגלה
 הקצ"ה אל הצרחה צחלקו של נערה.

ויגדל

הילד ויגמל ויעש הצרחה
 משפה גדול ציוס הגמל
 את יחזק, צנדרש ר' הושע"י רצה
 אשר נגמל נילוח, וכתב צנהנות
 כהונה עם סנגמל נילוח כלוונר
 צן י"ג סנה שאז צה הילר עוצ,
 והנה צשויע אר"ה ק"י רכ"ה פקק
 הרנ"ה שני שנעשה צנו צר נולוח
 אז הצן עולה לתורה ואציו נצרך
 צרוך שפטרנו, ואיתא עם צנג"ה
 שאלוח לעשות קעודה ציוס זה,
 וצנח"ש נציח רח"י נגמ"י צ"ק דף
 פ"ז נטעם דגדול הנולוח ועושה
 ובסנעשה צר נולוח נעשה נלווח
 ועושה לכן נולוח לעשות קעודה
 כנו סקצר רצ יוסף עיי"ש, וצ"ק
 פ"ז דצ"ק איתא דאם הנער דורס
 הוי קעודה נולוח אפי' אינו צלותו
 יום, גם הננחה צקלת נקוונות
 קהצר נולוח יורד לפני התיבה והרנזו
 לזה עם "זו" ילרתי לי תהלתו יאפרו
 "זו" צנגטר"י י"ג כסנעשה צן י"ג
 יספר תהלות ד', ולכאורה יק לדייק
 לוח לא נזכר אלל הצרחה רק
 הנוקתה טעשה ולא הזכיר נקוסם
 דרוס קדרס יחזק או קהתפלל,
 וכלפע"ד לייקצ דאיתא צנדרס רצה
 קודם נתן תורה הי' העולם עונוד
 על עונוד אחד היינו גמילות חקדים,
 כסנתנה התורה הי' סני עונודים
 והי'

והי' העולם רותת עד קהוקס הנוסכן
 והי' סלסטה עונודים עכ"ל, והקטה
 האלסקין אס העולם עונוד על סלסטה
 עונודים איך הי' זמן קעונוד צאחד
 ואח"כ צסנים, וגם קטה צענודו על
 עונוד אחד לא הי' רותת עד קהי'
 סנים ואדרצה הקצרה להיפק, ותירון
 ז"ל קקודס נתן תורה הי' עונוד
 אי נוקפיה, כי עדיין לא הי' עונות
 נחנות סלח נלנוו, ולא חין תורה
 חין נולוח ע"כ לא הי' העולם רותת
 צאחד, רק אח"כ כסנתנה התורה,
 והי' עונדים על הנולוח הי' העולם
 רותת, ולכן צה הצודה צנוסכן
 לבפר על החטאים, וצלות אונרו
 גדול הנלווח וצוקה, וכן הצ"ח
 צפתיהם לקי הנודות, שאין סליטת

הילוח רק על דצרים הכתובים
 צתורה צלוי וצאצרה אלל צונה
 סאינו נולוח חין צכח הילוח לפתות
 האדם, ועפ"י י"ל קאחר סניתנה
 התורה ונתגרה הילוח והי' העולם
 רותת, ונלרך עונוד הצודה לקיים
 העולם על סלסטה העונודים, תורה,
 עזודה וגמ"ה, ונעשתה ח"ס קאצרהם
 אציו לא עטה רק נוקתה גדול כי
 אז קודם נתן תורה הי' די לקיוס
 העולם עונוד אחד, עונוד הגמ"ה,
 אלל צינונו חלה לאחר נתן תורה,
 והצר נולוח נעשה נלווח ועושה,
 ונתגרה הילוח, לריך לקיים כל
 הסלטה עונודים תורה עזודה זו
 תכלה צנוקוס קרצן וגמילות חקדים
 כנוסנעשה.

פרשת חיי שרה

יירא אליו די צאלוני נערה,
 ופירסי ז"ל נערה נתן לו
 עלה על הנילה לכך נגלה אליו
 צחלקו, ונקשים הנפרשים וכי הי'
 לריך הצרחה ליקח עלה נענערה,
 וכלפע"ד ליישב שאצרהם אציו שאל
 העלה נענערה כדי להגדיל הנקיון,
 שאפי' אס נערה ישיאנו סלח למול
 צכל זאת ימול ח"ע ויקיים חלות
 צורחא, והנה נערה לא השיחו עלה
 סלח לינוול אדרצה יעלו לחול,
 ואדרצה נולד החקירה הקציר לאצרה'
 אציו שאלוח נילה יועיל לו לרפואה
 ולחזוק צריחת גופו, אלל הצרחה
 אציו לא קיים נולוח נילה נולד
 הסכל והחקירה, רק נטעם נולוח
 הקצ"ה וכמ"ש וימל הצרחה את

ואברהם זקן צה צינים וד'
 צרך את הצרחה צכל
 ואיתא צנדרס זס"כ אורך ימים
 צינינה וצשמאלה עובר וכצוד, ונ"ל
 לפרס צק"ד עפ"י דכתיב לצ
 חכס לינינו ולצ כקיל לשמאלו,
 דהנה מי שלונוד תורה לסמיה, סלח
 לסס מנוון או כצוד עליו אשר הכי'
 לצ חכס לינינו, ועי"ז זוכה לאריכת
 ימים כי אורך ימים צינינה, וכן
 כתיב והחכמה החי' את צעלי,
 וכיקף על זה זוכה גם לעוסר וכצוד
 כענמר רי"ל וק"י צ"צ דף כ"ה
 שמתוך שמתחכם ונעשער ודעה קנית
 נה חסרה, אלל מי שלונוד תורה
 סלח לטונה לסס מנוון או כצוד
 ע"ז נאמר לצ כקיל לשמאלו ואין
 לו זכות לאריכת ימים כמס"כ תלות

כקיל תנינו, ונעשה ספיר יתבאר
 הכתיב, ואצרהם זקן, זה קלה חכמה,
 כדרס חכ"ל נק"י קידוסין על הכי'
 והדית פני זקן, ומאחר קלצ חכס
 לינינו לכן צה צינים, זכה לאריכת
 ימים, וע"ז אשר הנדרס זס"כ
 אורך ימים צינינה וצשמאלה עוסר
 וכצוד, כי הצרחה אציו סקנה לו
 חכמה זכה להצנחת אורך ימים
 צינינו, ולהצנחת וצשמאלה עוסר
 וכצוד זכה ממילא כענמר רי"ל
 שמתוך סנתחכס נעשער ולכן וד'
 צרך את הצרחה צכל כהצרך גם
 צעוסר וכצוד.

ואלה

ימי סני חיי הצרחה אשר
 חי, וצנדרס זס"כ רודף
 לדקה וחקד ימלא חיים לדקה וכצוד
 707

רודף לדיקה וחסד זה הצרחה, ינאלח
 חיים, שנאמר ואלה ימי קני חיי
 הצרחה אשר הי, ויכל לפרט צק"ד
 דה"י קסה להנדרש נה שכתב אשר
 חי שבראה כנויות, וי"ל דהנה
 אמרו חכז"ל וק' פקחים דק ק"ג
 טלסז חייס חיס כייס הרחמנין
 וכו' והנה הצרחה סה' נדחו חסד
 והי' ען הרחמנין הי מקיס לחסוד
 שגס חיי חיס חייס ולכן כתבה
 התוס"ק ואלה ימי שני חי הצרחה,
 אשר חי חיי חיי חייס נעייס של
 כדרך הרחמנין, וכל הנדרש ליתן
 טעם לזה כי רודף לדיקה וחסד,
 ניי שרודף ונעשוקק לעסית לדיקה
 וחסד, מלל שהוא לדיקה וחסד וכך
 הוא נולד ד' יתב"ק, חבל לא רק
 לנען השקיט רחמנותו, ורבות לבי,
 זה האיש ינאלח חייס וגו' ינאלח חייס,
 כלומר בדרך נוליתה, נגד והיפך
 רגילות הטבע, שהרחמנין חייס
 חיס חייס אדרבה חיי ימי טובים
 ונעייס, וזה הי' גם נודת הצרחה
 חצינה ולכן העיד' עליו התוס"ק
 קני חיי הצרחה אשר חי קה"י חי
 חייס חנויתים.

ואברוהם

זקן זה ציונים וד'
 צדק את הצרחה צבל,
 צנוד"ר יפישית וצבי אדם הולך חן
 צספתותך על כן צרבך חלקים
 לעולם נתיישית צעליונים (נכצלו
 חלבו (נולחבים) נתיישית צתחתיים
 וכו' ע"כ צרבך חלקים לעולם וד'
 צדק את הצרחה צבל עכ"ד,
 והלכ"ד צק"ד עפ"י נאמר חכז"ל
 וק' הגיגה דק ט"ו אומר רבה צצ"ח
 אריו"ח נחי דבתיב כי שפתי כהן
 יקנורו דעת ותורה יצקו נעייסו
 כי נולחך ד' לצאות הוא, חס הרצ

זה והלך לפני, כך הצרחה סה'
 כוחו יפה ומתחזק והולך צלדקו
 מאליו, אומר לו הקצ"ה סתהלך לפני
 והי' תמים, חבל נח הי' לריך קעד
 לתמוכו, לכן כתיב את האלקים
 סתהלך נח חת"ה, חרי נוצור
 סהצרהס סלח הי' לריך קעד לתמוכו
 קראו גדול, ועיין צמד"ר פי ס"א
 שדרס וצתורתו יאהו וכו' זה הצרחה
 חר"ס חז לא למדו, ורצ לא הי'
 לו וכו' ואפ"י צנעורתו נקרא זקן
 זה קקנה חכמה נאליו, ועי"כ שפיר
 אמר הכתוב ואצרהס זקן, סעקודס
 נקרא זקן, ורק חח"כ זה ציונים
 ליעשות גם על ידן זקן, והי' זקן
 קודס סצח ציונים, והנה צונס' צ"צ
 דק ט"ז דרס ר' אליעזר המודעי
 עה"כ וד' צדק את הצרחה צכל
 סחלטגינות הי' צלבו ורצ"ג אומר
 ורגילות טובה היתה תלו' צלוארו
 וכו' עיי"ס וחיתח צרצ"ח ססני
 השיטות הנה אחד ורומזים על
 דבר אחד סהולך חן צספתותיו עד
 סכל וכלכי נזרת ומערב ססכינו
 לפתחו לטנוע דצריה, ונעתה י"ל
 לכן זכר הכי' סס הצרחה עוד פעם,
 וד' צדק את הצרחה לרמוז צסנו
 על נה סצרכו ד' והי' סעך הצרחה,
 סיה"י לאל סמון גויס, וכלס יצקו
 תורה מפיהו, יען כי מלחך ד'
 לצאות הוא סהסלים עלמו כנולחך
 צלי טוס קעד, ועי"ז הציא הנדרש
 יפישית וצבי אדם הולך חן צספתותיך,
 כתיפית צעליונים יען היית כעליונים
 כנולחך ד' לצאות, לכן כתיפית
 צתחתיים להיות נקיא חלקים,
 ונקרא סעך הצרחה חז סמון גויס,
 ולצטר לדיק צקהל רצ, עי"כ צרבך
 חלקים לעולם.

ויקראו לרצקה ויאמר אלי' סתכלו
 עם האיש הזה ותאמר
 חלך, וחיתח צנדרס צכות סאנורה
 חלך זכו ישראל וילאו מנלרים,
 וכלפע"ד לפרס צק"ד צהקדס דצרי
 רס"י ז"ל והוא נמד"ר, ותאמר חלך
 מעלמי חף חס לא תרלו, ולכחי
 קסה נה רלחה רצקה חנוכו לדר
 כך כנגד חנה וחסיה הגדול, הלל
 גס סס לא עקבו אותה מליכה, רק
 סאלו את דעתה ואת פיה, ומכז"ל
 למדו מכלן סחין משיחין אסה חלל
 נדעתה וי"ל סצנה סאמרו לה
 סתכלי עם האיש הזה, רלו לרמוז
 לה דעתס סתמוחן ולא חלך, כי
 נדרך העולם סהאיש נחזר אחר
 אסה חבל לא סהסה תחזר אחר
 האיש, וכנצור צונס' קידושין מסל
 לחדס סחצדו לו חצידה וכו' צעל
 חצידה נחזר אחר חצידהו, כך
 האיש נחזר אחר סהסה סהיא חסת
 מלכעותיו וכו', ואס עכ"פ הי' חציו
 זה סנה חודות צנו לא הי' לה
 פחיתת הכבוד כ"כ, כנו עתה סרק
 עמד זה אחריה, ולכן אמרו לה
 צלסון הנוה סהלכי עם האיש העמד
 הזה, להורות לה כהכ"ל וחסצו סעי"ז
 סמוח נדעתה ולא חלך מפני ציוי
 כצודה, חונס עפ"י סחנות לא הי'
 יכול חציו לצח סנה עצורה כנו
 סהעיד הכתוב ואצרהס זקן זה
 ציונים, והי' קסה עליו טלעול וטורח
 סדרך, וגס יחק עלמו לא הי'
 יכול לצח סנה, יען סהוא הי' עולה
 סנינה וחין חוץ לדרך כדאי לו
 כנצור צרס"י פי סולדות סאמר
 לו הקצ"ה חל תרד מלרינה צסגס
 סה"י רעצ צארץ צנתה סהוא והי'
 נוגע לפק"ה, והנה מלחר סמד' יל
 סדצר סרצקה הי' ציווגו של יחקה,
 וחס

דונת לנולחך ד' לצאות יצקו תורה
 נעפיהו, ואס לאו אל יצקו נעפיהו וכצר
 תננה סנפרי' חיד דונת חדס ילוד חסה
 לנולחך ד' לצאות, חונס י"ל דאמרו
 צונס' נדרים פ"ח נעפני נה חין מלויין
 ת"ח סילאו ת"ח וצניהס, ח"ר יוקף
 סלח יאמרו תורה ירסה הוא להס,
 נעס"כ צני ענייס סננהס תלח תורה
 כי חין להס לכנווך על ירסת
 חצותס ומוכרחיס לתקן את עלונס
 ונהס תלח תורה, והנה ננולחך נוצן
 סהנולחך ג"כ נמתחק ונעלמו צעצודת
 צורלו סחין לו לכנווך על ירסת
 חצותיה, וזאת ידוע סהכסונס הי'
 ירסה, סניתנה ירסה לחסרן וצניה
 ועליהס נאמר יורו נעספטיך ליעקב
 ותורתך לישראל, וצ"כ אומר הכתוב
 כי ספתי כהן וגו' ותורה יצקו
 נעפיהו, חבל רק אז יות לו זאת,
 כי נולחך ד' לצאות הוא, חס הוא
 צצחית נולחך היינו סהוא עלמו
 יגע צתורה, וחיו קונך על ירסת
 חצותיה, וספיר אומר עי"ז רצ"ח
 חר"י חס הרצ דונת לנולחך ד'
 כהכ"ל אז תורה יצקו נעפיהו, ואס
 לאו אל יצקו, ועפ"י נכח לפרס
 סכתוב סלפנינה דלכחי יס לדיקה
 לנה כתיב ואצרהס זקן זה ציונים
 הלח ונקודס זה האדם הולך חן
 אחר סצח ציונים נעסה זקן, והי'
 לכתוב ונקודס זה ציונים ואח"כ
 זקן, וגס נדוע כפל הכתוב סס
 הצרחה קני פעניס ואצרהס זקן
 וגו' וד' צדק את הצרחה, והי' די
 לכתוב וד' צרכו צבל, חונס יתחאר
 דהנה צפ"י נח על הכתוב את חלקים
 סתהלך נח הציא הנדרס ובעין זה
 צרס"י ר' יהודא אומר נוסל לנולך
 סה"י לו קני צכיס אחד גדול ואחד קטן
 אומר להקטן חלך עני, ולגדול אומר
 זה

ואם היתה רצקה מנאכנת מלצוה, אז הי' יחמק אצונו מוכרח לחזור אחריה וללאת לחו"ל והי' ח"ו נפסל צוילא כי הוא עולה תמימה, לכן פתחה רצקה את פיה בחכמה, ותאמר אלך, צאמרה הלל כבר הודיתם קמדי' ילא הדצה, ואיך אכריח את יחמק שהוא עולה תמימה קילא לחו"ל מפני כבודי, יותר טובה שאצטל רלוני מפני כבוד שמים ואני אצוה אליו, ואעלה נחמ"ל לארץ הקדושה, והנה גאולת ישראל מנאכרם הי' יכול להיות גם באופן שישארו עם צא"מ ויקצלו כל מיני חירות, להיות עם שמים ופרתמים צרלון הקצ"ה, אצל לא כן הי' רלון ד' רק קיה"י צארן ישראל המקודשת וכל הארליות ועם קער השמים, ומעשה ח"ש המדרק שבזכות רצקה אנו, שאמרה אלך, ולא רלתה שילחק ילא נא"י לחו"ל כי הצינה את עולם קדושה ח"י ולא חשה עצור כצודה, לכן זכו צב"י ללאת מנאכרם, ולא להסאר עם צמירות השיעצוד ולקצל זכות אזרחי עם, רק העלם ד' נחמ"ל לארץ הקדושה ומעוהרה מדה כנגד מדה.

ואלה יוני סני חיי אצרהם אקר
 הי' ואיתא צנדרק זשה"כ רודף לדקה ומקד זה אצרהם, ינאל חיים סני ואלה יוני סני חיי אצרהם אקר ח"י, וללפע"ד לפרק דהנה צנמ' צ"צ דף ט' ונקטה ר"ח ונה דכתיב רודף לדקה ומקד חיים לדקה וכצוד דעקמע סגם הרודף לדקה הוא ילטרך ללדקה ונשני הגנ' יעיי"ש, ואפטר לומור שהמדרק נייקצ קוקית הגנ' כמו סכתב רס"י צפי אחרי, וקנרתם

יובל

יובל להוכיח צפה מלא ולומר לו סני סיקיים התורה והמלוה יקצל סכרו לעוה"צ (כי לא יוכל להשיב לו ולהראות לו שהיפך) כי צאם יאמר סצעד לדקתו ישיג פוה"ז יראה לו כמה פעמים ההיפך כהנ"ל, וזהו כוונת המקורה, פי אמלא תוכחות צפה מלא אוכל להוכיח ולומר את נקספר יניך אמלא, כאשר ינאל ד' את נקספר יניך, אז להנחיל אוהצי יק ואולרותיהם אמלא, כי מהן סכרם של לדיקים לעמיד לצוה.

ואברהם זקן צא צינים וד' צרך את אצרהם צכל,

וצנדרק צכל זה אליעזר דכתיב המושל צכל אשר לו, ומאן אמרו חכז"ל אל יפטר אדם מחצירו אלל מנהיך דצר הלכה, והנלפע"ד צק"ד לפרק עפ"י הגנ' קופה כ"ח הניח את זה דרס ר' מנחם צר יוקי כי נר מלוה ותורה אורי, תלה הכתוב המלוה צנר ואת התורה צאור, את המלוה צנר לומור כך ונה נר אינו מנין אלל לפי טעה כך מלוה אינה מנינה אלל לפי טעה ואת התור' צאור לומור כך ונה אור מנין לעולם אף תורה ומנינה לעולם וכו' ונקל לאדם שהי' מנהיך צאיקון לילה ואפילה, והי' מתיירא מן הקוליס ומן הפחיתים ומח' רעה ולקטים ואינו יודע צאיה דרך מנהיך, כזמון לו נר היינו סזכה לקיים מלוה ניול מן הקוליס וכו' אצל עדיין מתיירא ומח' רעה וכו' היינו מניל"ר ואינו יודע צאיה דרך מנהיך כיון שהגיע לפרשת דרכים ניול מכולם, מאי פרשת דרכים וכו' נר זוטרא אמר דקלקא ל"י שמעתיא אליצח דהלכתא, ופי' רס"י אס יזכה סיקייעהו מן השמים

סיתקצלו דצרו צין חציריו להורות כהלכה וכמקפטו אז הגיע לפרשת דרכים, כלומר זכה לכך ניול מכלם, עכ"ל, ולפענ"ד י"ל סכוונה זו מרומזה גם צתדצ"ח כל הסונה הלכות צכל יוס וכו' קני הליכות עולם לו, אל הקרי הליכות אלל הלכות, ונרמז כאן קאי אפטר לאדם קיה"י הליכות עולם לו, ומענת רוצ הסכנות אשר מרחפים על הדרכים, ואינו יודע צאיה דרך הולך, אלל אס הוא קונה הלכות, דקלקא ל"י שמעתיא אליצח דהלכתא, אס זכה לכך ניול מכלם, ואז הליכות עולם לו, ילך לצטה צדרכיו, ויק לפרק צזה גם הכתוב צאיוצ כ"צ ותגזור אומר ויהם כך ועל דרכיך נגה אור, היינו אס תגזר אומר ויקס כך, סיתקצלו דצריך כאשר תפקוק ויהי' הלכה כמוהך, אז ועל דרכיך נגה אור, השכיל ותלמי צדרכך.

והנה הכתוב קיפר לנו קה"י קסה
 לאצרהם לחזור צעלמו אחר קסה לצנו יחידו כאשר חקקה נפשו, יען שהי' זקן והט כה, צא צינים והי' מוכרח לעשות קליח את עצדו, אצל צכל זאת הי' לו סייעתא דשמיא כי וד' צרך את אצרהם צכל, זה אליעזר סכאמר צו זקן ציתו המושל צכל אשר לו, וקסה מדוע קיפר לנו כאן הכתוב צצצח העצד, איזה תועלת יגיע מזה לכל הענין, וי"ל שהתורה רלתה להורות לנו כאן סגם צהעצד הי' מעלה הנדרשת להללמת הדרך, דאיתא צנמ' יומא דף כ"ח עה"פ דמשק אליעזר, שהי' דולה ומסקה מותרת רצו לאחריים, וזהו זקן ציתו, זקן ויושצ ציקיצה, וקצלו תורתו כמפי רצו אצרהם קה"י נשיח אלקים, ומנילל

וממילא הגיע גם הוא לפרשת דרכים ונילוול מכלם, וכל סכנת הדרכים ועי"ז ה"י נטוה סיליח דרכו נטליחות אצרהם, ומענה ספיר למדו ומכאן חכז"ל אל יפטר אדם ומחזירו חלא מנהוך דבר הלכה, אם רולה סיליח דרכו אשר הולך, אז יאמר לחזירו נטעה סנפטור מומנו דבר הלכה ומחזירו יקבל דבריו כהלכה פקוקה, וזה הגיע לפרשת דרכים כמאמר הגמ' הנ"ל ויכלל מכל מיני פגעים רעים.

ואברהם

זקן צא צינים וד' דרך את אברהם צכל, ואיחא צמדקס זס"כ חכ"י ד' חלקיך אשר הולחתיך מארץ נולרים נציה עצדים, וכ"ל לפרט עפ"י סחמורו חכז"ל כל המקבל עליו, עול מלכות ועול מעצירין מומנו עול מלכות ועול דרך ארץ, דעול מלכות ועול דרך ארץ מעצירין האדם מעצודת ד', וכמו סחמור ר' חלכסנדר צנוס' צרכות דף י"ט גלוי וידוע וכו' סרלונינו לעסוה רלוניך ומי מעכצ סאור סצטיקה (הילה"ר וערדות הפרנסה) וסיעצוד מלכות, וקסה לעצוד סני חדונים ליולרו ולילרו, ולכן ומחיל קצלפ התורה חכ"י ד' חלקיך אשר הולחתיך מוא"י נציה עצדים, סלח יחי' מוסל אחר עליך רק ד' לצדו, וזה כוונה הכתוב, ואצרהם זקן צא צינים, זה קנה חכמה, השלים כל ימיו צמלוח ומעש"ט, ויען סקיצל עליו עול תורה לכן וד' צרך חה אצרהם צכל העציר מעליו עול מלכות ועול ד"א, עד סאפי' ליסח חסה לצכו סלח את עצדו, ועי' חמר המדרס זס"כ חכ"י ד' חלקיך אשר הולחתיך מוא"י

וירחי חיי סרה וגו' צמדקס הס"ד יודע ד' ימי תמימים ומחלתם לעולם תהי', ונ"ל דהנה לכא"ו קסה מדוע לא חמרה התוה"ק ויחי" לטון עצר כי ויחי' מעומע לטון עתיד סיהיו מוכאן וחילך, הלח צלחת עצרו חיי סרה, הלח י"ל דהתוה"ק צלחת צזה לתרץ, היות סקרה חמוני מנה פתאום מחמת הצקורה סחמורו לה סנעקד יחמק צנה ע"ג המוצח ופרחה כסמנה, וח"כ לפי טצע החכוכי חפסר סהיהת חי יוטר ולפי"ז נחסר מחיות סלה, וח"ך נחמר סחיי"ה הי' קכ"ז סנים, לכן חמרה התוה"ק ויהיו חיי סרה, היינו סאותו חחיים סה"י מוואן לקרה חמוני לח נחקפח מלחה, כי חיו תחי' לעתיד חיי עד, וזה נקציר לנו המדרס, הס"ד יודע ד' ימי תמימים, סלח נחקור אשר גזירת סמים, למה נחקרו ימי ח"י סל אותה לדיקת, כי צלחת יחי' לה מנה סמוגיע לה, יפן סיודע ד' ימי תמימים, ה' היודע יניחם, ומחלתם היינו חחיים העתידים להם, לעולם יהיו וממילא כלום חסר מיימי חיי.

וירחי חיי סרה מנה סנה ועסקים סנה ושצע סנים סני חיי סרה, והקסה רס"י למה כתצ קרל סני פעמים חיי סרה וכו' וכלפע"ד לייסצ

לייסצ דהנה חכז"ל דרסו עה"כ צרוך חתה צצולך וצרוך חתה צלחתך, סתחל יליחתיך מן העולם כציחתך לעולם, מנה ציחתך צלח חט"א חף יליחתיך צלח חט"א, וצזה יס לפרט חכ"י ד' יסמר לחתיך וצולח, סגס ציחתך לעולם יחי' כיליחתיך מנה"ע, היינו כסס סלענת זקנתו סכלו צצר סקטי, כמו ספירשו חכז"ל זקן זה קנה חכמה, ומסנוע סנקרל זקן על סס חכמה, ורוצ סנים יציעו חכמה, כן יהי' צימי נערומו וילדותה, והנה צפקוק נחמר כאן ג' פעמים סנה, לומר לך צת ק' צצת כ', וצת כ' צצת ז' ליופי ולחט"א, והי' יליחתי מן העולם כציחתה לעולם צלח חט"א, וי"ל סהשיגה זלח מחמת סגס ציחתה לעולם הי' כיליחתי, כי היתה צעלת דעת והסגה צימי ילדותה כמו צוקנתה, סכל ימי' הי' סיון לטוזה, אשר ללו כל אדם זוכה לזה, ורק רוצ סנים יציעו להם חכמה לעת זקנתם, נללח לפי"ז סצקכ"ז סנים סחיתה סרה קיינוה מלות ומע"ט כמו אחרת סהיתה חי חפי" סני פעמים ככה, ולכן כי הפקוק סני פעמים סני חיי סרה, להסמיענו סחיי"ה הי' כפוליס, כציחתה לעולם הי' כיליחתי דעת וצחכמה ועי"כ הי' גם יליחתי מן העולם צלח חט"א כציחתה לעולם, אשר חינו מלוי צלחה אחרת.

ואברהם

זקן צא צינים וד' דרך את אברהם צכל, צמדקס צכל זה חליעזר, ונ"ל דחי' צקפריס סצח עם הימים כי צכל 'וס ויוס תיקן חיה דבר טוב, ולפי"ז לריך ציאור מנה סמוסק למה סכי חחי' וד' צרך חה אצרהם צכל,

לצל עפי"ד המדרס י"ל סמוסק הדצרים כך הם, היות סד' צרך חת אצרהם צכל, והי' לו ללח וצקר וככסיס רצים, וח"כ הי' סריד לסייר ככסיו, וח"ך יסאר לו זמן לקיים מלות ד' עי"ז מפרס המדרס סד' צרכו צכל זה חליעזר צן מוסק ציתו סמוסק צכל אשר לו, וחפי" סה"י לו ככסיס רצים, חליעזר ססגיח על הכל, ואצרהם הי' פנוי לעצודת ד', ולכן צא צינים.

ויאמר

ד' חלקי חדוני אצרהם הקרה נח" לפני היום ועסה חמד עם חדוני אצרהם, וצלוה"ח, וצחמ"ח דקדקו על מנה סלח סספיק לוטר ד' סתס ולמה סחריך לפרט ולחת סיעון חלקי חדוני אצרהם, וכן נוקסה צצחונה ונה סמוצירין צתפלח חלקי אצרהם חלקי יחמק וחלקי יעקב, ותירון יען סהחצות פרסיעו חלקותו צעולם וכו' יעי"ס ולפע"ד י"ל היות ססכלינו קלרה מיהסיג סמות הקדוסיס מחמדוהו יתצ"ס חחד נללח קדעון, ורק חצותינו הקדוסיס מנה ססיגו סכל כרלוי, ולכן כמו סחנו חומרים צעסיית מלוח כאלו כוולתי צה כל סכוונות סכווני צהס חנסי כנסת סגדולה, כן צהזכרת סמות הקדוסיס לריך לכויך כאלו כוונתי כל סכוונות סכווני צהס חצותינו הקדוסיס אצרהם יחמק ויעקב, אשר הם ידעו סכוונה לחמיתתה, ומענה י"ל סגס חת סס ד', וחוסקי' ליון סיעון חלקי חדוני אצרהם, כאלו ומחויך צכל סכוונות סמוכין צו אצרהם לחמיתתה.

והנה התפלל הקרה כל לפני היום, והנפרשים יפרסו הקרה כל לפני זיווגו של יחמק, ולפע"ד י"ל שצ"ק שהסכינה הק' יקרה לפניו היום, כדי שתתקבל תפלתו מיד, כמאמר חז"ל עה"כ קרוז ד' לכל קוראיו יכול לכל ת"ל לכל אשר יקראוהו באונה, וזה שאמר צהלים אלי אלי למה עזבתני, כי ע"י טענותי וריחתי נמוני, רחוק משיעתי דברי שאגתי, וזה שהתפלל אליעזר סזכוכה אצרהס אדוניו, אשר הוא קורא צסס ד' באונה, ויען שהוא קורא באונה, לכן קרוז אליו ד' לקבל תפלתו מיד כמאמר חז"ל, וצ"ק הקרה כל לפני היום, שהקצ"ה כצ"כול יקרה לפניו ויהי קרוז אליו לקבל תפלתו, היום, באשר הוא קס כי באותו טעה הי' לדיק, ובאונה נענה מיד, באשר הוא קס, (ועי' צונעג"ל פ' וירא מס"כ לפרש על באשר הוא קס).

ואברהם זקן צה צימים וד' צרך את אצרהס בכל, ובזנאולה עושר וכבוד, וכלפע"ד צק"ד לפרט עפי"מ שאמרו חז"ל מס' צ"צ דף י"ז טלטה הטעיון הקצ"ה צעוה"ז ונעין עוה"צ, ולכאוי קסה הלח סכר מנה צהאי עלנח ליכא, אכן י"ל עפי"מ ספי"מ וו"ח הלה"ק זל"ל הב' יודע ד' ימי המימים ונחלתם לעולם תהי', כסס קסה תמימים כך טוהיהס תמימים, הגס טצחי' ה"דיקים ישנס סנים סלח עצד צהן את צוראח, כגון צהיותס קטנים, וצכ"ז חוסק להס הקצ"ה גס סנים אלו, יען שהי' הכנה לטנים

וצנאולה

וצנאולה עושר וכבוד, כסס קסס וצנאולה סלח לשונה הכנה ללימוד לשנה נגיע צעדה סכר צעוה"ז, הכנה לעצרתו.

פרשת תולדות

אלה תולדות יחמק זן אצרהס אצרהס הוליד את יחמק, צנדרקס הה"ד גיל יגיל אצי לדיק ויולד חכס ישנח צו, וכלפע"ד לפרט עפי"מ סציאר צק' דצי אלי' צנעלי כ"ג, גילה הוא שנחה תמידית וסנחה הוא צהתחדשות, והנה ידוע דצהתחדשות השנחה יותר גדולה כדרך האצ סלח ראה את צנו ימים רציס, כשרואהו סגדל שנחהו, או אס זן חכס מוסיק' והולך צחכמה תמוקף שנחה האצ, והנה אמרו חכז"ל מפני מה הי' אמותינו עקרות כדי שיתפללו, והקצ"ה נפתחה לתפלתן של לדיקים, וי"ל שע"י טיעשו גס הס קיוע לחדס הענין עי"ז סגדל שנחתס, וכן לווה הקצ"ה לעול, כדי סגס אנחנו נעשה פעולה וקיוע לתיקון האדם, כדי סלח יהי כהנח דכופח, וכן פרסו הנפרסים לסון נעשה אדם וגוי' סאין לחוס מפני המינים, דקאי על האדם, שהקצ"ה אמר נעשה אדם חכי אצראנו ואתה תעול אותו וע"י המילה תשלם צריאת האדם, צתכלית השלימות, ומלות מילה עושין צסנחה כדאי' צצצת ק"ל, ומגילה טי"ז, שנקיימין מלות מילה צסנחה ונקראת קסון עי"ש, והנה כפל כאן הכתוב יחמק זן אצרהס, אצרהס הוליד את יחמק ועי"ז אמר הנדרס, אלה תולדות יחמק זן אצרהס, הה"ד גיל יגיל אצי לדיק, זה נרמז על הסנחה

תמידות שהי' לאצרהס צלדס יחמק, אצל נחוספה לו הסנחה ע"י סאצרהס הוליד את יחמק, סצנפלתו פעל סנפקדה העקרה, וזהו ויולד חכס ישנח צו לסון סנחה צהתחדשות כמו צהוליד זן חכס כאשר סזן מוסיק' על חכמותו ע"י ההתחדשת תמוקף הסנחה, כן אצרהס הוליד את יחמק, פעל צתפלתו סתפקד העקרה ולכן ישנח צו.

ואלה תולדות יחמק זן אצרהס אצרהס הוליד את יחמק, ובזנדרקס זסה"כ גיל יגיל אצי לדיק ויולד חכס ישנח צו, י"ל הכוונה דהנה פעמים סלימות ונעלת האצ נעלה ונפורקס ציותר ונשלימות ונעלת צנו, ואז יחוס סזן נתלה באצ, חונס אס סזן נעלה ונפורקס יותר ונחאז אז נתלה האצ ציחוס סזן לוור פלוני ילד את פלוני, ואיחא צנפרקים סלכן אומרים אלקי אצרהס, אלקי יחמק וגוי' כיון סכל אחד הכיר את צוראח ונענאו, כמזואר צק' כס"ט עי"ש, וזאת מודיע לנו הכתוב קסה' סניהס שקולים יחמק נתלה באציו, יחמק זן אצרהס, וגס אצרהס נתלה צכצוד צנו אצרהס הוליד את יחמק וזהו גיל יגיל אצי לדיק וכו' ישנח האצ סנתלה ציחוס צנו ונסנח את צנו סנתלה צכצוד אציו.

צנדרקס

במדרש הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו. הקול קלח דחכים, והידיים מושלחין ונוייתין. וכל לפרט צק"ד עפ"י דליתא צכלי יקר צקס י"א שוי"ו של ויתן הוראה קלח יקמוך האדם על הנס אלח יעשה ככל אשר יונלח צכוחו לעשות, ומה שימסקר הטבע יקלים הנק, כמסרז"ל ע"כ למען יצרכך ד' חלקיך, יוכל אפי"ו יוסז וצטל ת"ל צכל ונשלח ידך אשר תעשה, לכך נאמר ויתן להורות אחר טעמיה צצר כל אשר צכוחך לעשות אז גם ד' יתן הטוב כמו שכתוב אונת נארץ תלונה (סי'תעסק צאונת ואמונה) ולדק נעמנים נסקף, אז על לך החקד נסקף מנמנים וכו', אה"ד, (עיי' עק' כדה דף ע') ועפ"י כ"ל לפרט דצרי הגמ' צרכנת דף כ' מצרכותיו של אדם ניכר אם הוא ת"ה, כי"ד רצי אומר וצטוצו חיינו הרי זה ת"ה אלח נוי קאומר ונצטוצו חיינו הרי זה צור ופירש"י כיון קאוור ונצטוצו הוא נמעט צהגמוליו של נוקס דמוטנע דצר מועט כדי חיים, א"ל חצי לרצ דמיו והא כתיב ומצרכתך יצרך צית עצדך לעולם, ומשני צסאלה סאני, ונוקשה הכתיב הרחצ פיך ואונללהו הויה צד"ת כתיב, ועפ"י דצרינו ה"ל יתפרט הגמ' כי נוי קאוור וצטוצו חיינו חיינו ונה שימסקר הטבע יקלים ד' צטוצו כמאמר חז"ל למען יצרכך וגו' צכל ונשלח ידך אשר תעשה, ורק אחר פעולת האדם צה צרכי ד' הרי זה ת"ה, אלח קאוור ונצטוצו חיינו מוטנע קהכל רק מוטוצו ואפי"ו יוסז וצטל ואינו עושה סוס פעולה, הרי זה צור, וע"ז אומר חצי הכתיב ומצרכתך יצרך צית עצדך לעולם

צמדרס

במדרש ויתן לך האלקים מטל השמים, זה ליון שני כטל חרמון סוירד על הררי ליון, ומטמני הארץ אלו הקרצנות, ורוז דגן אלו הציקורים והירוש אלו הנקבים, ויק לפרט עפ"י סכתה צקע"ל על הכתוב צפ' וילח, ותאמר חקף חלקים את חרפתי ותקרא שמו יוסף לאמר יוסף ד' לי צן אחר, דהנה ישועת ישראל הוא צפני אופנים, אחד הוא ההלכה מהסוכנים, וזה נעשה ע"י יוסף שהוא שטנו של עשו כנצוחר ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וכו' עיי"ש צרסי, ואופן השני ע"י צית הארץ וצנין ציהמ"ק וקרצנות שהוא צחלקו של צנינון, וזה שאמרה כאשר ילדה את יוסף, חקף חלקים את חרפתי, סיה"י מפלה לסוכני ישראל הנמרפים ומטעצדים אוחנו, ומינ קראה את שמו יוסף, צקשה על היסועה של צנין ציהמ"ק ע"י צנינון וז"ס לאמר יוסף ד' לי צן אחר סצחלקו יצנה ציהמ"ק, עכפ"ד, והנה הנפרשים דקדקו על הויו של ויתן לך ונ"ל סהמדרס צה להרץ זאת סצרכו צפני צרכוס סכוכרים כאן, ראסיה יתן סיה"י נופלה לסוכניו שלח ידעו ולח יסחיהו לו, וגם יתן לך מטל השמים זה ליון, כטל חרמון סוירד על הררי ליון ומטמני הארץ אלו הקרצנות וכו' ציבורים ונקבים וצנין ציהמ"ק צ"צ.

ויאמר יעקב נכרה כיום את צבורהך לי, ויאמר עשו הנה אנכי הולך למוה ולמה זה לי צבורה וגו' צמדרס אומר ר"ל למה לי צבורה חין כתיב כאן אלח למה למה לי צבורה מכלן שכפר עשו למה לי צבורה ונראה לפרט דליתא צקי כס"ט סהצבות ססיגו מליאת חלקים גם מצלעדי מה בקיצלו מאצותיהם, אצרהם הפס מדה חקד ילחק גבורה יעקב הפארת, וכן אמרו חכז"ל עה"כ דע את חלקי אצדך ועצדיהו, והשגה זאת הנוקפת צה להם ע"י ספלנוידיס סהעמיוו כמאמר חכז"ל הרצה למדתי ונצרותי וכו' ונחלמודי יתיר מכלם, גם מו"ח הגאון"ל ז"ל פירוס צאופן זה סבי ולמען סקפר צאזני צנק

ויאדהב ילחק את עשו כי ליד צפיו וגו' וכבר תנאו כל הנפורשים ח"ך טעה ילחק לאהוב את עשו, ונלפ"ע לייקז דלכחו יס לדיק צצרכה ילחק קאוור ויתן לך חלקים וגו' שהוא מדה"ד,

צנך וגו' וידעתם כי אני ד' ע"י
 שהספר נפלאות ד' לצנך יועיל
 שהגדל גם השגה שלכם וידעתם
 גם אתם יותר כי אני ד' אה"ד,
 והנה טרם שנצחרו הלויים ה"י כל
 עצות הקודש על הצבורים, עליהם
 ה"י מוטל לקיים יורו משפטיך
 ליעקב ותורתך לישראל, וכן צוית
 ילחק ה"י פקודה זאת מוטל על
 עשו, אבל כידוע ה"י עשו איש טהה
 ובאשר צח לציתו עיף אומר לו
 יעקב מוכרה כיום את צבורתך לי, אין
 לך פנאי לעבודה זו, ואני מוכן לקבל
 עלי העול הזה, להורות עם אחרים
 ולהעמיד תלמידים להכניסם תחת
 כנפי השכינה. ע"ז הסי' לו עשו
 הנה אנכי הולך למות בלונת אין
 אני רואה שום תועלת לי בפקודה,
 אני נוספיק בלמונת אצי, וגם אני
 מוכן למקור כפשי כמו אצי בעקידה
 עבור כבוד שמים, ולמה זה לי
 צבורה, להוסיף עוד על השגה
 ולמונה זאת ע"י אחרים, והנה כבר
 פירשתי ה"י זה אלי ואנוהו, אם
 זה אלי, מלך השגתי אז ואנוהו
 אעשה לו כיה סידור אללי, ורס"י
 פירוש התנאה לפניו צמלות, ונ"ל
 ששני הפירושים מתאימים יחד שחם
 אני משתדל להשגת חלקי מכחי
 אז התנאה לפניו צמלות, כי ע"י
 ידיעתי שדר אללי תמיד ומשגיח
 עלי משתדל להתנאה לפניו צמלות
 יותר ויותר, אבל אם חלקי אצי רק
 מלך הקבלה נאצותי אז וארומונהו,
 יראתי מוננו מלך שהוא רם ונגב,
 אבל כעול יכד קיום מלכותי,
 ונעמתי שפיר יצן המדרש עשו אומר
 הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי
 צבורה, שנוספיק לו ד' והותר למונת
 אצות ואין שום לורך להוסיף עליהן

ועפ"י יש לתרץ וזה קיים להקשות
 איך טעה ילחק בעשיו כ"כ
 הלא ידע שאין קם שנים סגור
 צפ"ה, כנוצח צרס"י עה"כ הקול
 קול יעקב, וגם קשה על יעקב איך
 אומר לילחק כי הקרה ד' חלקיך
 לפני, מדוע לא חס שיכירו אציו
 ע"י שמוכיר קם שנים, אונם עפ"י
 הכ"ל יתורץ שעשיו לא ה"י סגור
 קם שנים צפ"ו כאלו הוא מעלנו
 מכיר את צורחו, אבל זאת אומר
 שידע שהוא עובד חלקי אציו וזה
 רינה את אציו, ולכן השתמש יעקב
 בלשון דמקטמים לתרי אנפין אומר
 כי הקרה ד', לוונר שהוא נאמין
 מלך עלמו עליהת ד', וגם מלך
 חלקיך, שהוא חלקי אציו באשר
 יאמר עשיו אחיו, וע"ז ה"י ילחק
 נוספק חם הוא עשיו או יעקב
 ואמר הקול קול יעקב וגו'.

בהפטר האצתי אתכם אומר
 ד' ואנרתם צונה
 האצתנו הלא אח עשו ליעקב נאום
 ד' ואוהב את יעקב ואת עשו שנאחתי,
 ויש לדייק ונה זו תקוצה על צונה
 האצתנו, ונ"ל עפ"י שנופרס בק"י
 המדרש צ"י צרכה חף חוצב עמים
 כל

כל קדושו צידך וגו' מלמד שחיצ
 הקצ"ה את ישראל ונה שלח חצב
 כל אומה ולקון, ונראה ונה סהקצ"ה
 מוצצ גם האומות רק ישראל חצב
 יותר, וקשה הלא צצנה פ"ט דרסו
 חז"ל הר סיני למה נקרא שמה סיני
 סירדה עליו שנאה ללוה"ע, ותירץ
 שער מעמד הר סיני ה"י צדעת
 הנקום לחצב כל אומה ולקון וליתן
 להם חלק בתורה אמנם אחר שלח
 רלו לקבל התורה, וגם ז' מלות
 אינם נקיימים, ומילא ישראל יקבלו
 חלק תורתם ואהבתם, והו כוונת
 המדרש צציאור ה"י חף חוצב עמים,
 הקצ"ה חוצב גם העמים, אבל תדע
 שכל חובתם לא ה"י רק לטובתך
 שכל קדושו צידך, עפ"י סינאנו
 לקבל התורה, כל קדושה ואהבה
 קרלה הקדוש צרוך הוא לזכותם,
 יצא הכל לידך ועל זה אומר

— פרשת ויצא —

והנה אנכי ענוך וכו' כי לא אעזבך
 וגו' וגם חבז"ל אמרו בכל נקום
 סגלו ישראל שכינה ענהם.
עוד י"ל דהנה צומ' סוכה דף
 ל' כתבו רס"י ותוס' דהא
 דקיינו"ל קרקע אינה נגזלת, הטעם
 נוסוס דלקרקע לא נהני שום יאוש,
 וצומ' צרכות דף ( ) אמרו אפי'
 חרצ מדה מונחת על לווארו אל
 יתי"אש מן הרחמים, וזה שהצטיח
 הקצ"ה ליעקב וה"י זרעך כעפר
 הארץ כשם שצעפר הארץ אינו מועיל
 שום יאוש כן לא סייך גם צרעו
 יאוש לעולם ולא יתי"אשו מן הרחמים
 ופרלת יונה וקדמה וגו' בכל נקונות
 פזורים

ור"י זרעך כעפר הארץ ופרלת
 יונה וקדמה לפונה ונגצה,
 ונלפע"ד לפרש כוונת הכחוצ, דהנה
 קיינו"ל צומ' צ"ק דף קט"ז, וכוכה
 דף ל' דקרקע אינה נגזלת, והטעם
 נוסוס דפסקינן קרקע כל היכא
 דאיתא צרקותא דנורא איתא, והו
 כוונת ה"י וה"י זרעך כעפר הארץ,
 הקצ"ה הצטיח ליעקב אציו שזרעו
 יח"י כעפר הארץ, אשר לא סייך
 צהס גזל לעולם כי כל היכא דא"
 צרקותא דנורא איתא, ולכן ופרלת
 תתחזקו אפי' אם תה"י נפזורים
 צארצע פינות העולם יונה וקדמה
 לפונה ונגצה, וכן מסיים הפסוק

פזוריהם.

עוד י"ל עפ"י הידוע מהספרים לפרט הכתוב בתהלים כי קחה לעפר נפשינו דזקה לארץ צמחינו קוונה עזרתה לנו צעת סבני ישראל הנה כבר דדיוטא התחתונה אז עולים למעלה כמאה"כ מקיינו ונעפר דל ונאקפות יריס אציון, וזהו והי' זרעך כעפר הארץ, אם יהי' זרעך נוספלים ח"י כעפר הארץ אז ופרלת יונה וקדמה וגוי יעלו ומעלה והקצ"ה מגזיה ספלים עדי ורום.

עוד י"ל עפ"י הכתוב וענוים ירשו ארץ וגוי מי סנחזיק עלמו צעניוות זוכה לירש את הארץ וזהו והי' זרעך כעפר הארץ אם יחזיקו עלמם צמידת עניוות, כמו שאמר אברהם אבינו ולאנכי עפר ואפר, אז ירשו ארץ כהצטחת ופרלת יונה וקדמה וגוי.

במסורה תרי וקצתי הבא, וקצתי צטלו' אל בית אבי והי' די' לי לחלקים, ואידך וקצתי צצית די' לאורך יונים, וי"ל לפרט בק"ד דלכחו' יס לדייק האידך יתלה יעקב אציו אנוכחו צתלחי סאס יסוב לצית אציו צטלו' וי"ל דהנה ידוע פירוש הנופרקים עה"כ אך שוב וחסד ירדפוני כל יוני חיי וגוי סצקסת דוד הע"ה הי' כל הרדיפות סתעודתם לעורר אותו לתשובה יהי' רק ע"י טוב וחסד סיעשה ענו הקב"ה, וי"ל לפרט בצחינה זו גם סיפא דקרא דהנה אנרו חבזיל צונקי' סצת דף ( ) סאריכת יונים עדיך ונאריכת סנים, כי תיצת יונים נורה על יונים סל טובה, וזה פירושו סאס אך טוב וחסד ירדפוני,

אז וקצתי צצית די' לאורך יונים, יהי' נדת חיי צצתי אריכת יונים יונים סל טובה, ונעתה זהו כוונת הנוסף הנוקרה יעקב אציו התפלל וקצתי צטלו' אל בית אבי, סיוכל לקוצ אל ביתו סל אציו צתכלית הסלימות והטובה צכל העניכים, והי' די' לי לחלקים ואם חיו נגזר עליו איון רדיפה יהי' רק צמדת הרחמים והחסד וזה יהי' לו לחלקים לנדה"ה, ואז וקצתי צצית די' לאורך יונים, יהי' יוני חיי נחפצים צצחינה אריכת ימים, טובו וצנעימים, וזהו תכלית הסלימות.

כי נעט אפר הי' לך לפני ויפרוץ לרוב, ויצרך די' אותך לרגלי, ופירש"י לרגלי צצציל ציאה רגלי צאה אללך הצרכה יעיי"ס, וי"ס לדייק נדוע אמר יעקב סצא הצרכה די"קא צצציל רגליו והנלפע"ד צס"ד לפרט צחקס דצרי המדרש, כל זמן סהי' יעקב צצית לצן לא סנור אלל סצצת, וי"ל עפ"י דליתא צמקי' צ"ג דף ל"ג ססנור סכר פמור ננגיצה ואצידה, אפי' אם גנא (י"ן) פורתא צעידנא דגני אינסי, איהי"צ"י עד מתי סנור סכר חייצ' לסנור, ומסני עד כדי הייתי ציוס אלכלי חורב, וקרה צלילה, א"ל התם צחזני ונתא (פירש"י סנורי העיר צלילה סכל סנוך חנסי העיר עליהם לסנור גופס ומנוסם הנהו ודאי צעי נטירתא יתירתא) א"ל אטו יעקב חזן דנתא הוי, א"ל דאמר לי' ללצן נטרי לך נטירתא יתירתא כחזני דנתא, ע"כ ונהגמ', ולכחו' קשה אידך אומר יעקב ססנור כחזני דנתא, הלל כבר נצואר צונקי' צרכות דף ל"ה, וסוכה ני"ג אריו"ח האומר

האומר סצונה סלא איון ג' ימים מבין אותו וישן לאלתר כי ודאי סיעצור על סצונתו והו"ל סצונת סוף, ואידך צמד יעקב צצית לצן עקרים סנה צלא סינה פורתא, אם הי' כחזן נתא סלריך לסנור ציוס וצלילה? וצלא"ה קשה הלל יעקב צעלמו אמר וארחה צחלוני והנה העמידים העולים על הללן וגוי והרי כחן צפירוס סיעקב אציו הי' י"סן צצית לצן? אונסם י"ל לייסצ, ואקדים עוד מה ספירסתי הכתוב ויצא יעקב סלס עיר סכס צצואו מפדן ארס ויחן את פני העיר, ואיתא צמדרש סצא ערב סצת מצנור יוס עס דמדוני חמס, וצמדרכ אחר, פירוש ויחן את פני העיר סתקן להס עירוצי תחומין, וי"ס לדייק למה סיפר לנו כחן הכתוב סצא יעקב מפדן ארס, הלל כבר נדע שהי' צפדן ארס, ואמרת ליחס עפ"י הגמ' סצת קי"ע, עסירים סצארץ ישראל זוכין צוכות סנעסקרין, סצצצל צוכות כצוד התורה, ועסירים סצסאר ארלות זוכין צוכות סמכצדין את סצצת עיי"ס וי"ל סזאת צא הכתוב להודיענו סצא יעקב סלס הן צגופו הן צמנומי וגוי' צקגס סצא מפדן ארס, ונקוס זס הוא צסאר ארלות וא"כ צמה איפוא זכה יעקב לכל הסלימות ע"ז ומסיים הכי' ויחן את פני העיר סצא ער"ס מצנור יוס וזה ראי' ססנור את סצצת, וכן מנה סתיקן להס עירוצי תחומין אנו רואין ססנור סצצת וזאת ענדה לו סהגי' לכל הסלימות.

ומעתה נחזור לפרט הגמ' צונקי' צ"ג סהצאתי לעיל, וי"ל סקוסית הגמ' כך היתה אטו יעקב אציו חזני דנתא הוי הלל חזן

דנתא לריך לסנור תמיד ואינו רשאי לישן אפי' פורתא, ואידך הי' אפטר ליעקב אציו לסנור צצית לצן יונס וליילה צלי סוס סינה, וע"ז נותרן הגמ' סיעקב אציו אמר ללצן נטרי לך נטירתא יתירתא כחזן דנתא, אם כי אנו לא הייתי כחזן דנתא מנסי, כי כל הזמן סהייתי אללך לא הי' אפשר צלא סינה וכן נקרא מפורס וארחה צחלוני וגוי, אלל צכל זאת הי' כחן נטירתא יתירתא ע"י זכות סצצת שהי' לו, זאת ענוד לי סלא צא סוס פגע רע אז נוק לכל רכושך והונך אפר הי' נוסר צדי, כאפר צלמח מעיד הכתוב עליו ויצא יעקב סלס צגופו וצמנומי וכפי סנתצאר לעיל זכה לכל זאת צוכות סצצת ונסנור הללן אפי' צעת סיעסנתי, לא כנטירת סאר סנוריס כמוני סצצעה סיעסיים הכל ספקר, אלל אנו לא כן ענודי אפי' צעת סיעסנתי הי' לצי ער, ונסנור כל רכושך צנטירתא יתירתא, כחזני דנתא אפר סנור צלי סוס סינה.

ומעתה אתי ספיר המדרש הנ"ל כל זמן שהי' יעקב צצית לצן לא סנור אלל סצצת, והפירוש לא יעקב סנור את הללן צצית לצן כנטירת חזן דנתא אלל סצצת, זכות סצצת קודס פעל לו הנטירתא יתירתא, ועפ"י יתפרס הי"ג גם הכתוב הללצ צראש נאמריו, ויצרך די' אותך לרגלי, כפירש"י צצציל רגלי צאה אללך הצרכה, י"סן שהייתי נהר צרגלי סלא לעצור חוץ לתחום, כי יעקב אציו לא עשה מלככה אחרת צצית לצן כי אם סנור הללן וא"כ צונה סנור את סצצת, ועכ"ח לריך לומר סהי' נהר צתחונין, סלא

שלא עזר צדגליו חן לתחום, וזהו שאמר יעקב אבינו ויצרך ד' אותך לרגלי.

וידר יעקב נדר לאמר אם יהי אלקים עמדי וגו' ונתן לי לחם לאכול וגו' ויביל עפיימו שקונעתיו ומאדמו"ח זל"ק"ל לפרט החודש הזה לכם ראש חדשים, וצמדרש ה"ד מגיד דבריו ליעקב חקיו ונוקפטייו לישראל, עפיימו שקונע לפרט צמס לדיקים הכי ראשי הנטות לצני ישראל, הכוונה שנטה רצונו ציקס ונחש"ת טראשי הנטות היינו הדינים (כמו מקל לרדות צו) יהי צידי צני" שירדו צהם כרלוונכ, ולח הדינים ירדו צהם ח"ו, ופי' צזה העדרש השודש הזה לכם, כמו שהחודש נקור לכם היינו לצני"ד לקדשו כדרשת חכז"ל אשר הקראו אותם אל תקרי אותם הלח אחם, ועי"ז אמר הנודרש ה"ד מגיד דבריו ליעקב, שהקצ"ה נקר את דבריו היינו התורה לצני" צין לענין קביעת המועדים וצין לענין הדינים, חקיו ונוקפטייו לישראל הכל יהי נקור צידם, וגם השפעת הפרנסה והמוזכות שנקרא ג"כ חק כנה"כ יאכלו את חמם עכ"ד הקדושים, וצזה כ"ל שתפלת יעקב היי ג"כ עי"ז האופן שיעקור לו הקצ"ה צידו ונפתח הפרנסה והשלטת הדינים, וזהו אם יהי אלקים עמדי שאוכל לנוסול צומדה"ד (צצחנית והגור אמר ויקס לך לדיק גוזר והקצ"ה מקיים) ונתן לי לחם לאכול, ענין השפעת המוזכות יהי ג"כ צידי אז והאזן הזאת אשר שנתה מלצה יהי צית אלקים, שהכל יהי קרים לנוקפעתיו ללכת צדרכי ד'.

ויאמר לו לצן אך עלוני וצקרי אתה וכו' ויאמר לצן ליעקב הכי אחי אתה ועצדתני חנם הגידה לי ענה נשכירתך וגו' ויאמר לעצדך שצע שנים צרחל צתך הקטנה וי"ל שצצן רלה להרגיל את יעקב לעצוד עי"ו להצל פרס ולח נחאהצת ולדצקה צו, ולכן אמר לו הכי אחי אתה ועצדתני חנם, אעפ"י שעלמי וצקרי אתה אין לך לעצדיני צחנם, ורלה להרגילו שכל נועשיו יעשה רק להנחת עלמו צעוה"ז, אזל יעקב השיצו שאינו רולה לעצוד עצור שום סכר, ואמר לעצדך שצע שנים צרחל צתך הקטנה, אחי עוצד אותך נחאהצת כדי להעצדך צך עי"י לקימת צתך, כאשר היי רגיל לעצוד גס את ד' נחאהצת ולדצקה צו, וכמו שהתפלל אם יהי אלקים עמדי וגו' ונתן לי לחם לאכול וצגד ללצוס וגו' והיי ד' לי לאלקים, וכוונתו היי שכל ענה קונקט צעוה"ז הכל רק צצצ"ל לדצקה צו, כדמשמע נמלת והיי ד' לי לאלקים לי דייקא, ואתם הדצקים צדי אלקכס חיים כלכם היום.

ותהר ותלד צן והאמר אסף אלקים את חרפתי, ותקרא את שמו יוסף לאמר יוסף ד' לי צן אחר, והקשו המפורשים הלח צצר אמרה נוקדם הטעם לקריאת שמו יוסף כי אסף אלקים את חרפתי, וכ"ל לייסצ עפיי"ו שפירש צועג"ל הכפל צהכתוב שאמר ואלה תולדות יחק צן אצרהם אצרהם הוליד את יחק וכתצ ז"ל שיש סני תולדות האחת התולדה צעלס צגבמיי"ו והשני התולדה הרוחניות עי"י רצו שומלנדו ומחנכו כמאמר חז"ל כל המלמד

המלמד את צן הצירו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו, ולכן ציסנעמאל לח לאמר רק פעם אחת שהוא צן אצרהם הולדה גשמיות, אזל התולדה הרוחניות היי עי"י אמר ולכן נקרא צן האנה כי לח למד נועשני אצרהם, אזל יחק היי צן אצרהם צכפלים, הן צגשמיות והן צנפסיות, וזשה"כ חלה תולדות יחק צן אצרהם צקצעיית, וגם אצרהם הוליד את יחק עי"י הלימוד והחינוך, והנה צאוה"ח פי' לך נפרש הכתוב ונה שאמר אצרהם הן לי לח נתת זרע וגו' היינו לי צדוונה לי צאופן הזה לח נתת לי זרע, ונעמתי יחפרש לקון הכתוב הנלצ צראש נואמרינו כאשר ילדה רחל צן אמרה אסף אלקים את חרפתי צגשמיות, אזל ותקרא את שמו יוסף לאמר יוסף ד' לי צן אחר, צצני הזה תולד לי, תולד ונוסף לי גם צן אחר צרוחניות, שיהי"י "לי" צדוונה לי וא"כ איפוא יחסצ לידה קלי צכפלים.

העור לנו חלק ונחלה צצית אצינו הלח נכריות נחצצנו לו ויאכל גם אכול את כספינו, ויש לדייק איך הקפידו האנוהות כ"כ אם אציהם אכל נכספם, ומה צכך אם הצת נותנת לאציה לאכול נעלה הלח הוא אציה, וכ"ל לתרץ דלנן דקדקו צלשונס לומר ויאכל גם אכול את כספינו, להורות שהקפידו רק על ענה שאכל אכילה גסה שלא כדרך העולם ואז ויאכל אפי' אם צצר אכל והיי שצע, צכל זאת גם אכול אכל עוד כדי לכבוה את כספנו, וצאם היי נוכסף סלו צודאי לח היי עושה כן והיי נקנען, ונעעם זה אמרו נוקדם הלח נכריות

נחצצנו לו, הוא כוונת צנו שלא כמנהג האז לעונת צנותיו. **ויזכור** אלקים את רחל וישמע אל"י אלקים ויפתח את רחמה וגו' ואיתא צמדרש ה"ד השומר אנה לעולם עוקה ונקפט לעשוקים, וכ"ל לפרט דהנה צצר אמרו חכז"ל למה היי האנוהות עקרות מפני שהקצ"ה נחאהצת לתפלתן של לדיקים ופירשו המפורשים כדי שעל ידן יפתח שער התפלה ויהי פתוח גם לדורות הצאים אחרים אפי' אם אינס הגונים, כיון שאצותינו צצר פתחו השער, והנה לכאורה יקשה לפי"ז הלח אצרהם וקרה, יחק ורצקה צצר היו עקרים ופתחו השער צתפלתם ונפקדו וא"כ למה היתה רחל עקרה הלח צצר נפתחו שערי תפלה, וצפרטו שיעקב אצינו לח היי עקר כי לאה ילדה לו צנים ולמה הגיע הקכס הזה לרחל להיות עקרה אצרה היי לה זכות גדול מאוד שנקרה הקיננים לחאותה, וכ"ל לפרט כי הגם אמנס קאמנו רחל נחכוונה לטווצה אחותה צנוקירת הקיננים שלא תחציץ, עם כל זאת היתה נקייצת צזה לרנות את יעקב, ויותר טווצ היי לה לשהוק צצצ ואל תעשה, ואפי' אם יתוודע עוד צלילה שזיח לחה, אולי היתה נולדת חן צעיני יעקב צהכיר צה לדקתה ותוועתה שלא תסקר, ותאמר האנות ליעקב שהיא לחה, אזל עי"י נוקירת הקיננים גרמה שהיתה שנואה צעיני יעקב ולא הרויחה לחה כלום צהקיננים ואצרה להיפך צל לה גרעון גדול ומה יען שיעקב אצינו חשדה צצצאצי נפש רלה לרנות אותו והכל נעקה צדיעתה ועי"ז היתה

— פרשת וישלה —

היתה סנואה צעיניו וזאמה לא היתה ידעת לאה וזהנאני שהתנה יעקב עם לבן, והיא צתומתה קצלה הסימנים נרחלי, וצלי לידע מהרמי שעשה אציה, רק יעקב אציו מעלמו חקצ צנפשו שהיא לאה, והנה גם צפי צאמיח פירק הכי ויהי צצוקר והנה היא לאה וגוי שהכונה כמו שאמרו חז"ל עה"כ הוא נוסה ואהרן, הוא צלדקתו ונתחלתו ועד קופו, כן הכוונה גם כאן והנה היא לאה וגוי כגוי היא לאה צלדקתה ונתחלתה ועד קופה, ואין עלי" קום אשמה צדצר הזה וע"פ האמור לעיל גרונה רחל לחמותי קתה" סנואה צעיני צעלה, וזאת ה" אשמתה, ולכן כתיב וירא ד' כי סנואה לאה ויפהח את רחמה ולרחל צא לה הקנכ הזה שהיתה עקרה, אצל כאשר התפללה אל ד' כתיב ויזכור חלקים את רחל ויסמע אלי" ויפהח את רחמה, וע"ז אמר הוגדרק ה"ה"ד "השומר יאנות" לעולם ר"ת, "לאה", שהקצ"ה אשר לפניו נגלו כל העלמות צו, ידע לדקה והומת לאה קלא היתה נוסקרת ציעקצ, חפי" חס לא ה" רחל נוסרת לה הסימנים, עוקה נוספט לעשוקים קגס לרחל סנעסקה ותיחה עקרה על קסייעה לרמות את יעקב עשה לה הקצ"ה נוספט, ויפהח את רחמה כי צאנות לא נהכוונה לרעה, רק שלא תתצ"ש אמותה ולכן ויסמע אלי" חלקים וגוי.

ויצא יעקב נוצאר סצע וילך חרנה ופקסה רש"י ז"ל לא ה"י

לריך לכמוצ אלא וילך יעקב חרנה ולמה הזכיר יליאחו וכו' וכלפעי"ד לתרץ דהנה צומק' מנחות דק נ"ח ח"תא, ונלאכא אשכחיה לרצ קטינה דעייכסי קדינא (דלא הוה ל"י לילית נקום שה" כסות לילה) אמר ל"י קטינא קטינא קדינא צקייטא וקרצלא צקיתוא (חס יתכסה צקיץ צקדינא וצחורף צקרצל ספטורים ונל"יה) לילית קל תכלת ונה ההח עלי, אמר ל"י ענשיתו אעשה (הכי נחויצ לקנות לעלמו דייקא טלית המוחי צלילית חס חין לו טלית כזה ואס צאופן הזה חינו נקיים נ"ע דלילית האס עונסין ע"ז) ח"ל צזמן דליכא ריתחה ענסיין וכו' והנה יעקב אציו סילא נוצאר סצע נצית אצותיו ע"ז נננע ונלקיים נלות כיצוד אצ ואס, ועצר אעסה דכיצוד, צאופן הוצואר צהגמי הכ"ל ועל עצירה כזו ענסיין צעידון ריתחא, חונס כצר מלינו צומק' צרכות דק ז' סדרקו חז"ל עה"כ ונה אצנוס לא זעס ד' סכל חותן ססנים קה"י ישראל צמדצר לא כעס ד', כד' קלא יהא זמן קתחול קללת צלעס, ו"ל סכוונה זו נורונו כאן צהכתוב וילא יעקב נוצאר סצע, וא"כ ע"י יליאה יעקב נננע ונמלות עשה דכיצוד אצ ואס, וה"י נקום לפוס על עידון ריתחא קלא יתענכס יעקב ח"ו, ולכן אמר הכתוב וילך חרנה, סכאקר ילא יעקב נוצאר סצע הלך חחרון חף, ולא ה"י קום עידן ריתחא צעת ההוא ונאחר רק חסר ורחמים.

ויאמר לא יעקב יאמר עוד סמך כי חס ישראל וגוי צמדרק זסה"כ חסרי חיס ירא את ד' וכו' דור ישרים יצורך הון ועוסר צציתו ונדקתו עומדת לעד וכלפעי"ד לפרש צחקדס דצרי רש"י ז"ל כאן הודה לו על הצרכות קאמר לו, לא יעקב יאמר עוד סמך שהוא מלסון עקב כי חס ישראל קהוא לשון קרה, ויס לדייק למה הנותין עד עתה וכל צחקדס עוד מה ספירשהי צפ' תולדות הכי ויתן לך האלקי וגוי קהויו טל ויתן מיוסרת ורש"י תירון יתן ויחזור ויתן, ולי נראה הכוונה כי לפעמים יאה עניותא ליהודאי כי אז יקבל לו יתד נכצוס ילרו כנאמר חז"ל, הזהרו צצני עניים סנוחס תלה תורה וגדול נסין העוסר, והנה אמרו חז"ל צפ"ס סכר מלוה נלוה, ופירשו קמה סהאדס ונקבל סכר צעד המלוה, זה ג"כ למלוה יחשב, וסוצ מוגיע לו סכר גם צעד מלוה זה, וע"ז לא יפקוק מתן סכרו לעולם, חונס הא תינח חס הסכר מלוה ה"י לטובתו להטיצ אחריתו, חצל חס ע"י הסכר טוב סהשפיע לו הקצ"ה צעד המלוה קיים ויסמן ישורין ויצעט אז הוי ל"י מלוה הצחה צעצירה סעי" המלוה נעסית העצירה ולא קיים המלוה וסוצ לא יקבל עוד סכר צעד המלוה הצחה, ולכן צרך ילחק, את יעקב ויתן לך וגוי סהס"ת יתן לך סכר טוב אצל יה"י צאופן סיתן ויחזור ויתן, סהסכר סתקבל יחשב למלוה עד לעולם, יתן ויחזור ויתן צקציל מה סכתן נקודס, ולא יה"י לו עוסר סנור

מלוא ויתן ויחזור ויתן.

ויבא יעקב כלם עיר שכם אשר בארץ כנען צבואו מפדן ארם ויתן את פני העיר, וצנדרק נכנס צערז קצת עם דמדומי חמה וצנעוד יום הדא אמרת קסנור יעקב אצונו את הקצת קודם שיתן עכ"ל, וצילקומו מוסיק עוד וקצע להם החומין, וי"ל לפרט צ"ל דלכחורה יס לרקדק צאריכות לשון הפסוק קצא לקפר לנו מהיכן צא יעקב, הבי לא ידענו שהי צפדן ארם עשרים קנה, והנה רש"י ז"ל עמד צזה, ותירון צדוחק צדרך משל עיי"ש, אמנם יש לייס צאופן אחר צהקדם דצרי הגמי קצת דק ק"ט צעי מיני רצי מר' ישמעאל צר"י עשירים צצארץ ישראל צונה הס זכין ח"ל צצציל צנעקין סבי עשר תגשר עשר צצציל צתתעשר, וצצצצ צנה זוכין ח"ל צצציל צנעקצין התורה, וצצקאר חרות צצציל צנעקצין את הקצת עיי"ש וליתא צצצת דק ל"ג ומוצא ג"כ צצק"י על הכתוב ויצא יעקב כלם וגוי כלם צגיפו, כלם צמונוהו, וכלם צתורתו, וכו' והי קשה להמדרש מחין זכה יעקב לשלימות הגזע הלל רק עתה צא לעיר שכם אשר בארץ כנען צבואו מפדן ארם, ופדן ארם הוא צשאר חרות וצחיה זכות זכה יעקב אצונו לחיות כלם צעושר והללחה ע"ז מחרן הכתוב ויתן את פני העיר שכם לעיר צערז קצת וצנעוד יום וקצע להם תחומין, הדא אמרת ששמי את הקצת קודם שיתן גם שם צפדן ארם, וצצציל כיצוד הקצת זכה לחיות כלם צבל, ויש לפרט צזה

גם את הכתוב אם תשוב משעת רגליך וגוי והאכלתיך כחלה יעקב אציק, שהי שלם צגופו וצנעומו וצתורתו הכל צכות סכיצד את השבת.

וישקח יעקב ומלכיים לפניו וגוי עם לצן גרתי ופירש"י ותרי"ג מלות שמהי וכו' ויהי לי שור וחומר לאן ועצד וספחה ושללחה להגיד לאדוני למלוא חן צעיניך, וצנדרק פחה כי מלכיו י"א לך לסנורק צכל דרכיך וגוי וי"ל דהנה אמרו חז"ל צנסי אצות יפה ת"ת עם ד"ח סיגיעת שמיים משכחת עון ויס צזה סני פירושים ח"י סע"י יגיעת שמיים חין לו פכחי להטוה, צ"י קחינו ומלל ב"ס להטיב עלונו על אחרים כמצואר צמפורטיה, והנה זהו חליצת דר' קמעאל צפי כילד מצרכין, חצל מדרגת רש"י מצואר שם צגמי סלריך לקיים והגית צו יומם ולילה ומלכחה נעקית ע"י אחרים, וע"י עסק התורה נסנור תמיד מנחמ, וצזה יס לפרט הצתוצים מנונה חלקי קדם ומתחת זרועות עולם והפירוש מעונה חלקי קדם שחם חסי" עיקר דירתך וקציעתך חלקי קדם, עצודת חלקים, ומתחת זרועות עולם סעניני עוה"ז הספיל למנוה, אז ויגרס מפניך חויצ ויאמר הסנור היינו הילת"ר סנקרל חויצ ויאמר הסנור סהילת"ר חונר כן, וחולי תחשוב סע"י תהי כלרך לצרות על זה חונר סבי ויסבן ישראל צסח צדד עין יעקב אל חרץ דגן ותירוק וגוי, וצזה מפורט ג"כ הכתוב עליון סנות מעינך לא תאונה חליך רע חם סנות עיקר מעינך חלל קל עליון כהכ"ל לא תאונה חליך רע לא יסלוט צך הילת"ר סנקרל רע וגם.

וגם נגע לא יקרב צחלך, נגע הדלות, כי מלכיו י"א לך לסנורק צכל דרכיך היינו סנולככתך יהי נעשית ע"י אחרים, וצו ויסלמ יעקב ומלכיים וגוי אל עשו אחיו, הרלה לו המלכיים סנוה ד' חליו, עם לצן גרתי צקגס סגרתו עם לצן הרשע חצל לא הייתי חללו רק צצחינת גר, חוננס לעוונת אל עליון הייתי צצחינת מוסק כי זה היה לי העיקר ולכן תרי"ג מלות שמהי יכולתי לסנור חללו ההר"ג מלות ולא כתפסתי צרפת הילת"ר, וגם לטעם צ' סיפה ת"ת עם ד"ח כי חינו לריך להטיב עלונו על אחרים, חונר ויהי לי שור וחומר וגוי, וע"ז ספיר כתצ המדרש זסח"כ כי מלכיו י"א לך וגוי להסניענו סנולככת יעקב נעשה ע"י אחרים יען שחול עסק צתורה ומלות.

ויצא חומר חצי שכם אל יעקב לדבר אהו וגוי וליתא צנדרק חונר לו חכי נשיא וחציק אצרהס הי" ג"כ נשיא יאות לנשיא לשדך עם נשיא, חונר לו יעקב חצי שור סכחונר ואל הצקר רן מצרהס ואתה חונור, והתורה חונרה לא תחרוש צשיר וחומר יחדיו, וי"ל עפי"ז ספ"י המפרשים הבי ידע שור קונחו וחומר חצוק צעליו, סהחומר עוצד ע"ע לקבל פרס מצעליו, חצל הסור ידע גם קונחו ולא חצוק צלצד, והנה כל מעשי חומר חצי שכם הי צצציל פרס וכמו סאונר חח"כ לאנסי עירו ומקיהס וכל קניכס הלל לנו חם, חצל אצרהס חכניס חאורחים ופירז עליהס חרצה סשחט סלסה פרים כדי להחילין ג' לשונות צחרדל

וי"א כי לא יכול לו ויגע צכק יריבו וגוי וכחצו חונפרשים סזה חוננו סחף שלל יכול להחצר על יעקב יגבר עכ"פ על יולחי יריבו, וכל"פ חכוונה עפ"י הכתוב מיהרו צניך מהרסיך וחחריצך מונך ילאו, סחי חפסר לעסיו סיגצר על יעקב רק חם יולחי יריבו על יעקב מחקלקלין אז מוסכין גם את יעקב מה שלל הי ציכולת ציד עשיו וסרו לעשות.

וי"א ד' אל יעקב עוד צבואו מפדן ארם ויצרך אותו ויאמר לו סנך יעקב, לא יקרא עוד סנך יעקב כי חם ישראל יהי סנך, וצנדרק סה"ד כל חורחות ד' ססד וחנה, וי"ל עפ"י הגמי ר"ה

ר"ה י"ז חילפא רנ"י כתיב ורצ חקד וכפי"צ ואמת, חלא נתחלה ואמת ולצקוף כשרואה שאין העולם נתקיים צדין אז ורצ חקד, ולכאוי יס לדייק למה הנתיב הקצ"ה עלקרות את יעקב צקס ישראל, והניח סהנולאך יקראו תחלה צקס ישראל וע"ז מתרץ המדרש הה"ד כל אורחות ד' חקד ואמת ונתחלה ואמת, ולכן הוכרח יעקב ונתחלה להתחזק עם המלאך שרו של עשיו קרלה להדימו מהאמונה ורק אח"כ כאשר גבר יעקב, זל הקצ"ה בחקרו ויצרך אורו ואמר לו כי אם ישראל י"י שמך.

עם לצן גרתי ותר"ג מלות שנתרפ"י וי"ל הכוונה עפ"י הכתוב גר חכמי צארץ אל תקטר עונני מלותיך, דידוע תושב נקרא הקבין עולמות, וגר נקרא מה שהוא רק לפי שעה, כן יס צמודות שהאדם קונה בצפשו מהם צחינת תושב וי"ס זהם צחינת גר, והנה יעקב חזינו שאמר ללצן, אחיו חכי צרנאות לא קנה עדה זו לקבין עולמות רק צצחינת גר, וזהו עם לצן גרתי מה שקביתי ומדותיו לא קביתי רק לפי שעה ותר"ג מלות שנתרפ"י כשנורים לי קבין עולמות לכפטי.

עם לצן גרתי וגו' צמדרס ותר"ג מלות שנתרפ"י ואחר עד עתה, עד שנוכל יוסף, ויהי לי קור זה יוסף דכתיב צבור קורו הדר לו, ואמר זה יעקב שני יעקב חמור גרם, ומ"ל צק"ד לפרש הכוונה, דהנה כבר הקשו האיך נשא יעקב שתי אחיות, ותירון הרנצ"ן דאיפור שתי אחיות לא נהג צוננס רק

צח"י, ולכאוי קשה הלא יעקב חזינו ה"י דעתו לחזור, כי אמרה לו אמר עד שרצ חנות אחיך, ואכן תכן ונהנים עליו חומרת הנקוס סילא נקס (פקחים כ"י) ומ"ל לייקצ כמו דאמר חז"י חולין דף י"ח דחומרת הנקוס, סילא נקס לא נאמר, רק אם הנקוס שהלך לקס הוא כפוף לענין הלכה לנקוס סילא נקס או ק"ס עכ"פ קווים, חזנ חס הנקוס סילא נקס, חין לריך לקיים הנקוס סילא נקס חפ"י צדעתו לחזור, כפ"י רק"י קס שאין לריך לחלוק בצוד לנקומו עי"ס, והנה יעקב ה"י צמקוס קנהדרין, סני נצני יעקב יודעי צינה לעתים, ויוסף ה"י ונלך ודינא דמלכותא דינא, וא"כ ה"י עיקר תורה צמקוס סה"י יעקב וצניו, וחזינו חיי"צ - לקיים מלות הטהרות רק צארץ ישראל, נקוס חומרי נקוס סילא נקס, כי הנקוס סילא נקס, היינו ח"י הלא כפוף לנקוס שהלך לקס, כי המלך והסנהדרין הנה צמקוס שהלך לקס, וזה שאמר יעקב לעשו, עם לצן גרתי, ושנתרפ"י קס תר"ג מלות, והם תשאל לי, למה נקאתי שתי אחיות, ואפ"י שהמלות הזאת חזינו כיהגת רק צח"י, עכ"ז ה"י לי לקיים ונטעם מלות נקוס סילא נקס, כי ה"י דעה לחזור, ע"ז תירון לה ויהי לי קור, זה יוסף שהוא מלך, ואמר זה יעקב שהוא קנהדרין, וא"כ הנקוס סילא נקס היינו ח"י הוא כפוף לחז"ל, ולא ה"י נוטל עלי לקיים ונהג סילא נקס נקס כדצרי חז"י.

קטונתי וכל המסדים ונכל האנות אשר עשית את עצדך

עצדך וגו' ופירש"י נתנעטו זכויותי, וקשה למה אמר זאת עתה כשה"י לריך להלכה להקטין זכותו וי"ל דהנה מוצא צמפורסים דוני סחיו מלווה ועושה ונקבל סכר מלותיו צעוה"י, והמלווה ועושה עליו כאמר אשר חכמי מלך דייקא מלך היום לעשותם ולנוחר לקבל סכרן צעוה"י, והנה נ"י סחיו מלווה ועושה חין לו עונס צח"ס עובר עליהן אחרי קלא נלמו' עליהם והרי הוא כמו הקטן, וזאת ידוע שהאצות ח"ס מלווים ועושים ה"י, ואמר חכ"ל צמק' צרכות ויירא יעקב ונאוד סנהיירא סנא יגרוס החטא, על כן אמר בהפלתו קטונתי הלא דיני כמו 'קטן' סחיו מלווה ועושה ואין מגיע לי עונס על העצירה ור"י גדולה יס לי סחיו חינו מלווה ועושה וכל המסדים ונכל האנות אשר עשית את עצדך שקבלתי סכר צעוה"י צעד מלותי וא"כ אם הייתי מלווה ועושה לא הייתי נקבל סכר צעוה"י, ולכן עפ"י ספיר הנולין יעקב חזינו צעד עלמו כשאמר קטונתי וגו'.

ויצו אותם לאמר כה תאמרו לאלוהי לעשו כה אמר עצדך יעקב עם לצן גרתי ואחר עד עתה ופירש"י עם לצן גרתי ותר"ג מלות שנתרפ"י וכו' וי"ס לדייק ח"י חן ינאל צעיני עשו משום שקמר את המלות, ועוד קשה הלא עשו אמר יקרצו יני חזל חזי וכו' וא"כ לא ר"ה להרוג את יעקב צחי חזיה, ולמה כתיירא עתה יעקב ומנו, וכן י"ס לתמוה מדוע הלך עשו עם ד' מלות ח"ס לקראתו אם לא ר"ה עתה להרגו חוננס כלפע"ד לפרס צ"ס"ד עפ"י דאיתא צק' נעג"ל

סעסו ה"י ליד צפיו וכדעה צעיניו שהוא יותר לדיק עיעקב, כי הוא עובר את הש"י צמקירה נפס, סונסכן ח"ע לכלה עוברי עצירה, ומקריצ ח"ע זזה לקרצן לפני הש"י ע"י מקירת נפשו, והח ר"י קהרג את כמרוד ועשה זזה נעשה טוב לתקן את העולם ולכן חהצ אורו חזיה חזל יעקב ה"י רק ח"ס חס יוסצ חוהלים, וזה שטען עשו חנה חכ"י הולך למות הלא חכי מוסר את נפשי מנעם ולמה לי צכורה להקריצ קרצנות כי אז ה"י עצודת הקרצנות ע"י הצכורים כפירש"י צפ' תולדות כיון סחני צעלמי הקרצן שמוקר נפשי להרוג עוברי עצירה ח"י, ונעשה י"ל סגס יעקב ה"י לריך לחזר ונאוד מלאך קלא יכסל צשום עצירה כדי קלא יפול עי"כ בידי עשו סיהרגו חס וקלו' כי יה"י לו עלילה צמה בתורה, שהרגו צקציל שעצר עצירה, וצמקוס ח"ה לא חס עשו חפ"י על חזיו כנאמר חכי את חזיו לא הכיר וכו' כי סמרו אמרתך וכו' וא"כ כיון שנתתה יעקב צצית לצן יותר ונמה סה"י לריך להיות קס לפקודת חזיו כדי ליקח חשה, וה"י לעשו נקוס לוור שצודחי לנד ננעטי לצן הרעים, וע"כ הלך לקראתו עם ד' מלות ח"ס כדי להענישו על כך, ולכן ספיר כתיירא יעקב נמנו מלאך, כי חקצ שעתה יתעטף עשו מחשבתו הרעה בלסס שמים, והגס סה"י יחק עדיין ח"י חזל צעיני עשו ה"י דמה שעושה זזה נחת רוח לחזיו להראות אשר הוא לדיק כ"כ, סאפ"י על חזיו חינו חס כאשר תלוי זזה עניו ח"ה ולכן סלח לו יעקב עם לצן גרתי חחזי חמי צקס סגרת

עם לזן אצל תר"ג נולות סונרת
 ולח נעשיתי צעל עזירה ואקלחה
 להגיד לאדוני לנולוח חן צעיניך,
 וכל אל העניסני, ונזון ספיר עפ"ז
 קרלה ליעקב להלטרק צונאמרו ססונר
 תר"ג נולות עם לזן כדי להליל
 את נפשו צוה.

וישלה

יעקב ונלחכים לפניו אל
 עשו אחיו, והנפורקים
 נדקדקים סתיצת לפניו נראה כמיוהר
 וצונדרק איתא זסתיכ קומה ד'
 קדמה פניו הכרעו פלטה נפסי
 נורשע חרצך, ונלפע"ד צק"ד לפרש
 דאיתא צגוני ונגילה סהקצ"ה צורח
 הרפואה קודם המכה, וכתבו הנפרסי'
 הטעם יען סהקצ"ה כציכול עמו
 אנכי צורה וצכל לרתם לו לה, ואמרו
 חז"ל סאין חצוב מתיר עלמו צצית
 האקורים, לכן הקדים הקצ"ה הרפואה
 קודם למכה, כדי סתהח הרפואה
 מוכנת צעהה לצוח מעלמה, וידוע
 סיעקב ועשו הי' נוריצים וע"ז עוד
 צטרם סכלדו כנצואר צהכתוב
 ויתרוללו הצנים צקרצה, והנה כצר

— פרישת וישב —

וישב

יעקב צארץ ונגורי אציו וגוי'
 ופירסי' ז"ל ציקס יעקב
 ליצב צכלו קפץ עליו רוגזו סל
 יוסף, וקסה ונה חטח צזה סציקס
 ליצב צסלות, וכי כני להו ללדוקי
 למיכל תרי עלנול, עוד קסה ונה
 הי' צעונס זה נדה כנגד נדה,
 עוד יס לדקדק עה"כ וילכו אחיו
 לרעות את לאן אציהם, פירסי' נקוד

על את, סלח הלכו אלה לרעות
 את עלנון, ונה צעי להסמיענו צזה,
 ונלפע"ד צק"ד עפ"ז דאיתא צסוק
 וסי צרכות תלמודי חכמים אין
 להם ונוחה לה צעוה"ז ולה צעוה"ב
 סכי ילכו מחיל אל חיל וכו' ופירסי'
 (ווציה"כ לציח"ד) ויסיצה ליסיצה
 ונוגדרי לנדרק, ונראה חבוונה סאינס
 וספיקים צהסלמות עלננס רק ונחאמלי
 להסלים

להסלים גם אחרים, והנה יעקב
 אציו התפאר עם לזן גרתי ופירסי'
 והר"ג נולות סונרת, וכן ויהי לי
 סור וסמור וגוי' סהסיג סלימות צכל
 הענינים כנאמור הכי ויצא יעקב
 סלס וגוי, ויעקב אציו סספיק עלמו
 צזה והניח ונלחלים עוד את אחרים
 ועצב צניו סירעו את לאנו, ולכן
 עשו גם צניו נדה כנגד נדה סהלכו
 לרעות את עלנון להטיצ לעלנון,
 ונזה נלנח סלח חנולו על יוסף
 כי לא נראה להם צזה טוצה לעלננס
 יען הציל דצתם רעה אל אציהם,
 ולפי"ז הי' סעונס ספיר נדה כנגד
 נדה, יעקב אציו ציקס ליצב צסלות,
 רק לעלמו, לכן קפץ עליו רוגזו
 סל יוסף סגס צניו צקסו רק טוצת
 עלננס.

ויחלום

יוסף חלום ויגד אותו
 לאחיו וגוי' וקסה הנורש"ח
 צנוס צרכות פי הרואה הלח לאדם
 טויז אין נרחין לו חלום טויז,
 (ועיין ללי"ח) וי"ל דלאדם טויז ולדיק
 קסה עליו לקבל גדולה צעוה"ז
 כדאיתא צסוק וסי צרכות סלח
 רלה רצ יוסף לקבל על עלמו להיות
 ראס יסינה, הגס ססס ונצואר הטעם
 דאונרי לי' כלדאי מלכות תרתין
 סנין יעיי"ס, אוננס כצר אמרו חז"ל
 וסלה את הרצנות וכן ולינו צנוס'
 ונחות דק ( ) סאמר ר' יוסיע
 צן פרחי' צתחילה כל האונור לי
 עלה אני כופתי ונותנו לפני הארי,
 נולינו למידין ונה סגס ליוסף לה
 הי' נחת רוח צחלונותיה, וע"כ
 ספרס לאחיו על דרך נאמור חז"ל
 דאנה צלב איש יסחנו לאחרים,
 ונתורן קוסית הנורש"ח.

וידי כהיום הזה ויצא הציתה
 לעשות מלכתו וגוי' צונדרס
 סצת הי' סנאמור צו כי צו סצת
 מכל ונלכתו ונה מלכתה עשה,
 עסק צתורה וכו' ונלפע"ד לפרס
 דהי' קסה להנדרס הלח כצר ידע
 יוסף מהנסיון סיס לו עם אסת
 אדוניו כדכתיב ויהי כדצרה חלו
 יוס יוס' ולא סנע חלי' וגוי' וחי"כ
 איך נסאר ענה לצדו צצית, ונחמה
 פקידת אדוניו לה הי' לריך להסאר
 צצית כי כצר נאמור ויעוצו כל אשר
 לו ציד יוסף, ולא ידע אתו עאומה
 וגוי' הן צצית הן צסדה, והן אנה
 סלח הי' יכול לילך עם אדוניו,
 סהלך לצית ע"א כנצואר צרסי'
 ז"ל, אצל הי' לו ללאת לטה, אחרי
 סצלה"ה לה ידע אדוניו אתו נאומה,
 והי' לו נקוס פליטה להליל ח"ע
 נרסת הי"ל"ר, וזאת צה הנדרס
 לתרן, ונאחר ססצת הי' ולא הי'
 יכול ללאת הסדה, לכן נסאר צצית
 אדוניו לעשות מלכתו ונלכתה
 הנעשית צסבה, לעסוק צנלכתה
 סניס ולעסוק צתורה, והנה גם
 הדיצור נקרא ונלכתה כנצואר צנוס'
 סצת קיי"ט ונין לדיצור סססוב
 כנעשה סכי צדצר ד' סמיס נעשו
 וגוי' וע"ז נאמור כי צו סצת מכל
 מלכתו, ונעשה ספיר י"ל סצח
 יוסף לעשות מלכתו ונעס מלכתה
 הדיצור לרכי' מננס שהי' ללרכיס
 לו צלותה סעה לתצלין כדי להכלל
 נפח הילה"ר ויס לתמוה הלח יוסף
 ידע כצר מהנסיון סיס לו עם אסת
 אדוניו, וחדרנה הי' לו להרחיק
 ח"ע נצית אדוניו חס רלה להנולט
 נפיתו הי"ל"ר ע"ז ונתרן הנדרס
 סצת הי' ולכן לה הי' לו קוס
 נקוס אחר לילך סנה כנצואר לעיל
 רק

רק אחז במלכותו ומלכת שמים
 לעסוק בתורה שהיא התכלין להילת"ר
 בדחיתא צמק' קידושין דף ל' צרתי
 ילתי' צרתי לו תורה תכלין ואם
 חתם עוסקים בתורה חין חתם
 נתפסים ונומרים צידו הלל חס
 הטי' וכו' ואם חין חתם עוסקים
 בתורה חתם ונומרים צידו שני
 לפתח חטאת רוצן וגוי' ואתה תנוסול
 זו וצחמת נתקיים ציוסף הלדיק
 ואתה תנוסול זו עמעה יוסף למוסל
 צמורים ע"י סנוסל צילתי' ונלחו
 צזכות התורה עסק צה.

וישב לחכל לחם וגוי' צנדרק

כשרלו לצרך צהנו"ז חנור
 יהודא ונה צלע וגוי' דכתי' וצולע
 צרך כחץ ד' וכו' לפ' צס"ד דלכחוי'
 קסה לונה גזון הצולע חס וצרך
 ונחץ, דעמנוע קהול' יותר ונחץ
 ונחאר עוצרי עזירה, וי"ל כיון סנוצרך
 על הלחם סגזל ונחצירו צזה ונראה
 צדעתו סחין עזירה צידו עזיר
 הגזילה, כי הכל קל הקצ"ה ונון
 הסנוים ניתן לו הלחם הלזה, ונמנילת
 מוצן קהול' ונחץ להקצ"ה, כי הקצ"ה
 לוח קלח לגזול והול' תולה צצרכתו
 החטא צהקצ"ה כציוכל קהול' נתנה
 לו, והנה הסצטים כשרלו להרוג
 חת יוסף מעיקרל חכצו סיקיינו
 צזה ונלוח לכלוח הקוליס מן הכרס
 כמו סנולינו צעונדל דר"ח צר"ס
 צר"פ הסוכר ח"ה, חלל צחמת חנורו
 קס דלחו ספיר עזיר כי יצח
 צעל הכרס ויכלה חת קוליו, וע"כ
 כשרלו לצרך צהנו"ז, ויחנרו צרוך
 סחכלנו עסלו וכו' נוכר יהודא הלל
 הצולע חס וצרך חין זה וצרך
 חלל ונחץ, ומדוע יהי' ונחץ
 צצרכתו הלל יכול לטעון הגזון

ויולא חותו החולה וגוי' חנור חצרהס
 לפני הקצ"ה רצס"ע צן ציתי יורק
 חותי, נסתכלתי' צאלטגנונית שלי
 וחינו רחוי לחוליד צן, ח"ל הקצ"ה
 חל מאלטגנונית שלך סחין מזל
 לישראל וכו', וחקדים עוד מה ספי'
 רס"י עה"כ ויוסף הורד מלרימה,
 סלכן סמך מעס"ה חשת פוטיפר
 למעסה חנור כוונר לך מה זו לש"ש
 חף זו לט"ס נתכוונה, סרלחה
 צאלטרוגילין סלה סעהיד להעמיד
 מומה צנים וכו' ומעסה יתפרס
 הכחוצ ותתפסהו ויטווצ צגדו
 חללה וינס וילל החולה, והכוונה
 ,ותתפסהו ויטווצ צגדו" סחחזחה זו
 פוטיפר לחופסו ע"י טענהה סחכל
 הלוי צגדו סנורמו על המזל סלה
 ואם ינחן לעשות כמעסו מזלו
 חזי ישאר צלח צגדים הינו צלי
 הללחה עוח"י, כנחמר ר' חכילל
 מזל מעסיר וכו' ויס מזל לישראל,
 חלל יוסף הלדיק לח כן סיהס
 סיטתו ויטווצ חת צגדו חללה, סיחה
 צטיטה ,וינס" המליט חת עלמו
 ונטענה ,ויולל "החולה" הוליה חת
 עלמו ונחון ולמעלה מן המזל כסיטת
 ר"י חנור רצ" סחין מזל לישראל
 כמו סנחמר צצרהס ויולל חותו
 החולה סהוליו מאלטגנויות סלו
 סהול למעלה מן המזל.

ועפ"י הנ"ל יש לתרץ ונה סיס

להקסות על הגוי' סצת
 דף כ"ח ת"ר נר חנוכה ונלוח להניחה
 על פתח ציהו מצחון, ופירס"י
 נוסוס פרקווי ניסל, ולכחוי' קסה
 חנאי לח סגי להדליק נר חנוכה
 צצית הכנסת ויהי' סס פרקווי
 ניסל, כמו צפורים ע"י קריחת
 סנגילה, חונס לפי מה סהקדמוני
 לעיל סעיקר חלדס היא חנסמה

הקדוסה, חלל הגוף וצגדיו ציתו
 ומזלו כלס חנה צצחנית הלצוסיס
 והצגדים סשומרים חת נסמותו וכומו
 צחגוז חקר העיקר ג"כ הפרי
 סנוצפנים ויס ליה חרצה קליפות
 סשומרים חותה כן כל חנ"ל חנה
 צצחנית קליפות וסומרים להנילון
 הקדוס סהול' חנסנה, והנה צנס
 חנוכה לחמו חסשמוכחים צצציל
 חנילון הקדוס חנסנה, כמו סחנרו
 חכו"ל סהיונים חמרו לישראל כהצו
 לכס על קרן חשור סחין לכס חלק
 צחלקי ישראל, והנסמה הקדוסה
 היא חלק חלקי ונמעל כנחמר סכי'
 כי חלק ד' עמו וגוי' חלל הקצ"ה
 ונכר גצורים ציד חלסים ורצים ציד
 מעטיס, חון לדרך הטצע וזה צח
 להורות סישראל עומדים למועלה
 מן הטצע והמזל, וחינס משועצדים
 לסמירת המזל הנקרל צגד ויחר
 שומרים החומריס, כמו סהרחה
 הקצ"ה לחצרהס סהוליו חחולה
 סחיו לריך סוס סמירה והגנה
 טצע"י לנגד הרפתקלות והפגעים,
 רק חול עומד חחת ססגחת סחי"ה,
 ומעסה ספיר מוצן מה סהורו חכו"ל
 סנולות נר חנוכה להניחה על פתח
 ציתו מצחון חלל לח צציה, סהול'
 רק צצחנית קליפה וסומרו, כי חנס
 הי' חון לטצע לכן לריך להניח חנר
 חנוכה ג"כ מצחון להרלות ולפרסס
 סישראל עומדים למעלה מן הטצע
 וחולה לה.

וירד יהודא ונחת אחיו וגוי' ואתה

צנדרק חנור יהודא צולו
 ונפרנס עלמינו לטעבר הי' חצינו
 זקוק להסיחנו נסיס, ועכסיו עסוק
 צסקו ותעניתו חינו צדין סיהל
 עסוק להסיחנו נסיס וכו' מיד וירד
 יהודא,

יהודא. וכיל לפרק צק"ד דהנה
 רס"י הקשה מדוע כתיב וירד יהודא
 ולא אמר וילך יהודא, ותירון
 שהירידהו מגדולתו עיי"ש, ואקדים
 לפרש הסתירה במקום א' כהצ
 שלמה הנש"ה מלא חשה מלא טוב,
 וצמקוס אחר כהצ ומולא אני את
 האשה נר ממות, אבל כ"ל הכוונה
 דהנה על האצות מוטל לקדך את
 צניחם כנצואר צמק קידוקין שהאצ
 מלווה להקיא את צנו חשה, וצמנת
 האצות יודעים היטב מה לצחור
 למצות צניחם, והו מלא חשה, אס
 צא לו האשה מצלי סה"י הוא צעלמו
 מחפה אחרי" רק אצותיו קרחו
 צערו, והוא מלאה אז מלא טוב,
 אבל ומולא אני את האשה שהצחור
 צעלמו ומולא לו האשה אז מר
 ממות, כי היכן ימלאה צדאי צשווקים
 וצטרטרלות וכמה וזה סימן רעתה
 כי נקיטנא נגרא אצרא, ומעתה
 מוצן ספיר הנדרש יען סיהודא
 אמר שהוא צעלמו יצקס לו אשה
 ויחפש אחרי, ולכן אמר הכ' וירד
 יהודא סה"י לו ירידה גדולה כי
 צח"י אציו הוכרח צעלמו להסתדל
 ולטרוח למולא לו חשה, וצמנת
 לא נקידוך הלזה ילא מלכות צית
 דוד רק אח"כ ונכלתו שהוא צח
 זה לצנו.

במדרש הדודאים נתנו ריח זה
 ראובן שהליל את יוסף, ועל
 פתחינו כל נגדים זה כר חנוכה,
 ונלפע"ד צק"ד לפרש עפ"י מאמר
 חכז"ל הנפלה בצציל אחריס הולין
 לו בצציל עלמו והנפלה בצציל עלמו
 תולין לו בצציל אחריס, וכן
 אמר הלל ובשמי לעלמי מה אני
 שלא יחזיק האדם טובה לעלמו רק

יראה ויסתדל קיזכו גם אחריס
 עמו, ולכן המנהג לוור קודם
 סוקיימין חיה מלוה צמס כל ישראל,
 לזכות עם כללות ישראל ציחה,
 והנה מלות נר חנוכה להניחה על
 פתח ציתה עצמו, ולכאוי קשה
 הלא לריך להיות הלנע לכת, אבל
 חכז"ל נתנו ציה להורות סלריך
 להאיר ולזכות גם לאחריס, וידוע
 שראובן ה"י הצבור וה"י ראוי ליתר
 סאת ויתר לו, וראה סאציו עשה
 כהונת פקיס ליוסף, וסונע חלונותיה
 ונח גם סע"י הדודאים שהציה
 נסתצצ סכולד יוסף, ואציו חצצ את
 יוסף יוכר עמנו וה"י ראוי סיקנא
 את יוסף, וצכל זאת הלילו כי סעיקר
 ה"י אללו לזכות לאחריס אפי" סאינו
 להנחתה, ומעתה יפרק הנדרש
 הדודאים נתנו ריח זה ראובן
 שהליל את יוסף והראה ציה סעיקר
 האדם כדי לזכות לאחריס ולהציצ
 עמו, לכן על פתחינו כל נגדים
 וכו' זה כ"ח, לכן הקנו חכמינו ז"ל
 להניח כ"ח על פתח ציתו מצחון
 ג"כ לכוונה זאת, כדי להאיר
 ולזכות לאחריס.

במדרש הדודאים נתנו ריח
 ועל פתחינו כל נגדים
 הדודאים נתנו ריח זה ראובן, ועל
 פתחינו כל נגדים זה כר חנוכה,
 וכיל לפרש עפ"י הגמ' עירובין דף
 כ"א סדרסו נחי דכתיב והנה סני
 דודאי תאנים מועדים לפני היכל
 ד', הדוד האחד תאנים עוצות חלו
 לדיקים גמורים, והדוד האחד תאנים
 רעות חלו הרשעים, וסמה תאמר
 אצד סצרס וכו' ה"ל הדודאים נתנו
 ריח, חלו וחלו עמידין סיתנו ריח
 עיי"ש, וספיר יס מליאות סאפי"
 העצירות

העצירות יתנו ריח צלם עושין
 תסוצה מלחבה אז יתחכבו הזדונות
 לזכיות כמאמר חז"ל, והנה הדודאים
 שהציה ראובן ה"י עליהם חסס נעצד
 כדאיחא צת"ו ע"י סה"י צמודס קיון
 סאז סולט מול תלונים כעין דודאים
 יעיי"ש, ואעפ"כ חנו ראין סעל
 ידיהן ילא יססכר סעוסק צתורה,
 וכראה מזה סגס מהעצירה יוכל
 להסתוות מלוה, וכמו כן צנר חנוכה
 סמלוה להניחה על פתח ציתו מצחון
 כרנו סנדצרים חילונים יהוו מלות
 ד' עיי"ן היקר וטוב לחנוכה) ומעתה

הספר טה שספרתי על פטירת הרב הגאון הצדיק וכו' וכו'
 בקש"ת מו"ה ישראל אפרים פישל סופר זצ"ל האברק"ק נאנאש יע"א:

ויקומו כל צניו וכל צנותיו לנחמו וימאן להתנחם וגו' ופירש"י ז"ל
 סאין אדם נוקצל תכחומין על סחי וצצר סנות וכו' והקשה
 צט"ח וכן צמחרס"ל וכו' יעקב לא ה"י יודע סאין מוקצלין תכחומין על
 סחי וצצר סהול מנה, וא"כ למה ה"י מתאצל על יוסף ה"י יודע
 סהול ח', וערס אצול לייצב קושי" זו אקדים על מה נתאספנו עתה
 כי לא לדרסה קאחינו, אך ורק לעורר צני והספד על הלקה מלחמו
 ממונד נפסינו וע"ר סבינינו סטוצ הגמולה"ל וכו' וכו' אקר זה כ"א סנים
 ה"י לן סכן טוצ וצעל עלה טוצה, על הלדיה הזה יס לקונן מה סאומרים
 צברי"ה צהסליחה חדון צפקדך וכו' פסו חמונים גצורי כח צמוץ גם
 גודרי גדר ועומדי צפרץ דורסי חפלט משובן סמי ערץ אצד חקיד מן
 סארץ, ונה סהאריך הפייטן צחרוזים חלו כ"ל לפרס, כי יסנס ג' מיני
 לדיקים סעומדים זה למעלה מזה, סחי לדיק חכוצס ילרו ועוצד ד'
 ומקיים מלותיה, וצעי"ה צעתיה האלה לא רצים מנה הלדיקים האלה ואס
 נחפס לדיק כזה צוודאי ראוי לקונן עליו הרצה, חמנס יס לדיק העומד
 צמדריגה יוטר גצות פיינו סמזכה רצים ומסתדל לקרצס לעצודת ד'
 לעסק צמלות ומע"ט, לדיקים כאלה יקר המליחות סס ורק מעט מוצעיר
 יס עתס, וצהעדר לדיק כזה, חוי ואצוי, אבל יס עוד לדיק מתכונה ג'
 העומד צמדריגה למעלה מהסנים סאומרים כי לא עוד סמזכה את הרצים
 צמעסיו סטוצים אבל הוא פועל יסיעות וטוצות לעמו ומוריד להם סספע
 מלמעלה ואס לדיק כזה נעדר חין לסער עולס סצבי והסספד המתעורר
 צהסתלקותו, והנה אח"י וריעי! הציעו וראו אס יס מכאוצ כמכחוצינו
 כי הלדיק הזה אקר נסתלק מלחמו ואנו עוסקים צהספדו ה"י כלול
 מכל חלו סלטה המדריגות הנזכרים, הוא ה"י לדיק וגצור חכוצס את

לברו. הי' מוכה רצים ומגודרי גדר ועומדי צפרן וגם המדרגה הסלישי
הי' צו דורטי חפלים משוכן סמי ערץ! פעל טוונות והוריד ספע לישראל
ועתה. אצד חקיד מן הארץ, ועליו לקונן עם הפייטן קור כי אצדו
חקידינו ומפגיב אין צעדינו! והנה צטנה העצרה לקח מאלתנו סכינינו
הגאולה"ל וכו' וכו' מו"ה נפתלי הירלוקא זל"ל האצד"ק ראלפערטא ועתה
צעו"ה כאשר נסתלק הסכן השני הלדיק הלזה אקרא צקוב ער לירח
פנינו לימין ואין עוזר לקנאל ואין קומץ! חומותינו המגינים צעדינו
נפרטו נעסי הלרדים, גדול כים סצרינו מי ירפא לנו!.

ובמס' סצת דק ק"ד אונרו חז"ל כל הנתעלל בהספדו קל חכם ראוי
לקצרו צחי"ו, ויס להצין למה החמירו חז"ל כ"כ צזה וגם יס
לעיין אם העונש הוא מדה כנגד מדה, אכן כ"ל דהנה צמס' צרכות
איתא אשרי מי שגדל צתורה ועמלו צתורה ועושה נחת רוח ליולדו גדל
צט"ט ונפטר צסס טוב ועליו הכתוב אומר טוב קס ומקמן טוב ויום
המות מיום הולדו, וכתבו המפרשים הכוונה כי מי סנפטר צט"ט מתקנא
צו העולם ולמדן מועשיו הטובים אצל צעת הולדו לא הי' צו כח ללמד
לאחרים ורק עתה צעת פעולתו ככלות כוחו גורם סאחרים ילמדו
מועשיו הטובים וזהו יום המות מיום הולדו, וצזה כ"ל לפרש הכי וצצח
אני את המתיס סכצד נהו מן החיים אשר הם חיים עודנה, דקסה
למה כפל מן החיים אשר הם חיים וכו' אצל עפ"י הכ"ל י"ל ומצצה אני
את המתיס וכו' ומצצה אני את המתיס צסס הטוב אשר נשאר אחריהם מן
החיים היינו צין החיים מזה ללמח אשר הם חיים עודנה קגס אחר מיתתם הם
חיים עודנה, כי ילמדו מועשיהם הטובים, כולל לפי"ו סע"י הספד נח"י נתיס
צמאלרו וסיפור מועשיהם טובים, ולכן הנתעלל בהספדו קל חכם נויכע נומנו
חיותו וכאלו קוטעו לכן גם העונש מדה כנגד מדה סראוי לקצרו צחי"ו, וועתה
אחוצי רצותי גם עלינו חל המוצ לקונן ולהתאונן נואוד על הסתלקות
הגאולה"ל וכו' הלצי ישראל על צמותיך חלל! ולא נתעלל בהספדו ונפטר
עולם לדקתו וקדושתו הרצ לנוען דעת גדול האצדה סאצדנו צעו"ה.
כי לדיק אצד לדורו אצד.

והנה רס"י פירש סנגזר על המות שיסתבח מן הלצ וכלמד זאת וקרא
נסכתתי כונה מלצ הייתי ככלי אוצה, ומי סרכס לו כל חלה
הנודות המצוארים צגמי הכ"ל זה אינו ככלי אוצד וממילא אינו נסכת
מן הלצ כי ע"י השס טוב סקנה לעלמו הוא מן החיים אשר הם חיים
עודנה אפי' לאחר הסתלקותם וזהו חצל על דאצדון חצל על פעירת
הלדיקים דלח מוסכתמין סאינס נסכתין! וכן איתא צירושלמי סקלים
עפ"כ והי' עיניך רואות את מוריך סהאומר דצד צסס חכם ידמה כאלו
צעל הסמועה לנגד עיניו וא"כ לא סייך צהס שיסתכחו מן הלצ.

והנה איתא צנדרס דצד זה הי' נזכר יעקב והי' נועיו מתחתכין, אמר
ידע הי' יוסף סאחיו סונאין אוחו ואעפ"כ הלך אללס והי'
זאת

זאת מוסר גדול ליעקב כי הוא נענש על סלח קיים כיצוד אצ, וצנו
קיים מלוה זו צנוקרת נפס, ויוסף הלדיק צודאי הי' נאלה דלח מוסכתמין
כהכ"ל וגם ע"י סלקח יעקב מוסר וצנו צודאי קיים והי' עיניך רואות
מוריך צירושלמי הכ"ל וא"כ לא סייך ציוסף סכחה מן הלצ, אפי' אם
אינו צחיים, וועתה ניוסצ גם קיסית הס"ח מדוע לא קצל יעקב הנחומין
על יוסף הלח ראה סלח נסתכח מלצו וא"כ הי' לו לידע מזה סיוסף
צודאי צחיים, אצל לפי המצואר חלל יוסף הלדיק לא הי' זאת שום
סינון סהוא הי' ממונת סלח נסכת מלצ יעקב, כי צלל"ה אפי' לא הי'
הי' לא הי' נסכת מלצ אציו כנצואר וכדאיתא צנדרס סה"י נועיו קל
יעקב מתחתכין וכו' ולכן לא נוס זכרונו מלצ אציו וזהו סמאלן יעקב
להתנחם ויאמר כי ארד אל צני אצל סאלוה, ומסנועות כ"י כעו צעצור
סצצבור צני סקיים מלוות כיצוד אצ צנוס"ל ע"י יזכר עונו סהוא לא
קיים מלוות כיצוד אצ כאשר. צמונת נענש יעקב על זה סיוסף נעלס
מאלו כ"צ סנה נגד כ"צ סלח קיים מלוות כיצוד אצ, ומיוסצ מדוע מאלן
יעקב להתנחם, וועתה אם יעקב אציו תלה המאורע צחטלו מה נענה
אכן אצתרי"ו ונה כאמר ונה נצדד ונה נלטרק צודאי עוונותינו סמו חלה
וגרנו סאצדנו את הלדיק הנפטר הלזה, ע"כ נחפסה דרכינו ונחקורה
ונסוזה אל ד'.

וישב

יעקב צארץ ונגורי אציו חצל אם הי' ממחוקת צין ישראל
צארץ כנען, וצנדרס סה"ד, עלנוס אז ונתכלה כח האס סצס
צועקד ילידיך קיצוליד (יעעי' כ"ז)
תכיל כנוסן וכנוס צניו הליכו מיד
עשו ואלופיו ונלפע"ד לפרש עפ"י
סאונרו הכ"ל, לא מלח סקצ"ה
כלי מציזק צרכה לישראל חלה
הסלו, וכן אומר מצור עלצים אפרים
הנח לו צחס ישראל הנה צאחדות
ואגודה אחת אז לא יוכלו סמונות
לשרע להס, והנה עפ"כ ויהי כאשר
ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב
אל לצן סלחנו ואלכה אל מקומי
ואל ארלי, פירס"י מנסולד יוסף
סהוא סטנו קל עשו צטח יעקב
צסקצ"ה ורלה לסוצ סנאונר והי'
צית יעקב אס וצית יוסף להצה
וצית עשו לקס וכו' וצפרסתינו
מיוסף הנדרס נינוץ יולא מיוסף
ונכלה וסורף את כולם, וי"ל סהא
תיכח אם ישראל הנה צאחדות,

עוד יל לפרט הודרש הכ"ל עפ"י
 שאמרו חכז"ל ונס' הגינה דף
 ט' יאה עניותא לישראל כצרחא
 קווקא לקוסיא חירוא, ונופרס
 הנהרס"א צח"א דנצחון יראה ח"ע
 כעבי אצל צציתו הון ועוסר וכל
 טוב יחי, והנה כצר דקרו הנופרסי'
 מהו לקון ויסז שמשמע לשון לער
 ופירסי' קציקס יעקב ליסז צסלוה
 קפץ עליו רוגזו של יוסף, וזה הי'
 לערו של יעקב, אמנס "ל דרק
 צארץ כנען לעומת עם הארץ התראה
 זו, וזאת הלילו וייד עשו וחלופיו.

— פרשת מקץ —

וידהי מקץ שנתים ימים וגו' ואיתא
 צוהרס קץ קס לחושך ולכל
 תכלית הוא חוקר ונ"ל לפרס צס"ד
 דהנה הנופרסיס מדקדקים על לשון
 ויהי קהוא לקון לער ולמה לא
 חונר והי' מקץ לשון שמהה קהי'
 שמהה ליוסף שילא נוצית האקוריה
 חונס י"ל יען שכתגלגל עי"ז שאחיו
 וצית אציו צאו למאריס וכסתעצדו
 קס ע"כ חונר הכחוצ ויהי מקץ
 צסגס שלפי ראות העין הי' טוצה
 ליוסף אצל רק לפי שעה כי אל
 התכלית הנרלה לא הגיע עדיין,
 דוגמת חונר הכי' חונר קוונר אתא
 צוקר וגם לילה, צסגס שאתא צוקר
 ליוסף אצל וגם לילה גם ליל השכת
 הגלות צא עי"ז, ומעתה ח"ס הנודרס
 קצא לייסז נודוע התחיל הכחוצ
 צלקון לער ויהי אדרצה הי' לכחוצ
 והי' לשון שמהה ועי"ז וייסז העוד'
 זשה"כ קץ קס לחושך חונת קסס
 קץ לחושך חסכת צית האקוריס

יעקב כוולטער אצל צציתו צפניס
 צודחי קייס כקס קענצרך על העוז
 כך לריך לצרך על הרע, וזה ויסז
 יעקב לווח וי, אצל רק צארץ מגורי
 אציו צארץ כנען, לפני עם הארץ
 הי' נראה כאלו קרוי צלער, כדי
 שלא יקנאו צו עסו וחליפיו, ועי"ז
 קפיר פי' הנודרס צועקך לילוך
 קיצולין כנוקו וכנוס צניו, היינו
 קכנס ולמלס עלמו צמקוס מועמי,
 כדי שלא יתראה עשרו וכצודו
 נצחון לעשו ולחלופיו קלא יתקנאו
 וייד עשו וחלופיו.

ליוסף, ולכל תכלית הוא חוקר
 אצל הקציה חוקר התכלית וכלן
 צגאולה יוסף לא הי' עוד התכלית
 הנרלה וגאולה שלימה, ולכן התחיל
 הכחוצ ויהי מקץ.
וקל קדי יתן לכם רחמים וגו'
 וקשיס הנופרסיס דה"ל וקל
 קדי יתן לאיך רחמים עליכס, ולמה
 חונר יתן לכם רחמים, ולפע"ד
 חפסר לפרס עפ"י שפי' הנוהרס"א
 הכחוצ ונתן לך רחמים ורחמך,
 דידוע כל הנוחרס על הצריות
 ונרמנין עליו ונן השמים, זשה"כ
 ונתן לך רחמים שמהי' אתה נרחס
 על הצריות ועי"כ ורחמך ירחמו
 עליך ונן השמים, ואונרתי לפרס
 צזה הכחוצ צפי' ויסלח וירא יעקב
 נחוד וילר לו וגו' ופירסי' וירא
 טנא י"הרג וילר לו חס יהרוג הוא
 את אחריס, והכוונה יען שכתירא
 קלא יהרגו אותו ורלה סירחמו
 עליו

עליו עי"כ וילר לו שלא יהרוג הוא
 את אחריס וכל הנוחרס על הצריות
 ונרמנין עליו ונח"ס, וצזה ח"ס
 צרכת יעקב אציו וקל קדי יתן
 לכם רחמים, שיהי' צכס ורת רחמים
 ועי"כ ונמילא גם האיך הוא ירחס
 עליכס כי כל הנוחרס ירוחס.

פרשת מקץ מקיים ואתם עלו
 לשלוי אל אציקס ומתחיל
 ויגס אליו יהודא וגו' ונלפע"ד הנוצך
 דהנה חנו מתפללין את למה דוד
 ענך ונהרה תלמיח, קילמיח לנו
 הקציה צוהרה את מלכות צית דוד
 דאתי ויהודא, וידוע דציתונ"ק נחרצ
 צעון קנאת חנס, ועיקר הגאולה
 שלימה תהי' צזכות השלוי כונ"ס כי
 צשמהה הלחו וצשלוי תוצלון, וכן
 הוא חונר, לך דוד ועמך צן יסי'
 שלוי וכו', וזה קרנז לנו הכחוצ
 סיוסף חונר לחמיו ואתם עלו לשלוי
 אל אציקס, חס לא יהי' צכס קוס
 טנאח ותהי' צשלוי, אז וייד ויגס
 אליו יהודא יתקרב מלכות יהודא
 והכל עי' השלוי.

ויאמר אליהם יוסף ציום השליטי
 ואת עשו וחמיו את האלקים
 אני ירא, וכאן הוא סיום הפרשה
 ויס לדייק הלא כאן הוא צאחנלע
 הענין כי לא נזכר עדיין ונה שאמנר
 יוסף לחמיו סיעשו, ונ"ל לפרס צס"ד
 קצנה שאמנר להס יוסף ואת עסו
 וחמיו צזה רנז להס ונה סיעשו, איך
 יתקנו ונה שחטאו צמכירתו דהנה
 כשוכרו את יוסף הי' אחיו ונתיירא'
 קלא יודע הדצר ליעקב אציהס,
 אצל ונחסי"ת שלו נגלו כל תעלומות
 לצ לא נתייראו כנאמנר הכי' ויאמרו
 לא יראה י"ה וזא יצין אלקי יעקב

(עיין צונק' צ"ק דף ע"ט ע"צ) וידוע
 ונה דכתיב הנה עין די אל יריאיו
 למיחלים לחסדו להליל ממות נפסס
 ולחיותם צרעז, קהקציה הצטיח את
 יראיו סילילס ויחי' אותם, ומעתה
 י"ל שאמנר להס יוסף ואת עסו
 תראה להס ונה קהוא עושה, ואמנר
 להס גם אתם ואת עשו, וחמיו אז
 תחיו גם אתם, ונופרס הכי' ונהו
 הנועסה הזאת שעשה יוסף, את
 האלקים אני ירא, אני ירא את
 חלקים ואת הוא עשייתי ופעילתי,
 לכן אחי גם אתם תעשו כן לירא
 את חלקים, ונמילא וחמיו ויקוייס
 צכס הכי' הנה עין די אל יריאיו
 וגו' להליל ממות נפסס ולחיותם
 צרעז, ומעתה ח"ס שכתן הוא סיום
 הפרשה כי כצר חונר להס צזה
 ונה סיעשו ויחי'.

מה נאמר ומה נדבר ומה נלמדק
 האלקים מלא את עון ענדך,
 ויס לדייק מדוע הסתמטו צג'
 לשונות נאמנר, נדצר, נלמדק, ונ"ל
 לפרס דהנה כתיב ותי' צית יעקב
 חס וצית יוסף להנה, ופירסי' צפי'
 וילא חס צלא להנה חינו שולט
 למרחוק וכו', ונ"ל הכוונה עפ"י
 ונה שאמנר קהלת וחכמת הנוצכן
 צזוי' ודצריו חינוס נקמעיס, וצסגס
 שלמדנו שתלמוד תורה כנגד כלס
 וצו יולא מפורס שהעיקר לעקוק
 צתורה, צכל ואת חכמת הנוצכן
 צזוי' ודצריו חינוס נקמעיס, והנה
 מי שעוסק צתורה רק כדי להשלים
 את עלמו זה דומה לגחלת שיש צו
 כח האס אצל חינו שולט למרחוק,
 כך זה האיך חינו שולט ללמד
 לאחריס רק לעלמו, אצל מי קענטדל
 ללמד ולהדריך גם אחריס הוא
 דומה

דוונה לטלהצה, שהאש ונתלחצו זו
 וכראה למרחוק, כן יעקב חזינו
 הוא ה"י איש חס יוקם אוהלים לכן
 ה"י נדמה רק לאש הגחלת חצל
 יוקף ה"י צנחנית טלהצה כי חכמתו
 נתעלה ע"י עשרו וכבודו הרב וגמ"ח
 שפעל ועשה, על ידס שלטו גם
 למרחוק לעומת אחרים, ואפשר טלה
 הזהרו חכז"ל צפרקי אצות והיו זהיר
 בגחלתן טלה תכזה, היינו צקס
 שהחלונדי חכמים טהס עניינס דומינס
 לגחלת צלי טלהצה צכל זהה לא
 טצה את חכמתן ותהא זהיר בגחלתן
 טלה תכזה צס, וצזה יק להצין ונה
 דכתיב צפי ויקצ חלל יעקב, וינאלן
 להחננס ויאמר כי חרד חל צני
 חצל טחולה, דיעקב ידע טצחותו
 יוס טנת חצרהס אמר עטו חף
 צחותו זקן פגעה מידת הדין ח"כ
 לית דין ולית דין ח"ו וילא להרצות
 רעה, וצעת שפגע מדה"ד גם ציעקב
 ה"י ונתירא טחולי, יאמרו גם צני
 ציתו חף צחותו זקן פגעה מדה"ד
 וכו' כנו טעקה עטו ועי"כ ירד
 חל צני חצל טחולה כי חכמה
 הנוסכן צזוי, וזהו טהתפלל גם דוד
 הע"ה חלקינס יחנינו ויצרכנו וגו'
 טיעזור לנו הט"ת ויצרכנו צצרכתו,
 לדעת צארץ דרכיך צכל גוינס ישועתך
 וגו' היינו טע"י צרכתך ועזרתך ה"י
 דצרינו כטעמינס טגס אחרים ילמדו
 מאלתנו ויקצלו דצרינו, ונעשה י"ל
 טזהו טאמרו אחי יוקף דידוע
 טאנירה הוא לשון רכה, ודיצור
 הוא לשון קטה, ואמרו ונה כאמר
 חס כאמר צאנירה רכה, ונה נדצר
 צדיצור קשות הכל חד, חין צנוכה
 להלמדק לפניך לחוכיה ולצרר לך
 טלדיקים אחננו, כי החלקינס ונלא
 את עון עזדיך, יען שהנך רוחה

אוהנו צטפלות וצח עלינו העונק,
 ועי"כ חכמתינו כחכמת הנוסכן צזוי,
 ודצרינו חנינס כטעמינס, וצכל חופני
 הלשון טקסתמוס לא יפעול ולא יועיל.
ועפ"י הכ"ל יתפרט גם המדרש
 עה"כ ואת יהודא טלח
 לפניו חל יוקף להורות לפניו גוטטה,
 ואתה צמד"ת ילמדנו רצינו חיינתי
 וצרכין על חנר צנוולאי טצה, כך
 טנו רצותינו חין וצרכין על חנר
 עד שיאיתו לאורה, דה"י קטה להמדרש
 מדוע טלח חל יוקף להורות לפניו
 גוטטה, היינו טיוקף יתקן לו צית
 המדרש טנוקס טלה הוראה כפי
 רט"י ז"ל, וכי צעלמו לא ה"י יכול
 לתקנו, או ע"י ח"ס אחר להורות
 לו הדרך, ע"ז מתרץ המדרש הלא
 טנינו טחין וצרכין על חנר עד
 שיאיתו לאורה קיה"י צו טלהצה
 כדי שיאיר גם למרחוק ומדה זו
 לא נוולא רק ציוקף, כי חללו ה"י
 תורה וגדולה יחדיו וטחיינמינס, ועי"ן
 ה"י דצרינו כטעמינס.

במס' טצת דף כ"צ ח"ר כהנא
 דרש ר"כ צר ונכיונול חטמי
 דר' תנחום נר חנוכה טהניחה
 למועלה וועטרינס חונה פקולה כקובה
 וכמוצוי, וחר"כ דרש ר"כ צר ונכיונול
 וטטני דר"ת מאי דכתיב והצור ריק
 חין צו מינס ונמטנוע טני והצור ריק
 חינו יודע טחין צו מינס, חלא מינס
 חין צו חצל נחסינס ועקרצינס יש צו,
 ונלפע"ד לפרט חנוך טני הדרקות
 צדרך פטונו, דהנה רט"י פי"ה הטעם
 חס הניח כ"ח למועלה וועטרינס חונה
 פקולה וטקוס דליכא פרקומי ניכא,
 ויש להקשות וני"ל שהקצ"ה רולה
 טיהפרקס הנס צרצינס, הלא צכל
 חנולות לריך להיות הלנע לכה עם
 ד/

ד/ וכדי לתרץ קוסי' זאת הציח
 המאמר הטני הכתוב והצור ריק
 חין צו מינס, וקטה מה קמ"ל טחין
 צו מינס, הלא העיקר רק להודיענו
 טראוצן הני"ל את יוקף, וי"ל טלחאת
 הטמיענו חב' טחין צו מינס, כדי
 טנדע חס מינס חין צו חצל נחסינס
 וע"י יק צו וצכל זהה ניול יוקף
 צדרך נס, ונוזה מוכח להדיח טנוול
 לפרקס הנס, כי גם המוצ"ק פרקמונה
 הנס טנעקה עם יוקף, ועכטיו
 טיודעינס חנו טנוורה לפרקס הנס
 מוונן טפיר ונה טהורו יחז"ל נר
 חנוכה טהניחה למועלה ונע"ח פקולה
 וטקוס דליכא פרקומי ניכא.

ובזה יש לפרט ונה טחנו חומרי'
 צהדלקת כ"ח, חנרות הללו
 קודט חס וחין לנו רקות להטתמוס
 צה, ועפ"י הנטתמוס הטטני טהנרות
 חקורים צהנלח כנו קודט, וקטה
 לפי"ו ה"י ראוי להניחם למועלה
 וועטרינס חונה, כדי טלא יצחו
 להטתמוס לאורן וכדי להוליא ונעעות
 זה לכן חומרינס חלא לראותם צלצד
 להורות טנוולח לראות צנרות הללו
 והטעם כדי טע"י להעורר להודות
 ולהלל לטמוך הגדול על נסיך ועל
 נפלאותיך ועל יטיעוהיך, ויהי
 פרכונוי ניכא.

עוד כ"ל לפרט טמיכס טני המאמרי'
 הכ"ל עפינמינס החוקי דמדאמר
 כ"ח טהניחה למועלה וועטרינס חונה
 פקולה, ולא חומר ינעטנה ט"ע
 דק"ל הדלקה עוקה ונלה עי"י, ו
 נוולא לפי"ו שאס הדלוק חניח לנטיה
 וועטרינס חונה וטח"כ הגציהו למועלה
 וועטרינס ילא דקינני"ל הדלקה עושה
 מורה, חוננס צגמי וטטנוע דגס
 צאופן זה פקולה, ויש להקשות למה

יגרע מאלו כצתה אחר ההדלקה
 טחינו זקוק לה, וכן חס הדליק
 צנוקוס הראוי חפי"ה הגציהו חח"כ
 למועלה ונע"ח יחא כטרה, חצל כ"ל
 לחלק, דהנה ראוצן חומר לחמיו
 הטליו חומו חל הצור חזה וגו'
 ויד חל טטלחו צו, וקטה ונה הללה
 הוא זהה, הלא ה"י צו נחסינס וע"י,
 חלא וודחי כיון טה"י ונליחות צעולס
 טלא יזיקיו הנחסינס נקרה הללה,
 כאטר גם חב' ונעיד עליו ויטנוע
 ראוצן ויילכו מידה, ולפי"ו ילפינן
 מכלן טחס יק חופן אחד ונליחות
 טיהקיינס חנולה חפי"ה חס יק מלד
 אחר ונניעות הרצה צכל זהה קיינס
 חנולה, ולכן פסקינן טפיר חס
 כצתה חינו זקוק לה, כיון טהדליק
 חני"ח חפי"ה חס לא ה"י הטמן טוד
 כ"כ כיון טה"י לו מליחות טידלק
 טפיר יולא חפי"ה חס נכצה, והא
 טינה חס כצתה מנליניה, חצל חס
 כצה הוא חני"ח צוודחי חינו יולא
 כיון טעקה צידינס, כמו כן חס
 הדליק חני"ח לנטיה ונע"ח, חס
 הגציהו חח"כ למועלה וועטרינס פקולה
 חע"ג דחומרינן הדלקה עוקה מורה,
 צכ"ז חס הגציהו צידינס חומרינן
 טפיר דלא ילא.

ועפ"י הכ"ל ני"ל לפרט המדרש
 הדודאים נתנו ריח זה
 ראוצן טהני"ל את יוקף ועל פתחינו
 כל ונגדינס זה נר חנוכה, דהנה
 צנוקי טצת דף ק"כ חנא נר טחחורי
 הדלה פותח ונועל כדרכו, ואס
 כצתה כצתה, והנה נר חנוכה ליו
 חז"ל להניחה צטפח חטמוך לפתח,
 חגס טיק לחוס טע"י פתיחת ונעילת
 הדלת טכצה מהרות, צכל זהה לא
 חיכפת לן צגרמול כמו צצצת צנר
 טחחורי הדלה, וקצרה זו חנו לנדין
 מראוצן

— פרשת ויגש —

מרחובן שחשבו לו הכי קהלים את יוסף אפי' השליכו לצור קה"י זו כח"ע, כיון שהי' עכ"פ מליחות קלה יוזק נחשב הללה, ומעשה יתבאר שפיר הנוד' הדודאים נתנו ריח זה לרובן קהלים את יוסף, וקשה ונה זו הללה הלל הי' צור כח"ע, ובכ"ז לא איכפת לן בגרמא קלו, ולכן על פתחיו כל אנגדים זה יח, ונלוה להכיח הריח צטפה הקמוץ לפתח ולא חייסין לגרמא קווא תבנה.

וירא יעקב כי יס קצר צמורים ויאמר יעקב לצניו למה תהראו וגו' וצמדקס הה"ד אסרי סאל יעקב צעזרו שצרו על ד' חלקיו עושה שמים וארץ, ונלפע"ד לפרש עפ"י שנוצאר צא"ח ס"י תרפ"צ צה' חנוכה קחס קכח לוור צצמ"ז על הכיסים יאור צקוף, הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו קעשה לאצותינו וכו' וצפי צבור קור ומ' קצת דף כ"צ הקשה דומ' הרואה מוכח דאין להתפלל על הנס יע"י"ש צאריכות ונחרץ שיש לחלק צין נסים קהם צטצע העולם כמו מלחמות החשמונאים קה"י נסים דרך צצע עולם על זה מותר להתפלל, אבל על נס קילא מדרך העולם אין להתפלל כי הוי תפלת קווא, ואין רא"י ער"ח צן דוקא שקירה צית צתפלתו כמצואר צונק' תענית דף כ"ה וכמה עוצדי שס דשאני הוא דרצ גצרי', ונעקיו ע"ד ותגזר אומר ויקס לך את"ה, ולכא"י יס לדקדק על ונה שתירון סנקי ומלחמות החשמונאים הי' דרך צצע העולם, הרי נס דפך השמן הי' יולא ונהצצע, אונס לפיעוס"כ הקו"ז צא"ח ס"י עת"ר צפי' הכי ונה יס לכי צצית, שאין הקצ"ה

עושה נס ליתן צרכה חלל צנה קהול כבר צעולם אפי' דצר מועק עכ"פ, אבל לעשות צרי' חדקה צדצר ריקן אין סיך צו צרכה, ולכן נסאר צפך מעט קמן גם צלילה הרשקונה כדי קיה"י על ונה סיחול הנס עי"ש וממילא הי' גם זה קלת צדרך הטצע.

והנה רש"י ז"ל פירש למה תהראו עלמתיכס צפני צני ישמעאל ועשו כאלו אתם מצעים, כי צאותו קנה עדין הי' להם פצוזה וכו', וי"ל קיעקצ אצינו חס הי' רולה לקמוך על הנס קלח תכלה חללו כד הקונה צודאי הי' ונתקיים ע"ד ותגזר אומר ויקס לך, כי הי' על ונה תחול הצרכה, כמו צפך קשמן צנס חנוכה, אבל לא רלה להתראות נגד צני עשו וקמעאל קרצ חילי', והוא חקוצ כ"כ לפני הש"ית, כדי קלח יתקאלו צו ויסיצו שטינותם עליו ע"י קיראו שהיעילה לו צרכת אצ"ה, ולכן אמר לצניו למה תהראו, ואורס צזה שראוי לאדם לעשות כל ונה שצכומו ולא יקמוך על הנס, וע"ז אמר המדרש הה"ד אסרי קאל יעקב צעזרו אסרי וי קמוחיק עלמו צצחית יעקב קהקטיץ עלמו ולא רלה לקמוך על הנס, ומאין נדע סכך הוא רלון, עליון ע"ז ומסיצ הכתוצ שצרו על ד' חלקיו עושה שמים וארץ, שגם הקצ"ה צרא מקודס את כל העולם וזמן לו פרנסתו ומזונותיו קל האדם ואח"כ צראו, כן לריך האדם לעשות צדרכי העולם להכן צחון מלחכתו לעשות כל ונה שמוטל עליו לעשות ואח"כ יחול צרכת ד', לקיים וצרכתך צכל אקר תעשה, וכן דרשו חכ"ל עה"כ ואל ההרים לא אכל, קלח אכל צצכות אצות.

ואת יהודה שלח לפניו וגו' גוטנה, וליחא צמדקס ילמדיו רצינו חיימהי מצרכין על הנר צמולאי קצת כך קנו רצותינו אין מצרכין על הנר עד ביאותו לאורה ונאין לנודו ונהקצ"ה קכאמר וירא חלקים את האור כי עוצ, ואח"כ ויצדל חלקים צין האור וצין החושך עכ"ל ונלפע"ד לפרש צס"ד דהנה חס יסצ אדם צמערה או צמוקס אחר מוקס חושך ואפל, חס ילא ומס החולה כאקר תוצח קשונק צתקפה, אז לא די קלח יקצל תענוג ונהאור רק אדרצה יעמרו עיניו כי לא יוכל לקצול את האור הגדול, וכן הוא צהיפך חס יצח האדם פתאום מאור לחושך יחסך לו, עד סכמעע לא יוכל לזוז ומקומה, ע"כ צלחת האדם מן האור אל החושך, או להיפך מחושך לאור, העלה שיעשה זאת לאט לאט עד קיורגלו עיניו אל השתנות, והנה המפרקים קשו צנה הצדיל הקצ"ה צין האור וצין החושך, הלל לעיל ויכ" כתיב הי' קיע צהוך הנוים ויהי מצדיל צין מים למים, וכאן כתיב קתס ויצדל וגו' ולא כהצ צנה הצדיל, אבל י"ל שהזמן מעלות השחר עד הכץ החמה וכן מהשקיעה עד ללאת הכצבים, זה הזמן הוא האמצעי אקר מצדיל צין יוס ללילה, והוא כוונת הכי וירא חלקים את האור כי עוצ, ואל עלמו הי' האור קצו אבל ואלד המקצלים ונחמה חולקת עיניהם לא הי' קוצ גמור, כי קששו אור וחושך זה אחר זה צלי קוס אמצעי, וכן קודס צריאת עולם כאמר וחושך ע"פ תהום, צסגס

קרוח חלקים ומחפה ע"פ הנוים, ונהורא עמי' קריח אעפ"כ ומחמת רוצ צהירות האור החזק הי' נראה ע"פ תהום כחושך קלח יכלו לקצול האור הגדול, ולכן הצדיל ד' צין האור והחושך כדי קיה"י ממוצע למצן יערצ גם לעיני המקצלים, וצנה יס לפרש הכי גולל אור מפני חושך וחושך מפני אור ונעציר יוס ומציח לילה ומצדיל וכו' וקשה ונה ישמענו יכפל אבל כפי האומר צח הכי לפרש קהקצ"ה גולל אור מפני חושך וכו' אבל לא צפעס אחה, רק מנעציר יוס ומציח לילה ומצדיל וכו' ואחר העברה זאת צח החושך או האור.

והנה מענין המצואר חנו למדין גם על ונה שנוגע בהשגת השכל לריך אמצעי, לצוא מהשגה להשגה, כדרך קאדם סילך על שליצות הסולם, אבל לא צפעס אחת מדרגה התחתונה אל העליונה וכן מלינו סכילאו צני' ונא"נ הי' לריכים הכנה מקודס לקצלת התורה, לקפור מצעה שצעות לטור ולהתקד' להיות מוכשר להשגתה, ויהפרש צזה הכי דרך קעעים צאפילה לא ידעו צנה יכסלו, יען הרשעים הרודפים אחר תאות לצס אינס יכולים להסיג קוס דצר חכמה אקר ונהנגד לקבלט העצ, כי טח מראות עיניהם מהשכיל לצוהם, אבל הם רולים להסיג השגה גדולה צפעס אחת, לפי טעותם ודמיינס, כי חכמים הנה צעיניהם ומחמת זה ישתצטו רעיוניהם וכס"כ דפקרו טפי, ויהעוורו עיניהם ויולא"י לתרצות רעה, והו לא ידעו צנה יכסלו, כי חושצים עלמוס למעלה מכל

ונכל ת"ח ופירקים מלודתם ועקייני'
 לופה רשע ללדיק וכו' הש"ת ילילינו
 נחצורתם ועמלודתם, אצל אלל
 הלדיקים כתיב ואורה לדיקים כאור
 כוגה הולך ואור עד נכון היום,
 והכוונה שהלדיקים לא יפסעו פסיעה
 גסה רק ילכו ונחיל אל חיל צעזודת
 ד' לאט לאט הולך ואור עד נכון
 היום, עד שיאירו צחמתם כשמש
 בגבורה.

והנה יעקב אצטו פרקוס אהדות
 שנו יתצרך וקצע לעלמו
 צית תלמוד כדאיתא במדרש עה"כ
 ויאמר יעקב אל ציתו הסירו את
 חלקי הנכר וגוי קאלו ה"י תלמידי,
 וכן איתא ברומז"ס סוף ה' עכו"ס
 שצייני יעקב כצר הורגלו לקרוח
 צקס ד' ולכן לא גזרו להבטילו
 לבצקן האס כמו שעשה נמרד את
 אצרתם, וכל זאת ה"י יכול יעקב
 לפעול בארץ מגורי אצטו צח"כ,
 אצל כאשר נגזר עליו לירד ולציינה
 ה"י ותיירא כאשר יצא שנה להפיץ
 אור האמונה, והמלרים לא ידעו
 ולא יצטו צחסיכה יתהלכו ולא
 יקצלו אור הזהיר אור האמונה
 ואדרבה ירדפו אוחו ולכן הצטימו
 הש"ת ויוסף יסית ידו על עיניך,
 היינו שיוסף שהוא הנהג צמלרים,
 יסית ידו וכוחו להגן צעדך על
 עיניך כמו נשום צחינה עיניך היינו
 הדעות סגך קצחים מעיני השכל
 ע"ז יגן יוסף צנוונסלהו שלא יצוא
 לך קוס נזק, ואפשר לפרט צזה
 הכי צן פורת יוסף צן פורת עלי
 עין היינו ע"ז יוסף כיתן ליעקב
 היכולת לפרות ולרצות (כי פורת
 הוא לשון לפרות), עלי עין צחכונת
 התורה סלריכה עיון והסגה צעיני
 השכל, ונעתה ספיר יתפרס הכי

ואת יהודה שלא לפכיו אל יוסף
 וגוי וקסה למה היריח יעקב את
 יוסף שהוא יקצע לו צית התלמוד
 אמנס י"ל יען סיעקב אצטו ה"י
 ותיירא פן יהוללו צו חנטי ארץ
 מלרים ולא יקצלו דצרו לכן שלא
 את יהודה אל יוסף להורות לפכיו
 גוסנה סיוסף יתקן לו הצית תלמוד
 שמש הלא היראה כי יוסף כצר
 ה"י כיכור אללס לחכס וכצון אקר
 חין כמותו צכל ארץ ומלרים, ונתיילא
 אס הוא יעיד על גדולת אצטו וני
 יהין וני ירהצ צנפסו לעמוד לכגדו,
 וזה יה"י לו ליסוד מוסד לצית
 תלמודו, ולעשרה זו לא ה"י ראוי
 קוס אס זולת יוסף הוא ה"י צעל
 היכולת לתת תוקף ועוז לדצרי
 יעקב אצטו (וכן לריך צחמת סצכל
 עיר ועיר יעמדו חנטי חיל צידס
 הרונה להרצות כבוד הרצ ועי"ז יה"י
 דצרו כשנעיס) וע"ז אמר המדרש
 ילמדינו רציו איתתי וצרכין על
 הנר צמו"ק, ואשאלה מלצד שהוא
 כפטוטה מרונו צה גם עכין יעקב
 אצטו סילא ה"י למלרים כמו
 צמו"ק סיולאין נקצת לחול, ומצילין
 הנר פתאום אקר נחשיך העינים
 אס הוא ראוי לצרכה, וע"ז הציא
 המדרש חין וצרכין על הנר עד
 עד שיאורו לאורה, סלריך להנתינ
 עד סיתחזקו העינים ויהנו מלור
 הנר ולמדו זאת מהקצ"ה סבי וירא
 חלקים את האור כי עוצ ויצדל וגוי
 הרי קגס הקצ"ה עשה הצדלה צין
 אור וצין מוסך שיה"י חנלע"י ציכיהס
 סיה"י ראוי לצרכה לקראו כי עוצ,
 לכן הילרך גם יעקב לשלוח את
 יהודה לפכיו אל יוסף להורות לפכיו
 שהוא יה"י הנמונלע צין יעקב סה"י
 אור גדול כשמש בגבורתה וצין
 ומלרים

ומלרים ארץ נחפלי' לסיס לו יסוד
 כאמן להפיץ נשם אור האמונה.

במדרש וירא את העגלות אשר
 שלח יוסף וגוי זקה"כ
 כסראה יעקב את העגלות אשר
 יעקב ודאי יודע אפי שלא חטא
 צני צאשת פוטיפר, וכל"פ הכוונה
 כי אמרו חז"ל כל הצא על הערות
 לא יה"י לו ער צמלכה ועונה צת"ח
 והנה כאשר הידעו ליעקב קצנו
 הוא צמלרים, והיא ידע סמלרים
 הוא ערות הארץ ה"י יכול לחסוד
 וני יודע אס לא נתלכלך סס וערות
 הארץ, וצאמת ה"י קס ליוסף נסיון
 גדול, אמנס ע"י סקילל ולא נכסל
 זכה לעלות על כסא ומלכים כמ"ש
 עדות ציהוסף קמו צלאתו על ארץ
 ומלרים, וזאת ידוע שעגלות מלכים
 נשוכים מעגלות שאר חנסיס כי
 נמלינים וניכרים סחמה נחלר המלך,
 וכאשר ראה יעקב העגלות האלה
 ניד הכיר סשייכים לחלר המלכות
 וידע וזה קצנו הוא שליט, אז אמר
 יודע אפי שלא חטא צאשת פוטיפר
 כי אס ה"י נכסל צערוה לא ה"י
 זוכה להיות לו ער צמלכה, והו
 ותמי רוח יעקב.

ויגש אליו יהודה ויאמר צי אדוני
 ידצר לא עצדך דצר צאצני
 אדוני ולא יחר אפך צעצדך וגוי
 וכל"פ דידוע שתכונת הרופאים
 נשוכה זה וזה, יס רופא צאס, צא
 אל החולה ורואה סיקורין קיש לו,
 נותן לו אינעקליחן להסקיש ומכאציו
 אצל זה לא יועיל רק לפי ענה, ואח"כ
 קצים סיקורים לנוקונס כצתחלה
 אצל הרופא הננונחה אינו נוספיק לו
 צזה, רק נסתדל להשריק אחר

נקורי המחלה ולהנתיקם צשרסם,
 כן הוא נמשק צעניני המוסר קאדם
 מייקר לחצירו אז לצנה אס רק
 יגער צו צחרון אף לא יפעול רק
 לקעתו, והתעיק עיניך צו ואיננה,
 אצל אס יוכיחו צמענה רך וטוב
 יפעול גם להלכה וכן אמר קלמה
 הע"ה תחת גערה צמציץ נחכות
 כסיל מואה, כי ע"י נענה רך נעשה
 המיוקר לחוהצ ויקור למשמעתה,
 והנה זאת ה"י טענת יהודה עם
 יוסף, צי אדוני, כמו ספרסו הנפורס"י
 צי תנאלא אדוני כל הנעלות והכסרונו
 כי אפי מעולה יוחר להיות עצדך
 וצצניני, רק תניח אותי לדצר דצרי
 ולא יחר אפך צעצדך אל הדצר
 עמי צחרי אף כי אפי אס אירא
 נגערתך זה יה"י רק לפכיס, ולכן
 תקור נמני חרון אף וכעס, ותנאלא
 צי אפי כחפלך לסרת אותך.

וכלכלתי אותך סס כי עוד
 חמש קנים רעצ פן
 תורס אתה וציתך וכל אשר לך,
 וצצעה"ק הציא צמקורה הכי צנשלי
 אל האהצ טנה פן תורס, וכל
 לפרס המוסך עפי"נו דאי צחוי"ח
 ס"י רל"ח וז"ל וצענין לימוד הלילה
 הזהר צני יוחר ויותר נצשכל יוס,
 וכו' ספי קונו רוני צלילה וכו' א"ר
 ירמ"י צ"ח כל צית סנשנעין צו
 ד"ת צלילה אינו חרצ כדאיתא
 צמס' עירוצין, וכן אמרו חז"ל צמס'
 נדרים אמר אצ"י נקטינן חין עני
 אלא צדעה וכו' והו כוונת המסוי
 אל תאהצ קנה, ליסן כל הלילה,
 פן תורס נחכונת התורה, ולא די
 קהול צעלמו יעשה עני ע"י ציטול
 תורה, כי גם ציתו נחרצ, והו פן
 תורס אתה וציתך וגוי כי כל צית
 סנשנעין

והנה דצרי יהודה היה נעוטה
 זהובס כמה כוונות, כדאיתא בצעשה"ע
 כי כמוד כפרעה גמטריי"ך
 אחיל וכן כמה רומים וכן פירט"י
 כי כמוד כפרעה, חס הקביעי
 אהרוג איתך וגם פרעה, וכמו שאמר
 חכז"ל צמק' קצה נייע'ר'ק נוער"י
 נכונים אהכנו, ילדיקים אהכנו,
 יטהורים אהכנו, יקדושים אהכנו
 וכו' וידוע שמוד נגרים הי' לריך
 לידע כל הלכות, ופרעה לא ידע
 בלח"ק והשזיע את יוסף קלא גלה
 את זאת, וי"ל שאפי' ידע פרעה
 לדבר בלשון הקודש אבל באופן
 הזה שיהי' טעון בלשון ודיבורו
 כמה אופנים, גמטריאות וכהנה, זה
 לא הי' יכול ללמוד, כי לזה לריך
 להיות בעל רוח הקודש, ולחו כל
 חס מוכשר לזה, לדבר בלשון שיהי'
 בו תוכניות ותוך תוכניות (כנצואר
 גם צק' תר"נ) ולפי"ז ח"ש המדרש
 ויגש אליו יהודה וגו' ידבר נא
 בצדך דבר וגו' הה"ד פוחי זה
 צמטכיות כסף וכו' כסם שאופן זה
 נראה פנים לכל ד' כן דצרי קל
 יהודה הראו פנים לכל ד' פקטות
 וגמטריאות וכהנה תוכניות רבות,
 וזה שערנו גם צמדרש הסני שאמר
 יהודה דבר אני מולא מצפנים ומכניס
 דבר צנא ר"ל אני אדבר עמך
 בלשון הקודש וצמקיה לפי תונו,
 יחא נראה כאלו אני מדבר צנא,
 אבל צפנימיות הדיבור טעון הרבה
 רומים ולשון זה חין אתם יודעים
 ועי"ז אכלה אתכם כי יהודע
 החקרן שאין אתם יודעים קוצ
 לשון הזה, ומחנה זה לא יכול יוסף
 להתאפק יותר, וגילה קגס הוא
 יכול לדבר בלשון הקודש באופן
 הזה, כנא"כ כי פי המדבר אליכם.
 צמקורה

שקטמעין צו ד"ת צלילה חינו חרצ.
ויגש אליו יהודה ויאמר צי אדוני
 וגו' ואיתא צמדרש הה"ד
 מים צמוקים עלה צלצ חיק, ואיק
 הצונה ילכנה, וכל"פ דהקשו המפרש"י
 נהו ויגש אליו יהודה הלל גם עד
 כה הי' קס ודיצר עם יוסף, וי"ל
 דיהודא ניגס לחפש ולחקור ונה
 קיק צחדרי לצ יוסף לעשות ענוהס,
 ורלה לירד לקוף דעתו חס רולה
 באונת לעכצ את צנינון, או רק
 תואנה הוא מצקה, ולכן הי' נראה
 צדיצורו אופנים פונים כדי להקריק
 אחר כוונת יוסף, וצמנה רק זאת
 הי' כוונת יוסף לראות חס יוסרו
 כפסם עבור זרעה קל רחל אנו,
 וכיון שאמר יהודה קרולה להיות
 עצד תחת צנינון, מיד כהודע להם,
 ומענה ח"ש ויגש אליו יהודה וגו'
 עיקר ההגשה הי' ליגש אל לצ יוסף,
 ולידע דעתו ועי"ז אמר המד' מים
 צמוקים עלה צלצ חיק, דעתו ועלכו
 קל יוסף הי' טעון צלצו חזל חיק
 הצונה זה יהודה ילכנה, ירד לקוף
 דעתו.

ויגש אליו יהודה ויאמר צי אדוני
 וגו' וצמדרש הפוחי זה
 צמטכיות כסף דבר דבור על אופניו
 וכו' ונה אופן זה נראה פנים לכל
 ד' כן דצרי קל יהודה הי' נראים
 לכל ד', ועיד איתא צמדרש ידבר
 נא בצדך דבר וגו' דבר אני מוליא
 מצפנים ומכניס דבר צנא ומכלה
 אתכם עכ"ל, וכל"פ דאיתא צק'
 תר"נ שעיקר לשון הקודש הוא
 המדבר ומכוין צצרו צמקיה לפי
 תונו, ויק צתוכו והוך תוכו כמה
 ענינים גמטריאות נוער'יקון וכו'

במסורה ולא ראיתיו עד הנה,
 האומר לאציו ולאמי
 לא ראיתיו, וכל"פ צק"ד המסך
 המוקרה, דקשה על יוסף מדוע לא
 הודיע לאציו שהוא צמיס הלל גם
 אציו תלה אמירתו אך ערוף טורף
 יוסף כי לא ראיתיו עד הנה,
 מחמת קלא ראה אותו ולא צא
 קום שמינה מוננו, ואיך עשה כזאת,
 אמנם י"ל לתרן כי יק עוד לדקדק
 שאחר שהודיע יוסף אל אחיו,
 אמר להם ועתה אל תעלצו ולא
 ימר צנייכים וגו' צקלומח אל תעלצו
 הי' לריך לומר להם לנחמם קלא
 יתעלצו על מה שקצר עצר, חזל
 ונה לורך הי' לפייקס שאל ימר
 צנייכים, אמנם נראה העעם קיוסף
 לא רלה להודיע לאציו שהוא חי,
 כי אז יהי' מוכרח לגלות חרפת
 אחיו שמכרהו ואמרנו שקר לאציהם
 ונח לו לחדם קיפיל עלמו לכצקן
 האק ולא ילצין פני חצירו צרצים,
 חזל עתה סנתגלגל הדבר לטובתו
 ולטובת העולם, התיר לעלמו לגלות
 הקוד, ולכן אמר לאחיו ועתה אל
 העלצו שמכרתם אותי הנה, וממילא
 אל ימר צנייכים קעתה הלצנתי
 פניכם צונה סנגליתי עליכם, כי
 למח" סלחתי אלקים לפניכם, ומזה
 מוכח קלא מרלונכם מוכרתם אותי
 רק הייתם אנוקים על פי הדיבור,
 ומענה אתי שפיר - המוקרה,

ולא ראיתיו עד הנה, וקשה איך
 עשה יוסף כזאת קלא להודיע לאציו
 שהוא חי, עי"ז מתרן הכי האומר
 לאציו ולאמי לא ראיתיו לא הסתבל
 להתראות לאציו, ואת אחיו לא
 ידע אף לאחיו, לא כהודיע כי לא
 רלה שיתגלה חפצ מחמת העעם,
 כי שמרו אמרתך וצריתך יללורו,
 שאקור להלצין פני חצירו כהכ"ל.
ויתן את קולו צצכי וגו' ויאמר
 יוסף אל אחיו חני יוסף,
 וצמדרש יוסף לא נהגלה לאחיו
 חלא צצכי כן הגאולה העתידה
 יהי' צצכי קי' צצכי יצואו וצמחנינים
 חוצילים וגו' וכל"פ דהנה חס האדם
 צלרה גדולה ר"ל חס יתקשה לצו
 קלא יוכל לצכות ולהוריד דמעוה,
 אז הוא צקכנה, כי עי' הצכי מקיל
 מעל לצו הלערי, ויוכל לקצלו, כן
 גם צמנחה גדולה סצאה פתאום
 תפוג לצ האדם, ולא יוכל לישן
 מרוב הצחילות והוא גיכ צקכנה,
 ואם יכול להוריד דמעוה קל קנחה
 יקל על לצו שיוכל לקצל ולסצול
 השמחה, וזה הי' ג"כ ענין יוסף
 סנתן את קולו כדי שעי"ז יצבה,
 ויוכל להקל קלת הצחילות מתוך
 רוב השמחה, וכן יהי' לעתיד שכאשר
 קסון ושמחה יסיגו פתאום, יסייע
 הקציה קעי' הצכי" לא תפוג לצם,
 ויכלו לקצל השמחה והקסון, צצ"א.

פרשת ויחי

וירא אחי יוסף וגו' ויאמרו לו
 שטמונו יוסף והשז ישיצ
 לנו את כל הרעה אשר גמלנו
 אותה, וצמדרש והקז זה יוסף, ישוז
 זה עשיו והוא פלא, ונראה לפרש
 על פי מה סכתצ צזוה"ק אשכמחא
 צקפרל

צקפרא קדמאי דמכירת יוסף היתה
 בגין לשלטה עליו והוא שליט על
 המלכים, כנולד האחים על העליונה
 על מלכים ובג"ד נפקא מגלותא
 עיי"ש, ובס' נועמ"ג צפ"ז נפרק
 עפ"י הכתיב גור אר"י יהודא כרע
 רצן בגלות וכו' חז"ל ח"כ כאר"י
 וכלצ"ח נ"י יקמנו, נ"י ראשי ה"צות
 "מכירת יוסף יקומו מהגלות ח"ד,
 והנה כל זאת ה"י נודע להקצטים
 יען שעשו תקוצה על מכירת יוסף,
 כהפכה להם הרעה אשר גנלו
 אותו לטובה, וכו' עיי"כ בגאולה,
 חונס הא תינח אס יוסף לא יסלוט
 עליהם לנקום נקמתו וחס, חז"ל
 אס עתה יטווס אותם יוסף, כנולד
 חקר התכלית מוכירת יוסף שישלטו
 עליו, והוא יסלוט על מלכים, וזה
 שדאגו אחיו ואנורו לו יטווננו יוסף
 והקצ י"צ לנו את כל הרעה אשר
 גמלנו אותו וא"כ איך יפקון מגלותא
 וזה שרמז המדרש "והשצ" זה יוסף,
 "יש"צ זה עשו שאס יוסף יסוצ
 להם גמולם לשלוט עליהם, אז
 "יוצ" גם עשו להחגזר עליהם
 ולא יה"י ידס על העליונה על
 מלכים, לפיק מגלותא דמלכים,
 אשר ע"י נפתח הסער ליתר הגאולות
 כמאמר הכ' כינוי לאהך נח"מ
 אראנו כפלאות.

עוד

יס לפרש המדרש הכ"ל, ע"ד
 הכתיב חזר עלצים אפרים
 הנח לו חלק לצם עתה יאשנו, וכן
 אמרו הכז"ל מעולם לא ה"י סנאה
 נאווה"ע על ישראל עד שהס סנאו
 זא"ה, ויעיין צא"ה"ה על הפסוק
 צנינון זא"ה יטרף ע"ד שאמרו הכז"ל
 כשאמר דוד אתה וליצח תחלקו
 הסדה, יתה צת קול ואמרה רחצעס
 ירצעס יחלקו המלכות, ואז העריצ

שנשן של ישראל צעורה, עיי"ש,
 הנה גם כאן ה"י קס"ה להמדרש
 הכפל והשצ יסוצ, ומחרץ ע"ז "והשצ"
 זה יוסף שאס הוא יעס"ה פירוד
 ציניהם, ויקור אהצתו מהם, עיי"ז
 "יסוצ" עשו ויהגזר עליהם, חז"ל
 יוסף השיצ להם אתם חצתהם עלי
 רעה, חכן חלק"י חצתה לטובה,
 למען עשה כיום הזה (סתזכו לגאולה).

יששכר

חמור גרס רוצן צין
 המושפתיים, צמקורה
 ג"פ רוצן, חד הכא, וחד לפתח
 חטאת רוצן, וחד רוצן חחת נשאה,
 וי"ל עפ"י דליתא צפ"ה, טוצ הורה
 עס דרך ארץ שיגיעת סניהם ומשחת
 עון, היינו סע"י נחלס כח היל"ה"ר,
 וזהו כוונת המקורה, לפתח חטאת
 רוצן היות שהיל"ה"ר רוצן על פתח
 הלצ, לכן לריך להזהר נגדו צסתיס
 לעקוק צתורה כיסכר חמור גרס
 רוצן צין המושפתיים, ולהיות רוצן
 חחת נשאה, משא עול דרך ארץ,
 ואז ע"י גיעת סניהם יכלל מיל"ה"ר.

האספי

ואגידה לכם את אשר
 יקרא אתכם צאחרית
 הימים, ופירוש רש"י ז"ל צציקס
 לגלות את הקץ ונסתלקה מוננו
 הסכינה, וכל"פ הטעם דהנה צרס"י
 לעיל מצואר וירא ישראל את צני
 יוסף ויאמר נ"י חלה, ציקס לצכסס
 ונסתלקה מוננו הסכינה, לפי סענה"ד
 ירצעס ואחאצ ללאה מאפרים והוא
 וצניו ממנסה, וע"כ כשרלה יעקב
 לגלות הקץ ה"י לריך להעציר צדעתו
 וצמוחו כל הדורות סילאו מוננו עד
 זמן הגאולה, וכל קורותיהם, וכשהגיע
 לדורות המחלוקת וסכאת חנס,
 כסתלקה מוננו הסכינה, ולא ה"י
 יכול

יכול להגיע עד עה הקץ, ולכן
 חז"ר לצניו הקצלו ושנעו צני
 יעקב, סיהקצלו ויתאחדו צסלו
 ואחוס ואז יהגלה להם הקץ.

יששכר

חמור גרס רוצן צין
 המושפתיים, יס לפרש
 יסכר רונז על סה"ה הוא רוצן
 צין הגצילין שעוסק צתורה וגס
 צנו"מ כי חינו רולס להספרנס
 מותרתו, וזה שאמר וירא מנוחה
 כי טוב, יסכר רוחה ומצין שטוב
 המנוחה ולקבל עליו עול תורה כי
 כל המקבל עליו עול תורה נעצירין
 מוננו עול ונלכות ועיל דרך ארץ,
 ואת הארץ כי נעמה, ואעפ"כ רואה
 גם את הארץ עניני עוה"ז סיתפרנס
 צכצוד וצרחצה כי נעמה, וע"כ ויט
 סכמו לצבול, ויהי למס עוצד להקצ"ה.

במדרש

ויאמרו לו יטווננו
 יוסף והשצ יסוצ לנו
 וגו', והשצ זה יוסף, יסוצ זה עשו,
 וכל"פ צס"ד דהנה חטא מכירת
 יוסף ה"י צין אדם לנקום וצין אדם
 לחצירו, והאחים ידעו סכיון סנסתצצ
 טוצה ליוסף ע"י המכירה צודחי
 ינחול להם על מה שחטאו צין
 אדם לחצירו, חזל חסנו חילי ינקום
 מהם נקונת ד' צמה שחטאו צין
 אדם לנקום, חונס י"ל סלכאו יס
 לחאי יוסף התלללות גם צזה, כי
 ה"י מוכרח"י מן הסננים כדי סיתקיימו
 חלונותיו, סה"י ג"כ מה"ס, חלה
 טיש להס"צ ע"ז, חלה ונה ששיעצד
 פרעה את ישראל, ה"י ג"כ עפ"י
 הדיצור, שאמר הקצ"ה כי גר יה"י
 זרעך וגו' וצכל זאת נענס, חזל
 ע"ז יס להרץ כמו סכתצו המפורקים
 סמוחצת פרעה לא ה"י לקיים פקודה

ד', רק להנחת עלומו, וצעכ"ס
 הקצ"ה מלרף מחצצה רעה למעשה,
 חזל צישראל חין מלרף הקצ"ה
 מחצצה רעה למעשה, וממילא יס
 להם ספיר התלללות לנגד יוסף
 סה"י מכירתו עפ"י הדיצור, חונס
 אחר כל חלה י"ל סחססו אחי יוסף
 סנול קודס קצלת התורה עוד חין
 להם דין ישראל וידונס יוסף גם
 על המחצצה, כמו סחול סדין צצן
 כח ועשו, ונענתה יתפרס ספיר
 המדרס, יסוצ זה עשו, סה"י מתיירחי
 פן ידונס כדי עשו, סח"צ גם על
 המחצצה וע"י והסע, יטווס אותס
 יוסף צמה שחטאו לנגד ד'.

ויברכם

ציוס ההוא לאמור צך
 יצרך ישראל לאמר (פי'
 רש"י הצח לצרך את צניו יצרכס
 ויאמר) יסיוך חלקים כאפרים
 ובמנסה, והקסה צספר פנים יפות
 כיון סכצר אמר יעקב, וחולס אחיו
 הקטן יגדל מוננו, ח"כ אס יצרך
 את צני סיה"י כאפרים, איך יפת
 ח"כ צצרכתו לומר ובמנסה, חלה
 דרך הצרכה לעלות ולא להוריה,
 וכל"פ לייסצ דהנה לעיל על הכ'
 ויאמר ליוסף הנה חצ"ד חולה וגו'
 פירס"י י"ח אפרים ה"י רגיל לפני
 יעקב צתלמוד, וכסחלה סלחו יעקב
 למלרים להגיד ליוסף חציה, ח"י
 וצואר סאפרים ה"י ה"י, וי"ל סלכן
 זכה אפרים סילא מוננו יהוסיע אשר
 מעיד עליו הכ' ויהושע צן כון חלה
 רוח חכונה, כנסי"כ צרס"י ז"ל, ומנסה
 ה"י לו מעלה אחרת סה"י גצור חיל
 כדחיתא צמדרס צפ"י ויגס כיון
 סהתחיל יהודא לדצר קסות נגד
 יוסף, כי כמוך כפרעה אס תקינטי
 וכו' מיד רונז יוסף למנסה ורפס

ליקה חלק בעבודת המדינה. כאשר
 מוטל גם על יתר אזרחי המדינה,
 והנה עד שחי יעקב אבינו לא ה'
 ענינו בניו להסתפק בעבודתו ושיעבוד
 המדינה, כי לא ראה שיהי' ממוסדי
 הארץ, כמו שאמר לגור בארץ זאת
 רק צתור גרים, אונס כאשר נת
 יעקב אבינו, נתנו השבטים וצניהם
 אופן קושצת לפיתוי המלרים להסתפק
 צעול ושיעבוד המדינה, ועי"ז יעשו
 אותם לתושבי הארץ, ויקבלו כל
 הזכותים השייכים להאזרחים, וזה
 עלה ציד מלרים לשהד את בני
 ישראל שהתלכו לעבודתם, וכבר
 כאשר כי השוחד יעור עיני חכמים
 וגוי, ולפי"ז י"ל שזהו כוונת רש"י
 ז"ל, שבין שנות יעקב נסתם עיניהם
 ולצם של ישראל, כי המלרים שחדו
 אותם ועוורו את עיניהם שלא
 הינו ולא ראו מלרת השיעבוד,
 איזה לרה תלונה מזה, שקבלו עליהם
 עול השיעבוד להמדינה כי מחנות
 זה נדחו ונדחי אל דחי עד שדחמו
 לגמרי לעבודת חומר ולצנים, ושללו
 מהם כל הזכותים, אונס השיעבוד
 הקשה צחומר ובלצנים לא התחיל
 עד שחי אחד מהשבטים, ונגלה
 אליהם מנה"נ הקצ"ה וגאלם.

ויקראו

ימי ישראל למות, וא"י
 צוהדרק כי גר אנכי
 עמך תוסב ככל אצותי, וכל"פ דהנה
 צחיה"ל מצואר הושל בנגלך שקבלוהו
 ולא ידע שרק לשנה מיניהו ואחר
 כלות שנה העצירותו, ונסאר צעירות
 וצחוקר כל, ואח"ז קוצ קבלו חכם
 אחד למלך, אזל הוא חקר על
 הסוד שז"ל אחרו אחר שנה ממלכותו,
 לכן ה"י זר"ז ונסכר וכל מה
 שציכולתו שלח למדינתו, והכין לו
 כאשר

חד רפש (בעט צעיטה אחת) וזעת
 כל פלטיין וכו' ומיד התחיל יהודא
 צלשון רכה אדוכי שאל את עצדיו
 וגוי, וממנו י"ל גדעון שאמר לו
 המלאך ד' עמך גבור החיל (שופטים
 ו') והנה ידוע שהחכמה היא צמדגה
 יותר גבוה מהגבורה, כמש"כ צקהלת
 ע' עוצה חכמה מהגבורה, וקלת
 חקרין י"ק צחכמה שמהקת את
 לומדי' כדליתא צונק' סנהדרין כ"ו
 למה נקרא שמה תוס"י שמהקת כח
 לומדי', ואעפ"כ עוצה חכמה מהגבורה
 ולפי"ז מיוסב היסב קוסית הפ"י
 וקפיר מצרכים הצנים יסינך חלקים
 כאפרים וכונקסה, לראשונה כאפרים
 שהוא מוכתר צונעלת החכמה, אשר
 היא עוצה מהגבורה, ושוצ ונוסיף
 סיה"י גם כמנשה נאזר צגבורה,
 כמש"כ וקוי ד' יחליפו כח, כי עוצים
 השנים עין האחד, והחוט המשולק
 חכם, גבור, ועסיר לא צונהרה
 יתק"ל ואל"ל יוסק הלדיק ה"י חוט
 המשולש, ולכו אמר יעקב צך יצרך
 ישראל.

ויחי

יעקב בארץ מלרים וגוי וכ'
 רש"י ז"ל לונה פרשה זו
 סתומה, שבין שנות יעקב נסתם
 עיניהם ולצם של ישראל, מלרת
 השיעבוד, והקשו המפרשים דצוקוס
 אחר כתבו סעד שה"י חי אחד עין
 השבטים לא שעבדו עמהן, וכאן
 משמע שתיכף שנות יעקב נסתמו
 עיניהם מחנות השיעבוד שפעדו
 עמהן, וכלפע"ד לפרק כוונת רש"י
 ז"ל דהנה איתא צונק' קוטה דף
 י"א מה דכתיב ויעצדו מלרים את
 צכ"י צפרך, צפה רך, היינו שקרצו
 אותם סיחנו להם זכות אזרחי
 המדינה, להיות מונים גם צין השרים
 והפרתנוים, רק יקבלו על עלונם

כאשר יכלה זמנו, כן הוא הנקמה
 צעוה"ז עי"ק, וי"ל שכוונה זו
 מרומות צהכתיב ולאצרהם זקן צל
 צינים, שצלו עמו כל ימיו לעוה"צ,
 כי הוליסח ע"י מעשיו הטובים
 שפעל ציניו צעוה"ז, וזהו צל לעוה"צ
 צינים סחי צהם צעוה"ז, ולפי"ז
 יתפרק הכ' ויקרצו ימי ישראל למות
 כאשר קרצ קלו, נחקרצו לו ימיו
 סקלח מוכצר לפניה, וע"ז אמר
 המדרש זשה"כ כי גר אנכי עמך,
 חם צעוה"ז חכי כגר עמך, אז תוסב
 ככל אצותי תוסב חכי צעוה"ז ככל
 אצותי, כי כל טרחתו של יעקב
 ה"י להקן לו צמדינתו, כאשר יצא
 עת קלו, יה"י לו הכל עוכן.

נפתלי

חילה שלוחה הנותן אמרי
 ספר, ופירש"י שהוא קל
 לרון כאילה, ונותן אמרי ספר
 דצרים וסוצחים, וצמדק שוח"ט
 חלים פ"א איתא חר"י צסס ר"ח
 הנותן אמרי ספר, חלו דצרי תורה
 סנתנו ע"י סופר שנאמר את קול
 הסופר, לכך תקעו צחודש סופר
 עכ"ל והוא פלא, וכל"פ דלכאורה
 יקשה והיכא תיהי דנוירו כאן
 צד"ה, ועי"ז צמד"ר פ' נשא ציום שנים
 עשר יום נקיל לצני נפתלי, נפתלי
 זה התורה סכתיב צה הנחנודים
 מזהב וגוי וי"פית' לופים, וכיתה
 לארבעים יום מנין ל"י היינו נ"פית' ל'
 וכל"פ דליתא צונק' עירוצין נ"ד
 חרי"ק צ"י נואי דכתיב חילת אהצים
 ויעלת חן וגוי דצרי תורה נמשלו
 לחילה, שיעלו חן על לומדיהן
 כאילה שחציה על צעלה כסעה
 ראשונה כן דצרי תורה יה"י חצ"צין
 על"ך כיום סנתנו וכו', ואקדים
 עוד מה דליתא עוד צמדק אמר

ר"צ צסס ר"ח ספרו מעשיכם וחדקו
 מעשיכם מה הסופר תוקע מזה
 ומוליא מזה כך כל קטיגורין וכו'
 חכי שומע מזה ומוליא מזה, הוי
 הקעו צחודש סופר עכ"ל, וזעתה
 י"ל סלרנוז זה ניתנה התורה ע"י
 סופר כדי להורות כסס שהסופר
 לא יתמלא לעולם, ומכניס מזה ומוליא
 מזה, כן לא יהא האדם שצע
 מלצלוע לעולם דצרי תורה, ויהי'
 חדשים צעיניו כסעה ראשונה סנתנו
 כמו חילת אהצים, וספה"כ דד"י
 ירווך צכל עת, דהנה קהלת אמר
 שיש כ"ח מיני עתים טובים, עת
 לחשות, ועת לדצר וגוי ומיוצ מעלמו
 שכל הכ"ח עתים הנה רק כללים,
 וכל עת ועת יתחלק להרצה מינים
 סמשנתות צכל שעה וצכל רגע,
 אזל התורה ירווך צכל עת" יס
 למלוא צה תמיד חדקות הנהחיים
 לכל עת לעולם.

ועפ"ז

נצח לפרק דצרי המדרש
 הכ"ל דהנה הכ' נוספר
 צצצחו קל נפתלי שהוא קל המריץ
 לחוש ולהצ"א אמרי ספר, והלא
 אמרו רז"ל צונק' מגילה י"ח מילה
 צקלע משתוקא צתרין, וכן אמרו
 צירושלנוי נק"ן צרכות, כל פטפטיח
 ציסין ורק פטפטי" דאורייתא טצין,
 ולכן מפרק המדרש שלענין צצרי
 תורה מדמה הכ' חה נפתלי לחילה
 שלוחה, עד מהרה ירוך דצרו צד"ה,
 שהנה צעיניו כאילת אהצים ויעלת
 חן, וזה הנותן אמרי ספר ד"ת
 סכיתנו ע"י סופר, להורות שיקטוקק
 האדם כ"כ לד"ת ולא יתמלא מהם
 לעולם, כמו הסופר שאינו מתמלא
 מהקול, ואפשר לרמז כוונה זו גם
 צהכ' קרוח צגרון אל תחשוד כסופר
 חרם קולך, כמו הסופר שאינו
 מתמלא

ותמלא מקומו וצכל פעם הוא קול
חדש כצראשונה כן לא החסוך
ונקרא בגרוך תמיד, וזה שמקיים
המדרש, לכן הקעו צמוד קופה,
קזאת הוא ג"כ כוונת הק"ש להתחדש
בשעה ראשונה שניתנו צה.

בעזר הצופה נסתרות וידוע תעלומות, מאמץ ברכים כושרות,
להוציא אסורים בכושרות, ארון הנפלאות משים רנו לטובה
אות, ח"ת לסדר שמות:

ואלה שמות בני ישראל הצאצאים
נולדוהו וגו' ופי' רש"י
להודיע חיצתן שנמשלו לכוכבים וכו'
וצמדקס ה"ד חוסך סצטו סוכא
צנו ואוהצו שחרו מוסק, ונלפע"ד
לפרק עפ"י שחצרו חז"ל ג' ונחנות
טווצות נתן הקצ"ה לישראל וכלן לא
נתנו אלל ע"י יקורין חורח, ח"י
ועוה"צ, והנה ידוע שהיקורין נוכוכים
צקס לילה, וכקס שהככבים מחירים
צלילה, כן הלדיקים מחירין ע"י
היקורין כנחצור חכז"ל על חכ'
סען זית זך כתיח למחור, ישראל
נעטלו לזית סנותנת סוכה אחר
הכתישה, וזשה"כ ואלה שמות צכ"י
וגו ופירש"י להודיע חיצתן שנמשלו
לככבים שעליהם נחצור חז"ל
צמוספר לצחם לכלס צקס יקרא,
וא"כ קשה הצאים נולדוהו, למה
הוכרחו לקצול גלות נולדים, ע"ז

ועהרץ המדרש ה"ד חוסך סצטו
סוכא צנו ואוהצו שחצרו מוסק, כדי
עפ"י המוסר יחיר יותר צחכמתו,
כן גס גלות נולדים ח"י כור הצרזל
לישראל, ועל ידה זכו להיות נמשלים
לככבים, אשר לכלס צקס יקרא.

סיום פי' ויהי וינתן יוסף בן משה
ועשר שנים, ופרשתינו מתחל'
ואלה שמות צכ"י וגו' ויהי כל כפס
יולל ירך יעקב סצעים נפס ויוסף
ח"י צנולרים, וינתן יוסף וכל אחיו
וכל הדור התוא וצכ"י פרו וישראלו
וגו' ויקס ונלך חדש ע"י אשר לא
ידע את יוסף וגו' ותרג"ח די לא
מקיים גזירת יוסף, וקשה למה
סיפרה לנו התורה סני פעמים
מיתת יוסף, וגס רש"י וקשה וכי
לא ידענו שיוסף ח"י צנולרים למה
נחצור ויוסף ח"י צנולרים, ונ"ל לייסב
עפ"י

עפ"י ונפרשתי חכ' חיוצ י"ד, אדם
ילוד חשה קלר ימים וצצב רוגז,
כלין ילא וינל ויצרח כלל ולא
יעמוד, יראה קדימה האדם ללין
הסדה, וגס ללל עוצר, וקשה חס
נדמהו ללל עוצר אשר חולף והולך
לו, חיד ינשילהו ללין הסדה אשר
יש לו תקומה עכ"פ צנעמוד אחד
קלה, חצל י"ל דחצורין ציצמות דק
ל"ו מחי דכתיב אגורה צחלך
עולומים, וכי אפשר לו לאדם לדור
צכ"י עולמות, אלל כך חצור דוד
יה"ר שיחצרו קנועה נפי צעוה"ז
ויהי ספתותי דוצצות צקצר, חרי
נווכה נכאלן שחם נזכירין לאדם
נעשיו הטוצים שעשה צעוה"ז, נחשצ
כחי, וכן חצרו צמק' סקלים, לדיקים
חין צוכין נפס על קצרם דצריהם
חם זכרוכס, וזה החילוק צין אדם
ללמח הסדה, כי למה הסדה חס
נקלר ונחחך פקק חיותו לגמרי,
חצל האדם נחשצ כחי חפי' אחר
פטירתו, וזה שחצור הכחוצ אדם
ילוד חשה כלין ילא וינל, האדם
ידמה ללין הסדה, חס יצרח כלל
ולל יעמוד, חס לא עשה קום צקיס
וקיום לנפשו ע"י נעשיו הטוצים,
ולל נשחר חצרו רוקס וחכרון עוצ,
וחי רק כלל עוצר העוצר, אז הוא
דומה לאחר פטירתו כלין הנחחך
נשרשו, חצל חס נקלר חצרו זכר
לצרכה אז הוא כעידנו ח"י וציה
יוצן הנעך תחלת פרשתינו חל קיום
פי' ויהי שחצור וינתן יוסף צן עשה
ועשר שנים, וחעפ"י סכצר נח צכל
זאת ואלה שמות צכ"י וגו' ויוסף
ח"י צנולרים, נחשצ כאלו ח"י יוסף
עודנו עוהס צנולרים, כי לחכר
עולם יה"י לדיק, וזשה"כ ויהי כל
נפס יולל ירך יעקב סצעים נפס

ויוסף ח"י צנולרים, כי עד סחי אחד
מן הסצעים נפס קיינו צכ"י מלות
מילה, סגזר יוסף סגס חנולריים
ינולו, למען לא יפריעו צכ"י מנולה
זו, ומנולל עד סקיינו מלוה זו,
ח"י נחשצ יוסף כאלו ח"י עמהס
ולכן כתיב ויוסף ח"י צנולרים, חעפ"י
סכצר נח, חצל אחר קמתו הסצעים
נפס צטלו מלות מילה, וע"ז נכפל
מיתת יוסף צמיתתס, ולכן כתיבה
התוא"ק עוד פעם וינתן יוסף וגו' וכל
הדור החול, סגס יוסף נח עס
מיתת הדור החול, והטעם כי וצכ"י
פרו וישראלו, סגדלו צניהס כסרלים
סלל מלו אותס, ולכן ויקס מלך
חדש אשר לא ידע את יוסף, ותרג"ח
די לא מקיים גזירת יוסף, חיינו
מלות מילה.

ויוסף ח"י צנולרים וגו' ופירש"י
וכי לא ידענו שיוסף ח"י
צנולרים, אלל הודיענו הוא יוסף
שה"י רועה את לאן חציה, הוא
יוסף סירד למולרים ונעשה מלך,
ועמד צלדקתו, ונ"ל לפרק דהנה
ידוע שהמדינות משוכים זה מזה
צחור, בגידול הצצולות ופיר' החילכי
וכן צנחכלי האדם, וע"כ גס טצעי
החנקים נסתניכ, כמו שחצור חז"ל
נחרח נחרח ופסטי, וכן חילה"ר
נשתנה לפי החוקלמים ולפי מדריגת
האיס, כי חינו דומה ילח"ר סל
רועי צקר לילה"ר סל עצה, וחינו
דומה לילה"ר סל מוסל ומלך, ואפי'
צחים אחד ישחנו מדריגתו חנוה,
גס חכז"ל חצרו ילרו של אדם
נחחדש לו צכל יום, ולכן יש לאדם
תמיד ילח"ר חדש כפי מעלתו
ומדריגתו, וכל סגדול נחצירו ילרו
גדול חינוכו, והנה יוסף הלדיק צח
מחצן

מארץ כנען למלכים עדינה אחרת. וגם מדריגתו נסתנה מרועי לאן לעצמו, ומעצד לשר הקצנים, ומסס לצית הקוהר ומסס עלה ונעשה מלך, וממילא ה" לו הרצה מיני ילה"ה, וזה שנשמענו הכי הוא יוסף שהי רועה לאן חציו, הוא יוסף שירד למלכים ונעשה מלך, ואעפ"כ נשאר צדקתו וכל המדרגות

וירא חלקים את בני יודע חלקי צוהרש וירא חלקים את בני, ראה שיעשו תשובה, והס לא ראו זה את זה, וידע חלקים הוא ידע והס לא ידעו זנו"ו, ו"ל הכוונה עפ"י דליתא צפ"ח הקנאה והתאוה והכבוד מולחין את האדם מן העולם, וממילא מונן שמי שבוהר ומודות הללו ומתרחק מהס כדאי הוא שיהייש צעולה, והנה נודות הגרועות האלה אינם נגמרים אלא צננים או שנתקנה בחצירו ומתאוה לנה שאינו שלו, או שרודף אחר הכבוד, ורולה שיכבדהו חצירו וקודם השיעבוד נפלו בני צמדות המגונות האלה, כדכתיב וירצו ויעלמו צמאוד ומאוד ופי צצמ"ח עפ"י חז"ל ומאוד זה הילה"ה, ופרו צמדה זו להלך דרכי הילה"ה, וע"כ אכן נודע הדבר פירש"י שהי צהן דלמורין, חונס עכשו עשו תשובה, וע"ז אמר הכי וירא חלקים את בני, ופירש המדרש שראה הקצ"ה שיעשו תשובה, והס לא ראו זל"ו, היינו שהסוצתס יהי צאופן שלא יראו עוד זה את זה להתקנה בחצירו, וידע חלקים, הקצ"ה ידע תשובתס שיהי צאופן והס לא ידעו זנו"ו, להתאוה לחפן חצירו ולכבדו, וכיון שפרשו ומודות

ומשה ה" רועה את לאן יתרו חותנו וינהג את הלאן אחר המדבר ויצא אל הר האלקים חורבה, צמד"ר הה"ד יודיע דרכיו למטה לצני ישראל עלילותיו, יודיע דרכיו למטה שהודיעו דרך הקץ סני ומטה ה" רועה וגו' לצני עלילותיו, שעשה עלילות צמלרים וכו' רחוס ומנון ד' ארך אפים ורצ חסה, וכ"ל צס"ד לפרש, דהנה צמק' שבת פ"ט מצואר צסס ר"י צר"ח חנשה פנות ה" להר סיני, ומה שמו חורצ שמו, ופליגא אדר' אצוהו שקוצר הר סיני שמו, ולמה קרא חורצ שירדה חורבה לעכו"ס עליו, ויט לדייק אליצא דר"ח למה קרא עתה הכי את הר האלקים צסס חורצ הלא עדיין קודם מהן תורה ה"י, חונס כ"ל עפ"י דליתא צמק' צ"ק דף כ' ת"ר נעשה צצתו של נחוניא חופר שיחין (לשחיה מהס לעולי רגלים) שנפלה לצור גדול, צאו והודיעו את רהצ"ד וכו' ועלתה, אמר ר' אחא אעפ"כ מה צנו צלנא סני וקצציו כשערה ומאוד, ומלמד שהקצ"ה נדקדק עם הלדיקים כחוט השערה, ולכאוי יפלא מלין ידע ר' אחא שלא ה" לנחוניא ח"ס רק חטא כחוט השערה, ו"ל מאחר שהקצ"ה נעלס מדה כנגד מדה כפירש"י ע"כ כי צדצר אשר זדו עליהס, צקדירה צצטלו צה נחצטלו, ו"ל גס צנחוניא ח"ס ה" מדה כנג"מ, וע"י שנה צנו צלנא, מוכח שלא קיים המלה לרות למאון עולי רגלים צחכלית השלימות אצל אחתי יקשה הלא על עלמה של מלה זו ה" מחזר להחיות נפשות

נפשות ישראל הנמאים ואפי' אם נאמר שה" לו חיה פנוי הכי צצציל זה מוגיע לו עונס חמור כ"כ, וע"ז מהרץ הגמ' סני וקצציו כשערה ומאוד, להורות כי נעווסקו מוכח שהי נחצצ צין קצציו סל הקצ"ה, יען סכתצצק צמלה זו צאופן נעלה עד שהגיע למעלת הלדיקים אשר הקצ"ה נדקדק עמהס אפי' על חוט השערה, וצח העונס שנת צנו צלנא כדי לעוררו שיפקן ויזחר צמלה זו אפי' מפגומה כחוט השערה, והנה ידוע שחטא נעשה רציו ה" צוני מריצה שאמר שזענו נא המורים, ונגזר עליו ע"ז סלח יכנס לארץ כנאמר צפ' חקת, ושוצ נחגלגל מזה שנחרצ צית המוקדס, כי אלמלא נכנס מטה לארץ לא ה" נחרצ הצית, ויפלא הלא צני גרמו שאמר להס מטה שזענו נא המורים כנאח"כ ויכעיסו על מי מריצה, וצודאי גס צני נחלו לו, וא"כ מדוע ה" ענשו גדול כ"כ, חונס לפי מה שהקדונו מדברי ר' אחא צצמלה שאלס מפתצק צה ומעלה ע"י למדרגת קצציו, נדקדקין צה אפי' על חוט השערה, ומטה רציו נחעלה ע"י גדול הענות והרחמים עם לאן יתרו כצצואר צמד"רש ספעס ח' צרה גדי ורץ אחריו וכו' נצזמנה לו צריכה סל יו"ס ועמד הגדי לשהוה, כיון שהגיע מטה חללו אמר חני לא הייתי יודע שאתה רץ מפני המנאה, עיף אתה חרכיצו על כתיפו והוא ונהלך אמר הקצ"ה יש לך רחמים לנהוג לאנו סל צו"ד, חייך אתה תרעה את לחני עיי"ש, ח"כ מוכס"כ עתה נגד צני הנמאים, צודאי ה" מהראוי להיות עונס צענות ורחמים, ולכן

נענש שגס הקצ"ה לא ריחם עליו, ונקנס סלח יכנס לארץ, כי וקצציו כשערה ומאוד, ולפי"ז ספיר יתפרס הכי ומטה ה" רועה את לאן יתרו חותנו וינהג את הלאן וגו' וע"י סנהג את הלאן צרחמים וצנוה נחעלה למדריגת ויצח הר האלקים" זכה להיות וקצציו סל הקצ"ה, ומחנות זה "חורבה" נחרצ צית חלקינו, וע"י פגימה כחוט השערה שאמר שזענו נא המורים, לא זכה ליכנס לארץ ונחרצ הצית, ו"ס המדרש הה"ד יודיע דרכיו למטה, הקצ"ה הודיע דרכיו למטה, עד סזכה להיות וקצציו ולכן דקדק עמו כחוט השערה, אצל לצני ישראל עלילותיו, הס לא הכירוהו רק ע"י הנסים שעשה עמהס, ומחנה זה לא דקדק עמהס, ולכן רחוס ומנון ד' ארך אפים ורצ חקד נסתכל צטוצ ולא צרע סעהידין לעשות וגאלס.

וימתק

מאוד עפ"י הנשך הכתובים סאחר זה, לא ללנח יריצ ולא לעולם יטור, לא כחטאינו עשה לנו ולא כעונותינו גמל עלינו וגו' כי הוא ידע ילרנו זכור כי עפר אנחנו, והכוונה דקשה "לא ללנח יריצ" מטה רציו שהוא מדה נלח לא לו ה" הריצ עס ישראל, ואדרצה הס גרמו שאמר שזענו נא המורים, ולא לעולם יטור" לו השנאה וצודאי נחלו לו צני, וא"כ איפוא מדוע נענש סלח יכנס לארץ, ע"ז אמר "לא כחטאינו עשה לנו" וגו', סלח רלה הקצ"ה לכלות ח"ו את ישראל עמו, וצצואר צספריס סע"י סלח נכנס מטה לארץ צא זכות לישראל, סרק הצית נחרצ והקצ"ה ספק חמנו על עליס ואצניס כנאח"כ

כנאח"כ כלה ד' חנותו וילת חט
 צליון, וישראל נשאר קיימ"כ, וזשה"כ
 גמל כחטאינו עסק לנו ולא כעונותינו
 גמל עלינו, וה"י הכל לעונותינו,
 חזל קשה ח"ך כיפרו עלינו ואצנים
 על חטאינו, הלא נפש תחת נפש
 כתיב, ע"ז מתרץ הכ' כי הוא ידע
 ילרינו זכור כי עפר אכחנו ולכן
 כיפר בעפר תמורת עפר.

ועפ"י דצרינו הנ"ל יס לפרט
 המוד"ת צפ"י וילך שאמר
 הקצ"ה למטה הן קרבו יוניך למות,
 אמר נטה דצד שקלקתיך שאנרתי
 הן לדי חלקיך השמים ושמי השמים
 וגו' אתה נקטיטני, ח"ל הקצ"ה
 למטה אתה דומה לשכן רע שרואה
 הנכנסות ואינו רואה את היולדות
 כך אמרת על צני, הן צני לא
 שמועו אלי, והולאת לעז על צני
 עכ"ד, ולבאר קשה למה נטהמק
 הקצ"ה צלשון, ה"ן ונחנות זה הוכרח
 לקושיה ותיולתי, הלא הקצ"ה ה"י
 יכול להודיע במטה שיקרבו יוני

צלשון אחר, סלח יח"י למטה נקום
 להקפות ולהשיצ, חונס לפי מש"כ
 לעיל יתבאר, דהנה צנדרש קוח"ט
 איהא, לדוד ונזמור לדי הארץ ומלוכה
 וגו' ר"ע ור"כ ור"צ אמרו נקל למלך
 שה"י לו שני אפטרופין אחד ה"י ממונה
 על מה שצצית, וא"י ממונה על
 מה שצבדות, זה שעל הצית ה"י יודע
 כל מה שצצית וכל מה שצבדות,
 וזה שעל הצדות לא ה"י יודע רק
 מה שצבדות, כך נטה כשעלה
 למרום ה"י יודע עליונים ותחתונים
 וקילק להקצ"ה צהן סני הן לדי
 חלקיך השמים וגו' חזל דוד סלח
 עלה למרום קילק להקצ"ה צמה
 שה"י יודע סני לדי הארץ ומלוכה,
 ולפי"ז י"ל יען שעלה מטה למרום

וה"י יודע עליונים ותחתונים ח"כ
 ה"י ממש נקציציו של הקצ"ה, והא
 רא"י שהקצ"ה קראו צמס שכן
 כהנ"ל, ולכן דקדק עמו כחוט השערה
 ואמר לו, ה"ן קראו יוניך למות,
 לרמוז לו שקילוסו, צהן לדי חלקיך
 השמים וגו' לא עלתה לו יפה,
 ונטה רצונו שה"י עניו נאודה, לא
 החזיק א"ע צמדריגה כזו, ולכן
 אמר הלא צהן קלקתיך וא"כ מדוע
 תקיטני, צהן קרצו וגו' ואפי"ס
 לא ה"י קילוסו צתכלית השלימות,
 מדוע יגיע לי ע"ז עונס חמור כ"כ,
 ע"ז אמר לו הקצ"ה אתה דומה
 לשכן רע שרואה הנכנסות ואינו
 רואה היולדות, צהן שקלקתני, לא
 חטאת כלום אדרצ' ע"י סנתעלית מאוד
 לכן חני נדקדק עמך צמה שאמרת
 "הן צני לא שמועו אלי, ונחטש לך
 לחטא כי וקציציו נשערה מאוד, ושילס
 לו הקצ"ה צמדה כנגמ' ואמר לו הן
 קרבו יוניך וגו'.

ומשה ה"י רועה לאן יתרו חותנו
 וינהג את הלאן אחר
 המדצר ויצא הר האלקים חורצה,
 צנדרש הה"ד יודיע דרכיו למטה
 לצני ישראל עליונותיו, וי"ל לפרט
 צק"ד דהנה אמרו חכז"ל שישראל
 נעשו כתיך כתיך ואמרו למטה קיוליא
 להם ונחלע שמה מרחיס לו,
 מדוע צמר צלע מיוחה, חלח
 ודאי שידע הוא חוק הקלע הזה
 שהוא מוליא מי, מעת שה"י רועה
 לאן יתרו חותנו, חזל נקלע אחר
 לא יוכל להוליא ניס, ונחנות זה
 כעס נטה עליהם, ואמר להם שמועו
 נא המורים, ולפי"ז בוונת הכ' ומטה
 ה"י רועה לאן יתרו וינהג את הלאן
 אחר המדצר, וע"י שה"י רועה את
 הלאן

הלאן צמדצר, נעשו צני כתון כתון,
 ואמרו שידע הוא נאז טצע הקלע
 הזה, וע"ז נהנו ספק צנס הקלע,
 ונקתצו וזה, ויצא חל הר האלקים
 חורצה" שחצר צית חלקינו, כי
 נחנות חטא מי מריצה, נגזר עליו
 סלח יכנס לארץ ונחצר ציהמ"ק,
 וע"ז אמר הצדרש הה"ד יודיע
 דרכיו למטה, הקצ"ה הודיע למטה
 קלע מיוחד שמונה יוליא ניס,
 וע"י לצני ישראל עליונותיו, עליו
 עליו צני ואמרו שידע חוק הקלע
 הזה כהנ"ל, חזל צמנת לרון העליון
 ה"י כן, שנטה יסאר צמדצר ויכניס
 לעתיד לח"י את דור המדצר, יען
 כי רחום וחנון ד' וגו' לא לנלח
 יריצ וגו' ואעפ"י שחטא דור המדצר
 עוד יקצס לעמיד.

ויאמר מטה חקורה נא וארחה
 את הערחה הגדול הזה
 מדוע לא יצער הסנה, צנדרש הה"ד
 חני יסנה ולצי ער, וי"ל לפרט
 צהקדס ליהן טעס על מה סנגלה
 הקצ"ה צנסה, וכצר כהצו הספרים
 שהוא על סה עמו חכני צלרה,
 ולפע"ד י"ל עפ"י שמוע נטה חכן
 מדוע הדצר, ופירש"י עתה נודע לי
 הדצר שהייתי תמה עלי, מה חטאו
 ישראל יותר מעי אמות, להיות
 נרדים צעצודת הפרך חזל רואה
 חני שהס ראויים לכך ע"י"ס, וע"י
 נגלה הקצ"ה צנסה צסציל קה"י
 צהס קוליס דלטורין ומחרתי ריב,
 ונגלה צחס להרחות שצעלי דלטורין
 רא"י שיחלס חס, ולכן ה"י נטה
 ונחנות, ח"כ מדוע לא יצער הסנה,
 ומתרץ הצדרש הה"ד חני יסנה ולצי
 ער, חעפ"י סנראים כרשעים, צכל
 זאת לצס שלס עם הקצ"ה, וכמו

שאמרו חכז"ל סצה דק קליע רשעים
 ה"י חלח שמונו צמחונס צד' וכו'
 וע"י נגלה עליהם וגחלס.

ומשה ה"י רועה את לאן יתרו
 חותנו וינהג את הלאן
 אחר המדצר ויצא חל הר האלקים
 חורצה, צנדרש הה"ד יודיע דרכיו
 למטה לצני ישראל עליונותיו, וי"ל
 לפרט צק"ד דהנה המפורסים הקשו
 מדוע נענסו המורים על שיעצדו
 צצני הלא מוכרחים ה"י נחנות
 הגזירה עוד נאצרהס חצינו, כי גר
 יח"י זרעך וגו' ועצדוס וענו אותם
 וגו', וחרונצ"ס הירץ שה"י יכול
 הגזירה להקיים ע"י אומה אחרת
 ונמילח חטאו המורים ונצחיהם
 הרע, חזל מ"ע קשה צין כך וצין
 כך על אומה אחת ה"י מוטל לקיים
 הגזירה לשעצד את ישראל ומה
 נפקיני חיו הוא, חזל כ"ל דהתרעומת
 ה"י דייקא על המורים יותר מעל
 כל אומות שצעולס, יען שה"י כפוי
 טיבה, כי יוסף הילס מרעבו וע"י
 נמסלתו נחעשרה ונחגדלה המדינה
 נאוד צכל הענינים, והכל צעלת
 יוסף ופקידתו, ועתה לא צזמן רחוק
 קס נולך חדש על מורים אשר לא
 ידע את יוסף, נחמדשו גזירותיו
 ועשה עלמו כאלו לא ידע מכל
 הטוב אשר עשה להם יוסף, וסיעצד
 את צני צעצודת הפרך, חזל הקצ"ה
 סונח את הכפוי טיבה ואוהצ מי
 סוכיר טיבה, כנאח"כ וצח תודה
 סצח על הכרת הטובה, יכצדננו,
 וקס דרך חראני ציסע חלקים, כי
 ע"י סוכיר טיבה עוסה דרך
 שאראנו גם להלחה ציסע חלקים
 ציתר שחה, והנה לא די סלריך
 האדם לחכיר טיבה למי שהטיצ

עמו. אלא לריך להטיב לזולתו אפי' שלח צחירת תשלומין והשצת גמול כדי לקיים ולהצת לרעך כמוד, וזה שהתפלל נסה רצונו יפקוד חלקי הדומות לכל צטר איש על העדה וגו' ולא תהי' עדה ד' כללן אשר אין להם רועה, ופירש מו"ח הגאון"ק ז"ל שהרועה ללן לריך להיות להטיב עם הללן ולא להנחת עלונו, אמנם יס עוד מדריגה גבוה יותר, להטיב אפי' למי שהתריז כנגדו וליערו, כמא"כ ומכותי את אשר אחון, ודרשו חז"ל אעפ"י שאינו הגון ואינו כדאי, ודאי זה האיש מקיים והלכה צדרכיו, וראוי הוא להיות מנהיג ופרנס לישראל, כי יס צו מדעת קונו, והנה כבר זכרתי שהקצ"ה צחן את נסה צנה קריחם על ללן יתרו כידוע מהמדרכ המעשה עם הטלה, ונעתה זשה"כ ומטה ה"י רועה את ללן יתרו חותנו, ואעפ"י שלח ה"י שלו, התנהג עמהם צרחים ועי' אמר המדרש שה"ד 'יודיע דרכיו למטה', הקצ"ה הודיע דרכו למטה שיתנהג צדרכיו וצמידותיו, למען 'לצני ישראל עלילותיו', כדי סכל עלילותיו היינו מעשיו ה"י רק לצני ישראל, ולא להנחת עלונו, כי רחום ומחון ד' אפי' אינו הגון ואינו כדאי.

ולפי"ן א"ס מדוע נענש פרעה ומלרים, כי לא די שלח שאינו הגון, עוד להיפך ה"י בפוי עיז לנוצר ח"י מי שגמלוס עוצה, ולכן שלח אליהם מטה זה לעונות זה, כסם שהמלרים ה"י צדיטח התחטונה צמדות המגוונות, לעונתם ה"י מטה רצונו צמדה העליונה דקדושה, וזהו יודיע דרכיו למטה,

הקצ"ה צחר צו והודיעו דרך הקן, לצני ישראל עלילותיו, שהוא כדאי וראוי לעשות מעשה עלילותיו של הקצ"ה צמלרים.

ומשה ה"י רועה את ללן יתרו חותנו וגו' צמדרכ שה"ד יודיע דרכיו למטה רחום ומחון ד' וגו', יודיע דרכיו למטה הודיעו דרך הקן וכו' לצני ישראל עלילותיו שעשה עלילות צמלרים, רחום, קריחם על ישראל שלח נגעו צחן המכות, ומחון ד' סכהן את חן העם צעיני מלרים וגו' ארך אפים ורצ חסד, הקתכל צטוב ולא צרע סעתידין לעשות עכ"ד, וז"ל לפרש דהנה מטה רצונו לא ה"י צשיצוד מלרים ועי"ז נתעלה מאוד עד שהקצ"ה צחרו להיות רועה ישראל ללן קדשים, כמבואר צמדית שעי' קריחם על הללן אשר לו ד' חייך סאתה תרעה ללני, אצל לעונות זה צני' אשר ה"י מצועצדים צמלרים, נסקצו מאוד עד שה"י עירוס וערי', הללו עעי' והללו עעי', ולכן למטה ה"י מוספיק רק להודיע דרכיו של הקצ"ה, כי כבר ה"י צמעלה רונה, אצל לצני' ה"י לריך הקצ"ה לעשות מעשה נקיס, כדי להעלותם מצור סחון מטיט סיון, וז"ל עוד להקציר החילוק צין מטה לישראל, עפי"נ דאיתח צמק' יצמות קייט צמוק' ד"ה ר' מאיר הוא, סדצר המלוי ורגיל והוא צדרך הטבע לא חסוב מעשה, לענין רוצח דחלי' צמעשה, ולפי"ז י"ל שמתה רצונו שלח נסתעצד צמלרים וה"י צן חורין, ומדרך הטבע מי שהוא צן חורין יסאר צן חורין או מי שהוא עסיר יסאר צעטרו, זהו דצל המלוי

המלוי ורגיל, לכן לא ה"י אלו הגאולה חסובה למעשה כי צלחת"כ ה"י צן חורין, וה"י מוספיק לו להודיעו את הדרך אשר ילך צו להלחה, אצל צני' שה"י מוסקעים צשיצוד, ה"י לריך הקצ"ה לסנות להם הטבע, כדי לגלם צצוע נטו"י וצשפטיס גדולים, וזהו לצני ישראל "עלילותיו".

ועפי"ן א"ס כוונת הכ' ומטה ה"י רועה ללן יתרו חותנו, ולא נסתעצד צמלרים, וינהג את הללן אחר המדצר, ונהג את יתרו אחר המדצר צעכוות, רחוק אפי' מומדת מדצר שהכל דקין עלי' אלא צמדת ואנחנו נוה, שה"י צטל צמלירות, ולכן ויבא אל הר האלקים כמעלה מאוד שעשאו הקצ"ה סליח לגלח את צני', כי מלן דאיתו צעיר איתו רב, ועי' אמר המדרש שה"ד יודיע דרכיו למטה, למטה ה"י ד' להודיע דרך הקן, אצל לצני' שהיו מצועצדים ומוסקעים עלילות ה"י לריך לעשות להם מעשה נקיס.

ומה שפי' המדרש, רחום קריחם על ישראל שלח נגעו צחם המכות, ומחון ד'", סכהן חן העם צעיני מלרים, וז"ל החילוק צין רחום למחון עפי' דצרי התוס' נק' ר"ה י"ז ד"ה י"ג מדות צהג"ה וז"ל, מדה הרחמים הוא שלח צעת לרה, שמרחם צערס הגיע הלרה, ומחון הוא סחונן צעת הדחק לגלח הטועק כדכתיב מחון יחך לקול צעק וכו' וכן יס צלסון מחון מתנת חנם כדאמרינן צמק' צרכות ז' ומכותי את אשר אחון אעפ"י שאינו הגון עי"ס צאריכות והן הן דצרי המדרש "רחום" קריחם עליהם שלח יגעו צחם המכות להליס לפני הלרה

"ומחון" סחונן צמתנה חנם ומחן את העם צעיני מלרים וישליוס וגו' כדי שילאו צרכוס גדול.

ומשה ה"י רועה את ללן יתרו חותנו וינהג את הללן אחר המדצר, ויבא אל הר האלקים חורצה, וירח ונללך ד' אליו צלצת אש מחוך סכנה, וז"ל צק"ד דהנה מטה רצונו נהגדל צצית פרעה וצודאי ה"י מלומד צחכמות וצלסונות כמא"כ ויגדל הילד ומצחאו לצת פרעה ויהי לה לצן, וגדלה אורו כצן ונלך, ואח"כ אמר הכ' ויגדל מטה ופירש"י סנתגדל שמינהו פרעה על ציתו, ועתה לקח צה יתרו כהן מדין, וה"י ראו"י לכבד ומוסלם כמותו לקבל התמנות צאיזה מדינה אצל הוא צענותותו לא רנה צזה, וצחר לעלמו מללכה צזוי' וספילה להתפרנס ממונה ציוסר, ולכן נהג את הללן אחר המדצר, להתרחק מן הגזל, וצפרט סקס ה"י יכול להתצודד עם קונו שלח יפקיחו עוצרי דרכים, ועי"כ זכה למעלה גצות, ונראה אליו מללך ד' צלצת אש, וז"ל סוכלן רחי' לשיטת הרמז"ס מוצח צש"ע חו"ע ס"י רס"ג סמי סהולך צדרך הטוב והישר ועושה לפכים מטה"ד מחזיר אצידה אפי' צמקוס שהוא פטור מן הדין (כגון זקן ואינו לפי כצודו), כי גם מטה רצונו ה"י עניו לפכים מטה"ד, וכעו סאמרו חכז"ל צמק' צ"צ פטוע כצלה צסוק ואל תאמר גצרה רצה אנה, וזילא צי מילתא, ואל תלטרך לצריות, אמנם הרמ"א צהג"ה מציח סס שיטת הר"ש"ס שאינו רשאי לצלזל כצודו עי"ס, וז"ל להשוות השיקות ד"ל דהר"ש"ס מייירי צת"ח ס"ס

סיק לו כצר התמכות על הליצור, ואפשר צנה גם הרמזים יורה שאינו ראוי לזלזל בכבודו כמו שאמרו חז"ל כיון שנתמכה אדם פרכס על הליצור אקור צעשיית ונלחכה צפני קלטה, נשום שהיא גנאי לליצור, אבל בל"ה י"ל קגס הרא"ש יורה להרמזים.

ויאמר ונשה אל חלקים וני חכבי בי אלך אל פרעה, וכי אוליא את צנ"י נחרץ מלרים, וי"ל עפ"י ששורה הרפתית לחלי" כי זאת חלי להזכיר עוכי, עד שלא זאת הייתי נחשבת לנדיקת נוול חכשי וקומוי, אבל למולך חלי רקעה ונזכרה עוכי, וזה שאמר ונשה רצינו צענותותו וני חכבי כי אלך אל פרעה, חפי" חס אצור אל פרעה לא ישלס עוליו ונדה"ד צסציל

פרשת וזרה

וידבר חלקים אל ונשה ויאמר חליו חני ד', וצמקורה ג"פ וידבר חלקים, הכא, ואידך וידבר חלקים אל נח, וידבר חלקים את כל הדברים האלה לאמר חכבי ד' חלקיך וגו' וכל לפרט דהנה פירש"י כאן שהקצ"ה דיצר אתו נשפט על שהקשה לדבר ולומר למה הרעות, וקשה הלא גצי נח ונליו איפכא, שהקפיד עליו הש"ת על שלא התפלל על צני דורה, וי"ל דהנה עה"כ ויזכור חלקים את נח, פירש"י זה הקס נידת הדין ונהפך לטוב, ע"י הפלת הלדיקים עכ"ל, וי"ל עפ"י שמודה"ר שנפעל ע"י תפלת הלדיקים יקשה

יקשה נודע וידבר חלקים אל ונשה, למה דיצר ד' אתו נשפט על שאמר למה הרעות לכם הזה צקסוי שיעצוד וע"ז פירש הכתוב הג', וידבר חלקי" את כל הדברים האלה לאמר, לכן הכידי עלינו ד' את עול קסוי השיעצוד, נשום שאנכי ד' חלקיך אשר הולחתיך נח"י, ד' חלקיך, נשתתף מדה"ד עם מדה"ר, שגס מדה"ד הסכים למדה"ר להיליא את צנ"י נחרץ מלרים, וע"י קסוי השיעצוד לא הי' קום כח לקטרוג לקטרוג, כי גם מדה"ד הסכים לגלס, והי' יכולים לקבל נקיס נגלים וישעות למעלה מן הטבע.

עוד י"ל צביחור הנקורה הנ"ל דהנה אמרו חז"ל ג' נחנות טובות נתנו לישראל וכלן לא נתנו חלף ע"י יקורין, ואלו הן תורה, ח"י, ועוה"צ, ולכא"ו יפלא ח"כ מדיע הקשה ונשה למה הרעות לכם הזה וי"ל שאעפ"י סג' דברים אלו נתנו ע"י יקורין, היינו יקורין צאופן שאין לו נותרות, פן יאכל וישצע ורס לצבו וישכח את יולרו, אבל יקורין קשים ועניות יותר מלחי לא נדרשו להקגת ג' דברים אלו, כנאמר שלונה הע"ה ריק ועושר אל תתן לי, העריפנו לחס חקי, וזה עה"י קשה לנשה רצינו למה הרעות לכם הזה, יותר מלחי צקסוי שיעצוד, חונס צאונת הי' נחון קסוי השיצוד, כדי שצ"י יכירו וידעו עוצת הצורף ית"ש, שהוליאם ונקסוי השיעצוד, נאפלה לאורה, ובאשר יראו הנקיס והנפלאות צוודד לפרעה כנודתו, שוב לא יקשה עליהם קצלת התורה, הגם קנאות לאו ליהנות נתנו, ורק לעול על לוואריהם, צכל זאת

יקבלו הכל צמנחה, כי נגד קסוי שיעצוד צמלרים עוכג וגם צמנחה צתורה לנשמה ולגדולה, וזהו כוונת המעך הנקורה וידבר חלקים אל נח, דצר אתו קשות על שלא התפלל על צני דורה, וא"כ קשה וידבר חלקים אל ונשה, מודע דיצר ד' אתו נשפט על אמרו למה הרעות, ואם נאמר שהי' לו למשה לידע דג' דברים לא נתנו חלף ע"י יקורין, אבל על הקסוי שיעצוד שפיר הקשה, ע"ז נחרץ הכתוב השלישי וידבר חלקים את כל הדברי" האלה לאמר, שלכן דיצר הקצ"ה נשפט, ונתן עלינו עול קסוי שיעצוד לנען כשכיל ונצין כי חכבי ד' חלקיך אשר הולחתיך נח"י, ונצ"ה עבדים, וזה שפעל ונשה עמנו צהוליאנו ונתחת קצלות מלרים, נאפילת קסוי השיעצוד לאורה, זו קצלת התורה.

וידבר חלקים אל ונשה ויאמר חליו חני ד', צנוד' הס"ד עוצ חמריית דצר נראשיתו, וי"ל צדרך פשוט עפ"י שפירש"י שדיצר אתו הקצ"ה קשות על שהקשה לוור למה הרעות וגו', והנה לצקוף נתגלה שהי' למצותם, כי קסוי השיעצוד השלים הקץ, וע"ז זכו צינייהם לקצלת התורה, ואלו הי' נהעכבים עוד "קץ" קנה, אז כצר הי' תם דור הוא צלא תורה וצלא מלוה אבל עתה נתקיים צהם עלננס נח"ה"כ והולחתי "אתכם" נתחת קצלות מלרים וגו' ולקחתי "אתכם" לי לעם, וז"ש המדרס הס"ד דצר חמריית דצר נראשיתו, צכל דצר העיקר הוא התכלית כמל"ה ותי' ראשיהך נאמר ואחריתך יסגף נאמר.

ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים וידעתם כי אני ד' ואינני צוהרש בזכות שאמר אתכם אזינו יוקח נא נענע מים וגו' זכה להצטחח ולקחתי אתכם לי לעם וגו' נראה לפרש צק"ד דהנה אמרו חכז"ל צונק' שנת וית'לצו צתחתית ההר, ומלמד שפפה עליהם ההר כגיגיות ואמר להם אם תקבלו התורה מוטב, ואם לאו קם תהא קצורתכם, והנה כבר כהצ הרמזים סלכך מהני צישראל כפי' למולה סכופין אותו עד שיאמר רולה אני משום דאין קהדי סנפס הישראל' טובה היל, רק חומר הגוף מעכב ולכן אם כופין אותו ומקירין את המניעה אז עושה הנפש את שלה כלצ שלם, ומזה הטעם י"ל סדוקא לישראל מהני כפי' כי יש לו חזקה דאצתתא, אבל לא לעכו"ם, ולכן לא כפה הקצ"ה את ההר כגיגיות על האומות להכריחם לקבלת התורה, ונקום חפי' אם ית'לו ונחמה חכפי' קוצ לא יהי' כלצ שלם, והא רחי' נמה שאמרו חכז"ל צונק' עי' סאוה"ע יפענו לעמיד כלום כפית עלינו ההר כגיגיות וכו' תנה לנו מראש ונעשנה, והקצ"ה אמר להם לכו ועשו סוכות וכו' ומקדיר עליהם החמה וניד כל אחד צועט ויולא וקובסו, ומסא"כ ישראל מקבלים ומקיימים המלות כלצ שלם, ואינם יגיעים צקיום המלות כמס"ב ולא ראה פנול צישראל כי אין יגיע צר'ון, ומאין צאה לישראל טירת הנפש שחושקים צוולות ד', זה צא לנו מאצותינו וצפרטות מאצרתם אזינו שהעיד עליו הכתוב, כי ידעתיו למען אשר יל'ה את צניו ואת ציתו

אחריו ושמרו דרך ד' וגו' וע"כ נקראים דורסי ד', נחמה שהם זרע אצרתם אהבה, ועפי"ז יש לפרש המדרש הנ"ל כשתצה התוה"ק ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים היינו לקיחה צרוצ וציד חזקה עי' כפי', חעפי' שתחלתו צאונס אבל קופו צר'ון, וידעתם כי אני ד' ועי' מפרש המדרש מתיבן זכו ישראל שיעיל להם כפי' להמלות, ומאצרתם צא להם זכות זה, שאמר יוקח נא נענע מים ורחלו רגליכם שלא יכסכו עי' לציתו כפירשי' ז"ל, ומאחר תצא הנפש המטוהרה וקדושה לצניו אחריה, אשר משתוקקת לקיים מלות ד', ולכן מועיל כפי', כי צהקרת המונע עושת הנפש את שלה צר'ון טוב, כי גלוי וידוע לפניך צר'ונינו לעשות ר'וניך ומי מעכב שאור מצעיקה ושיצוד מלכות, הש"ת יגאלנו צמחרת סנוכל לעשות ר'ונו כלצ שלם.

ולא

שמעו אל משה ומקולר רוח ועצבדה קסה וגו' הן צני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמענו פרעה ואני ערל ספתים, וידבר ד' אל משה ואל אהרן וילום אל צני' ואל פרעה ענך מלרים, והקסה צק' אה"ח דקיו פריכא הוא, דמה שלא שמעו אליו ישראל הי' ומקולר רוח, ואולי פרעה יסנע אליו, וכלפע"ד לייקצ צהקדם כמה דקדוק' (א) מדוע חיזר משה ואמר עוד פעם ואני ערל ספתים, הלא כבר הקיצ לו הקצ"ה עי' צפי סמות, צ) מהו הלשון וילום אל צני' וגו' ורשי' פי' שזוהו להנהיג צני' צנתה, ומה ראה הקצ"ה ללוותו כאן סינהגס צנתה ולקצול אותם, אונס כ"ל היות

היות טעם צני' הי' משוקעים צמלרי' צני' סערי טוונאה, והי' אדוקים צני' כדאיתא צמדדס, ומעצבדה קסה סעצדו עי' יעי"ס, וידוע כשאדם חוטא ומסתלק מנענו הנשמה ואם עוד מושרש צחטא, ומסתלק מנונו גם צמינת רוח, לפי מרצית חטא יפול, עד שלא נסאר לו רק הנפש הצהעני ואז כבר משוקע צני' סעי"ט, וכאשר צא משה רבינו ע"ה, שהוא הי' סכל חלקי נצדל מכל חומרות לא יוכלו צני' לקבל דצריה, ונחמה שהם הי' צני' סעי"ט סכצר נפלו ומצמינת נשמה למדריגת רוח, וגם צמינת זו הי' צם רק נענע מוצעיר, ומנוילא הי' צינס לצין משה רבינו מרחק רצ מאוד, ומנחמה זה לא הי' יכול להתקשר עמהם ולהעלותם ממדריגתם הסנוכה, וזה שאמר הכי' ולא שמעו אל משה ומקולר רוח, סנתקלרה ונתמעטה צם מאוד רוח קדס, ומעצבדה קסה שהי' אדוקים צני', וספיר נסא משה רבינו קיו צעלנו, הן צני' לא שמעו אלי, הן צני' אשר לא כלה אללם הרוח עכ"פ לגמרי, וצכל זאת לא ישמעו אלי, ואיך ישמענו פרעה, שהוא כבר צדיוטא התחתונה, ואין צו רק נפש החומרני, ואני ערל ספתים, ספתי ערלים ואטוונים, כי דצרי ספתי מוצדלים ורחוקים ממה, (ו-ן) פירשי' שלם סנים הי' לכם ערלים, אטוונים מוכסה ומצודל) ואין לנו סוס התקשרות ומיצור סיוכלו דצרי לפעול אללם, ולכן כאמר וידבר ד' אל משה ואל אהרן וילום (לשון לוותא ומצרותא) אל צני', סילכו סניהם אל צני', ועי' ימלאו חיצור והתקשרות עונם, והו וילום אל

צני' כמזואר צאגרת סמנצ"ס סמשה הי' מעורר הרוחנים, ואהרן הי' מעורר החומרניים עיי"ס, ועי' סקספילו עלמס ממדרגתם הגצוה אל צני', יוכלו לקצול אותם ולנהגם צנתה ולהוילאם מארץ מלרים, וספיר מיוסצ קוסינת סאוה"ח והדקדקים.

במסורה

לכן אמור לצני' אני ד', וצפי פנחס לכן אמור סכני נותן לו את צריתי סלוי ויס לפרש דהנה חטאו סל זמרי הי' גדול יותר מסאר חוטאים, יען שישראל פי' אז צרום המעלה, והי' להם מו, וצאר וגם סמלתם לא צלפתה ומעליהם, והקצ"ה רלה להכניסם לארץ, אבל זמרי שהי' נסיא רלה סיתערצו עם הונדינים ומואצים ויעשו סקסימילאליחן, אכן פנחס כתאונן והתאזר צגצורה לצעל רעיון זה מישראל, וע"כ אמר לו הקצ"ה צקנאו את קנאהי, היינו תמת אשר קנא לאלקיו וגו', לכן סכני נותן לו את צריתי סלוי, והנה גם צמלרים הי' צני' משוקעים צני' סערי טוונאה, נחמה שהיו משועצדים להם הוכרחו לעצוד עצודתם ויראתם ועתה עי' סליחות משה נתוסף עליהם עול קסוי סעיצודה, נתחנן לצם צקרצם, ודימו צנפסס אס יתקצו עוד יותר למלריים להתנהג כמנהגם, אולי ימלאו חן צעיניהם, והי' כמעט להאקסימילאליחן, ע"כ אמר הקצ"ה לנשה לכן אמור לצני' אני ד', אני הוא הצעל יכולת, אבל לא חלק המלרים, והולאתי אתכם נתחת סצלות מלרים, היינו מעצודת חומר ולצבים, ועי' והללתי אתכם מעצודתם, ומלעצוד עוד עי' שלהם ולקחתי אתכם לי לעם, וא"ס המוקרה לכן

לכן אמור הנני נואם לו את צריתי
סלוי יען ספילי את צנ"י סלח
יתצוללו עם הנודים וישיצו להיות
עם ד' כמו שאמר הקצ"ה לנוטה.
לכן אמור לצנ"י אני ד' והולאתי
אתכם וגו' והללתי וגו' ולקחתי
אתכם לי לעם, סלח יסקעו ח"ו
לגומרי צין הנוריים.

ראה

נתתיך חלקים לפרעה
ואהרן אחיך יהי נציחך,
צווד"ת כקס סהדורס יוסב ודורס
והתורגמן משנויע לפניו, כך אתה
תדבר את כל אשר אלוך ואהרן
אחיך ידבר אל פרעה וע"י שניכם
יהי נעשים כל הדברים, סני ונקטה
ואהרן עשו את כל הנזופתים האלה,
הם הנודרים אל פרעה לכך נאמר
לו אתה תדבר, וכ"ל לפרס כוונה
הנדרס, דלכאוי יק לתנוה על מה
העמיד כאן הקצ"ה נקטה ואהרן
ספניס יחד ידברו אל פרעה,
וצפי וילך כהיז שנקטה אמר ליהוסייע
כי אתה תצוה (צו"י) את העם
הזה וגו', היינו סיטייען עם הזקנים
אצל הקצ"ה אמר ליהוסייע כי אתה
תצוה את צנ"י וגו' ופירס"י תצוה
(צו"ד) על כרחם וכו' דבר אהרן
לדור ולא סני דברים לדור, עיי"ס
וכ"ל לפרס דהן אונת שאי אפשר
שישתנוסו סני מלכים זכתר אחד,
אצל זה דוקא חס אינס כפופים
זל"ז כראוי ביה"י תמיד זדעת אחד,
אז בקזה צונה זה קוטה, אצל נקטה
ואהרן סעליהם נאמר ונה עוז ונה
נעים סנת אחיס גס יחד, ואהרן
החזיק דצברי נקטה כנוצור זחרגוס
יוכתן צפרסתן דהוי אהרן ונלית
אורכ"י וסנע ונה דמליל עמ"י וע"ס
צמפרס צסס המכילתה סאהרן הי'
הוא

הוא יפרסס אותך לישראל ולפרעה
סיה"י נורח נקטה רצן כמורה סמ"ס,
ועל כגון זה אמר סלמה הע"ה
סוודים הסנים וון האחד, כסהלחד
נחזיק דצברי ססני כחפר עשה
נקטה ואהרן, סאהרן הרכין אזכור
לסמוע דצרי נקטה צל"מה, ולכן הי'
הקומה לחצרהס, ומוזן צזה ונה
סאמר נקטה ויהוסייע כי אתה תצוה
את העם הזה, סיטייען עם הזקנים,
כי מעלמו ספט סטודים הסנים וון
האחד, אצל הקצ"ה סהוא היודע
תעלמות ידע סלחו זכב יונח
נחרס"ס חצר עוז כאהרן ולכן
אמר ליהוסייע כי אתה תצוה וגו'
כי זלונת דבר אחד לדור ולא סני
דברים, ונענתה ח"ש הנוד, דכתצה
ההוסייק, ראה נתתיך חלקים לפרעה
ואהרן אחיך יהי נציחך, וקטה הלח
אי אפשר סיסתנוסו סני מלכים
זכתר אחד, ע"ז אמר הנדרס כסס
סהדורס יוסב ודורס והתורגמן משנויע
וכו' כך אתה תדבר וכו' ואהרן
אחיך יהי התורגמן, הוא יפרגס
לפני גדולת נקטה, וע"י שניכם יהי
ספיר נעשים כל הדברים וכו' ומסיים
הנדרס לכך נאמר לו כי אתה
תצוה, והכוונה כי זולת אופן הנ"ל
איך לסני מלכים שיסתנוסו זכ"א,
וזה לכך נאמר וכו'.

ונלומדה, לכן הנני יוקף להפליא
את העם הזה הפלח ופלח ואצדה
חכמת חכמויו וזיכת נצוניו תסחרה,
וקטה חס העם סקלו לונה יגיע
העונס לחכמים, ו"ל דהנה יסנס
אנשים אשר חכמים הנה צענייהס,
ואמורים סכל ונה סנולליחיס הוא
צטציל חכמתה, כוחי ועולס ידי
עבה לי את סחיל הזה, אצל כצר
אמר סלמה, אמרתי לחכמה והיא
רחוקה ממני, חס אני קונך על
חכמתי ואחסוצ סחכמתי ענדה לי,
ואמרתי לחכמה, אז רחוקה הוא
ממני, כי הקצ"ה לוקח חכמה, כי
כל סאין יראת סקלו קודמת לחכמתו
אין חכמתו מתקיימה, וזה מרומז
צנוד"י צראס"י צרא זסה"כ ד' זחכמה
יקד ארץ וכו', כי כסצרא הקצ"ה
עולמו נתייען צתורה, וחכמת התורה
היא יקוד אהרן, וכל"פ צזה נאמר
הירושלמי, כל תורה סאין לו זית
אז אינה תורה, והכוונה זלס סזן
אינו רואה יראת ססס צצית אצותיו,
אז אפי' חס רצו יורה אותו וילמד
עמו, סכל ללח יועיל, כי סעיקר
הוא זית האז, ונה סרואה סתינוק
צצית אצותיו זה יעשה רוסס זלצו,
ח"ש כל תורה סאין לו זית אז,
היינו סאין יקודו צצית האז, זה
אינה תורה, ועפ"ז יתצאר הכ'
יסעי" כ"ט, כי צראוהו ילדיו מעסי
ידי צקרצו יקדישו את סמ"י, את
קדוס יעקב יקדישו ואת חלקי
ישראל יערינו, ח"ש הכ' כי צראותו
ילדיו כמו סה"י כתב צהראותו,
זלס האז מראה עלמו לילדיו,
והנה רואים סמעסי ידי צקרצו
סיראת ד' צקרצו והוא נקיים ונלופ
ד' יקדישו את סמ"י אז גס הילדים
יקדישו את סמ"י וגו', ועפ"י הנ"ל
יתפרס

יתפרט ספיר הכי יען כי נגש העם
 הזה צפוי וצפפתיו כזדונו וגוי ותסי
 יראתם אותי מולות אנשים מלומדה
 וגוי ואצדה חכמה חכמיו וזינת
 כזכיו תקתתה והכוונה יען שחוקצים
 העם שכל מה שמלתימים הוא צפזיל
 חכמתם ויראתם הוא רק לטפל
 אללם כמולות אנשים מלומדה אז
 הקצ"ה לוקח ומאצד מהם חכמתם
 וזהו ואצדה חכמה חכמיו וזינת
 כזכיו תקתתה וזה כוונת הכי
 ופניתי אני לראות חכמה דייקא
 "אני" נכח' ועולם סכלי רליתי
 לראות חכמה זלל צקים התורה
 כנוצח צמדק שהקצ"ה לוח צתורה
 ולא ירבה לו נשים ולא יסיר לצבו
 עמד שלמה המלך והחכים על
 גזירתו של הקצ"ה ואמר וכו' אני
 ארצה ולא יסור לצי' אצל אותה
 החכמה היתה הוללת וסכלות כדכתיב
 ויהי לעה זקנת שלמה נשיו הסו
 את לצבו היינו כי הקצ"ה הסיר
 את חכמתו והנה משה רבינו הקסה
 לדד נגד הקצ"ה ואמר למה הרעוה
 לעם הזה והראה צום כאלו הוא
 משיג דעתו וחכמתו של הצורח
 יתצ"ק כזיכול לכן וידר אלקים
 אל משה דיצר אתו ומשפטו "ויאמר
 אליו אני ד' וכבר אמרתי לך
 צפרטה הקודמת זה שמי לעולם
 ידיעתי נעלם ונן האדם ואין אדם
 הקרוץ מחומר יכול להשיג ולהצין
 דרכיו יתצ"ש וע"ז אמר המדרש
 זקת"כ ופניתי "אני" לראות חכמה
 צאם אני ומלמי רולה לראות ולהשיג
 חכמה זה רק הוללת וסכלות
ועפ"י הג"ל כ"ל לפרט הפלוגתא
 צמק עירופין י"ה צפ"י
 הכי זה דור דורקיה חד אמר פרנס
 לפי הדור וח"א דור לפי הפרנס
 דהנה כבר אמרתי הטעם מדוע
 נקראת תורה קצבל פה גם עתה
 תורה שצפ"פ הלל כבר נדפסו
 החיבורים אמנם תורה שצפ"פ עיקרה
 להלתי צלות צנ"י ולהכניס צלצם
 חק האמונה והאהבה צקצ"ה
 וצתורתו ודבר זה צמה ואך יוכל
 להלתי הלצבות לא ניתן לבתוב
 כי הוא דבר התלוי צדעת וזה אין
 ניתן לבתוב רק עפ"י הקדמות
 הרחוקים ד' יתן אמר המצטרות
 לצל רב וע"י יתן אמר המצטרות
 מן הלצ נכנס אל הלצ וע"כ גם
 עתה נשארה לתורה שצפ"פ ועפ"י
 יצן הטעם מהמו"ד סקוצר דור לפי
 הפרנס כפי המדה סהדורק מוכין
 לצו לדורק צתורת ד' כן נכנסים
 דצריו ללצות שומעיהו אצל המו"ד
 סקוצר פרנס לפי הדור קצר סדצר
 זה הלוי צהעם קאם אין העם
 רולים ואינם מוכנים עלמם לשמוע
 דצריו צאהבה אז אפי' אם הפרנס
 עלמו כדאי אעפ"כ אין הקצ"ה
 משפיע לו דצריו צפ"י סיה" ערצים
 כי גלוי וידוע לפניו העלה שאינם
 רולים לקבל ולמה יגדל עוד ענשם
 ע"י שהמוכיח הוכיחם דצדדים
 ערצים ולא קצלו ממנו וע"י גם
 הפרנס יורד ומדרגתו כמו שאמר
 הקצ"ה למשה לך רה ופירש"י
 ומגדולתם כלום נתתי לך גדולה
 אלא שצזיל ישראל וכו' אצל אם
 הליצור תאצים לשמוע דצריו ותוכחתו
 אז הקצ"ה משפיע לו לשון לימודים
 דצרי סכל וטעם להמתיק דצריו
 להמקטיצים לקול דצרו וכן פי'
 צהפלאה צפתחה הכי צן חכם
 ישנח אצ' אם הוא צן חכם אז
 רצו נעקה צחינת אצ' היינו משפיע
 וצן כסיל תוגת אנו סעי"כ נעשה

עלם

רצו חק כח כאסה שאינה משפיע
 וצוה יק לפרק כוונת הירושלמי
 שאמר כל תורה שאין לה צית אצ'
 אינה תורה כל תורה שאינה נעשית
 צחינת אצ' צחינת משפיע היינו
 שאינם רולים לשמוע ולהקטיצ לדצרי
 הדורק זה אינה תורה ועפ"י דצרינו
 יתפרט הכי ציטע"י יען כי נגש
 העם הזה וגוי ולצו ריחק ממני
 ותתי יראתם אותי מולות אנשים
 מלומדה לכן הנני יוסף להפליח
 וגוי ואצדה חכמת חכמיו וזינת
 כזכיו תקתתה יען קיראתם הוא
 רק משפה ולחוף מולות אנשים
 מלומדה ואינם מותנים ארזן קצצת
 לשמוע ולקצל דצרי הדורק לכן
 ואצדה חכמת חכמיו וגוי גם חכמת
 הדורק האצד צגרמתם ויונתק
 עפ"י דצרינו לפרק המעך קיום
 מלוח האחרונה צתורה ואתם כהנו
 לכס את הקירה הזאת ולמדה את
 צכ"י קיננה צפיהם ומלוח הרחוקה
 ויאמר להם פרו ורצו וגוי והכוונה
 סלח די סהתורה כהוצה לפניכם
 אצל לריך גם ללמדה את צכ"י
 קיננה צפיהם היינו תורה שצפ"פ
 וע"י ית"י המלמד את צכ"י צחינת
 אצ' משפיע וזהו ויאמר להם פרו
 ורצו שע"כ מתרצה סכלו של
 הדורק ופרה ורצה צתורה וזה
 טעם המלך לאמר סקוצר פרנס
 לפי דור.

פרשת בא

ויאמר ד' אל משה צא אל פרעה
 וגוי צמדקס זשה"כ כוצד
 האצן ונטל החוב וגוי סאל אצנימס
 הגרדי את רז"ל הארץ הליך נצראת
 תחלה א"ל אין אדם יודע צזה
 אלא לך אלא אצ' יוסף הצנאי
 הלך ומלאו עומר על הקרוי א"ל
 שאלה יק לי לשאול אותך א"ל
 לירד איני יכול כי שכיר יום אני
 אלא שאל כך א"ל הליך נצראת
 הסרץ תחלה א"ל נטל הקצ"ה עפר
 ומחתת כסא הכבוד וזרק על הנוים
 ונעקה ארץ ולרורות קטנות שהי'
 צעפר נעשו הרים וגצעות וכו'
 וצרוור הוא הדצר צעיני צני אדם
 סני כוצד האצן ונטל החוב מהו
 ונטל החוב א"ל החוב שהנוים עומדי'
 עליו והוא נתון עלמטיה והוא נושא
 אותם אמר הקצ"ה יקרה הוא
 צעיני צכ"א ורוחין כאלו יגיעה
 הוא לפני ואינה יגיעה סני לא
 ייעף ולא יגע צמה אני יגע צמי
 שומעיים לפני דצדדים צטלים וכו'
 הוי וכעס חויל ומסניהם עכ"ל וכ"ל
 הכוונה צסאלת אצנימס הגרדי
 דצוודאי לא סאל מה למטה דא"כ
 הי' לו לשאול גם מה מלמעלה
 ועוד יפלא אם החכמים השיצו לו
 צראסונה באין אדם יודע דצדר
 הזה א"כ למה שלחו אותו לאצ'
 יוסף הצנאי הלא גם הוא צן אדם
 הוא לכן כ"ל דסאלתו הי' צרמו
 דהנה צפ' וחי מוצחר סצובלין
 עוסק צפרקמטי ומפרנס ליטשכרי
 וישככר כותן לצובלין חלק צתורתו
 היינו לעוה"צ ע"ש צפירש"י וצמפרש"י
 ולכאוי קסה צסלמא ישככר כותן
 לצובלין חלק צעוה"צ סלו סקנאו
 ציגיעו

ציג'עו צעוה' צעוה' צעוה' ונע' ט'
 אזל צוה סזבולין ונפרנס ליספכר
 זה לאו מדילי הוא, כי לדי הארץ
 ונולוה ואדרבה רק בזכות סיתמוך
 את יספכר נמוזין לו ד' הרווחה,
 וא"כ נודע יתן יספכר נחלקו
 לעוה"צ לזבולין, ודי לזבולין סנתפרנס
 צעוה' צוכות הורה יספכר, ואם
 יצאו לחשבון לככות צעוה' צ', ונה
 שאכלו סניהם צעוה' ז', ינאל סיספכר
 נפקיד צחכה, אכן כלפע"ד דלק"נ
 דידוע שעל כל אדם וישראל נוטל
 לקצוע לו עתים להורה, אפי' אם
 עוסק באוונות או נר"ו, וצוודאי
 גם זבולין קוצע לו עתים להורה,
 והחילוק צין זבולין ליספכר ונזואר
 בהפלאה צפתיחה, דיספכר סיוסצ
 צאהלה סל תורה, וכן צעוה' סל
 הלכה, יוכל לצרר סנעשתח צצירור
 הסכל כסנע צלהים, דסנעשתח
 צעי לכותה כיונח דאסתחא, ונה
 שהעוסקים צונסחר וקנין אינס
 יבולים לעשות כן (ועי' צנוד' ויח'),
 וי"ל עפי"ז סגס זבולין ונפרנס
 צוכות תורת עלוה, כי העוסק צתורה
 נכסיו מלליחין, ומספיק זכות זה
 לפרנס גם את יספכר, ועס סיתרון
 סיספכר לונד צדעה ללולא יותר
 ונחלקים לעוה"צ, כי לזה לצרר
 סנעשתח צדעה ללולא צאמת נסייע
 לו זבולין וא"כ יספכר אינו נפקיד,
 וצוה י"ל הכי צקהלת עוזה חכמה
 עס נחלה ויותר לרואי סנע כי
 צלל החכמה צלל הכסף ויתרון דעה
 החכמה סחי' את צעלי, וקשה
 סיצת ויותר גם נע"כ ויתרון דעה
 החכמה לפירס"י כראה במיותה,
 דהול"ל כי צלל החכמה צלל הכסף
 ותחי' את צעלי, אונס לפונס"כ
 י"ל דה"ק "טובה חכמה" ללמוד

הורה "עס נחלה" חעפי' סעוסק
 צנחלה ונר"ו, וזהו טוב לנני סהול
 צצחיה זבולין, ויותר לרואי סנע"י
 ויספכר סנצרר סנעשתח כסנע
 צודאי טוב, סזבולין עוסק גם צתורה
 ומלות, כי יספכר אינו נפקיד
 אדרבה נר"ו צוה, כי צלל החכמה'
 סלמוד זבולין, צלל הכסף" צוכות
 זה יספרנס סניהם צעוה' ז' כי העוסק
 צתורה נכסיו מלליחין, ויתרון דעה
 החכמה" פירס ונה יספכר דעה
 החכמה ונה סלמוד יספכר צדעה
 ללולא, "תחי' את צעלי" לתחיה'
 צעוה' צ', וזה סיתה ג"כ סאלת אצניעס
 הגרדי, דהארץ עוונדת על סניס,
 זהו רנו סזבולין עומד על תורת
 יספכר דהתורה נקראת נים, והננים
 עוונדים על החול, סיינו סיספכר
 עומד על זבולין סנחזיקו צעוה' ז',
 אזל החול סתחון סייך נצרה סחלה
 ועל ונה הוא עומד, וכונתו צוה
 צחיה זכות נוגיע עוה' ז' לזבולין
 (ואם תאמר סגס זה צוכות יספכר
 א"כ יספכר נפקיד), והנה על ונה
 ססאל הארץ סייך נצרה סחלה,
 ע"ז אונרו לו סייך אדם יודע צדער
 הזה כלום, אונס ונה סהצינו צרנו
 ונדצרו סקשה לו צחיה זכות
 ונפרנס זבולין צעוה' ז', אונרו לו
 לך אלל אצא יוסק סנחלי, ולח סיי'
 כוונתס דייקא סייך אלל אונרו
 לו צלסון כלך אלל יוסק סנחלי
 (כאשר נולל הרצה פעניס צדצרי
 סכז"ל) סיינו נחלקים דוגמת אצא
 יוסק סנחלי סנולל לך סירון נספיק,
 כי הוא סכיר יוס ועוסק באוונות
 צב"ז עוסק צתורה, ונה סראה
 סגס זבולין לריך לעקוק צתומה,
 וצוכות זה ונפרנס צעוה' ז', ויכול
 לפרנס גם את יספכר, כי ע"י

סיפכר את יספכר סיוכל ללמוד
 תורה צאור ססכל וצדעה ללולא,
 יכו סניהם ימד לטל סחי' כנצואר
 צבתוצות ק"ח עס"כ כי טל אורות
 טליך, אונס אצניעס הגרדי לא
 סצין ניד ונה סרנוזו לו סחכניס
 צתקוצתס, ולכן הלך אל אצא יוסק
 סנחלי, וסזר וסאלו כל סכ"ל, וססצ
 לו ג"כ כי ונה ססואל זהו נפליא
 סצורה יצצק, ואינו לפניו סוס עולה
 וגייעה כלל "רק צוה יג"ע צוני
 סנכעיס לפניו, סעוסק צדצרים
 צעליס סייך רלון סצורה סלונו
 לעוסק צדצרי תורה, ואעפי"כ סקציה
 סניחו צעוה' ז', זהו סידוק גדול
 ופליאה סגצוה, וכנו סראינו צפרסיות
 אלו עד כנה סאריך סקציה לפרעה
 סחכעיס לפניו, ואונר ניי ד' אסר
 סנעצ צקולה, ולח רלה לסלה את
 ישראל קה"י לריבים לקצל סתורה,
 וצכל זאת סאריך לו סס"ת זהו
 יותר סידוק נהכל, ונה כוונת סנוד'
 כוצד סאצן ונטל החול, כהכ"ל אינו
 סידוק, אזל כעס אריל, כל ונה
 סחכעיס פרעה סנקרא אריל לפני
 סקציה ואעפי"כ סזר וסורה צו
 זהו יותר סידוק, זהו כצד וסניהס.

ויאמר ד' צח אל פרעה כי אני
 סכצדתי את לצו וגו'
 צנדרס אריו"ח נכאן סתחון פה
 למינין לונר סלח סיי' ונני סיעשה
 סטובה סני כי אני סכצדתי את
 לצו, אר"ל יספס פיהס סל מיניס
 וכוי כיון ססיגל סקציה סיי' פעניס
 ולח ססיגח על דצרו, אונר לו
 סקציה אתה סקסית ערפך וסכצדתי
 את לצך סריני עוסיק לך עונחה
 על ענאסה, סיי כי אני סכצדתי
 את לצו, ונה סכצדתי סנעשה לצו

קשה ולא סיי' נוקצל דצרו קל
 סקציה, עכ"ד, וי"ל דהנה כתיב
 צפרקתינו כאן ויאמרו אליו כה
 אונר ד' חלקי סעצרים עד ותי
 נאלת לענות נפני וגו' ולכאורה
 קשה ונה רלה נשה לעשותו עניו
 הלח עיקר כונתו סיי' להוליא את
 צני' מנאריס, וכ"ל עפי"ז דאיתח
 צנע' סצת קע"ז איר סלצו סנרס
 דפרוגייסח וניח דיונסת קיפחו
 עשרת סצצטיס מייסרלח, ר"ח צן
 ערך סיקלע להסס סיונסך צתרי"הו,
 כי סדר איתח קס למקרי צספרח,
 צעל למקרא סמודס הזה לכס,
 אונר סחרס סיי' לצס, צבי רצנן
 רחמי עלי' וסדר סלמוד' וכוי,
 וסנאונר הזה ליי' סייך סכח רלצ"ע
 לקרוא צספר, וסייך טעה סעיות
 כאלו, ונלפע"ד סה"י סכל צכוונה
 נרלצ"ע סיתפללו עליו סצרו, דהנה
 כהצ צסי נח"ק סע"כ מורה סרלסונה
 סניתנה ליסרלח, סייח סמודס הזה
 לכס וגו' להורות את סלדס סיתנהג
 צעוה, כי ע"י פגס גלות סאונרה
 סלצנה, ס"ח לסיני מלכיס סיסתנסו
 צכתר אסד, נסנעטה סלצנה, ויס
 לפרס צוה נאונר סכז"ל סוטה סיי'
 אונר סזקי' סין ספלתו סל אדס
 סנעשת חל"כ נעיס לצו כצסר,
 צעוה, סני וס"י נדי סודק צחדסו
 וכוי יצח כל צסר וכוי ויס לדייק
 לנה סציל כחוצ זה מייסעי', הלח
 יס הרצה כחוציס סנוריס על זה
 צד"ה צ' ז' ויכנעו עניי אסר נקרא
 סני עליס ויתפללו וינקסו פני
 וגו' ואונר נכנעו לח אסחיתס,
 אונס י"ל סחזקי' נכיון סילמוד
 סלדס ען סמודס דסיינו סלצנה
 ונה זאת, וזהו וס"י נדי סודק
 צחדסו ילמד עניס דרכו יצח כל
 צסר

צטר להשתחות לפני אמר ד' והנה כ' מכל משמר נלור לצד כי נמנו תולדות חיים, וי"ל הכונה עפ"י סכת צעל העקרים כי סצירת הלצ שהוא פרוק חצורה, לא יקבל רפואה כלל צדרך הטבע, כמו סכתצו חכמי הרפואה, אבל פרוק חצור שאר האצרים כצר אפשר טיקצלו רפואה פכ"ל, וז"ש הכ' מכל משמר נלור לצד וגו', וכן ר"א צן ערך אמר, לצ טוב, והנה אמרו צגו' כלי חרס סנשצר טוצ אין לו תקנה, ונואל סכלי חרס הנשצר, דועה לצד הנשצר, ואקדים עוד מה דאיתא צמדט סאשתו קל ר"א צן ערך שאלה אוהו מי לריך אתה להס, או הס לריכים לך, והשיצ לה הס לריכים לי, ועי"כ עכצה אוהו מלחזור לחציריה, עד סאפפי"כ חזר אללס אח"כ, ולפי"ז הי' מטאו צמדט הגלות שהוא פגס הלצ, כנאח"כ כי תועצה ד' כל גצה לצ, ועי"כ נסתלקה נמנו חכמתו כנאמר חז"ל פסחים, כל העתיהר אס חכס חכמתו ומסתלקה נמנו, וכיון ספגס בצצ נתיירא טקוצ לא י"י לו שום תיקון, כי הלצ סנשצר טוצ אין לו רפואה צדרך הטבע, והנה חרס הוא חרס, כנצואר ציהוטיע, וישלח יושיע צ"כ ונן השטים טנים חנסיס מרגלים חרס, ופירט"י שלקחו ענאס כלי חרס, והו סרענז ר"א צן ערך כשהגיע למקרא החודט הזה לכס וגו' שהיא הנולת ראשונה להורופ נדת הענוה, כנצואר לעיל, ופגס גילוח הוא בצצ סאחרי סנשצר טוצ אין רפואהו צדרך הטבע, ע"כ קרא ואמר חרס הי' לצצ, פירט כמו חרס הנשצר סאין לו תקנה, כן הי' לצצ, סאחר סנשצר טוצ אין לו

רפואה, כי נסתלקה חכמתו מלצו, שהי' כמעין המנהצר (כנצואר צפרק"ח), וצבו רצנן רחמי עליו ואהדר לי' תלמודי עפ"י נס, כיון שהספיל עלונו טוצ הקצ"ה כשאו, כנאמר חכ"ל ומצמות הגיל, ואס השפיל עלונו וכל גיל ינשא, והו פירט הכ' קרוצ ד' לנשצרי לצ, הגס סצדרך הטבע אין לו רפואה, הקצ"ה צעלנו כציכול מרפאיהו, כי ואת דכאי רוח יופיע, ישועה חון לדרך הטבע, כידוע צספריס, והנה גס פרעה הי' כצד לצו, טעי" סכתגאה ואמר מי ד' אשר אטוע צקולו, פגס את לצו ועי"כ לא הי' לו צדרך הטבע רפואה, רק אס הי' משפיל עלונו, אז הי' יכול משה רציו להתפלל צעדה, ואולי הי' לו רפואה צדרך נס, וזה סאמר לו נשה כה אמר ד' חלקי העצרים עד נתי מלכת לענות נפכי"י שלח עמי ועבדני, וז"ש המדרט מה סהטיצ ר"ל, יסתס פי המיניכ, כי ד' לא קגר צעדו סערי תסוצה, ואדרצה אפי' עתה סכצר סיגר לו הי' פעמים ולא סהגיה על דצרי ד', הוא צעלנו הכציד לצו, כי עי' הגילות סלו פגס בצצו, ופגס הלצ אין לו רפואה כמו כלי חרס הנשצר סאין לו תקנה, וז"ס סכתקסה לצו סל פרעה צגרס סל עלמו, ועתה אפי' סצדרך הטבע לא הי' לו שום רפואה עוד, צכל זאת לא נדחה, ומשה רעי' משהנא חתן לו פלה סיכניע א"ע כנאח"כ הכ"ל ורלה להתפלל צעדו ולצעי רחמי עלי', אבל הרטע הזה לא חזר אפי' נפתחה סל גיהנס.

וישב את נשה ואת אהרן אל פרעה

פרעה ויאמר אליהם לכו עצרו את ד' חלקיכם מי ומי שהולכים וגו' וצמדט אמר להס פרעה עתידים אתם לומר מי יעלה צהר ד' ומי יקוס צמוקס קדשו ונל"פ עפ"י דאיתא צנגילה טי"ז דרט ר"י צרצי אלעי וכו' אמרו לו אונת זו מנולה לעפר ומנולה לככזיס כסהס יורדין יורדין עד עפר וכסהן עולין עולין עד לככזי', והכוני' כנ"פ המפרט"א צח"א כסהן יורדין הכל מושלין ודורסין עליהס כנ"ש עצדיס ומסלו צנו, וכסהן עולין הס למעלה וכל אדם כי עולין עד לככזיס, והטעס נל"פ כי אמרו חכ"ל אין נוזל לישראל, וע"כ אס מושלין יורדין צספל המדרגה לנוטה מן המזל, ואס זוכין הס דצקיס צד' למעלה מן המזלות, וז"ס פרעה להפחידס מלכת אחרי ד', סלא יוכלו לעצוד את ד' כי חלקיס קדוסיס הוא אל קנא ונוקס, ועתידין אתם לוור מי יעלה צהר ד' ומי יקוס צמוקס קדשו והו סאמר להס לכו עצרו את ד' חלקיכם אזל מי ומי שהולכים? כלוור מי יוכל לילך צדרכו ולקוס צמוקס קדשו ועי"ז השיצ לו משה צנערינו וצזקנינו כלך צצנינו וצצנותינו, סהקטניס סלא חטאו ולא פשעו יגינו על הזקניס.

ויאמר ד' אל נשה נטה ידך על הסניס ויהי מוסך על ארץ מלריס וימש מושך, צמדט סנחומא סה"ד סלא מושך ויחטיך ולא נורו את דצרו, ונלפע"ד לפרט דהנה ידוע סאס צאים יסורין על הרטעיס הן מוקיפין לחטוא כנאח"כ והי' כי יקלף ויקלל צאלקיו, נסא"כ ישראל הכסריס הס תולין היסורין

צעינותיהס ומפספסיס צמעטיהס ועוקין תקוצה, וסז ורפא לו, והו כוונת הפסוק זרח צמוטך אור ליסריס, סאפי' צעת ליל סכת היסורין, הנחסיבין לאדם גס צזה אור ליסריס, להאיר עיניהס לנוולא דרך תסוצה, וצזה יפורט הכ' ויהי מוסך על ארץ מלריס וימש מושך ורנזה לנו התוסיק טעי' החוטך סצח על מלריס, צכ"ז לא נפקחו עיניהס לראות צמעטי עלמוס סרעיס, לידע ולהצין סהמה הולכי מושך, ויחזרו צתסוצה עוד לפני נכת צבורת, רק אדרצה וימש מושך" כמעצה להס החוטך, ונחסכו עיניהס עוד יותר מלראות, וספיר אמר סמד' סה"ד סלא מושך ויחטיך ולא נורו את דצרו, דלכא"י יס לדייק דצוודאי החוטך מנטיך וחינו מלי, ומה קניל סהמושך החטיך, אזל לפי נה סכתצתי מצואה, סהחוטך לא האיר לצס לתסוצה ולחזור צהס, רק אדרצה החטיך את לצס יותר ולא נורו את דצרו לא סהסדלו צתסוצתס, להאיר את דצרו וגזירתו סל הקצ"ה ויצטלה, רק ליסריס זרח צמוטך אור התסוצה, כנ"כ ולכל צניי הי' אור צמוטצותס.

ויקרא נשה אל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו לכם לאן למספחמותיכם ושחטו הפסח וקשה כפל הלסון ומסכו וקחו ורטי" ז"ל תירץ עי"ס, ונל"פ עפ"י דא"י צמפי' צ"כ כ"צ, אר"ל נסוס ר' ינאי המוכר עדר לאן לחצירו כיון שנמר לו המסכיבות קנה וכו' נאי מסכיבות הכי מרגומא וכו' ר' יעקב אמר עיזא דאלוי צריט עדרא, כדדריט האי גלילאי עלי' דרצ סקדא, כד

כי למה שיפוצו בני ציתם ועקבותם
 לעפכון וצטוחות, וע"ז אמר המדרש
 שאמר להם פרעה עתידים אתם
 כומר מי יעלה צהר ד', ומי יקום
 צנאקוס קדשו נקי כפיים וצר לצב
 וגו' סרק זה האיש ראוי לעלות
 צהר ד', מי שהוא נקי כפיים נושא
 וכותן צחיותו, וצר לצב, נקיים
 ודובר אמת בצלצול, כרצ ספרא צמק'
 נוכח כ"ד, וצודאי אינו עולה על
 דעתכם לרעות אותי ולצרוח מארלי,
 וא"כ תתנו לי נשכון וצטוחות,
 והנה זאת לא עלה על דעתי שהיא
 הוא הרקע שעשה כל מיני עולות
 עם בני ישראל, ועליהם השגיח
 ודרש מהם ס"ה" נקי כפיים, ולכן
 אמר הקצ"ה למשה, עוד נגע אחד
 אציא על פרעה כסלחו אחכם כלה
 גרס יגרס אחכם מזה, ואעפ"י
 שכתוב עם עקש תפתח סיצצ
 הקצ"ה, שצבי ישראל לא הי' לריכס
 לקום ערונה נגד העקש הזה, והוא
 מעלמו שלחם צבי קום תנאי.

החודש

הזה לכס ראש חדשים
 וגו' צמדרש ויתן להם
 ארלות גוים ועמל לאומים ירשו
 בעצור ישגורו חקיו ותורותיו ינלורו,
 וכל"פ צק"ד עפ"י"ע דכת"צ להלן,
 והי' לך לאות על ידך ולזכרון צין
 עיניך לזמן תהי' תורת ד' צפיק
 כי ציד חזקה הוליאך ד' מארץ
 מלרים, הכוונה שהזירה כאן התח"ק
 שיתרחקו מהעכו"ם, לזמן לא ילמדו
 ומעשיהם, כאשר עשו צמלרים
 שעצדו ע"ז קלהם, כמאה"כ נטכו
 וקחו לכס לאן וגו' ופירש"י נטכו
 ידכס ונע"ז עיי"ש, וע"י שיונטכו
 עלמם ונע"ז הי' מוכנים לקבל
 התורה ולקיימה, והנה התפילין הם
 אות לישראל שהנה מוזדל ומפרכ"י
 ומהעכו"ם, ומוקדשים לכס ד', כמו
 שדרשו חכמי"ל וראו כל עמי הארץ
 כי קם ד' נקרא עליך וגו' ואר"ח
 אלו תפלין שצראש, וזה שאמר הכ'
 והי' לך לאות ע"י ולזכרון צין
 עיניך, שתהי' מופרש ומוזדל מהעכו"ם
 לזמן תהי' תורת ד' צפיק, סע"כ
 תהי' ראוי לקבלת התורה, כי ציד
 חזקה הוליאך ד' מולרים, להכלית
 זה שתהי' מוזדל ומהם, ומורי ז"ל
 צמגעלי לך פ"י הכ' סני גוים
 צצטכך ושני לאומים מונעך יפרדו
 ורצ יצוד לעיר, שאם מונעך יפרדו
 אז ורצ יצוד לעיר הכוונה שאז
 מחויב עסקו לעמול ולעבוד ליעקב
 והנה ידוע שאח"ע מוכין לחונה,
 וישראל מוכין ללצנה, וכל כונה
 שהלצנה קרובה אל החונה, יתנעט
 אורה, וכל מה שנתרחקת מהחונה,
 החונה משפיע לה יותר אור להאירה,
 וזה שהראש הקצ"ה לונקה רצינו
 צתחלת מורה ראשונה סנלסו צה
 ישראל, החודש הזה לכס, הלצנה
 הזאת אשר עפ"י הילוכה נתחדשין
 החדשים, כיתה לדוגמא לכס, סגס
 אתם עתידים להתחדש כמותה, וכל
 מה שתרחקו ותפרדו עלנמיכס
 מפועלי און יתרה אורכם יותר,
 כאשר הקיימו מאח"כ מונעך יפרדו,
 וע"ז אמר המדרש זשה"כ ויתן להם
 ארלות גוים ועמל לאומים ירשו
 כי הקצ"ה רולה סיתקיים הצטמת
 הכ' ורצ יצוד לעיר, בעצור ישגורו
 חקיו ותורותיו ינלורו, לזמן תוכלו
 לקיים ולשמור את חקיו ומלותיה,
 ולכן עליכם מוטל לקיים רישא
 דקרא מונעך יפרדו, ואז יתקיים
 הסיפא ורצ יצוד הלעיר.
 החודש

החודש הזה לכס ראש חדשים
 ראשון הוא לכס לחדשי
 השנה, צמד"ר הה"ד קול דודי הנה
 זה צא, ועוד איתא צמד"ר זשה"כ
 יהי' לך לצדך ואין לזרים אתך,
 וכלפע"ד לפרס ונקדים מה קיים
 לרקדק, דהול"ל רק החודש הזה
 לכס ראש חדשים, ולמה הכפ"ל עוד
 פעם ואמר, ראשון הוא לכס לחדשי
 השנה, וכל"פ דהנה איתא צמל"ה
 הק' דצחינת ניסן עם צחינת תשרי
 הנה חד, ומה שאפשר לפעול צמשרי
 אפשר לפעול צניסן, ורמזו צקרא
 ועצדה את העצודה הזאת צחודש
 הזה, את העצודה הזאת זהו צחי'
 תשרי כנו"ש, צזאת" יצא אהרן,
 החודש הזה הוא ניסן, כנו"ש,
 החודש הזה לכס וגו', וז"ל ליתן
 טעם למה צניסן לריך לצער כל
 השאר וחמץ יען שצמד"ר נגד היל"ר
 ולריך לצער אפי' נקשה וציוה"כ
 שולחם שער המשתלח כמצואר רמזו
 צמפ"ה, וז"ל דלפעמים הקול נעורר
 הכוונה ללצ, ולפעמים להיפך כוונת
 הלצ נעורר את הקול, וידוע דרממנא
 לצא צעי, וכסאדם מתעורר ונלצו
 לעקות תשובה, וזה יתעוררו גם
 שאר אצריה זהו עיקר תשובה
 נאהצנה, צצא מליהערוהא דלעילא,
 כמאה"כ קול דודי דופק וגו' מהקצ"ה
 צעלמה, כיון שהאדם לא עשה שום
 פעולה לעורר את לצו, אזל חס
 עושים מעשים המעוררים את הלצ
 לתשובה, זהו תשובה תתאה, כי
 צאהה מליהערוהא דלתתא, וזהו
 תשובה מיראה היינו נחננת איזה
 קיבה, והנה צר"ה ויוה"כ עושין
 תסוי מיראה, כנו"ש היהקע סופר
 צעיר ועם לא יחרדו, ופעולה הסופר
 להחריד את העם, וכן ציוה"כ

החודש

הזה לכס ראש חדשים
 וגו' וכל"פ דהנה עה"כ
 ויקצ חלקים את העם וגו' איתא
 צמד'

צמוד' הלכה אפי' אדם עני ציטראל לא יאכל עד סיקצו ויל"פ הכוונה דהנה הפען היותר יקר וחצי צעני האדם הוא החירות, קי"ה צן חורין, טיעשה הטיב ויונע ונ הרע ע"י צחירתו כי הן אנה שהסברח לא יגונה אצל לא יטוח, וכל אדם נכבד וחשוב יודע ונחשי צ ועלת החירות. והנה צפסקה ה" זמן חירותינו ונטיעבוד ונלרים, ופדות נפשינו נכור הצרול טונחת מלרים, וקרצנו לעבודתו יתצ"ש ואעפ"י שאכחנו מחויצים לעבוד את ד', צבל זאת ניתנה הצחירה והחירות לכל אדם שיוכל לעשות כפי אשר יחפון עפ"י צחירת נפשו, ור"ה מפורשת שהצחירה חפסית אללינו ונחתיב ולא נחם חלקים דרך ארץ פלסחים וכו' פן ינחם העם צרחים ונלחמה וטבו ונלרימה, ועכ"ה נוכח שלא ניטלה הצחירה מאלתנו וע"כ נקיים הכי ויקצ חלקים את העם וגו' לשון הקיצה חירות וגדולה, שהורה להם שלא לקח ונחם החירות ונלעשות כצחית נפסם, וע"ז ספיר אור המדרש, הלכה אפי' עני טציטראל לא יאכל עד סיקצו, להורות שהצחירה חפסית לכל אחד, ואפי' עני טציטראל הוא צציתו כונלך, כדאיתא צונק' ונגילה י"צ להיות כל אים שורר צציתו, אפי' קרחה צציתו פרדסבא להוי, ופירש"י פקיד ונגיד, ויש לפרש עפ"י הכי אל יתהלל חכם צחכותו, אל יתהלל גבור צגזרתו, אל יתהלל עשיר צעשרו, כי מי שיש לו כשרוניה ונעלות הללו יוכל לנשול על ידם על שארית העם אפי' צחברה, וצוה אן להתהלל ואמר הכי עודה, כי אם צזאת יתהלל הנותהלל, השכל יודע אותו, רק אז

אחתו

אחתו, וני אדון לנו, וז"ש הנציח קול אומר קרא, ללמד דעת את העם, וע"ז נשיצ "מה אקרא" היינו למה אקרא, הלא כל צטר חליר ומקדו כל"ץ הקדתי, פ"י כמו ל"י השדה ופרחיו, אשר אן להם טוטע וקותל, כ"ח מאליהם יל"ו ופריחו, כן לא יר"ו אקסי הדור לשמוע צליוודים, מאליהם יצחרו להם דרכי התורה, ויקחו מכל אשר יונלחו, ע"ז נשיצ רוח"ק יצס חליר צבל ל"ץ, כמו ל"י השדה ופרחיו אשר נעלמו הפריחו, צין ליל ה"י, וצין ליל, רוח טוטצ צס ויצלו, כן צני אדם האלו אשר צדו ונלצס, כמוהם חכונתם תיצול ותחצלע, לא כן עץ פרי, אשר קתלו אדם, והכה שרסיו, לא ירא מרוח חזק, וישען על שרסו, כן הוא מי טנוטה און לשמוע צליוודים נופי רצו, ורצו נופי רצו עד נוסה רציו ע"ה, ונוטה טהטכניה מדצרת ותיך גרונו, כונלח שדצר ד' נוסתלשל צפיות הקדושים, מרצ לתלמוד, וחכונתם של אלו תעמוד לנלח, והוי טנוקיים ודצר חלקים יקום לעולם, ועפ"י יתפרט המדרש, דונעיקרא אומר צשורה רעה נחצטרו טעתידה תורה טתכתח ח"ו, ואח"כ אומר שאדרצה צשורה טוצה נחצטרו קיראלו צנים וצני צנים, והיו הצשורה טוצה, שאמרה התוה"ק וה"י כי יאמרו אליכם צניכם, היינו שהצנים יאכלו את צבותם ואת מוריהם ולא ידעו נעלמום פטר דצו, ונזה נוכח שהתורה חכונה ומונחת נטתכחה וישראל כי מוכרחים לשאול את אצותם וצאת נרלית צהקפה ראסונה כצשורה רעה, אצל צחמת היא צשורה טוצה, טע"י טצניהם לא

יקמכו עלנום על התורה הכתיבה ומונחת, וירלו לשמוע לקח נפי אצותיהם ומוריהם, צזה ירויחו צכפלים, ראשית טתורה זו לא טעכת ולא תמיש לעולם, כי התורה הנמקרת נופה אל פת תקום לעולם וגם מוצטחים שיאריכו ימים, לראות צנים וצני צנים, כדי קי"ה להם פנחי וזמן למקור להם התורה נופה אל פה, וצוה יל"פ הגו' צקידושין ק"ו צעוצדח דינאי הונלך, טאמר ותורה נה תחא עלי וכו' הרי כרובה ומונחת צקרן זות, כל הרולה ללמוד יצח וילמוד, ואמר רנצ"ו מיד נזרקת אפיקורקות דהול"ל תינח תורה טצכתצ, תורה טצצ"פ נח"י, וצחכ"ל ח"ש צאם אן תורה נופה אל פה, גם תורה טצכתצ אינה נזכרת.

וגם ערצ רצ עלה אתם ולאן וצקר נוקמה כצד נאורה, וצונדרט כאן נתקיים צהם ואחרי כן ילאו צרכוס גדול, ולכחו' יפלא הלא ח"י צונק' צרכות וצרט"י צפרשתן סלכן לוח הקצ"ה טיקאלו ונולרים כלי כקף וכלי זהצ וגו' כדי סלא יאמר אותו לדיק ועצדוס וענו אותם קיים צהם, ואחרי כן ילאו צרכוס גדול לא קיים צהם, הרי נצואר טצננה טטאלו ונולרים כלי כקף וזהצ וגו' כצר נתקיים צהם הצטמת רכוש גדול, ונל"פ צס"ד דהנה כתיב דצר לא צחזני העם וישאלו ונולרים וגו', ופירש"י וכן הוא צגו' שאמר לו הקצ"ה לנעשה צצקפה נונך הזהירם על כך, כדי סלא יאמר אותו לדיק ועצדוס וענו אותם קיים צהם, ואח"כ ילאו צרכוס גדול לא קיים צהם, ויש לדייק למה ה"י לריך להזהירם על כך, הלא טצנע האדט לחסוק

לחוק אחר נמוך, ואפי' אם לא הי' נזהרים כ"כ הי' קוונעין לדבריו ועוד קשה למה קורא את הצדקה צענין זה צמס לדיק, מדוע לא הונח לקראו הצדקה כשמו, חננס חכז"ל אמרו צמק צ"מ פ"ז, כתיב ואקחה פת לחם, וכתיב ואל הצק רץ הצדקה, אמר ר"א נכחן שלדיק' אומרים נעט ועוקים הרצה, וי"ל עפ"י שלכן אמר הקצ"ה, שלא יאמר אותו לדיק, דייקא "לדיק" אותו לדיק הצדקה שהוא חומר נעט ועוקה הרצה, לא יאמר שהצטמת ואחרי כן ילאו צרכוס גדול לא קיי"ס צמס, צמחית לדיק, היינו חומר נעט ועוקה הרצה, לפי הערך קצמט הצדקה שצמקוס שהצטמת להאורחים ואקחה פת לחם, עשה לשלטה אורחים שלטה צק, ח"כ גם אני שהצטמתי רכוס גדול, לעונת זה מוכרח אני לעשות הרצה יותר מנה שהצטמתי, אלך פעמים ככה, עד אין נקפה, והנה ידוע כי לולי הילת"ר הי' כל אדם קונח צחלקו, ורק הילת"ר קרונה לערדו מתירה ומלות, נקיתו שלא יצבע כסף כמח"כ אהב כסף לא יצבע כסף אבל אם הי' מורה להרצות כסף וזהו צוודחי הי' נפתחו הילת"ר להיפך שלא ישוקק להרצות הון ועושה, ע"כ אמר הקצ"ה לנשה, צקשה נמוך לך והזהיר על כך, ויהי' מלוים ומזרחים להרצות כסף וממילא יקיתם הילת"ר שיטעוהו צחלקם, כדי שלא יקיינו המורה צקלינות, אבל עיי"ז יתקיים צמס ואחרי כן ילאו צרכוס גדול, כי עשה עלננס יאמרו כצר לקחנו די והותר, וי"ל קע"י עלה זאת אפשר לא לקחו ישראל מנלרים רכוס

ואת

חקה הפסקה כל זן ככר לא יאכל זה, צמד זשה"כ יהי לצי תמים צחקי, אמר דוד רצ"ע כשאני עוסק צחקי לא יא' רשות לילת"ר להלין צי, קני הורינו די דרכיך וגו' שלא יעשה אותי ילתי' וכו' אלא עשה לצי אחד וכו' לנען לא אבוס מן הלדיק"ו וכו' עיי"ש, וכל"פ צמ"ד להנה צמק' נזיר כ"ג ארצ"ה אר"ה מלי דכה"צ כי ישרים דרכי די, לדיקים ילכו צס ופוסעים יכסלו צס, מכל לשני צני אדם שללו פקחיהן וכו' זה שאכלו לקס מורה נאמר צו לדיקים ילכו צו, זה שאכלו לקס אכילה גסה נאמר צו ופוסעים יכסלו צס, ח"ל ר"ל האי רסע קרית ל"י, ניהו דלא קעציד מורה מן המוצהר, פסק מיהו קעציד וכו' עיי"ש גם צחוק' פקחים ק"ז ד"ה דלמא, הרי מורה לאכול הפסקה על הקוצע, וח"כ קשה על ר"ה קזה כעין אכילה גסה, (עיי"ש צחוק') וי"ל לייקצ דצרי ר"ה, דהנה צמק' קנהדרין כ"ט אר"י צ"ה אדם הראשון נייקצ צג"ע הי', והי' מלאכי הקרת ילין

לולי' צו צמ, ומלכין לו י"ן, והלין צו הנחש ונתקנה צו, ולריך להצין מה צל ר"י צ"ת ללמדינה, וי"ל עפ"י ששאר חכז"ל צרכות ל"צ, אמרי דצי ר' ינאי, אין ארי נוחס וכו' אלא מתוך קופה של צמר וכו' אר"א צרי צרי' אר"ס היינו דאמר' חכמי, מלי כריסא זני צישא, (מלוי הכרס הוא ממיני חמאים רעים) סני כמרעיתס ויטצעו סצעו וירס לצס על כן סכחני, והנה כל זה נלמד גם מריצ"ה, כי ע"י שאכל אדם הראשון הרצה צמר וי"ן, הלין צו הנחש שהוא הילת"ר ולכן חמא, ועיין קידושין פ"א סקצא דסתא ריגלא, די"ל ע"י אכילה וסת"ו נרצה צאים לדי עצירה, ומעשה י"ל דהיינו טעמא דר"ה, דכיון שהפסקה הוא צמר ללי ונאכל על הסוצע (וגם קותין די כוסות) הרי הוא עושה מעט' אדם הראשון, ויס לחוס סלין צו הנחש, כמח"כ כמרעיתס ויטצעו וגו' ע"כ סכחני, ולכן אמר ר"ה צמלה זאת שמרצה צמר, זה שאכלו לקס מורה, קונר מורה לא ידע דצר רע, אין לחוס שיסכה עלמו ויחמא, (כמו שאמרו צפקחים לענין צדיקה צתוך המועד דלא חייסין דלמא אתי למיכל מיני' דכיון שהוא עלמו עסוק לצערו מיכל קאכיל מיני' צחוני') ועל זה נאמר ולדיקים ילכו צס, אבל זה שאכלו לקס אכילה גסה, נאמר ופוסעים יכסלו צס, כי מלא כריסא זני צישא, ויכסל סלין צו הנחש ויחמא, ועפ"י דצרינו יס לתרץ גם רישא דקרא, דקאמר כי ישרים דרכי די, וקשה ונאי ק"ד סדרכי די' אינס ישרים ח"ג, חננס מצואר צמק' צ"מ פ"ג לענין מעציר חצות

ומקוס למקוס, אם נתקל וכסל סיל לר"מ דפוסע הוא, אבל אם הי' הדרך שהוליכו צו חמצית מקוס מדרון, נתקל וכסל לאו פוסע הוא, וח"כ קשה למה אמר ר"ה ופוסעים יכסלו צס, הלא הפסקה נאכל על הסוצע והרי הוא בני סנתקל וכסל צמקוס מדרון דלאו פוסע הוא, ולכן הקדים הנציח ואמר דע לך כי ישרים דרכי די, ואין לנו מכסול, ולדיקים שהולכים צדרכי די' הנה ילכו צס, כי שומר מורה לא ידע דצר רע, וצוה י"ל למה קרא חכ' אכילת הפסקה צמס חק כמח"כ זאת "מקת" הפסקה, דמסנע שהיא מורה צלי טע' הרי הפסקה הוא כשאר קדסים קלים, ומדוע קראו צמס חק, אכן עפ"י הנ"ל ח"ס דצמאר זמנים לדיק חוכל לשוצע נפשו כדי חיו, וכאן צפקח שנאכל על הסוצע, יקשה לנו הלא מלי כריסא זני צישא, ע"כ אמר חכ' זאת חקת הפסקה, שזהו צחמת חק, מה שצמקוס אחר חקור, כאן היא מורה, אלא שר"ך לאכלו לקס פסקה, אבל כל זן ככר לא יאכל צו סכיון סנתכרו מציסו לאציו סצמניס, לא יאכל צו, כי מלי כריסא זני צישא, וע"י אמר ספיר המדרס זשה"כ יהי לצי תמים צחקי, אמר דוד רצ"ע כשאני עסוק צחקי לא יא' רשות לילת"ר להלין צי (היינו אכילת פסקה על הסוצע ודי כוסות כעין מעשה דאדה"ר) ולא יעשה אותי, לנען לא אבוס מן הלדיקים (כי לדיקים ילכו צס) אלא עשה לצי אחד וכו'.

ובזה יליפ כוונת חכ' צפרסתיו והי' כי יאמרו חליכס צניכס מה העבודה הזאת לכס, ואמרתם צמ

זנה פסקה הוא לדי' דהנה יקשה להזניס ונה העבודה הזאת לכס, היינו ח"ה עבודה יש זנה שאהם אוכלים הפקה למעדנים, ללי אש על הקוצע, והלח ונלוי הכרס זני זיקא ואכילה גסה היא, ולדיק אוכל לשובע נפשו, ע"ז נותרן ואמרתם זנה פסקה הוא לדי' וכיון שכל מעלמיו עסקים לקיים המלוה כאשר לוכו ח"ן לחוס לשכחה.

ועפ"י הכ"ל כל"פ מדרש סו"ח ע"כ יהי לצי תמים צחקי, אמר לו קדרה שאכלתי זה חולין לא אכלתי זה קדשים, וי"ל הכוונה דהנה אמרו חז"ל צמד"ר צלח פי כ"ד, ואתן לאני לאן נרעייתי אדם אתם, לאן לעונשין ואדם לנתן סכר, והכוונה שצטעתי החטא נמשל האדם כזהנה שהולך בהכרח אחר החומריות, כמו שאמרו חז"ל ח"ן אדם חוטא א"כ נכנס בו רוח טעות, אבל צטעתי קיום המלוה מתגבר נפש השכלי על החומרית, ואז ראוי לקרואו אדם, כי עושה דברו צלון והסקל, וע"כ אמרו "לאן לעונשין" לענין עונש יידון כזהנה שטושת בהכרח כטענה הזמני, נשא"כ לענין נתן סכר יידון כאדם העושה צלון שכלו ומסקל מעלמו נפש החומרי וזה "ואדם לנתן סכר", וזה שאמר דוד קדרה שצבילתי זה חולין, היינו צנפס החומרי והזמני, לא אכלתי זה קדשים, קיום המלוה שהמה כאכילה קדשים, קיינותי צנפס השכלי וצלוני הטוב ולא בהכרח רק צלל טהור כמו שכבר אמר ולצי חלל צקרב, אבל לא צנפס החומרי כמו הזהנה שטושת בהכרח קצעה

זאת חקת הפסח כל זן כבר לא יאכל זה צמד"ר ה"ד יהי לצי תמים צחקי לנען לא אכזה, וכל"פ צק"ד צחקים מדרש פליאה, שאל יחזקאל זן צווי מתי יהי קן הפלאות, אמר לי הלח זן תורה אתה כתוב ח' על לוח ונראה לפע"ד דהנה צוצחית דף כ"ז איתא ערל מנלן, (דפקול בעבודה) אמר רז חקדח דבר זה נותרת משה לא למדנו, מדברי יחזקאל זן צווי למדנו, כל זן כבר ערל לז וערל צשר, לא יצא אל עקדסי, ה"ר זן כבר, יכול זן כבר (עבר"ס) עונש ה"ל ערל לז (אינו נפקל רק נחמות ערכות לז, אלמנא צכהן קאמר) ח"כ ונה ה"ל זן כבר, שנהכרו מעשיו לאציו שצטמים, ואין לי אלא ערל לז, ערל צשר ונין ת"ל וערל צשר, ולריכי, דאי כתז רחוננא ערל צשר נעוס דנאוק, אבל ערל לז דלא נאיק אימנא לא, ואי אשנענין ערל לז נעוס דאין לזו לשמים, אבל ערל צשר דלזו לשמים אימנא לא, לריכי עכ"ל הגמ' וי"ל קזאו שאנו חוננים צכל יום, לעולם יהא אדם ירא שמים צסתר וצגלוי, כי ישנס צני אדם אשר צגלוי נראין כצני כבר, ערלי צשר, אבל תוכו רלויף אהנה להשי"ה, וישנס צני אדם אשר

אשר צגלוי נראים כלד קים, וצתוכס הנה ערלי לז, כי ח"ן לזס לשמים אבל זה וזה לא יכונה, כי האחד שאין לזו לשמים, נאיק מצפנים וכלפי שמיא גליא, והשני הוא נאיק נצחון, ועל שניהם אמר יחזקאל, כל זן כבר ערל לז וערל צשר, לא יצא אל עקדסי, ואפשר קזה מעכצ הגאולה, כי אמרו חז"ל, ח"ן זן דוד צא אלא צדור שיהי' או כולו חייצ או כולו זכאי, והכוונה מי שיהי' חייצ, יהי' תוכו צצרה ומי שיהי' זכאי יהי' ג"כ תוכו בצרה, אבל ערל לז אעפ"י שאינו ערל צשר נצחון, או ערל צשר נצחון אעפ"י שאינו ערל לז מצפנים, לא יצא אל עקדסי לא יזכה לצנין צית המקדש, לצוא אל עקדש ד', וי"ל שלזה נהכיון דוד המעי"ה צתלים, נכספה וגם כלתה נפשי לחלרות ד' לצי וצשרי ירננו. אל אל ח', הכוונה שלא יהא ערל צשר וערל לז, וצזה יוצן טיב הפליאה ששאל יחזקאל זן צווי, מתי יהי' קן הפלאות, מתי נזכה לגאולה שלימה, ע"ז הסיצו לו, הלח זן תורה אתה, ונה שלא למדנו מתורת משה נלמד מוספרך סכתצתה, כל זן כבר ערל לז וערל צשר, לא יצא אל עקדסי, וע"כ אמרו לו כתוב ח' על לוח, ונעזו לו כמו המפפר של האי שהיא רק אחת, כן לריך האדם לחיות ירא שמים הן צסתר הן צגלוי תוכו צצרו יהי' אחד כנאה"כ לצי וצשרי ירננו אל אל ח', והנה ידוע כי פסקה רומז על החירות וגאולה, שאכלו צשר קדשים ללי אש כדרך צני חורין, כמזואר צאריכות צק' החינוך, וע"כ אמר הכי זאת חקת הפסח, קזאו דבר חוק לענין החירות המכוונה צסס

פסקה, אשר אנו מחכים ומלפ"ס לגאולה שלימה צמהרה שנאכל קס ונן הזצחים ונן הפסחים, כל זן כבר (ערל לז או ערל צשר) לא יאכל זה, לא יזכה לאכול מזה, היינו ליהנות מזה ח"ה אוי לחותה צשה ואוי לחותה כלימה, וע"ז אמר ספיר המדרש ה"ד יהי לצי תמים צחקי, לנען לא אכזה, ואזכה להיות תמים צתכלית השלימות כהכ"ל לנען לא אכזה, ואזכה לצוא אל עקדסי אל צצ"א.

במד"ש

פליאה שאל יחזקאל זן צווי מתי יהי קן הפלאות, ח"ל הלח זן תורה אתה כתוב ח' על לוח, וכל"פ דהנה מלוה ראקונה שכלטוו צכ"י הוא המודש הזה לכס וגו' וכתז צנפל קדומים הטעם כדי להורות צכ"י למדת עבות שאפ"י אס נקיים המלות ואין צו עבות ומתגאה לא עשה כלום, וכן הלצנה מפני שקטרגה ואמרה אי אפשר לשני מלכים שיסתמוק צכמה אחד, כהמעט והסתח בעלצת, ולכן מלוה הראשונה מלות המודש כדי לעורר ישראל על זה, עיי"ש, ולפע"ד יש לפרש עפ"י ש אמר ר' עקיבא מוצא צפ' קדושים צפירסי, עה"כ ואהצת לרעך כמוך, זה כלל גדול צפורת, וכן אמר הלל צצצת ל"א, ונה דעלך קני להצרך לא תעצור, זהו עיקר התורה ואידך פירושא זול גמור, ורק אז ניכר צאדם אס הוא עניו צאמה, אס נקיים ואהצת לרעך כמוך צכל העניינים, הן צמה סגוגע לגוף ונפש נמון וכצוד, כי מי שמתגאה חומר אי אפשר לשני מלכים שיסתמוק צכמה אחד, ונקלקל השעה, ופרנסת חצירו, כי רואה

שרק הא בעלמו יתעשר, וכן חצירו
מתכוין כנגדו, ועי"כ מתקלקלן כל
העסקים, ובדרך רמז יל"פ צוה הכי
זאת תורת העולה הוא העילה על
מוקדה, דידוע נהי שכתב צת"י
שהעולה צאה לכפר על גקות הרוח
והרהור הלבו, וציאתי לעיל שגסי
הרוח אינם רואים שגם חציריהם
יתפרנסו, ואם הוא אורה צא"ה
עסק וצא אחד מחדש לעשות לו
עסק כזה, עוסה כל התפעלות לקלקו
ולחוליו חכם אין כסף, ולפעמים
להיפך הסוחר החדש רולה לקיים
וישן מפני חדש תוליו, והעוקר
לכל זאת הוא גקות הרוח שצתה,
זה מרמז הכי זאת תורת העולה,
היינו גסי הרוח, הוא העולה, כל
אי רולה לעלות לצדו, ומצירו לא
יעלה, מזה נלמח על מוקדה על
המוצה, כל הלילה, הכל נשרף גם
לזה וגם לזה חושך ישופם, ועי"כ
הפוג התורה ח"ו, כי אם אין קומח
אין תורה, וי"ל שלזה נהכוין רע"ק
צאונו, ולהצת לרעך כנווך, זה
כלל גדול צתורה, כי העם גבולך
שלו, שתקיים ולהצת לרעך כנווך,
חלצ חסידים ישציעך, יהי פרכסה
צבורה, ואם יש קומח יש תורה,
ועי"כ קודם קבלת התורה כתיב וישן
עם ישראל נגד ההר, ופירש"י וישן
לשון יחיד כאיש אחד כלצ אחד,
צאחדות ושלו, לכן זכו לקבלת
התורה, וי"ל שלכן נולח ראשונה
היא נולח החודש הזה לכם למוען
לקחת מוקר ונהלצנה סנתנועטה,
וללמדנו מדת הענוה, ויוצן צזה
הנדרש ששאל יחזקאל צן צווי עתי
יהי קץ הפללות, שישוצו ישראל
למעלתם ולהיגאל כצראשונה, ע"ז
השיצו לו הלא צן תורה אחת,

הבעה"ט הציא צמקו גי פעמי
חולה, לא תוליא מן
הצית מן הצקר חולה, צ ומגרעות
נתן לצית סציב חולה, ג) הן אראלי
לעקו חולה, ונלפע"ד לפרש עפי"מ
שאמרו חכז"ל צמק קוטה, אין
תפלה של אדם נשמעת אלא"כ משים
לצו כצטרה, שכי והי מדי חודש
צמדשו וגוי יצא כל צקר וגוי, גם
אמרו עס ילדים צ'שיר נועריקון
"אפר" דם "נורה" צושה "קרחה
"רינה, וצנה יתגלה, עיד אמרו
עס כל הנותגלה לצקוף נפחת שכי
לשאת ולקפחת עי"ש, ועיד אמרו
עס כל נוי שיש צו גקות הרוח
השכינה ניללה עליו שכי וגצוה
ענרחק יידע עי"ש צרסי, ועפי"ז
א"ש המוקי, לא תוליא מן הצית
מן הצקר חולה, הכונה שלא תלל
ענדריגת צ'שיר, צושה קריחה רינה
צעיניך, כי נגרעות נתן לצית סציב
חולה, שלצקוף הוא נפחת, והן
אראלם לעקי חולה, שהשכינה ניללת
על נוי שיש צו גקות הרוח, ע"כ
לא יציה א"ע.

דבר לא צאזני העם וישאלו איש
מאת רעהו וגוי כלי כסף
וכלי זהב, ונל"פ דהנה אמרו חכז"ל
צמק צרכות ומוצא צרסי, אין
לא אלא לשון צקשה וכו' שלא
יאמר אותו לדיק וכו' והקשו המפר'
הלא הקצה אמר ועושה, גוזר
ועקיים ואיך יתכן לווער העיטם
מדוע נקיים הקצה נאמרו, כדי
שלא

שלא יאמר אותו לדיק וכו' וי"ל
דוודאי הי' נחשצ כצר צעיני ישראל
לרכוש גדול, הנקיס והנפללות
גדולות שראו צמלרים, שיוכלו להגיע
ע"ז לאמונה שלימה, אשר זה תכלית
האדם, וא"כ ספיר נתקיים הצטחת
ד' לאצרהם אצונו כנא"ה"כ וגם
את הגוי אשר יעצודו דן אככי,
ועי"כ לא ילאו א"כ צרכוש גדול
היינו אמונה שלימה, אשר רכשו
להם ע"י שראו איך דנתי את
מלרים, וזהו צאנות רכוש גדול,
אשר אנו מתפללים עליו ויחד לצצונו
לאהבה וליראה את שונך, וא"כ נלד
הצטחה כצר נתקיים צהם ואחרי
כן ילאו צרכוש גדול, וצזה א"ש
מאמר חז"ל, כדי שלא יאמר אותו
לדיק, ועצודם וענו אותם קיים
צהכ, אפילו צגופם, ואח"כ ילאו
צרכוש גדול, לא קיים צהם, היינו
צגופם לא קיים ואח"כ ילאו צרכוש
גדול רק צנפסם, כי מרכוש האמונה
אינו נגיע תענוג רק לנפם, וכן
נפרסים רלון יראיו יעשה, שהקצה
עושה סיהי ליראיו רלון וחפץ גם
לעניני עוה"ז, וציאתי צזה קיפא
דקרא ואת שועתם יענוע ויושיעם,
כי צאם לא יהי להלדיק חקק גם
לעניני עוה"ז, ויהי פרוס ומוצדל,
אז לא ירגיש צלער הדור, ומנילא
לא יוכל להתפלל צעדס, (ועי"כ צל"ע
נוה ספי" צזה צענין הקהרת קצרו
של נעשה נועיני צו"ד) וע"כ עושה
הקצה שגם להם יהי רלון לעניני
עוה"ז, ואז ענילא יתפללו גם צעד
צני דורס, וזהו ואת שועתם יענוע
ויושיעם.

ויאמר ד' אל נעשה צא אל פרעה
כי אני הכצדתי את לצו

וגוי למוען סיתי אותותי אלה צקרצו
וגוי, ולכאוי קשה למה אמר אותותי
אלה, תיצת אלה הוא מיותר, ונל"פ
דידוע קושיה האפיקורסים דמאמר
שהקצה הכציד את לצ פרעה אי"כ
למה נגיע לו עונש על שלא קלח
את צני, והא אין הקצה צא
צירוני עם צרותיו, וי"ל דצאנות
דצר נפלא איך הי' פרעה שוטה
כ"כ ולא הרגיש צכל המכות שהמה
צהשגמת הצורא יתצ"ק, והכציד לצו
ולא רלה להאמין, אכן י"ל דאיתא
צספה"ק דצכל מכה ומכה הי'
לפרעה מוקוס לעשות, כגון גצי מכת
צרד אמר פרעה למוסה ואהרן
העתירו אל ד', ורצ עהיות קולות,
ואיתא צספר ת"י שפרעה לא רלה
שהפללו שיחדל המטר, רק ורצ
עהיות קולות, אצל המטר רלה
שיסארה, אצל משה התפלל אל ד'
ויחדלו הקולות והצרד והמטר שלא
כרלון פרעה, וצשה"כ וירא פרעה
כי חדל המטר וגוי ויוסף לחטוא
ויכצד לצו וגוי, והיינו מאמר שראה
שלא נעשה כצקשתו וסיוון סעשה
לו שרלה לנקות צו את ד', ע"כ
הכציד לצו, וכמו כן צוכת ארצה,
לא רלה פרעה שהנלומים וכצוסים
שתקנו כצר לאכילה יפרחו, וכאשר
ראה שגם אלו פרחו, הקשה את
לצו ולא האמין צד', והנה נעשה
עשה כן שלא יגיע להם סוס ריוח
נהמכות, גם צלות הראשון מכת
דס כתיב ויעשו גם המרטומים,
צוכת לפרדע ג"כ עשו המרטומים,
ומנילא הי' לו פתחון פה להקשות
את לצו, וגם הי' לו למוקש שנדמה
לו שהקצה לא הי' יודע ח"ו שיעשו
כן המרטומים, ועי"ז לא רלה להאמין
גם צאותות האחרונים, אפי' שלא
יוכלו

יכלו המרעוטים לעשות, והנה זה
 אנו רואים כי יקרים דרכי ד',
 ולדיקים ילכו צם ופושעים יכטלו
 צם, כי הצמירה נקשרה חפסית
 צ"ד פרעה, והכזרת לצ פרעה ה"
 רק צנה טטלה הקצ"ה עליו המכות
 האלה, צאופן קה"י יכול לפקפק
 צהס, אס הס צהקמה פרטיות,
 וזהו פי" הכי צא אל פרעה כי אני
 הכזדתי את לצו וגו' למען סיהי
 אותותי אלה בקרצו, והכוונה מה
 שהצחי עליו את "אותותי אלה"
 דייקא צאופן אקד צא ע"י לידי
 עשות, זה גרס הכזד לצו אצל לא
 לקחתי ונאתו הצמירה, אדרצה ע"י
 סה"י לו נקום לטעות ניתן לו
 הצמירה חפסית, טיעקה כפי מה
 טלפו חפץ, וזאת חספר צאזני צנך
 וצן צנך וגו' וידעתס כי אני ד'
 יען שהצמירה נחנה חפסית לריכיס
 אהס ונעלמכס לדעת ולצחור צאמונה
 כי אני ד', ד' צרמניו יורינו סנצחור
 צדרך האמת למען לא כצוס ולא
 נכלס ח"ו.

רשומי דברים

מהספידה על סילוקן של לדיקים ה"ה
 הרצ הגאולה"ל וכו' מו"ה נפתלי הכהן ז"ל אצדק"ק נאה,
 והרצ הגאולה"ל וכו' מו"ה יעקב טענענצבוים ז"ל אצדק"ק
 פוטנאק, והרצ הגאולה"ל וכו' מו"ה נוסה יוסף ט"צ ז"ל אצ"ד
 דקהל ספרדים אוהעלי, סנקטפו פתאות צומך טסה סצועות.

ההודש

הנה זה לכס ראס חדסים וגו' צמדקס ילקוט אמרו ונלאכי הסרת
 לפני הקצ"ה למה ליות לאדם הראשון ציוס אכלך מננו
 מות תמות, אמר להס הקצ"ה עתיד סיוולד צן ליסי שיאמר רגזו ואל
 תחטאו וגו' ודומי קלה, ונלי"פ דהנה צמק' צרכות אמרי ל"י רצנן לרצ
 המנוכס זוטא צהילולא דמר צרי' דרצינא, לטרי לן נור, אמר ו"ן דמיתקן,
 ו"ן לן דמיתקן אמרי ל"י רצנן אכן מה נענה אצתרך, אמר להו הי תורה ותי מלוה
 דמגנא עלן, הרי נצואר צזה שהתורה תגן מן המות, והנה המפרסיס
 הקטו למה נקרא חודס ניסן ראס חדסיס, הלא לטנות עולם מתטרי
 נניכין, וא"כ מה נעליותא דחודס ניסן, ותירן צק' אה"ל נוסוס דצניסן
 התחילו יקראל לקיים המלות סנלטוו עליהס, וגס הי צו יליאת מלריס,
 שהיא התחלה לקצלת התורה, אשר צסצילה נצרה העולם, ולכן למחדסיס
 מניסן מנינן ונקרא ראס חדסיס, ולפי"ז "ל דכיון ששמעו מלה"ס קאמר
 הקצ"ה החודס הזה לכס ראס חדסיס, וכל חשיצות חודס הזה היא נוסוס
 שהיא התחלה לקצלת התורה, אשר צסצילה קיוס העולם, ואס חשיצת
 התורה גדולה כ"כ א"כ למה אמרת לאדה"ר ציוס אכלך מננו מוה
 המות, הלא הי יכול להתכפר צתורה וצנולות, כנו קאמר רצ המנוכס
 הי תורה ותי מלוה דמגנא עלן, אמנס יס לפרס קוסיא ונלאכי הסרת
 גס צאופן אחר, דהנה צפי נלציס בהיצי אהס נלציס היום וגו' ופירס"י
 כיוס הזה קהול מאיר ונאפיל וחורז ומאיר, כן הקצ"ה האיר לכס, ועתיד
 להאיר לכס, והיקורין הס נוקיי"מין ונליצין אהכס לפניו והכוונה צפסטיטות
 שאדס קחטא הי ראוי ליענש צנייתת כאה"ה, אמנס נחמד הצורח

יתצ"ס שאין רע"ד פוגע צנפסות תחלה, ונתכפר לו ע"י יקורין ונשאר
 ע"י צחייס, וז"ס דוד הע"ה יקור יקרנו י, ע"י סיקרנו ד', לכן למות לא
 נחננו, הליכלו מן המות, והנה גס הלצנה ספגמה כיון סאמרה א"א לטני
 מלכיס שיסתמוסו צכתר אחד, הסיצ לה הקצ"ה לכו ומיעטו עלמד, וע"י
 המיעוט והיקורין סצא לה מזה, נתכפר לה, וצק' נחיק מפרס סלכן מלוה
 הראשונה צתורה, החודס הזה לכס, כי הלצנה נקראת חודס, כמס"כ רס"י
 קהראה הקצ"ה למטה הלצנה צחידוקה וכו', והורה לנו הכי סנלמד ונהלצנה
 סלא להגאולה, כי גס הלצנה נחמעטה על סהתגאה, ועכ"פ נצואר
 סהיקורין נכפריס על העוונות, וזה סהקטו ונלה"ס כשאמר הקצ"ה סחודס
 הזה לכס וגו' להורות ענוה, כי החוטא ומתגאה נתמעט ומתייקר ציקורין
 ואס היקורין מועילין לכפר עון, א"כ למה אמרת לאדה"ר ציוס אכלך
 מננו מות תמות, הלא הי די ליסרו ציקורין, והנה לכאו"י יס כאן נקום
 לתמות על קוסייתס סל ונלה"ס, הלא צהכרה סהאדס ימות כי עיקר
 קצלת סכד מלות רק צעות"צ, כמס"כ הייס לעסותס, ודרטו ונמר לקצל
 סכרין, וכי וענתה צי לדקתי ציוס נמר כי סצא על סכרי, היינו לעתיד
 לצא, ע"כ "ל דעיקר קוסיית ונלה"ס הי, אס סיקף האדס למות, אצל למה
 לא יוגצל לו הזמן סידע עכ"פ מתי יגיע עתו כנאה"כ ותי ימיו מלה
 ועטריס סנה, כמו סיק לחודס הלצנה זמן קצוע לחידושה, וזמן קצוע
 מתי תמעט, ולמה אמרת לאדה"ר ציוס אכלך מננו מות תמות, הלא
 צלה"ה הי די לאדס שתייפר ציקורין על חטאתו, ואס תאמר סהוא
 מוכרה למות, עכ"פ הי מהראוי סידע מתי יגיע עתו, ע"ז הסיצ להס
 הקצ"ה עתיד סיוולד צן ליסי שיאמר רגזו ואל תחטאו וגו' ודומי קלה,
 כי עוז לו לאדס שאינו יודע עתו, כדי סיקצו היום סמא ימות למחר,
 וכמו שאמר ר"א לתלמידיו, וסוצ יוס אחד לפני מיתתך וכו' וכס"כ סיקצו
 היום וכו', וזהו רגזו ואל תחטאו ע"ז תתייראו ונלחטאו, "ודומו קלה"
 אס תחצו ודומו קלה, סנגיע עת הדומי קלה, כפירס"י צמק' צרכות
 יוס המיתה היא דומי עילמות.

והנה

מה מאוד לריכיס אנהנו לקונן ולצכות על סילוקן של לדיקים
 אלו סנקטפו ונפטרו פתאום, אשר תורתן ומלותן צודחי הי'
 נוספיק להגן צעדס, כנאמר רצ המנוכס זוטא הי תורה ותי מלוה דמגנא
 עלן, ורק צעון הדור נתפסו, ואס אולי נאמר שהי צהס איזה נפהל ח"ו,
 הלא הי יכוליס להתכפר ציקורין, כי יקורין נכפרינן כנרועזו צהכ'
 החודס הזה לכס וגו', ואס נאמר שעכ"פ האדס מוכרח למות, כנאה"כ
 וענתה צי לדקתי ציוס נמר כי סצא על סכרי, היינו לעולם הצא, אצל
 עכ"פ הי לדיקיס אלו כדאי סיוגצל להס הזמן, ויתקיים צהס ונאה"כ
 והי ימיו נאה ועטריס סנה נכל זאת מוכרחיס אנהנו להכיר סלדיקיס
 אלו, אשר לא נוסו צחייהס מדי אמות סל הלכה והרצינו תורה וקדושה
 וכו' וכו', נתפסו רק צעונינו, ולכן חל עלינו סהוצ לקונן על סילוקן,
 ולהתעורר מאוד על הספידן של לדיקיס אלו סנעדרו צימייס אלו ולקיים
 ונאה"כ לכו ונסוצה אל ד', סנצו צל ד', כי הוא טרף, סלכן טרף
 הקצ"ה

הקצ"ה את הדריקיס, למען "וירפאנו" יען סרלה סנסתדל לרפאות עלמינו ונפטינו להתעורר לתקוזה, כי אם צארזיס נפלה סלהצת מה יעסו חיזוי הקיה, ונקיים חזילות צנקלת יסזו לארץ ידעו זקני צה ליון.

ולכיים בדברי נחמה נליע מה סכהצ צטליה לפרס הכי סנמו חת ירוסלים, וגילו צה כל מוחציה, קיסו חתה מוסק כל העתחצלים עליה, ואצרו חכז"ל כל הנתחצל על ירוסלים זוכה ורואה צשנחתה, כי על הנת נגזר קיסתכח וון הלצ, אמנס כל הנתחצל על ירוסלים וחינו סוכה, זה קינון סלח חצדה התקוה, סתחזור לנו עוד כצראסונה, ורק לפי קעה נקתרה מנגד פנינו, ועתיד להתזירה לנו, וכזכה ונרלה צשנחתה ציצתה גוחל לרק צמורה צימינו.

באופן

אחר חנתי לפרס ונדרס ילקוע הני"ל, דהנה צפי צראשית כתצ רס"י ז"ל לא היתה התורה לריכה להתחיל חלח מהחודס הזה לכס, סתיח מלוה הרחסונה סנלטוו עלי ישראל וכו', וצנח"ק מד"יק למה נלטוו ישראל מלוה זו צראסונה, וני"ל לייקצ סצח להורות מה דחי צעירוצין כ"ד, ח"ל רצ לרצ המנוח צני חס יס לך היקצ לך סחי צשחול הענוג, ולא למות התנהנה (עיכוצ כי פתאום האדם מת) ואם האמר חניח לצני חוק צשחול וני יגיד לך צני אדם דומים לעצמי סדה הללו נוילין, והללו נוילין, (ונראה הכוונה צמה סאמר היקצ לך צצרי תורה וצנעשים טוצים סחם לא העשה כן חין צשחול הענוג וכו') והנה הלצנה נוילת ונוילת צכל חודס, וחת נוקר לאדם סהללו נוילין והללו נוילין. וע"כ מלוה הרחסונה החודס הזה לכס, להורות לנו על זה, והנה צמס קנהדרין מ"צ פריך ולצרכינה להתרוייהו (דיין האונה צחקרונה סל לצנה וטוצ ומטיצ צמלוה) ומסני כיון דהיינו אורחי" (צכל חודס צריחת עולם כמנהגו הוח) לא וצרכינן, ולכחו יפלה מה סאמר הקצ"ה לאדה"ר ציוס חכלך מומנו מות תמוה, למה אמר צלסון כפל מות תמוה, חצל י"ל סצח לעוררו סחין למות התנהנה כי צח פתאום צלח עה ידוע, וע"כ כשאמר הקצ"ה החודס הזה לכס וגוי מלוה הרחסונה, והטעם הפשוט כפי סכתצתי להורות סצני אדם דומין ללצנה סנוילת ונוילת, וח"כ די צמוקר זה סהאדם מוכרח למות, ודי ללערה צשפתה ידיעה, כסס סהלצנה נוילת ונוילת צזונן ידוע, וח"כ למה אמרת לאדה"ר צלסון כפל מות תמוה, דמסמע מוכפל הדצרים סחין לו זונן ידוע, וע"כ ססיצ לו הקצ"ה סחלל צני אדם מוכרח סלח ידע חת עתה, כדי סתיירח מלחטוה כמו סחריח לתלמידיו עה"כ וסוצ יוס אחד וכו' כס"כ קיסוצ היוס סעח ימות למחר, וזהו רגזו ואל תחטאו וגוי ודעוה סלה, כפי רס"י צמס צרכות יוס הניתה היא דומי עולמוה, והיינו צכל צעת יהי צגדיך לצנים.

פרשת בשלה

וידוי צטלה פרעה חת העס וגוי וצנדרס מי לווח וי משה לווח וי, כמה יגיעות יגעתי עס יסרלח ולא זכיתי להכניסן לאר"י וי"ל לפרס צק"ד צהקדם עוד נודרי עה"כ אז יסיר נעסה וגוי זסה"כ מפי עוללים ויונקים יקדת עזו, ונלפע"ד עפי"י דחיתח צהקדונה צלליח, סלריך ללמוד האגדות סצצרי חכז"ל, אעפי"י סעפי"י פסוטן חיסס מוצנים, חצל יצנו על פיהס דצרים גדולים צעלמח דחתי, וכמו סנומדין עס ילד קטן חלף צית, והילד חינו מציין התכלית, רק חציו הוח ידוע תכליתו, כדי סחח"כ יוכל לקרות צתורה, ולהתפלל צקידור ולכתוצ מכתציס, כן צאגדות סחיסס מוצנים עתה צזה יוצנו לעתיד לצח, וכן ני"ל דגס החוקים סחין חנו מוצנים כעת צזה יוצנו לנו לעוה"צ, כסס סהפניוק חינו מציין מדוע ילמדו אוחו חלף צית, והנה אמרו חכז"ל צסנהדרין עה"כ אז יסיר, סר לא לחמר, רק יסיר, ונכחן לתחיית הנתים עה"ה, ח"כ נרנז כחן ס"ש עוד עולם התחי" ואז כצין הכל, ועפי"י ספיר אמר הוודס זסה"כ מפי עוללים ויונקים יקדת עזו, כמו סהעוללים ויונקים חיסס מוצנים תכלית לימודס, רק לצקוף כסגדלנו כמו כן הגדולים, יצנו הלימודים והחקים סלח חצינו עכסין יצנו לצקוף, וזהו יקדת עזו, זה נעסה יקוד להתורה סנקרלת עזו, ומקיים הכי להסצית חויצ ומתנקס, היינו סחיציפ ססוחלים ונה העולם הזחת ונה טעס יס צה, יכולים חנו להקצי להס, סמולית החקים חיסס מוצנים

המדרש ויהי צלח פרעה את העם
 משה לוח וי' נטקה לוח וי' כי הי'
 לו לער על שליוה פרעה את
 ישראל (צלח לקון לוי) והדציק
 צהן הילת"ר, וז"ס נטקה כמה יגיעות
 יגעתי עם ישראל ולא זכיתי להכניסן
 לא"י כי ע"י הילת"ר לא הי' יכול
 ליכנס לא"י.

וידי צלח פרעה את העם וגו'
 ואיתא במדרש מי לוח וי'
 נטקה לוח וי' אומר כמה יגיעות
 יגעתי עם ישראל ולא זכיתי להכניסן
 לא"י, וכל"פ צק"ד עפ"י סב' צונג"ל
 שישראל מוכין ללצנה, והעכו"ם לימות
 החמה, וכסס שהלצנה כל זמן
 שנתקצת אל החמה יתנועע אורה
 וכל מה שנתרחקת מן החמה יהוסף
 צה אור המאיר, כן ישראל כל זמן
 שנתרחקים מהם, הם מאירים ציורת
 וכזר כי צסס המפרקים, שפרעה
 ליוה את ישראל, וזהו לקון צלח
 שליוה אותם, והראה להם צה
 פרעה שהוא אהבם, ונשפיל את
 עלמו להם, ונתן להם החירות מאות
 נפשו ורלונו, וזה הזיק להרצה
 מההגון מאוד, כי הי' עוועין סכן
 הוא האומה, ולא ציד חזקה הוליאם
 ד', כידוע מאה"כ פתי יאמין לכל
 דצה, ומכש"כ ששמועו מאדם גדול
 כפרעה, ועי"ז נתקצרה דעהם לנלרי"
 פאם הי' אומרים להם הנלרים
 שצו אתנו וקחרו את הארץ וניתן
 לכם חירות אז הי' נשארים סם,
 ועי"ז הי' הכרח להקיצם דרך
 המדצר כי אומר פן ינחם העם
 צראותם מלחמה ושצו מלרינוה, כי
 קרוב הוא, שנתקצרו דעתם לנלרי"
 והקיצה דעת זה גרם להם שאמרו
 אח"כ נתנה ראש ונסוזה מלרינוה

צפי' ומגלים, ולכן נגזר על אותה
 הדור שלא יכנסו לארץ, והוכרחה
 נטקה רצינו להשאר צמדצר כדי
 סיכניסם לעתיד לבא לא"י, וכל זה
 הי' צגרם שליוה אותם פרעה
 ונתקצרו אליו, ועפ"י מוצן המדרש
 ויהי צלח פרעה, שליוה חיתם,
 לוח נטקה וי' כי ע"י שנתקצרו
 עליהם פרעה, התקצרו גם ההגון
 אליו וכתיב צהתחצרך לרשע וגו',
 וזה הי' לער גדול לנטקה, שהולרך
 לכצצם צמדצר, ולא זכה עי"ז ליכנס
 להכניסן לא"י עד לעת"ל, ועפ"י
 י"ל מה שאנו נעצמין צרוך הוא
 חלקינו אשר טוצ גמולנו כרחמיו
 וברוב חקדיו הגדיל לנו, צעיני
 הסרים והמדנינה, חלה ויחלה יוסף
 עמנו, כי נחון כל זה מאוד לעצדות
 הש"י"ת כנודע, אונסם אנו מצקסיס
 מהקציה סכל זה יתי' כדי להגדיל
 שמו הגדול הגבור והנורא שנקרא
 עלינו, שלא יתי' ח"ו לרעה, כמו קצת
 פרעה רק למוציתנו סנוכל לעצוד את
 ד', ולא יתי' מניעה מקום לד כלל.

ויאמר ד' אל נטקה מה תלעק
 אלי דצר אל צני ישראל
 ויסעו, אומר הקציה היס קוער
 והסונא רודף ואתה עומד ומרצה
 צתפלה אומר נטקה ומה אעשה אומר
 לו הקציה דצר אל צני ויסעו וגו'
 וכלפ"ד לפרש דודאי אס ישראל
 כלס עושין רלונו סל מקום אז הי'
 כדאיס לנסיס נגלים מהקציה צני
 שוס פעולה ונעשה אדם, והנה
 צקריאת י"ס ונציא צהכ' היתה
 יהודה לקדשו וגו' היס ראה וינוס
 וגו' ופירשו המפורסיס שנחשון צן
 עמינדז קפץ ציס צונקירת נפס,
 ועי"ז זכו לנס קריעת יס סוף,
 והטעם

והטעם לזה הוא יען קדרשו חכז"ל
 הכי ועצר לרה ציס, זה פסל מיכה
 סעצר ג"כ ציס, ולכן הולרך יהודא
 זה נחשון צן עמינדז לקפץ ליס
 צונק"י כדי סצוכותו יקרע היס,
 וזה י"ל צכונת המדרש קאומר הקציה
 לנטקה הסונא רודף והיס קוער,
 מזה תוכל להצין סינסס רשעים
 צתוך צני ישראל, ועתה מרצה צתפלה
 לצדה צלח שוס פעולה ונעשה
 צונק"י סיסקול ויכריע נגד החוטאים
 ועי"ז אומר נטקה מה לי לעשות, ואל
 הקציה דצר אל צני ויסעו שיעשו
 פעולה ויסעו אל היס צונקירת נפס
 לקייס רלון הקציה ועי"ז יזכו הלדקי'
 וגם כלל ישראל עונהס.

במדרש שה"ס, הראיני את
 מראיך ה"ד ה"לצו
 וראו את יקועה ד', השמיעיני מה
 קולך, זו הסירה סבי' אז יסיר נטקה
 וגו' וכל"פ צק"ד סה"י קסה להמדרש
 מה שאמר הראיני את מראיך הלח
 הקציה עין רואה וכת"ב אס יסתר
 איס צונקתרים ואני לא אראנו וגו'
 וגם עה"כ ה"לצו וראו את יקועה
 ד', קסה מלה, ה"לצו מה פירוסו
 דהול"ל קתס ויאמר נטקה וגו' אל
 תיראו וראו את יקועה ד', וי"ל
 דהמדרש צל' ללמדנו, דהנה ידוע
 עיקר גדול לעצוד את ד' צסנחמה,
 כמאה"כ עצדו את ד' צסנחמה, וכן
 דרשו חכז"ל צרכות נ"ד וצכל מלודך
 צכל מדה ועדה שהוא מודד לכ'
 הוי מודה לו, וסס צגמי' אומר רצא
 דלריך לקצלינהו צסנחמה והי"ת אף
 סנחה, והנה צפי' צראסית כי ויהי
 לקין מאוד ויפלו פניו ופי' צארה"ס
 ע"ד חכז"ל סכל הכועס נשמתו
 נקתלקת מוננו, ועי"ז נפלו פניו

סנקתלקה מוננו הכסונה, והוסר
 מוננו ללס הפניס עי"ס, וי"ל סלכן
 חוכיח הקציה כציכול לקין כדכתיב
 ויאמר ד' אל קין למה חרה לכ'
 ולמה נפלו פניך, הכי יארה לאדם
 גדול כמותך להראות חליקת כח
 המעלור, שלא יכלת להתאפק ולהעטיף
 כלימפך, לעצור על מדתך, ולא
 להתחרות כנוח לכעוס, ומכש"כ
 בלח הי' לכ' להראות כעסק מנחון
 כחשר נראה צך סנפלו פניך כא"ס
 אשר אין צו נסנת חייס, ומדוע לא
 חשצנה, סנה שלא רליתי לקצב
 ונחחך זה הי' ע"ד נסיון לנסותך,
 וז"ס, הלח אס תטיצ סאת"ס אס
 הי"ת עומד צנסיון לומר כל מה
 דעציד רחונח לעצ עצדי, וגם זו
 לטובה, לעען אדע להטיצ דרכי
 להלחה, אז "סאת" הייתי ננטח
 חופך, ולא הי' חסר ונצבורך כלום
 אצל עתה שהדליה סאין צך כח
 המעלור, הנך כעיר פרולה אין חומה
 ולכן אומר לו "ואס לא תטיצ" אז
 לפתח חטאת רוצן, הפתח פתוח
 לחטוא עוה, כי "ואליך חשוקתו"
 להרגיז אותך תעיה, כי הרתחסיס
 חייסם אינס חייס, וכעס גורר תמיד
 עוד כעס, וכן הוא לענין הפחד,
 כמאה"כ פחד פחדתי ויאתיני דנחן
 דקפיד קפדין צהדי", ומה סרמי
 צגמי' קראי אהדדי, כתוצ' א' אומר
 חסרי אדם נפחד תמיד, וכמוצ' א'
 אומר פחד פחדתי ויאחזוני, כי
 לייקצ עפ"י הידוע צפי' העולם
 (פירכסען מעג מלן ז"ך נאד כיכט
 ערשרעקקען) ויען סכפל צקרא
 "פחד פחדתי" זה מורה על פחד
 היולא מוגדר הראוי לכל צר דעה,
 וזה אינו טוצ, אצל לפחד מנכסול
 העומד לפניו כדי להסער ממנו זה
 ראוי

ראוי ויחה לכל זר סכל יקר, ועל כגון דא כי אשרי אדם מפחד תמיד, וייל עפ"י סגס על קין לא הי' עיקר הקושי' למה חרה לו, כי הפצע לא ישתנה וכל זן דעת נורג'ס צעכ"ח צלערו, ורק זאת הי' עיקר התמוה "למה נפלו פניך" למה ילחתי נקו המסקל כ"ב עד סהוקר ומך ללס הפנים, והנה כאשר רדפו מלרים אחר ישראל, כתיב והנה מלרים נוסע אחריהם "ויראו מאור", וצתיצה מאור מרומי שלא הי' הפחד באופן פשוט אלא יראו מאור באופן אשר קס פחדו פחד, אצל אז ויאחזבו, ע"י הפחד הגדול זה עוד פחד על פחד, ומתוך זה באים לידי עלצות, ואין הסכיכה שורה מתוך עלצות, וע"כ אמר להם משה לישראל אל תיראו אפי' קום מורא אדרבה, התיצבו, כפירס"י צפי קרה עה"כ ודחן ואצירם ילאו כלצים, צקונה זקופה, גם בוכת מעשה רצינו הי' כן להזמיר לישראל "התיצבו", צונעמד מעוזכם ולא יתראה צכס קום פחד ויהי' קומתכם זקופה צאמונה סלימה, דכל מה דעציד רחמנא לטיב עבדי, וע"כ "וראו את יסועת ד", ומעשה יתפרק ספיר המד' הראיני את נראיך, הקצ"ה מצקס לראות את נראיך אם לא נפלו פניך ולא תתעלצ על הרפקאות אשר עדו עליך ותקבל הכל צטמחה הסיד "התיצבו" וראו את יסועת ד', כי גם זה הי' כוונת מעשה רצינו סיסראל ילאו כלצים כתיב, ואז השמעיני את קולך, אז ראוי אהה לוור סירה סבי אז יסיר מעשה וע"י סה" צטמחה, זכו להקראת הסכיכה עד סהראו כלס צאלצע זה אלי ואלוהו.

ויאמר די אל נעשה מה תלעק אלי דבר אל בני ויסעו צמדרס אחר הקצ"ה למטה הים קוער והסונא רודף ואתה עומד, דבר אל בני ויסעו וגוי נטה את ידך על הים וצקעהו, וכל"פ דליתא צמדרס מה ראה הים וינק, ראה ארונו אל יוסף זה וכו', ועוד ליתא צמדרס מה ראה הים וינק, צרייתא דר' יסועאל ראה, וכל הכוונה סראה צרייתא דר"ס אוער צטלס עשרה נרות הסורה נדרסת צתן, מקור"ח וכו', והנה קימ"ל נפל לגוצ סל נחסיס ועקרציס, מעידין עליו סנת דאגצ חילני מוקי, אצל נפל למיס סאיו להס סוף חין מעידין עליו סנת, וא"כ ספיר נשא הים ק"ו, דמה יוסף שהפילוהו לצור ונלאה נחסיס ועקרציס כמו סדרסן צצצת כ"צ, מ"ד והצור רק חין צו מים וגוי מים חין צו אצל נחסיס ועקרציס יס צו, ואעפ"כ לא הזיקוהו, ומכסיב עי הים דחין צרור הזיקו צודאי חינו רסאי להזיק לצני", ולפ"י ח"ס הסייכות מה סראה הים ארונו סל יוסף וצרייתא דר"ס ולכן וינק, והנה הכתוב מעיד ויסוע ראונו ויליהו מידם, והקשו המפרשיס מה הללה הוא זאת שאמר להסליך את יוסף לצור ונלא נחסיס ועקרציס והרלו יען שהלילו וצעלי צחירה, נקרא ספיר הללה ולפ"י מוצן ספיר מה סאער הקצ"ה למטה הים קוער והוא חינו צעל צחירה כי גבול סמתי לים, אצל הסונא שהוא צעל צחירה רודף, ואתה עומד, כני סנוקופק מה לעשות, חין לך קום מקום ספק להיכן לנטות, דבר אל בני ישראל ויסעו אל הים, ויצקעהו.

אז יסיר משה וגוי צמד"ר נכון כסאך ומאז מעולם אהה, וכל"פ צכ"ד דליתא עוד צמדרס, אמר משה באז קרחתו סאמרתו ומאז צאתי אל פרעה לדבר צטמך הרע לעס הנה, וצאז חני מתקן אז יסיר משה, וכל"פ ענין הסיקון מדה כנגד מדה, כי הסקרון הי' מה שאמר ומאז צאתי אל פרעה לדבר צטמך הרע לעס הנה, היינו יען סנלקו ע"י הסליחות, ומחמת זה הרהרו אחרי מעפתי ד' כאלו חנים נכוניס ח"ו וכעשו רעים ציורה, אמנס צאמת הקושי סיעצוד הי' כדי למחר גאולתן של ישראל ונעשה מהלרה פדות ורוחה, וע"כ אמר הקצ"ה למשה עתה תראה אשר אעשה לפרעה ולמלרים, ופירס"י אהה תראה ולא צמלחמת ל"ח מלכים, כי לפי סיעת משה רצינו לא הי' עדיין זמן הגאולה רק אחר עוד ק"ץ סנים, ולכן הי' עונשו מדה כנג"מ שלא הגיע לו זמן הגאולה סיכנס עם ישראל לארץ, ועפ"י ח"ס סרלה מעשה לתקן מה סמטא שאמר ומאז צאתי אל פרעה הרע לעס הנה, כי חיסצ סלא הגיע עוד הקץ, והקושי סיעצוד חינו לטובתן, אצל עתה כאשר נגאלו ונקרע הים לפניהם הודה להקצ"ה סהקושי סיעצוד הסלים זמן הגלות, וע"י קושי הסיעצוד הגיע עתה זמן הגאולה, כי אם היתה הגאולה מתאחרת, עוד ק"ץ סנים, אז כבר לא הי' הוא עוד צעוה"ז לשיר את הסירה הזאת, וזה סהתחיל מעשה באז יסיר צתיצת אז, ע"י סצא אז לפרעה וע"י הרע להעס צקישוי סיעצוד לכן היתה גם הסירה הזאת "אז" צסיו וצמי' הדור ההוא, וישר "מעשה" את הסירה הזאת, ולא נתאחר

עד דור אחר וזה סתיקן באז מה סמטא באז, ומעשה זה כוונת המד' אז יסיר משה וגוי הה"ד ככון כסאך ומאז, ומאז יסיר כתיסצ הקושי' שהקשתי ומאז צאתי אל פרעה הרע להעס הנה צטגס כי מעולם אהה, אצל ע"י אז נודע סאפי' מה סנראה לנו לרעה חין חנו מצניס אהה, והכל הוא סיצה לטובה כדי לקרצ גאולתינו ופדות נפסינו, כאשר יאיר ד' עינינו צצ"א.

אשירה

לדי כי גאה גאה סוק ורובצו רמה צים, ויל"פ דהנה כתיב תיסרך רעתך ומטובותיך טוביחיד, היינו מדה כנגד מדה, עדויל יד' מעסתלים ל"י, והנה צצעל גאווה כתיב גצה עיניס ורחצ לצצ אהה לא אוכל, ודרסו חכז"ל אמר הקצ"ה חין חני והוא יכוליס לדור צמדור אהה, ונראה דזה ענקו מדה כנגד מדה, יען סאין חלקיס כל מצימותיו, לכן כוטל הקצ"ה ומגציה הסגמהו וסכינתו מעליה, וממילא נופל תחת פגעי הזמן, ואינו כילול צנס, והו סכוונה אשירה לדי כי גאה גאה סהקצ"ה גאה על הגאה היינו סהגציה סכינתו ועל גאה הוא פרעה סהתגאה ואמר עי ד' אשר אטמע צקולה, וצזה עלונו כידון סקוק ורכצו רמה צים צלי סוס מעשה וממילא לא נעשה להס נס, והו ספירס"י עה"כ כי צדצר אקר זדו עליהם צקדירה סצסלו צה נתצסלו.

וירא

ישראל את הים הגדולה אשר עשה ד' צמלרים ויראו העס את ד' ויאמינו צד' וצמקה עצדו, והקשו המפרסיס הלל גם לצי

ונכל האלקים כפירש"י עכירו הייתי
 לשעבר ועתה ציאתי וזה סדקדק
 ואמר ונכל האלקים כי לשעבר הי'
 יכול לעשות שגם חלקי האומות
 קוהה הי' הערצ רצ סייעו ליציאת
 מלרים, אבל עתה קטומע קריעת
 "ק שהי' צדצר אשר זדו על ישראל
 דייקא כהכ"ל מזה נתצרר לו האמת
 כי די' פעל כל הנפלאות והיא
 תליא את ישראל ומלרים, ועפ"י
 "ל גם כוונת הכתיב ויוסע די'
 ציוס החוץ את ישראל מיד מלרים,
 כי צקריעת "ק ראו שלדי' היקועה
 על עמו ישראל דייקא מיד מלרים,
 כי וירא ישראל את מלרים ונת על
 ספת היס, שצמים דמו לאצדס
 ונאצדו הם צמים, ע"כ עתה וירא
 ישראל את היד הגדולה אשר עשה
 די' צומלרים, שמוזה נתצרר האמת
 שהכל הי' מדי' לצדו, לכן ויראו
 העם את די', ומדייק לווער העם,
 היינו הערצ רצ שגם הם הודו
 שהכל נעשה מחקציה, ויאמינו צדי'
 וצומקס עבדו, ואז יסיר משה וצמי'
 וגוי' אקירה לדי' כי גאה גאה,
 והא ראי', קוס ורוכצו רנה ציס
 כהכ"ל.

לפני קריעת י"ק ראו נקים ונפלאות
 וכן קשה שהתחיל וירא ישראל וגוי'
 ומקיים ויראו העם את די' ונלי"פ
 צק"ד עפ"י"ו קפ"י צק"י ת"י המדרש
 עה"כ ויהי צקלה פרעה מי לווח
 זי, משה וישראל לווחו וי' דאמרינן
 כל מקום קפי' ויהי אינו אלא לקון
 לרה, וציאר שהלרה הי' מקום ויהי
 צקלה פרעה את "העם" דייקא כי
 ידוע ע"כ צקפריס דהערצ רצ
 נקרא עם, וקום אדם לא ילא
 וצומלרים צלתי רשות פרעה, והרשה
 לערצ רצ לעלות וצומלרים עם
 ישראל, ולכן לווחו ישראל ונשה וי,
 כי הי' לרה גדולה לישראל קקלה
 פרעה עומס גם הערצ רצ, כדי
 להקטין כבוד די', כי אלו הי' יולאים
 צמי' לצדס, הי' קס קמים ונתקדק
 צגויים כי די' לצדו הוא הנוסדד
 מערכת קמים, אבל ע"י קילאו עומס
 גם וקאר לווחו, חלקו הגויים
 כבוד לחלקי העמים שאמרו סאלקיה'
 קל אלו קייעו לישראל לעלות
 וצומלרים, ולא נתקדק ס"ק צגויים
 כמו אס הי' ישראל עולים לצדס
 וזאת הי' הלרה שמווחו משה וישראל
 וי' את"ה, ונעשה יתפרס כוונת הכי'
 צטו"ק דהנה יתרו אמר עתה ידעתי
 כי גדול די' ונכל האלקים כי צדצר
 אשר זדו עליהם, ופירש רס"י כתרומו
 צמים דמו לאצדס והם נאצדו צמים,
 והנה המלרים לא דמו לאצד צמים
 רק את ישראל כמו שגור פרעה
 לנילדות העצרות צילדכן את
 העצרות וגוי' ואל"כ מה שנאצדו
 המלרים צמים הי' רק מדי' חלקי
 ישראל, ולא מאלקי הערצ רצ, ועפ"י
 נתקדס ס"ק על נכון וצצירור, כי
 צקדירה קצטלו צה נתצטלו, ולכן
 אמר יתרו עתה ידעתי כי גדול די'

ותען להם מרים קירו לדי' כי
 גאה גאה קוס ורכצו רנה
 ציס, צמדקס אמרו מלאכי השרת
 אס אנשים קדוה לנו לווער קירה,
 נקים לנה יקדמו לנו, על זה ותען
 להם מרים למלאכי השרת, ויס
 לדייק ונה ענתה צזה מרים למלאכי
 השרת, ותמוה ונלי"פ דלכאורה יס
 להצין טענת מלה"ש, דאיתא צמד'
 אמר הקצ"ה למלה"ש לא מפני
 קאני ומפיל אתכם אני לווער יקדמו
 צמי' תחלה, אלא מפני קהם צקר

אדם יאמרו תחלה עד שלא ימות
 אחד מהם, והנה צעק' יומא איתא
 דמתקנינן לכה"ג כהן אחר קנא
 יארע צו פקול ומתקנינן לו אשה
 אחרת קנא תמות, ופקשו המפרשים
 חמאי לא אמר גם צכהן עלמו
 העעס קנא ימות, ותירלו דצאקה
 סכיח יותר קהם חלשות מעיצור
 ולידה, איכ קשה מאי קאמרו מלה"ש
 אס אנשים קדמו לנו לווער קירה,
 נקים לנה יקדמו, הלא אדרצה
 העעס שסייד צאנשים קנא ימות
 אחד מהם, סייד יותר צנשים, וצדין
 הוא סיקדמו הנקים לווער קירה,
 אמנס "ל דזה גופה הי' טענת
 מלה"ש דלמה לא אמרו הנשים
 קירה קודם האנשים מעעס הכ"ל,
 אלא וודאי דלא חיישינן למיתה
 צומן, מעייעי, ואיכ אס אנשים קדמו
 לנו נקים לנה יקדמו, וע"י הסיצה
 מרים, דהעעס דחיישינן צאקה למיתה
 יותר וצאיש "ל עפ"י"ת שאמרו
 חכז"ל אין מיתה צלח חטא וכו'
 וכן אמר ר"ח צ"ד אין הערוד
 מומית אלא החטא מומיה, ונשים
 דעהן קלות, ועלילות יותר לחטוא,
 ע"כ חיישינן צהו טפי למיתה ע"י
 החטא, אמנס זה דוקא אס הוא
 ילאנית כמו ותלל דינה צת ללא
 לראות צצנות הארץ וירא אותה
 קכס וגוי' ויתפרצו צגויס וילמדו
 מעשיהם, אבל אס העה מקיימים
 מוא"כ כל כבודה צת מלך פכימה,
 אז לא סכיח צהו חטא, וצפרע
 כשרואין נקי' הקצ"ה אז עתחזקות
 ציור צאמונת די', כי גם לטובה
 דעתן כוח להתפתות (כמו שסמנפתי
 זאת) וע"כ כאן קראו קסיקע די'
 את לריהם צתוך היס, לא הי'
 הנקים עלילות יותר לחטוא מאנשים

ושפיר הי' צמסקל אחד צזה, ולכן
 קדמו האנשים ואח"כ הנשים, וכלס
 קדמו לולאה"ש מעעס הנ"ל שהמה
 צקר ודס, ולפ"י איס וספן להם
 מרים לולה"ש, טעענו אס האנשים
 קדמו להם מדוע יקדמו להם הנשי',
 ואס מעעס קנא ימות אחד מהם,
 איכ הי' לחקדים הנשים לאנשים,
 כי טעם זה סייד יותר צנשים, ע"י
 ענתה להם קירו לדי' כי גאה גאה
 קוס ורוכצו רנה ציס, וראינו נקים
 נגלים קסיקע לרינו, וע"כ כלום
 סייד צנו מקס חטא יותר וצאנשים
 ומעילא גם אין חשס מיתה אללנו
 יוהר וצאנשים, וכלנו צזה צמסקל
 אחד, ואין שום טעם לחקדים הנשים
 לאנשים וללאה מדרך העולם, ולכן
 ספיר קדמו אנשים לנשים וכולס קדמו
 למלה"ש מעעס שהמה צקר ודס.

במדרש היס ראה וינס, מה
 ראה, ראה ישראל צאים
 ורכוש מלרים צידס, ונלי"פ צק"ד
 עפ"י"ו קפ"י המפרשים הכי' וזה
 הודה יכצדנו וסס דרך ארצנו
 ציסע חלקים, עפ"י הידוע קמדריך
 העולם להטיצ למי קמכיר טובה,
 אבל לא יוקיפו להטיצ לכפוי טובה
 וכן הוא אלל הקצ"ה שומע"י רק
 למי קמכירי"ס הטובה, ו"ש וזה
 הודה יכצדנו, ועוד מוקיף המכיר
 טובה שסס דרך היינו קעופה מצוא
 ודרך שארצנו ציסע חלקים מכאן
 ולהצא ציתר קאה, והנה כצר כתצ
 מחובת הלצבות קזאת גורס לצני
 אדם סלא למכיר קוצות הצורא
 יחצ"ש עליהם יען סכל הטובה ש"ס
 צידס נדמה להם לדצר מועט
 כמאמר חכז"ל מי סיס לו פנה
 רולה מאתים, ומתקנא צאחרים כי
 נדמה

כדומה לו שהגיע להם מן הטובה יותר מננו, ומקצו בדעתו שכל זה ה"י ראוי לו, ורק בגזל מלחמו ומצניו, וע"כ הוא כפוי טובה נגד צוראו, ולפע"ד זה פירוש דברי חכז"ל שאמרו המתפלל בעד חצירו והוא לריך לאותו דבר, הוא נענה תחלה, וי"ל הפעם יען שהוא הפך צטוצת חצירו יותר מצטוצת עלמו, זה עוכיח שהוא עכיר קוצת הצורא יתצ"ק עליו, ועי"ז זוכה שהקצ"ה נתיצ עמו תחלה, וזוה יק לפרש הכי הודו לדי כי קוצ כי לעולם חסדו, והכוונה שכל אחד יודה להשי"ת על שהתיצ לעולם בצקדו, אעפ"י שלא הגיע הטובה אליו, (קוצ מלחתי צהי"ץ שנפרט בן), והנה הישראליים יכולים לקבלות הכהנים אשר ערוכתם סדורה להם בלא פרחה, והכהנים יוכלו לקבלות את ישראל שהם בני חורין לעקוק צנה שירלו, ויק להם נחלת סדה וכרם, אבל הכהנים הנה כנולדים לעצודת ד', וכן יראי השם אשר עגיע אליהם רק מעט טובה, כמו ר"ה צ"ד שכל העולם ניזון בצביל חניכא, ומכילא די לו צקצ חרוצין וע"ש לע"ש, וע"כ הזהירם הכי שלא יקנאו זה לזה, וזהו יאמר נא "ישראל" הודו לדי כי טוב, צנה שנוטיצ לעולם חסדו, וכן יאמרו נא בית "הארץ" כחז"ל וכן יאמרו נא "יראי ד"י כל אחד ואחד יאמר נא לשון תפלה בעד העולם ולא בעד עלמו, ועי"ז יזכו שיעיצי להם הקצ"ה לעולם, וזהו שאמר יע"י הנביא שהפטרת אחרון של פסח ונפולות יהודה יקצן מארצו כנפות הארץ וקרה קבלת אפרים וגוי אפרים לא יקנא את יהודה, ויהודה לא

ויאמר ד' אל נסה הנני מנטייר לכם לחם מן השמים וילא העם ולקטו דבר יום ציומו למען חנקנו הי"ך צהורתי אם לא, צמד' ה"ד שלא לחנוך על פני המים כי צרוז הימים תמלאנו, וכל'פ דהנה

דהנה ידוע דרסת חכז"ל שהתורה מוכונה צקס מים כמלח"כ הוי כל לוא לכו למים, והנה עיקר הגורם לצביל האדם מלימוד תורה וקיום המלות, הוא דאגת הפ"נסה, וצפרע לצביל אשה ובנים אשר שואגים לטרף הצ הצ, חונס אלקיס עשה את האדם יקר ורק האם צקשו חסדנות רבות, והכוונה כמו שדרסו חכז"ל וילא העם ולקטו דבר יום ציומו ניי קצרא יום צרא פרכסתו, ונכאן ה"י ר"ח המודעי אומר כל ניי קיס לו מה יאלל היום ואומר מה אוכל למחר הרי זה מוקטי חמנה כמזואר צמד'ת עי"ש, וזה שקיים הכתוב והנה צקשו חסדנות רבות ע"י שדואגים איך יכינו להם מוזונות ופרנסה לזמן רב, עי"ז אצדה האמונה ונכרתה נפיהם מאשר יצקשו ויעמלו לפיהם, ואין להם פכאי לעקוק צתורה ולשמור הקצת כראוי, ולהחזיק ת"ח, וללמד את צניהם וקייסאו צבותיהם לת"ח, לכן אומר הכי שלא לחנוך ע"פ המים, היינו שלא תחזור אחר מותרות להכין לרוז ימים, רק תשלח לחנוך על פני התורה לעקוק צה ללמוד וללמד, ולהחזיק ת"ח ולרכי ליצור כי צרוז הימים אם תזכה לאורך ימים תמלאנו, כמזואר כאן בהכתוב דבר יום ציומו, לחורות כי ניי קצרא יום צרא פרכסתו הנלך לו לאותו יום, ומאן דהיצ חיי יאיצ מוזנא.

וי"ל ש"כ לא הוריד הקצ"ה חנוך רק מידי יום ציומו ולא צפעס אחת על סצוע או כל השנה, אלא צה לחורות לנו, שלא כדאג דאגת מחר רק דבר יום ציומו כפי מדה לרכיכו, וצמותר

היום לעקוק צתורה ומורה ולרכי רצים, חונס צעו"ה הנה צקשו חסדנות רבים להכין להם על הרצה פנים יותר עיני חייסם, ועושים צמניהם חלקיהם, ומשכנות מוצמחים צחיסם, והצלי עוה"ז הנה מוקריהם, ועי"כ הפוג תורה, והירא וחרד לדבר ד' מוכרת גם הוא לעשות קלח כמעשיהם, למען לא יהי מדרך לרגליהם, ולהתאמן צכמו להליל חלקו מידיהם, כמלח"כ עם חסיד תתקד וגוי ועם עקש תתפתל צהכרה, אבל חנו עמכים שימגלה מלכותו עלינו צמארה ויאפיו כל לעצדך וגוי וינחו את פלציהם וכו' ויטו צקס אחד לעצדך צאונה.

ויאמר ד' אל נסה הנני מנטייר לכם לחם מן השמים וגוי צמד'ק ה"ד שלא לחנוך על פני המים כי צרוז הימים תמלאנו וכו' אצרהם אומר ואקמה פת לחם והקצ"ה אומר הנני מנטייר לכם לחם עכ"ל, ולכאוי קסה איזה ענין חדס מלמדיו העדי צהציאו המקרא הכיל, וכי לא ידענו שהקצ"ה זוכר חסדי אצות לצני צניהם, ומה יוקיף לנו חדות, ונלפע"ד לייקצ צק"ד סצא ללמדיו מה שאמר רצ יהודה צונק' צ"צ דק עי' וכן פסק צשו"ע יו"ד קי' רכ"א צודקין לכקות ואין צודקין למזונות, שאין לצדוק אם העצקס רעאי או לא, אלא כיון שהוא רעצ נותנין לו מיד, אבל אם הוא מצקס לכקות צודקין אחריו מקודם, ור"ה חולק וקוצר איפכא, וזה שהכריע המדרש צמלח"כ שלא לחנוך ע"פ המים, אפי' אין אחת יודע מה עי"צו של האיש הרעצ הנה אם רעאי הוא או לא, והרי אחת כניי שקולה לחמו ע"פ המים

הנני, ואינו יודע מי יקח אותי ומי יונלחני בכל זאת לא תדאג סלחמך הלך לחיבור, ולא פזדוק למזכותי, כי צרוב הימים הונלחני לסכרו, והנה נוצחתי צעדרט צפי זו סצניי חסאו דכתיב וילוני כל עדת בני וגו' והי' להם לצא ולומר למטה הוי יודע סנקלס אותו צלק וכו' אלף צאו עליו צונריצה ואמרו כי הוללחנו אותנו אל המדצר הזה, להנני את כל הקהל הזה צרעצ, וכיון שהלינו הי' לריך מיד סילא הכעס עליהם על פעמדו וספכו תרעומות כלפי ועלה, אשר הי' להם לעמוד ולצקס רחמים, לפיכך אמר הכי (ישעי' ס"ד) הנני הנני אל גוי לא קרא צעמי, והנה עתה באשר אמר להם הקציה הנני מונטיר לכם לחם ונה"ס, הרי הגם שלא הי' ראויים לעפ"כ האכילם די את העון, והנה גם אצרהם אצינו נתן לאורחים לחם ומזון אשר לא הכיר אותם, וכדמו לו כדמות ערציים שעשתחויס לעפר רגליהם, אלף יען סאין צודקין למזכות ע"כ נתן להם לאכול יחי' מי סיה"י, וכן עשה הקציה סהעטיר לחם ונה"ס לא לפי ועשיהם, וספיר הוכיח מזה קהלה דהלכה כריי ססוצר אין צודקין למזכות כהניל ואמר ספיר המדרס עה"כ הנני מונטיר לכם לחם וגו' סלח לחמך ע"פ הימים כהניל כי צרוב ימיס תמלחנו כי תצא על סכרו וענתה צו לדקתו.

ויאמר די אל ונשה הנני מונטיר לכם לחם מן השמים, צמדקס הוא ונרוניס ישכון מלדות סלעיס מוסגצו לחמו מותן נימיני כחונניס מלך ציפיו תחזנה עיניך

תראנה ארץ נרחקים, ואקדים עוד ונדרס עה"כ הניל זסה"כ לכו לחמו צלחמי וסמו ציין נסכפוי, אמר הקציה לישראל מי גרם לכם לאכול מן המן ולסתות מן הצהר, ועפני סקצלתם את החקים ואת המספמים כמו סכאמה קס קס לו חוק ועשפע הוי צוכות לחמי נפלתם לחמו סל מן וכו', וכליפ צס"ד דלכאוי יס להקסוי' למה לא הקדים הקציה ליתן לישראל כל המורה קודם שהוריד להם המן כמשמעות הכי לכו לחמו צלחמי, דעשמע צוכות התורה סנקרחת לחם ניתן להם לחמו סל מן, חונס כיל לייצז היות סרלוננו יתצ"ס הי' סיקצלו ישראל המורה צאהצה וסמחה, ולמען יצינו מעמנו לערוך גדול חסיצוי המורה הי' לריכיס לזה כונה סכנות, סכנה ראסונה גלות מלריס כור סצרול ססיעצדו צס ויעררו חייס כדי סכאשר יעלס הקציה ונצירא עניקתא ונשוחה עמוקס לא יקסה צעיניהם עצודת המלות, וגם הכינס שהראס צעועל עיני סכר ועונס למי סיעשה רלוננו ולמי סיעצור על רלוננו יתצ"ס ולתכלית זה הראס העשר עכות שהציר על המלרייס, וצוכות התורה יוכלו להנלל כנחה"כ ויאמר אס סמוע השמע לקול די חלקיך וגו' כל הנחלה אשר סמתי צמלריס לא חקיס עליך כי אני די רופאיך, ופירס"י צוכות התורה, וכן רלה לתראותם סכר המלות ולכן לזה להם מלות פכה ומילה, ועי"כ ואעצור עליך ואראך מתצוקס צדמיך ואומר לך צדמיך חיי, וזכו לציתה מלרי' והראס סעי' המלות יוכל האדם להגיע למדריגת כנחלה, ולכן לזה להם מלות מילה, וכאמר צאהצהם אצינו וירא אליו די, ופירס"י סעד סלח

סלח מל לא הי' צו כח לעמוד כסנגלה אליו הקציה, אצל אחר המילה וירא אליו די, וכצר כתצו המפי לגוזר י"ס לגורים סצצכות המילה נקרע לחם היס וע"כ אמרו זה אלי ואנוהו ורחתה ספחה ציס מזה סלח רחה יחזקאל צנצוהתה, וכסילחו מן היס זכו לציתה היס והכל צוכות המלות הניל (ועוד הי' לריך להם צי מלות הניל כדי לצטל ע"ז סעצדו צמלריס צאונס, ואעפ"י סאונס אסיר לבחן (והקציה אמר להם ואתם תהי' לי מומלכת כהניס) כיון סעלו נעשו כצרי' חדסה ופניס חדסות צאו לבחן, ובקטן סנולד דמי ולא דמי לגיורת דלח הוי פניס חדסות ודויק) ולאחר כל אלה שהי' להם רכוש רצ רלה הקציה להורותם עוד סלח יסימו זהצס כסלס, ולריכיס עדיין לצטוח צדי, לכן קיצצ להם הקציה סלח הועיל להם סכקף צמדצר ורעצו ולמלו, אעפ"י שהי' להם כקף וחס צי והותר, צכ"ז צלתי אל המן עיניהם לחם אציריס מעין עוה"צ למען ידעו סיס מתעטר צעוה"ז ואין כל לעוה"צ, ויס מתרוקס צעוה"ז סנותן מעותיו ללדקה צעוה"ז והון רצ לעוה"צ, וכל הניל הי' להם סכנה כדי סירחו צצירור כי רצה היא המלות אשר לוח די אותנו, וכלס יעו סכס אחד לסצול עול המורה והמלות צעמחה וססון, ועפ"י הקדמה זו ספיר מוצן מזה שהי' לריכיס צניי למורדת המן קודם קצלת המורה, כי גם ירדת המן הי' סכנה לקצלת המורה.

אמנם למה נתן הקציה לישראל קלת חקים ומספמים קודם י"דס המן כ"ל לפרס עפ"י צצירתי עוד מדרס עה"כ הניל

הנני מונטיר לכם לחם ונה"ס הסי' סלח לחמך ע"פ הימים כי צרוב הימים הונלחנו וכו' סכל מזה סעקסה אצרהם אצינו למללכיס עשה הקציה לצנו, הוא אמר ואקמה פת לחם לפיכך אמר הקציה הנני מונטיר לכם לחם ונה"ס, וקסה אס המן הי' צוכות אצרהם למה הי' לריך ליתן להם חקים ומספמים מוקודס ועוד יס לדייק דהמדרס מזה כיתר למדרס סהקדמנו כי קס מוצחר סצצכות סקצלו סחקיס והמספמים הורד להם המן, ומכאן נראה סצצכות אצרהם ניתן לחם המן, והניל לייצז צס"ד דעוד יס לדייק צמד' סהציר הכי סאמר אצרהם ואקמה פת לחם מדוע לא הציר את הכי ויקח חמחה וחלצ וגו' ויתן לפניס, עוד יקסה צקרא והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו דמסונע פעמד קס אצרהם כסאכלו, וקסה הלח אמרו כחז"ל מלן דאכיל דלחו די"י צהית לאסכולי צאפי, וגם ידוע מדרך ארץ שהאורה מהציש לאכול כסהצעי' עומד עליה, ואיך עשה אצרהם כן, הגם סעמד קס כדי לסמסס אעפ"כ הי' לו לאכול עוהס סלא יצקו מפניו, גם ידוע מזה סהקסו המפרסיס צמה סאמר כי עי"כ מצרתם על עצדכם, הכי יסכן לומר להאורה סצא צסציל האכילה, חונס נלפע"ד סאצרהם אצינו גילה צתחילה להאורחים עד כמה הוא סק וסמח צצואס, כי יותר מזה סעושה צעה"צ עם העני, העני עושה עם הצעה"צ סמתצרך צכפלי כפליס צסציל מזה סעקסה עם העני, לכן הסתחיה לפניסם והסתחן אס לא מללתי חן צעיניך אל לא סצצור מעל עצדיך, והודיעס צזה סהוא

צדקת המון, וזוה מוצן ספיר המדרק
שהקדמנו צראס דצרינו הנני נמטייר
לכס לחס נה"ס, אמר הקצ"ה אני
צכודי וצפ"מי אצטייר לכס המון
דכתיב לכו לחמו בלחמי צסציל
לחמי, ומלכס אני נותן לכס וע"כ
ורחיתס כבוד ד'.

ובזה מוצן המדרק שהקדמנו צראס
דצרינו הוא נרומים יסכון
מלדות קלע"י ומצג"י לחמו כיתן וגו'
הכתיב הוא לחמו "נתן" והקרי הוא
לחמו "כיתן" והכוונה ספ"י סנתן
לחמו ע"כ יזכה שלחמו יהי כיתן
עון השמים, ולא יהי נהנא דכסופא
ויוכל לראות פני מלך ציפיו כמאח"כ
מלך ציפיו תחזנה עיניך תראה
ארץ מרחקים שיזכה גם לעו"צ.

ויקרא שם הנקוס הוא נקס
ומריצה על ריב צבי
ועל נקותס את ד' לאמר יהי ד'
צקרצנו ואס אין, ויצא עמלק וילחם
עם ישראל וכו' והי כאשר ירוס
נשה את ידו וגצר ישראל וכו'
ולכאורה קסה הסנטיבות ויצא עמלק
אל נה דכתיב קודס ועל נקותס
את ד' וגו' (ורס"י ז"ל תירץ צטו"ט)
וגס לפע"ד נראה לייסצ צק"ד דהנה
צפ' יתרו כתיב וישנע יתרו וגו'
ופירס"י קר"ס ונלחמת עמלק,
וקסה דצפ"מ ק"ס הי' חוץ לדרך
הטבע, אזל מלחמת עמלק הי'
צדרך הטבע ואדרצה כתיב אשר
קרך צדרך וגו' שליך את ישראל
משל לאנצטי רותמות וכו' וכ"ל
למרו דהנה ידוע טעבו"ס סס תמת
הטבע וישראל כשעוסין רלונו של
נקוס המה למעלה נהטבע ואס
חיו להיפך אז המה תמת הטבע,
ואס עוסין תקוצה אז המה חוזרין
ועומדין

ועומדין למעלה נהטבע תחת הטובה
פרטיות, וי"ל טע"י סתמה למעלה
נהטבע לכן יכלו לקבל התורה כי
אין הטבע מכריחן, ועוד י"ל יען
סצכ"י סס תחת השגחה פרטיות
לכן נהני להס תשובה, כי הוי
סאילה צצעלים ופטור צהשוצה
כמזואר צס"ך עה"ה, והנה כשרצו
צב"י וניסו את ד' כמאח"כ היס ד'
צקרצנו אס אין היינו אס יש עליהס
השגחה פרטיות ועי"ז רפו ידיהס
ען התורה, ונחמת סחטואו נפלו
תחת הטבע, ולכן צל עמלק להלחם
עם ישראל, והי כאשר ירוס נשה
את ידו, וליתא צמק' ר"ה וכי ידי
נשה עושות נלחמה אלא צזנן
סישראל נשעצדין לצס לאציהס סס
גוצרים נידה, הרי סהועיל להס
תשובה מיד סשעצדו לצס לאציהס
סצשמים וחזרו להיות למעלה נהטבע
תחת השגחה פרטיות מהקצ"ה, וז"ס
סבי וישנע יתרו קר"ס סה"י חוץ
לדרך הטבע, וכן נלחמת עמלק
סצא ג"כ להירות סישראל עומדין
למעלה נהטבע כשעוסין רלונו ס"נ
נדמהני להו תשובה, ע"כ צל לתג"ר
והס"כ כי נני גוי גדול אשר לו
אלקים קרובים אליו כד' אלקיני
צכל קראינו אליו סנועיל להס
תשובה, אזל עמלק הוא תחת הטבע
ואין מועיל לו תשובה ע"כ תנחה
את זכר עמלק ותמת השמים כי
הוא תחת הטבע, אזל ישראל המה
למעלה נהטבע, ונהני להו תשובה.

ויאמר נקס אל יחושע צחר לנו
אנשים ולא הלחם צעמלק
וי"ל הטעם מה סאמר נשה ליחושע
דהנה איתא צמדקס כשפעמיד יחושע
את המנה אמר להמנה אני קשיט

נמך סהרי נסתעצדה לזקיני יוסף
סבי והנה סתמש והירה וגו' נסתחויס
לי, והנה כאן עה"כ ויהי ידיו אמונה
עד צל סתמש ופירס"י סה"י עמלק"
ומחצין אה הסנות צאליטרולגין
צאזזה טעה סס נולחיה, והעמיד
להס נקסה את המנה וערצצ את
השעות, וי"ל סזה הי' נוח למטה
רצינו ע"ה לעשות צסציל יחשע
אשר צל צכח זקיני יוסף ססתעצדה
לו הסמש ולכן ספיר אמר ליהושע
סהוא ילא להלחם צעמלק וזה מרומז
צכניוכת הכתובים ויהי ידיו אמונה
עד צל סתמש, סהעמיד סתמש,
צסציל ויחלוש יחושע את עמלק
ואת עמו וגו' סה"י צזכות יחושע.

ומה ספירק רס"י עה"כ וידי נשה
צצדים, צסציל סנתעלל צמולה
וננה אחר תחיה, וי"ל הכוונה
דודאי גם נשה רצינו צעלמו הי'
יכול להעמיד סתמש כי עלמות יוסף
הי' עמו, וע"כ נענש סה"י ידיו צצדים
צסציל סמנה אחר תשתיו.

ואנב אמרתי לפרק הטעם מפני
מה הבהתוה סתמש והירה
ואחד עקר כצדים ליוסף, וי"ל יען
סיוסף הי' למעלה נמערבת הנזלות
כי אעפ"י שראה צאלטגנוכית סיעמוד
תולדות מלכת פטיפר צכ"ז סתגצר
כארי וציעל סענין ונהקיים אח"כ
סחוליד צנים נצתה כמזואר צרס"י
פי וישצ על הכתוב ויוסף הורד
מלכימנה, ופירשת צזה גם סמקורה
וינס סחולה, וצפ' לך ויולא אוסו
סחולה, והכוונה כמו סצאצרהס אצינו
ויולא אוהו סחולה, סהקצ"ה הוליאו
למעלה מהנזלות כן צבי יוסף וינס
סחולה סנליט עלמו למעלה ען
סנזלות כהנילי, ומוצן צזה גם סנכוי

צ' פעמים וינס, וינס החולה ואידך
היס ראה וינס, והכוונה בזכות
יוסף שכתב ג' וינס החולה שהוליא

עלמו למעלה מן המזלות והטבע
לכן היס ראה וינס מוזן לדרך
הטבע ולמעלה מן העול.

פרשת יתרו

וישמע יתרו כהן מדין חותן
משה וגו' צמדקס מה"ד
סלח לחנוך על פני המים כי צרוב
הימים תמלאנו ונל"פ ואקדים לפרס
גם סיפא דקרא (קהלת י"ח) ונה
סהיאל המדרס תן חלק לשבעה וגם
לשמונה כי לא תדע מה יהי רעה
על הארץ, דהנה צמק עירובין מ'
פליגי ר"א ור"י דר"א דרש תן חלק
לשבעה חלו ז' ימי בראשית וגם
לשמונה חלו שמונה ימי נילה, ור"י
דרס תן חלק לשבעה חלו ז' ימי
הפסקה וגם לשמונה חלו שמונה ימי
החג עיי"ק צג"ג ורש"י, ונל"פ דר"א
קוצר שהבי' צא ללמודנו סדרך ארץ
קדמה לתורה וז"ס תן חלק לשבעה
חלו ז' ימי בראשית שהעולם נצרא
צם ועקודס יתנהג צדך הטבע,
כמש"כ המפ' בראשית צרא חלקי"ס
צגמטרי' הטבע, וכן ק"ל ר' ישמעאל
צר"פ כ"מ, ואח"כ אמר וגם לשמונה
חלו שמונה ימי נילה שיפשה גם
צמק"י למעלה מן הטבע כי ע"י
סהתיכות נכנס צבירתו של הצרהס
אצ"נו שבי' צו ויולא אוחו החולה
ויאמר לו הצט השמימה ופירש"י
שאין הצטה חלא ונלמעלה למטה
עיי"ק יולא גם התיכות ונתחת הטבע
למעלה והטבע, וזהו המקירת נפש,
וכן נרמוז צמלות נילה שהאדם
לריך לתקן הצריאה, כי אינו בולד
נהול, וכדאדהר ל"י ר"ע לטרטורופס

אונס ר' יהוסע ק"ל סנהנסיס
נגלים טעשה ד' לישראל ציליאת
מלרים וצק"ק מוכח שאנחנו למעלה
מן המזל ומן הטבע, ולכן אמר תן
חלק לשבעה חלו ז' ימי הפסקה
שראשית יהי לנו מדת הצטחון סד'
יושיענו למעלה מן הטבע, וככל
זאת לריך לעשות אח"כ פעולה גם
צדך הטבע וז"ס וגם לשמונה
חלו שמונה ימי החג קנרנו על
מעשי ידי האדם כמאה"כ צאקפכס
כל מעשיכס מן השדה, ולכן נקרא
חג האסיף, חלא דלר"י תורה קדמה
לדרך ארץ וקוצר כטיטת רשצ"י
צמק' צרכות, ועיין צתוק' יסניס
יומא פ"ה שהוא פלוגתא צין ר"ת
לר' אלחנן, דהר"ת ופרס יפה ת"ת
עס דרך ארץ סד"א העיקר והיינו
כר' אליעזר הנ"ל דרך ארץ קדמה
לתורה, ור' אלחנן קוצר תורה קדמה
לד"א כר' יהוסע הנ"ל, והנה ללמוד
תורה ולקיים המלות לזה לריך מדה
הצטחון לצטוח צד' שיעזור לו למעלה
מן המזל והטבע, כי אין התורה
מתקיימת חלא צעי קנש"ס עלמו
עלי' כעודר הזה שהכל דטין עלי'
והפקר לכל, וניל להרץ עפ"ז קושית
המפ' שהקשו למה אמר הקצ"פ חכ"י
ד' חלקיך אשר "הולאתיך" מאר"י
ומדוע לא אמר אשר בראשיתך ולהנ"ל
כיחא דאס הי' אומר אשר בראשיתך
הי' משמע סלריך להתנהג עם התורה
צדך

צדך הטבע כקדר הצריאה, ולכן
אמר אשר הולאתיך מאר"י סה"י
למעלה מן הטבע, ולריך להאמין
בהשגחה ד' תמיד ורק צאמוכס
זאת תוכלו לקיים התורה, ומעתה
יתצאר חכ' וישמע יתרו כהן מדין
ח"י חת כל אשר עשה חלקים
למעלה ולישראל עמו כי הוליא ד'
חת ישראל מנלרים ופירש"י סזו
גדולה סצכלן כה"י נס נגלה למעלה
מן הטבע, וע"ז סמך יתרו שהניח
מקומו וצא אל המדבר ללמוד תורה
וכפרש"י צצצחו סל יתרו חכ' ומדבר
סה"י יוסצ צרונו ס"ע וצא אל המדבר
ללמוד תורה וסמך על נקיס נגלים חוץ
לטבע וע"ז אמר ספיר המד' מה"ד סלח
לחנוך ע"פ המים, הפירנסה שלך
הסלח ע"פ המים צמדת הצטחון
בהשגחה פרטיות כי צרצ ימים
תמלאנו, אונס חעפ"י"ס תן חלק
לשבעה וגם לשמונה כי לא תדע
מה יהי רעה על הארץ, וחולי אינך
כדאי לקמוך על נקיס נגלים ורק
לנקיס נסתרים כמאה"כ לנען
יצרכך ד"א צכל מעלה ידך אשר
תעשה.

והנה צהגדה לפסק קידר צעל
ההגדה, שבעה מ"י יודע
סצעה ימי סצתח וכו' שמונה מ"י
שמונה ימי נילה וכו' והוא כדצרי
ר' אליעזר הנ"ל וקסה למה הניח
דצרי ר' יהוסע שאמר שבעה ימי
הפסקה שמונה ימי החג, חלא צטאר
דוכתח לא קיימ"ל כר"א דשמות'
הוא, ועפ"ימ"ס מיוסצ סצעל הגדה
קוצר דרך ארץ קדמה לתורה כר'
ישמעאל, וכמו ספסק הר"ת, לכן
הניח דצרי ר"י ופסק כהן כר"א.
ועפ"י ח"ל לפרס מאמר חכז"ל
חלמו' סמרו צכ"י סה"י

סצמות מיד הי' נגאלין, דהיינו סצת
צראשית, שהוא מרעזת על דרך
ארץ, היינו טבעיות, ושצת פסק
מרעזת על תורה שהיא למעלה מן
הטבע, ונקרחת סצת דכה"צ צקרא
ומחרת הסצת, ונרמוז צזה מאמר
חכז"ל יפה ת"ת עם דרך ארץ ואס
הי' מקיימין זאת מיד הי' נגאלין,
וזה יל"פ זכור וסמור צדיצור אחד
כאמרו, כי חלא "זכור" כתיב מעשה
צראשית, המרעזת על הטבעיות
וחלא "סמור" כתיב (מעשה צראשית)
המרעז על למעלה מן הטבע, וסניחס
לריכיס להתאחד צדצור אחד.

וישמע יתרו כהן מדין חותן
משה וגו' ופירש"י ונה
סמוצה סמוע וצח קר"ק ומלחמת
עמלק, ויל"פ דהנה אמרו חכז"ל
צראתי יל"ה"ר צראתי תורה הצלן,
וע"כ ויצא עמלק שהוא היל"ה"ר,
וילחס עם ישראל צרפידים, סרפו
ידיחס מן התורה, וזהו סיטת ר'
יהושיע צמק' צכורות ה', ועפ"י
י"ל שיתרו סמוע ומלחמת עמלק וצח
לקצלת התורה, ואפי' לטיטת הפ"ד
צמק' זצחיס דס"ל סצח לאמר
קצלת התורה י"ל סצח ללמוד תורה
ומשה רצינו ע"ה עע"כ יוכל לכבוש
חת היל"ה"ר, חצל ר"א ק"ל סתס
רפידים שמה ולטיטתו י"ל שסמוע
יתרו קר"ק ולכן צח, ואנה צוודאי
גם ר"י מודה שיתרו סמוע גם קר"ק
כדכתב סמוע עמיס ירגזון, רק
דקוצר סצקציל סמועה זו לצד לא
הי' צח, כי הי' יכול להיות ירא
סמיס גם צציתו, אונס בין סמוע
סאמר נס קר"ק אשר צמוענתה
נמוגו כל יוסצי כנען, צכל זאת
נשאר כח צעמלק לצח להלחס עם
ישראל

ישראל, ע"כ צא ללמוד תורה כי רק התורה הוא התכלין לנטל כוחו של עמלק, כמש"כ רס"י על הכי ויצא יתרו עי"ם, וזהו שאמרו חכז"ל אלמלא עזרו לא ה"י יכול לו, כי אחר כל הרחיות והמופתים לריך עזר ד' להיות צאמונת שלימה צהשחרת הנפש, כמא"כ לופה רקע ללדיק ונעקט להמיתו חכן ד' לא יעצמו צידו.

וי"ל עוד טכאשר שנוע יתרו מלחמת עמלק טאף שראה ושנוע כל הנסים וקר"ם שנעשה בצביל ישראל מינו ה"י כופר ותלה כל המאורע שלא צהשגחה, וכן הנון שה"י עזרעו של עמלק אומר לחסורוק שתי אחד ציניהם ושמו ומה צן עמרים וצכספיו נטל וקל ולחש עליו והכה צו את הים וכו' כמזואר צמודתו וחשק יתרו שלא יתלכד צמלודתו ולכן צא ללמוד תורה להלכלל עה"ל"ר וזה שאמרו חכז"ל ה"י גולה לנוקם תורה וכו' ועל צינתך אל השען, וז"ש הכי ילפון ליקרים תוש"י (כי התורה נסתכחה ה"ל"ר מלומדי"י) עגן היא לחילכי תום (היא מגינה ללומדים תורה לטענה היינו תוס, כי התוה"ק היא הכלי קרצ נגד ה"ל"ר, וע"כ עיד אחר מלחמת עמלק ה"י קבלת התורה, וגם צפורים אחר עפלת הנון, קימו וקבלו, קיימו ונה שקבלו כצד, כיון קראו צנ"י קטנה מושגחים מהקצ"ה קיימו ונה שקבלו.

אתם ראיתם אשר עשיתי למלרים ואשח אתכם על כנפי נשרים ואציל אתכם אלי, צצעה"ע עוצא מקורה ד' פעמים אתם צראש הפקוק, אתם לכו קחו

לכם תנן וגו', אתם ראיתם את אשר עשיתי למלרים וגו', אתם כללים היום כלכם וגו', אתם עידי כאם ד' (ישע"י צ"ג) וכל"ם עפ"מש"כ הרעצין לפרש אככי ד' חלקיק אשר הולאהיך עאר"ע, כי ילחש ועס מורה על המליחות ועל החפץ כי צידיעה וזה השגחה נמנו יתצדק ילאו וגם מורה על חידוק העולם כי אם ה"י העולם קדוון לא ה"י דבר נשתנה ונעצמו, ומורה על היכולת והייחוד, וכמו שאמר צעצור תדע שאין כמזוי בכל הארץ, וזהו שעס אשר הילאהיך כי הם היודעים ועדים בכל אלה, את"ה, והנה צפ' אתם כללים היום כלכם לפני ד' חלקיקם וגו' פירס"י למה נקמכה פי' זו לתוכמה לפי שאמרו מי יוכל לעמוד צאלו, שהחיל נעה לפייקם וכו' היום, כהיום הזה שהוא קיים מאפ"ל ונאיר כך האיר לכם ועתיד להאיר לכם והיקורין עקיינון אתכם לפני כי לריך שיעידו שקקצ"ם צרא את הכל, ועדים לריכים להעיד צעמידה ע"כ אומר אתם כללים וגו', והנה ידוע שההרגל נעשה טצע והרגיל צטוצה אינו מרגיש צטוצתו רק ע"י ההעדר, וכן אומר החכם כיתרון האור מן החושך כן יתרון החכם מן הכסיל, כי מעלת האור אינו ניכר רק ע"י שה"י מקודס חושך, כן ניכרת מעלת החכמה רק ע"י קרוא"י גנות וסכלות הכסילים, ועפ"י י"ל הכי צמשלי י"ד צלצ צנון תנוח חכמה וצקקצ כסילים תודע, כי החכמה אלל הנצון מונחת כדצר פשוט ואינו מכיר סיווי החכמה ורק כצצא צקקצ כסילים תודע החכמה ומעלתה, וצזה עוצן ונה שהציל הכי, נצון"ן צלשון יחיד, וכסילים

וכסילים אומר צלשון רצים, יען שיש הרצה מיני כסילים פתי כסיל אויל סועה והודיענו הכי שלכל אחד לפי פחיתות ונדרגתו תודע לעומתו נועלת וסיווי חכמה הנצון, והנה לכאוי למה אומר הכי צקקקצ כסילים תודע מעלת החכמה, הלא כל אדם יוכל לראות יתרון החכמה צעלמו וצגופו, כי האדם עיר פרא יולד, החילוק הגדול נויס הולדו עד אשר יגדל ויחכם צדעת וחכמה, ואין לריך לדוגמא מוולתה, אענם הוא הדצר אשר דצרנו צתחילה, שההרגל נעשה טצע וזאת היא רגילות הטצע שהאדם נולד נער וצער ואח"כ כסיגדל יתחזק סכלו לפי רוצ השנים ולכן אינו יודע האדם להעריך נועלת החכמה, כמא"כ ואככי הרגלתי לאפרים קחס על זרועותי ולא ידעו כי רפאתים, הרי שהרגילות קיצה להעדר הידועה, עיין צפ' חוה"ל צפתיהה לשער צ', והנה כמו כן העושר רק אז יודע להחסיצ עקרו אם רואה עניים השרויים צלער נחמת ענים והמה צמלור וצמלוק, לפי ערך זה יתעלה מעלות העושר, אענם כל זאת הוא רק צהערכת הסכל אלל אם הוא צעלמו ה"י עני ואח"כ נתעקר צודאי יצין יותר מעלת העשירות, ונכס"כ אם ה"י עני נדוכא ועיוקר ציקורין ואח"כ צפתע פהאום נתעלה צעוקר וכצודה, זה הא"ש יודע עוד יותר להחסיצ מעלת העשירות ועד כמה לריך להודות לד' על הטוצה שעשה עמו.

והנה צלאת ישראל מנלרים ילאו אתם גם ערצ רצ וצפ' ה"י מפרש הכי ויהי צסלח פרעה את העם, "העם" היינו הערצ רצ,

ולכן כתיב ויהי לשון וי ולעה, כי פרעה שלח גם הערצ רצ כדי להקטין הנס וילמרו שגם חלקיהם של אלו ה"י נסי"ע צחנסי, ואלו ה"י ישראל יולאים לצדס ה"י קס שמים מתקדש יותר צכל הגוים קד' הוא האלקים אין עוד מלצדה, ע"ש, אמנם אנחנו יודעים האמת כי לא כלערינו ה"י לערס של הערצ רצ צמלרים כי עכו"ם סגלו אין גלותם גלות כי אוכלין ושותים עמהם אלל ישראל שאין אוכלין ושותין עמהם גלותם גלות, ועה"כ ודי הכה כל צכור צאר"ע וגו' עד צכור השפחה פירס"י סלקו גם צני השפחות כי גם הם ה"י מנעצדים עם ישראל ושונחים צלרתם, וכל הגזירות ה"י רק על ישראל, וצפרע קיטוי שיעצוד כמו שאמר פרעה תכצד העצודה על האנשים וגו' ויען סרק צנ"י סצלו עול הגלות צמלרים, ומילא גם צשונחתם לא יתערצ זר, וכל עיקר הגאולה לצני ישראל היתה, ולתערצ רצ שונחה זו ונה זו עושה ויל"פ עפ"י מושך הכתובים צהלל, רס על כל גוים ד', כן אומרים האומות, על השנים כצודו ואינו מוסגיח צתחתינים, אלל אנחנו אומרי מי כד' חלקינו וגו' המספילי לראות צשנים וצארן, צידיעה וצהשגחה פרפיות ילאנו מנלרים, ולא כעענת הערצ רצ, והא רא"י כי מקיני מנער דל מאשפות ירים אציון וגו', אלל הערצ רצ לא ה"י כעפר וכאשפה צמלרים, ומלרצה גם הם שעצוד עם ישראל, וזה מוכח שקקצ"ה גאל את עמו ילראל וז"ש מושיצי עקרת הציה, אנחנו נחסיצים לעקרת הציה ולא הערצ רצ לכן אם הצנים קטנה, עיקר השנחה היא אללנו וכאשר

וכאשר נערוך הגאולה נגד העוני והלחץ סקצנלו ע"כ הללו יה. **ומעתה** יתפרש המורה צדו"ע **אהם** לכו קחו לכם תצן (ולא הערצ רצ) ורק אתם הייתם צטפל המלך כאסקופה הנדרס' לכן כה תאמרון לצית יעקב והגיד לצני ישראל דייקא. **אהם** ראייתם אשר עשיתי למלרים ואשא אתכם על כנפי נשרים שהפכתי הגלגל מלרים ירדו צמלולות ואתם נתעליתם לרום המעלה. וע"כ **אהם** נלצים היום, כיום הזה שהוא מחפיל ומאיר ע"י האופל סקצלתם ניכר יתרון ומועלת האור שהוא רק צקצילכם ומזה תדעו אשר כלכם לפני ד' חלקיכם וגוי המעפילי לראות צטמים וצארץ, ולא כמענה הערצ רצ הנ"ל, וזהו **אהם** עדי נאם ד' שאנכי ד' חלקיך אשר הולאתיך מאר"מ מציית עצדים, קצדיעתי ובהסגחתי ילאחם מעם, וצדי לצדו היכולת והיחוד כהנ"ל.

ועפ"י דצרינו כל"פ מדרש קוח"ע תלים ק"ז א"ר צרכ"י צטס ר"ח צטס ר"ס מה הוא יאמרו גאולי ד' חלו ישראל וכן יעני מפ' ופדויי ד' יסובון, ופדויי ד' ולא פדויי אליהו ולא פדויי מלך המשיח אלא ופדויי ד', ותעוה, מה קמ"ל גאולי ד' חלו ישראל, דפשיטא דציקראל מייירי הדי מפוי אח"כ תעו צמודר ציקמון דרך וסס מייירי ציקראל, ועוד ח"ך מוכח שיאמר גאולי ד' מייירי ציקראל דייקא, אמנם צלחת ישראל ממלרים עלו גם ערצ רצ אתם ומטה רציו קצלם ועי"ז עשו את העגל כי אמרו שאלקיהם גאלם מיד מלרים כי גם סס פה"י ומשאר אומות ה"י צגלות

סס ועתה ילאו לחירות, כמו צני"י אצל כצר ידוע שעכו"ס שגלו ח"ך גלותם גלות, והם לא ה"י צקיסוי סיעצוד ואדרצה גם סס סיעצוד ציקראל כהנ"ל, וי"ל סלזה נהכוין דוד הע"ה צאמרו הודו לדי כי טוצ כי לעולם חסדו, אצל הודאה זאת יאמרו גאולי ד', ישראל דייקא ולא הערצ רצ שעלו אחס צרשית ומטה רצע"ה, וכי תימח דלמא צקציל הערצ רצ ה"י הגאולה ע"ז אמר אשר גאלם מיד לך, ועוד סה"י צמלרים מכל האומות שצקאר חרות ומזרח וממעצד מלפון ומים, ומשפחה הערצ רצ וגם סס סעצדו עם צני"י וצני"י נגאלו גם מידם כמאה"כ ומארלות קצלם וגוי לצני ישראל ע"כ תדעו והידו לדי גאולי ד'.

ומשה עלה אל האלקים וגוי צמד זסה"כ עליה למרום (כתעלית ונתגשקת עם המלאכים) סצית סצני לקחת מתנות צאדם, צזכות אצרהם סנקרא האדם הגדול צענקים, ואף סוררים לסכון יה חלקים, ונל"פ עפ"י דצרי הרעצ"ס פ"ח מהי יקוה"ת ומטה רציו לא האמינו צו ישראל מפני האותות שעשה, כי המאמין עפ"י האותות יס צלצו דופי כי חוסר אולי עשה האות צלט וכיקוף, וכל האותות שעשה ומטה צמודר לא להציא ראי' על נצואתו עשאה, סכל לפי הלורך עשה, ה"י לריך להסקיע את מלרים, קרע את היס, ה"י לריכים למזון הוריד לנו את חנון וכו' אלא צמה האמינו צו צמעמד הר סיני סעינינו ראו ולא זר ואזנינו סעשו האף והקולות והלפידים וגוי סני"י הנה חכמי צא חליך צעצ הענק

צצוד יסוע העס דצרי עמד וגם צך יאמינו לעולם וע"כ כל ישראל עדים צמעמד הר סיני והן הן עדים על נציאת ומטה רציו שהוא אונה, וזה סעען ומטה רציו צמלרים והן לא יאמינו לי כי המאמין עפ"י האותות יס צו דופי, עד סמודיעו הקצ"ה סאלו האותות סס רק עד סילאי ממלרים, וכאשר יעמדו על הר סיני יסתלק כל הרור וכו' וזה לך האות כי חכמי סלחתיך צהוליתך את העס מעצדון את האלקים על סהר הזה ויהי כלס עדים לאמיתתן, עכ"ד, ויל"פ צזה סכ' ויחן סס ישראל נגד סהר ופירס"י כא"ס אחד צלצו אחד אצל סאר כל סהיות ה"י צמחלות ותרעומות, ולפי דצרי הרעצ"ס א"ס יען סעד סלא צאו להר סיני ה"י עדיין דופי צלצס וע"כ ה"י צמחלות אצל כאשר צאו אל סהר אשר כלס יראו צעיניסם ויתנו עידיהן ע"כ חנו כא"ס אחד צלצו אחד, כמו אצרהם אציו סני צו ומלאת את לצצו נאמן לפניך.

והנה כצר ציארתי לעיל צאריכות שהערצ רצ טענו סגס חלקיהם עזר ציציאת מלרים ולא ראו להכיר חסדות יתצ"ס ולהודות סכל הגאולה ה"י צהסגחה פרעיות עהקצ"ה ואין עוד מלצדו עי"ס, אצל עתה צמעמד הר סיני סראו ומטה עלה אל האלקים נהצטל דופי וטענת הערצ רצ, וע"כ ספיר קילס דוד הע"ה את ומטה רציו וז"ס סמדרס עליה למרום כסעלית למרום כתעלית ונתגשקת עם המלאכים, סצית סצני לקחת מתנות (הצאת את סתורה) צאדם, סנעשו סכל כאדם אחד צלצו אחד, ופירס המד'

סזה ה"י צזכות אצרהם סנקרא האדם הגדול צענקים ונאמר צו ומלאת את לצצו נאמן לפניך ואף קוררים לסכון יה חלקים סאפי" הערצ רצ סה"י קוררים ומקילין דופי צאמנות המאמינים, אצל צקצלת סתורה נעשו כלס עדים צנציאת ומטה רציו לסכון יה חלקים וצמחקהו

במסורה ג' ואתם, ואתם פרו ורצו, ואתם תהיו לי מועלת כהנים וגוי קדוש, ואתם הדצקים צדי חלקיכם חיים כלכם תיוס, וי"ל סכוונה עפ"י וליאת צמס' עירוצין נענו וגמרו טוצ סלא נצרא ומסנצרא וכו' וא"כ יקשה צעיני צני אדם למה יסא אשה, הלל טוצ סלא נצרא ולא יחזיקו צו צניו עוצה, אמנם כתצו צתוס' פ"ק דע"ז על נאמר סכז"ל צואו וכחזיק טוצה לאצותינו סאלמלא סס חטאו לא צאנו לעולם וסקסו צתוס' הלל טוצ סלא נצרא, ותרלו סזהו רק צענה סצא לעולם דלז לא נדע סס יה"י לדיק או רסע, אצל סס נודע שהוא לדיק אז חקריו ואקריו דורו סצא לעולם, ולפ"י י"ל זז כוונת המעך המסוי ואתם פרו ורצו, ואס. תאמר הלל טוצ סלא נצרא, ע"ז סתסוצה ואתם תה"י לי מועלת כהנים וגוי קדוש, ומעילת חקריו ואקריו דורה אמנם יס תרצה משהעו סאינים רויס לישא אשה צאמנס סדואגים מהיכן יפרנסו כסיהם וצניהם, צפרע צלוק העת הזה מ"י סרולה להמנהג עפ"י סתורה והמלוה צודאי קשה פרנסתו אצל כצר אמר סחכס אל תדאג דלגת מחר כי לא תדעו מה ילוד יוס, ועפ"י יליפ מאמר סכז"ל ח"ן להקדס אלא

אלה נקומו וקשתו והכוונה שאל
 רוצה להיות קדוש אזי לא ידאג
 רק לשעמו וי"ל שזה מרומז בהכי
 היום אל שקולו תשעמו שתדעו
 צעייכסם שאין לכם רק היום, וכמו
 שאמר ר"א לתלמודיו וק"ו יום אחד
 לפני עיתתך מכשיב סיוט היום
 שאל לא יגיע למחר, וכבר אמרו
 חכמ"ל מי שקם לו מה לאכול היום
 ואומר מה נאכל למחר הרי זה
 נקטי חכמה, כי הצ"ח צד' יודע
 מאן דה"צ חיי יה"צ מוזני, וע"כ
 כדי להסיק להדו"גים צע"ל
 פרנסתיהם ולכן מוסכים על"ס
 מלישא אשה אחר הבתוב ואח"כ
 הדצקים צד' אלקיסם חיים כלכס
 היום, שלא יהי' מוצי"כס רק על
 היום אשר אתם עומדים בו, ואם
 נאמר צדוק ד' יום יום ע"ו יעמס
 לנו ישע ופדיוס וזכה ליסועה
 ולגאולה צ"ח.

ועפ"י דצרינו י"ל שהמקורה מרומזת
 על מאמר הלל, אל אל אין
 אני לי מי לי (זהו ואלתם פרו ורבו)
 וכשאני לעלמי מה אני (היינו ואלתם
 תהי' לי מנולכת כה"ס וגוי קדוש
 כי לזה לריך להתאחד עם כלל
 ישראל להיות גוי ומונלכה) ואם
 לא עכסיו חיינתי (היינו ואלתם
 הדצקים צד' אלקיסם חיים כלכס
 היום, יסוז היום סנול לא יפנה
 למחר).

ומשה עלה אל האלקים וגוי
 צמדק כשעלה משה
 למרום צקשו מלאכי הקרת לפגוע
 בו ואמרו מה לילוד אשה ציכנו,
 מה עשה הקצ"ה לר קלקתר פניו
 של משה דוונה לאצרהס אזינו,
 אמר להס אתמוול אכלתס אללו

ואין אתם צושים ממנו, והנה צמק'
 סבת פ"ח חיה"ל כשעלה משה למרום
 אמרו מלא"ס מה לילוד אשה
 ציכנו, והסי' להס משה כלום מו"מ
 יס ציכנס, כלום סייך אלליכס לא
 תגנוב לא תחמוד עי"ס, וכל דשני
 המאמרים מתכוונים לענין אחד,
 דלכחו קשה מה יס להס למלאכיס
 להתצייס בזה שאכלו חלל ח"א,
 ובאמת לא אכלו רק עשו על"ס
 כאוכליס כצדוקר סס, אמנס הקצ"ה
 ר"ה להתרות ולהעלות על זכרון
 המלאכיס מעלת אצרהס אזינו אשר
 עשה לדקה וגמילת חקדים האכיל
 והסקה צ"ח והכניסם המת כנפי
 הסכינה, כדכתי' כי ידעתיו למען
 אשר י"וה את ציתו ואת צניו אחרי
 ושמרו דרך ד' לעשות לדקה ומספט
 לא כן המלאכיס נשארים צמדריגתס
 אשר נצראו ואין מי שמכניסם תחת
 כנפי הסכינה ולא יכנסו אורחיס,
 וזהו הר"ה להס הקצ"ה כסלר
 קלקתר פניו של משה דוונה לא"ח
 ואמר להס אתמוול אכלתס אפי'
 אל לא אכלתס צפועל אלל ראייתס
 חולר אדם הגדול צענקיס, ומה
 תפקידו של אדם בזה ע"פ האדמה,
 ואין לא הצושו ממנו לצקס לכס
 התורה, ואדרצם ע"י ססיך צאדם
 כל המלות האמורים צתורה לא
 תגניב לא תחמוד, וע"י סמקייננס
 מהעלה למעלה גדולה מועלתכס,
 וספיר מוצן מה סלר הקצ"ה קלקתר
 פני סל משה דוונה לא"ח.

וע"ד זה פרקתי הכי צפ' צל
 דבר נל צלזנ העס ויסאלו
 ח"ס נרעמו וגוי ופרסו אין לא
 אלל לקון צקשה וכו' כדי סלל
 יאמר אותו לדיק אצרהס ועצדוס
 ועינו אותס קיים צהס, ואחרי כן
 ילאו

ילאו צרכוס גדול לא קיים צהס,
 וקשה הכי רק צעציל סלל יאמר
 אורה לדיק לכן יקיים ד' הצטחתו
 הלל לא ח"ס אל ויכוז וגוי, וכל"פ
 שהקצ"ה קיים באמת הצטחת הרכוס
 גדול צונה סנתן להס לצ לדעת
 ועיניס לראות וכלכל אותס צמדצר
 ארצעים סנה וכו' אמנס יען סלל
 הגיע אליהס צמדצר רק הלורך
 המנולמל לכל אחד ואחד כאשר
 נאמר צפרסת המן, ומילל לא הי'
 יכוליס בזה לקיים מלות לדקה וגמ"ס,
 ולהועלת זה הי' נחון להס רכוס
 גדול לקיים ע"י לדקה וגמ"ס כמו
 סעשה אצרהס אזינו ע"ה, וזהו
 שאמר הקצ"ה צקסס סנולדי כצר
 קיינתי צהס הצטחת רכוס גדול
 סנתתי להס לצ לדעת ולראות
 אותותי המרוצים וכו' וזהו כצר
 רכוס גדול אשר אין למעלה הימנו,
 אלל למען אשר לא יאמר אותו
 לדיק אצרהס אזינו אשר דרכו הי'
 לקיים מלות לדקה וגמ"ס ולזה
 נדרס רכוס גדול, סצאופן זה לא
 נתקיים צהס הצטחת רכוס גדול
 במדתו, אלל הקצ"ה מולד עלמו כצר
 קיים הצטחתו כהנ"ל.

הבעה"ט הציא צמקורה ד' אתס,
 אתס ראייתס את אשר
 עשיתי למלריס, אתס לכו קוטקו
 לכס קס לתצן, אתס נלצים היום
 כלכס לפני ד"ח, אתס עדי ואני
 אל, וכל"פ צק"ד דהנה צני ישראל
 הי' לריכיס להיות צמלריס ת' סניס
 אלל לא נסעכצו סס רק רד"ו סניס,
 וזה הי' צעציל קוסי השיעצוד סהסליס
 וגלס הי' לריכיס להתפכצ סס עד
 מלאת הארצע מלות סנה אז לא
 הי' רואה הדור הזה וגס משה

גאולת מלריס ורק צדוק סאמריסס,
 וזהו כוונה המקורה אלס לכו קוטקו
 לכס לתצן וע"י גזירת קיטוי סיעצוד
 נתקיים אתס ראייתס את אשר
 עשיתי למלריס, היינו הדור הוול,
 כי ע"י קוסי סיעצוד נסלמו הארצע
 מלות סנה קודכ, ומה תדעו אתס
 נלצים היום כלכס לפני ד"ח כפי'
 רס"י סהקללות והיקורין סס עקיימין
 ומליצין אתכס לפניו ומכאן מוכח
 יחוד ססס לא כהעמיס סהאמינו
 ס"ס פועל טוץ ופועל רע ח"ו אלל
 אכחנו מלאמיניס ומעידים סד' אלקינו
 ד' אחד, צין ד' המורה רממיס, וצין
 אלקינו המורה על דין הכל ד' אחד
 לכו טוץ, וכל העדר והסחתה הוא
 לורך ומיקון לצנין חדס וזהו אתס
 עדי ואני אל אתס עדים בזה סאני
 אל וצקס זה נכללו צ' המדות
 המזכריס כנצואר צספריס אל נקמות
 ד' וגוי ונאמר ג"כ וסקד אל כל
 היום.

אנכי ד' אלקיך אשר הולאתיך
 מארץ מלריס וגוי והנפוי'
 עקסיס לונה לא אמר אשר צראתיך,
 והנלפע"ד צק"ד לייקצ יען שהקצ"ה
 ר"ה לייחד את עמו ישראל דייקל
 לעצודתו ולתורתו ולזה הקדים הכי
 כה האמר לצית יעקצ ותגיד לצני
 ישראל דייקל לצית יעקצ ולצני
 ישראל, אתס ראייתס את אשר
 עשיתי למלריס ואשא אתכס על
 כנפי נסריס, ואציא אתכס אלי, ואם
 הי' רלוני גס צשאר אונות הייתי
 מראה גס להס מופתיס כאלו
 סעשיתי לכס, ומללל הראיית להס
 רק אתס ראייתס וגוי זה ראי'
 סצעצודתכס אני חפץ, וע"כ אמר
 ועתה אל סנוע ססנועו צקולי'
 וסערתס

וקמרתם את צריתי והייתם לי קגולה
 מכל העמים כי לי כל הארץ ואני
 חפץ רק צבם ואתם תהי' לי ממלכת
 כהנים וגוי קדוש וגוי, ולזה נכתבין
 הכי' ללמדנו צאמרו אנכי ד' חלקיך
 אשר הולאתיך מארצו, שיחדתי
 אהבם וכל העמים ציליאת מלרים
 כעלמתי ומי בעונך ישראל גוי אחד
 בארץ, ע"כ גם אתם שמוע ישראל
 ד' חלקיכו, תיחדו מלכותי עליכם,
 ולא יהי' לך חלקים אחרים על פני
 לא תעשה לך פסל וכ"ת אשר
 צמנים מועל וגוי ועל זאת דוקא
 ישראל נלטו ולא האומות כדכתיב
 צפי' ואחזקן ופן תשא עיניך השמינית
 וגוי אשר חלק ד' חלקיך אותם
 לכל העמים תחת כל השמים, וכיון
 שהאזנה לא קאי רק על ישראל
 ע"כ כתיב אשר הולאתיך מארצו
 היינו צ"י דוקא, כי אם הי' כתיב
 אשר צראתיך הי' מקום לחקוץ
 שקאי גם על שאר אומות כי כלם
 צראי ד', וזוה יק' לפרש הזמר
 צרוך חלקינו טבראנו לכבודו, וגם
 צעד זה אכחנו מייצים להללו ולקצחו
 ולקפר הודו אשר צראנו, אונס
 זוה גם האופיע שוים כי גם אותם
 צרא ד', חבל יען טעמל אום גצר
 עלינו חקדו, היינו ציליאת מלרים,
 לכן צכל לצ וצכל נפס וצכל מאודו
 נמליכו וכיחדו.

אנכי ד' חלקיך וגוי צמדרש כתיב

עלית למרום קצית שצי
 לקחת מתנות צאדם, אי מתנות
 יכול צחנס ת"ל לקחת צלקיחה, אי
 לקחת יכול יהא לריך ליתן דמים
 ת"ל מתנות וכו', ונל"פ צק"ד עפ"י
 שופרשים יגעת ומלאת תאונין קאפי'
 אם יגע הרצה צכל זאת מה שפטיג

לאו מתנה זוכה לתורה יותר נכדי
 יגיעתו.

במדרש

כשמוע נוסה רצינו
 אנכי ד' חלקיך אשר
 הולאתיך מארץ מלרים אמר צרוך
 שלא עסקי גוי, ונל"פ הכוונה דהנה
 ישראל מוכין לילה ואח"כ יום וצאוה"ע
 הוא צהיפך תחלה יום ואח"כ לילה,
 וי"ל הטעם כי לדיקים תחלתן יקורין
 וקופן סלו', והיקורין מוכנים צסס
 לילה, הטובה והסלו' צסס יום, חבל
 צאוה"ע הוא צהיפך כמלמ"כ נקגא
 לגויס ויאצדם תחלתן סלו' המוכנה
 צסס יום, וקופן יקורין המוכנים
 צסס לילה, והנה גם צעסק הפרכה
 יקנס חכשים קרולים להיות צטוח
 צפרכקתם ולכן משתוקקים לקצל
 חיזה משרה צמקום שנקבלים סיפוקם
 ורולים לחיות צלי דאגת, חבל רק
 תחלתן סלו' כי צצמרות ימיהם
 יעצדו עצודתם יאכלו ויסחו צסלו'
 ומנוחה ולצת זקנתם שאין צכוחם
 לצבוד עצודתם והם מוטופלים צצנים
 וצצנות אשר לריכים להסיאם אין
 חבל ידם, ולכן קופן יקורין, חבל
 אותן צני אדם שעוסקין צעסק
 לעלון ומרויחין צקוטי גדול כדי
 פרכקתם ומנוחתם, חבל פרכקתם
 הוא צדי קמים ולא צדי אדם ציו
 ועי"ז הולכין ומקסיפין חיל לאט
 לאט אשר עוד יוצין צציה דקנים
 ורעננים יהי' והנה צנולרים הי'
 צני' עצדים לפרעה חבל נתן להם
 לחבול ולשתות כמלמרים זכרנו את
 הדגה אשר נאכל צנולרים חנס,
 וצצנהינו על קיר הצער צאכלינו
 לחם לצובע, אונס צכל זאת הי'
 רק עצדים והי' תחלתן סלו' חבל
 קופן יקורין כדכתיב ויצדו מלרים

את צני' צפרך וגוי ופירסי וכה
 צמדרש שמתחלה עצדו עממם צפת
 רך ולצקוף וימרו לח חיימם
 צעצודה קשה, וז"ס הקציה חכני
 ד' חלקיך אשר הולאתיך מארצו
 מצית עצדים כי לי צני יקראל
 עצדים עצדי הם ולא עצדים לעצדים
 ועי"כ חר"ס און שמועה צהר קיני
 כי לי צני' עצדים והלך וקנה אדון
 לעלמו תרלע, כי זה שקונה אדון
 לעלמו תחלתו סלו' כי אדוניו מייצ
 צמזוכותיו ואין לו טוס דאגה חבל
 קופו יקורין כי ימרו את חיו.
 והקציה הוליא את עמו צני' לחירות
 עולם אעפ"י שמתלתן יקורין פלריכים
 לדאוג על הפרכה חבל קוף הכבוד
 לצח, ועפ"י ח"ס המדרש חכ"ל
 כשמוע משה רצינו אנכי ד"ח אשר
 הולאתיך מארצו מצית עצדים, צרך,
 צרוך שלא עסקי גוי, אשר תחלתן
 סלו' כעצד חבל לדיקים תחלתן
 יקורין וקופן סלו'.

במדרש

כשמוע נוסה רצינו
 אנכי ד' חלקיך אשר
 הולאתיך מארצו מצית עצדים, אמר
 צרוך קלא, עסקי גוי ונל"פ צק"ד
 הפליחה חכ"ל, צחקדם דצרי זקי'
 אור חיים צפרשתינו סכתו ורליתי
 לתת לצ חיד זכס יתרו סתבה צעל
 ידו פרשת ואתה תחזה, ותן אונת
 סכיצד את נוסה עצד ד' ולכן
 סברו סכצדו ד', אונס הי' יכול
 לעקות לו כצוד אחר, לא צדרך
 קיראה ח"ו כחקרון ידיעה צעם ד'
 עד סצח כפן עדין והסכילס ונראה
 כי טעם הדצר הי' להראות ד' את
 צני' הדור המוא וכל דור ודור כי
 יק' צאומות גדולים צצצנה והסבלה
 ולא ולמד נהשכלת יתרו צעלמו
 מאופן.

עליון קדר בני אדם אשר צהר, כי יש צלומות ונכרים דברים המאוסים והורה הכוונה צזה כי לא צהר הצחירה צישראל לך טק צהם השכלה והכרה יותר ונכל האומות וכו' כי אם נחמד עליון ולחצנה האצות ויותר נצואר זה לע"ד יתרו קודם מית צה וגם לע"ד אחר מית צה, הבהוצ קידר ציאתו קודם קצלת התורה כדי להורות הכוונה הנזכרת עכ"ל והנה אמרו חכז"ל צמק"י צילה כ"ה תנא צקס ר"מ עפני ונה ניתנה תורה לישראל ופניו סעזין הן שני מיעונו אק דת למו ותנא דצי ר' יסמעאל אק דת למו ראוין הללו ליתן להם דת של אק, איכא דאמרי דהיתן קל אלו אק (ענהגס קל אלו סעזים הם באק) שאלעלח ניתנה תורה לישראל אין כל צרי"י יכולה לעמוד צפניהם וכו' עיי"ק, ומעתה צקל יתחונן ח"ו לצ ישראלי אין יצרך צרכת שלא עשני גוי, הרי נצואר צתורה קגס צלומות יש חכמים מצניים דרך המאוסר צהצנה והשכלה גדולה שלמדנו זהה מיתרו, והתורה ניתנה לישראל ופניו סעזין הן וא"כ למה יצרך שלע"ג, ודל"צ אונס מוכרחין אנו צלומות לפרק הך דתנא צקס ר"מ כמו שפי' המהרש"א צח"א שאתורה ניתנה לישראל ופניו סהן עזין הייני סיעיו מלחם נגד המלעיגים עליהם צעצודה ד/, וכמו שאמרו חכז"ל ולא הציטן למד, והם עם קגולה מכל העמים וע"ז אמר אח"כ שאלעלח זכו ישראל ופעמים המצוארים לקבל ההורה אין צרי"י יכולה לעמוד צפניהם, והפירוש הזה מוכרח צפירוש מן התורה, שאם נאמר שרק מקום

עצם זה ניאנה הורה לישראל שאלעלח התורה, אין כל צרי"י יכולה לעמוד צפניהם, הלח ה"י לזה תרופה אחרת להניחם צמלרים, כי סס ה"י צני"י אקורים תחת יד מלרים צעצודת הפרך, ואפי' עצד לח ה"י יכול לצרוח ומלרים וממילח עוצן שלא יכלו צני"י להרע לשום אומה ולקון, ואם צכל זהה הול"א ד' את עמו צני"י מארץ מלרים מזה רא"י מוכחת שרק צצציל אהצתו עלינו הול"אנו מעס ונתן לנו את תורתו, ומה שהוציל התורה צנו להצתיק את מדותינו זה עוצה אשר צה ממילח גם לאוה"ע כנזכר, ומעתה מוצן ספיר הפליאה צקעה שאמר הקצ"ה חכבי ד' אלקיך אשר הולאתיך מארץ מלרים, ומזה מוכח שלא צצציל מכותה האוה"ע נתן לנו ד' את הורתו, כי לתכלית זה ה"י יכול להניח מותנו צמלרים, ומזה שהול"אנו מעס רא"י ופורשת על אהצת ד' לנו ורק צצציל לישראל עם קגולתו נתן לנו את תורתו, ע"כ צרך ספיר צרוך שלע"ג.

ועפ"י הקדמה הנ"ל נראה לפרק הפליאה צפ' צקלה ונה ראה הים וינס צרייתא דר' יסמעאל ראה, ועוד צפליאה ראה ישראל צאים ורכוס מלרים צידם, וי"ל הכוונה שראה שנסס מוכח שרק ישראל ראוין ליתן להם דת אק ופניו סעזין הן באק, וצצע האק לכלות המים, אמנס ה"י לים עדיין עענה כמו סעען צכל עם עצדי דוד, הן רצים עתה העצדים המתפרלי"י על אדוכיהם, וגם עמלק הוא עזות פנים יותר מן, ונה סיתן הקצ"ה התורה לישראל הוא רק צצציל סיה"י מכותה מן לאוה"ע, על זה אמר

אמר המדרש ראה ישראל צאים ורכוס מלרים צידם, והלח אס עזותן אינו עוצ, למה נתן להם הקצ"ה רכוס מלרים, הלח ידוע ונה סקגור צפי העולם סעצות פנים יותר ומולח כקף (עצות פנים אינו מעהר ויח צחארעק געלד) ומכס"כ אס יתן להם רכוס רצ יתפרלו ציותר חלח וודאי מוכח סהעצות טקס צישראל הוא הכנה גדולה סיה"י ראוין לקבל דת אק כהני"ל וע"כ הים ראה וינס.

ועפ"י נראה לפרק צפ' כי תשא אחר חטא העגל סכי ויחל משה את פני ד' חלקיו ויאמר למה ד' יחיה אפק צעמוך אשר הולאת מאר"מ צכח גדול וציד חזקה, והקסו המפרשים הלח הוא הנותנת חרון אפו שאמרי כל העוצות שהול"אם מאר"מ צכח גדול וגוי חטא העם הזה חטא גדולה כמו שאמר משה צעלמו לפני זה, אוננס עפ"י הצרייתא דלעיל מוצן ספיר סעענת משה רצינו ע"ה ה"י, כי מזה סעשו את את העגל מוכח סעצותן גדול, וצ"ל עם כזו חפלת והולאתם מאר"מ ומלאתם ראוין לקבל דת אק, וא"כ למה ד' יחיה אפק צעמוך, ונה סקיים ילך נח ד' צקרצינו כי עם קסה עורף הוא, ולכן וקלחת לעונינו ולחטאתינו ונחלתנו.

זכור את יום השצת לקדשו, פ"י רש"י תנו לצ לזכור תמיד את יום השצת שאם נזדמן לך חפץ יפה תהא ומזמינו לשצת, ונל"פ עפ"י שאחכז"ל צפ' ע"פ זכריהו על סייך, דהנה סצעה ימי סצתח מרמזים על ימי סנותינו צהם סצעים סנה כי ע' צמק"ק ז', יין צגימטרי"י ע' נגד

סנותיו קל אדם, ולזה נהכוין רש"י ז"ל תנו לצ לזכור תמיד את יום השצת, סצכל עת יח"י צגדיך לצנים וזהו זכריהו על סייך, סיה"י לך סימן על ימי סני סייך סהם גמטריא ע', וזהו הרחמן הוא יחילנו ליום סכולו סצת ומנוחה לחי עולמים.

כבר את אציק ואת אונך לעען יאריכוך ימיך וגוי לכאורה יקשה ונה סייך למלוה זו אריכת ימים יותר מעשר מלות, ונל"פ דא"י צמק"י קידושין ל' צזמן סאדם מכצד אציו ונמו אמר הקצ"ה מעלה אכי פליהם כאלו דרתי ציניהם וכו', והנה צאלש"ך הק' פ"י ונתתי וסככי צתוככס ולא תגעל נפשי אהכס, דחיתא צמדרש כל הנשונה סהלל " צכל נסימה ונסימה רול"ית הנשונה ללאת מהגוף העבור, רק נשאת ק"ו צעלמה ונה הקצ"ה נעשרה סכינתו צישראל, הנשמה סהיא רק חלק חלקי מנעל צודאי אין לה למאוס צגוף העבור, וסה"כ ונתתי וסככי צתוככס ע"י שסתרה סכינתי צתוככי ולא תגעל נפשי אהכס, כי תשא קוי"ח מהסכינה ככ"ל, ועפ"י דצרי"י א"ס ונה סתלה הכי אריכת ימים צמלות כיצוד אצ ואס, יען צמלות הזאת נצואה ססרלת הסכינה כגמי קידושין הכ"ל וצמק"ס טקס ססרלת הסכינה סורה גם הנפס כי תשא צעלמו ק"ו וממילח זוכה לאריכת ימים.

במסורה תרי וינח, הכא וינח ציום הסציעי, ואידך צפ' צח וינח צכל צגול מלרים וגוי ויל"פ עפ"י ספ"י סעיקרים זכור וסמור צדיצור אחד כאלמרו, כי אלל זכור

זכור את יום הקצת כתיב, כי קצת ימים עשה ד' את השמים וא"ה וגו' היינו שפעל הכל וצדק את העולם ים מאין, ואלל קמור את יום השבת לקדשו ויפדך ד"א משה, היינו להאמין שגם צכל עת פועל הקצ"ה הכל ברלונו, ועיכ דרצור אחד נאמרו קזה יקוד האמונה, ועפ"ז י"ל שגם צתרי וינח מרוזים יקודי האמונה, לראשונה לריך להאמין כי קצת ימים עשה ד' את הקמים וא"ה את פים וגו', וינח" ציום הקציעי, וסנית לריך לדעת ולהאמין שהקצ"ה פועל גם עתה ברלונו וזה מרוזו צנכת ארצה דכתיב, וינח" צכל גזול מלרים כצד מאוד לפניו לא ה" כן ארצה ואחריו לא יתי" כן מזה ראו שהקצ"ה פועל הכל ברלונו צכל עת שירלה וזה יקוד האמונה.

בבל המקום אשר אזכיר את שני אצול אליך וצרכתיך, ויזיפ עפיו"ש חכ"ל צמוק יצמות כל השרוי צלא אשה שרוי צלא צרכה, וי"ל סכלמד מנקרא זה דהנה ידוע דשני היא נגד י"ה וזכרי הוא נגד ו"ה, וכן אמרו יס"מי עם י"ה בגמטרי" סק"ה וזכיר" עם ו"ה בגימטרי" רנו"ה, והנה ח"ס ים צו " ואשה ים צה ה' ויט להם צימד השם י"ה וזהו צכל המקום אשר אזכיר את שני אצול אליך וצרכתיך ועמילא השרוי צלא אשה דלית צי" שני אינו צכלל צרכה, וצזה מונן הגמ' צמוק" כדריס לעתיד לצלא הקצ"ה מוילא חנה מנרתיקה לדיקים מתעדנין צה שכי וזרחה לכס יראי שמי שמש לדקה ומרפא צכנפי,

ורשעים כדוכים צה שכי הנה יום צל צוער כחנור וגו' דהיינו א"ס כוסא אשה לכ"ס קאלו תול מיראי שני דהיינו שס"ס י"ה שרוי צהס אז יפעדנו צקנוט לדקה ומרפא סיחי" צכלל ציריכ"ה קהול צגימטרי" וזכיר צחינה משפיע כשמש, חונס רשעים סחינס עופים לכ"ס שנקלקים השם י"ה מציינחס וחינס יראי שמי, וא"כ כשאריו ח"ס צלא יוד ואשה צלא ח"ל היינו א"ס א"ס וצוער איתם היום הצל כחנור.

כה תאמר לצית יעקב ותגיד לצכ"י וגו' ואהם תהי" לי מונלכת כהנים וגו' קדוש אלה הדצרים אבר תדצר אל צני ישראל, וכל"פ עפ"י הגמ' מועד קטן דף כ"ח אחר רצ חנאל צר חנינל מנין להתן שנקיב צראש סנאמר כחתן יכסן פלה, ונה כהן צראש אף חתן צראש, ולכא"ו קשה מתיכח תיחי" לא י"ה החתן מיקב צראש כיון שפיקר השנחה היא לו חונס מצואר היעב עפיו"ש צפ"י לך עה"כ ויע אהלו, פירס"י אהלה כתיב מתחילה נטה את חוהל אשתו ואח"כ נטה אהלו, עפ"י החוהל שכי ראשית הפרישות תיקון הפרנסה וגם אצרהס אצינו עשה לעלמו נקודס תיקון הפרנסה כמאמר חז"ל דאין הצרכה מלו"י צמוך ציהו סל אדם אלא צצציל אשתו ולכן כתיב "אהלה" דראשית הפרישות תיקון הפרנסה, ולפי"ז י"ל סזה ח"י סאלת הגמ' מנין לחתן שנקיב צראש, ולמה לא תקיב סכלה צראש, כיון קראשית הפרישות תיקון הפרנסה והפרנסה היא צצצילה, ע"ז מתרץ שכי כחתן יכסן פלה, סהחתן נדעה לכסן

לכסן כסס סהחתן עוצד את ד' שהול עניני רוחניות ונוטל תרונה שהול עניני עוה"ז מן הישראל ואעפ"י כן הכסן מקיב צראש, ומסוס סעבודתו הוא עיקר וקנין נלמי, ומה סהישראל נותן לו הוא דצר סעוצר צעוה"ז, כמו כן החתן העיקר סלריך להקיב צראש, וצזה יפורש גם הכי הכ"ל כה תאמר לצית יעקב ופירט רש"י ז"ל היינו הנשים, ולפי סהרצה תלוי

— פרשת משפטים —

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם, צמדרט סה"ד שמו משפט ועשו לדקה כי קרובה יקועתי לצול ולדקתי להגלית וגו', וכל"פ צהקדס דצרי עורי צכי מעג"ל סמדקדק מדוע תיכף אחר נתן הורה סתחלה סנוטות צעניני המשפטי" דיני מנוונות, יותר ה"י להקדים סקנות סמוכין, ואכי מוסיק עוד לדייק שכיון ספרטה זו פי משפטים נאמרה אחר מועקה העגל ואחר רדת משה ציוה"כ עם לומות ססניות מיד ה"י להקדים פי סקלים סצלו לכפר על עון העגל, והנה צמעג"ל תירץ סלכן הקדים המשפטים כי מתחלה לריך לדקדק צין אדם להצירה, ע"י המשפטים סיוכל ליתן ע"י נדצת סמשכן משלחם ולא יתי" ספק גזל, וי"ל סהמדרט צל לתרץ קושי" הכ"ל סהתחיל עתה מיד אחר מ"ה צפרסת סנושפט, ע"ז מתרץ סה"ד כה אור ד' שמו משפט, מקודס סלא יתי" מנווכס ספק גזל ואח"כ ועשו לדקה יתי" הלדקה מכלכס ועלה לרלון לפני אדון כל,

וע"ז כי קרובה יקועתי לצול ולדקתי להגלות, סתזכו להאולה מועצדות לחירות, כי ים רל"י מן העצד סנמוכר צגניצתו על סלא סמר משפט, ע"כ אהם א"ס תשמו משפט תזכו להאולה סלוה צצ"א.

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם, צמדרט זק"ה מוגיד דצרוי ליעקב חקרו ומשפטיו לישראל לא עשה כן לכל גוי ומשפטים צל דעוס וגו' והקשו סמפרטים סלא גם צני נח נלשוו על דדיניך, ואקדים עוד מדרס סה"ד ועוז מלך משפט אהצ אהה כוננת מיררים משפט ולדקה ציעקב אהה עסיה, וכל"פ צק"ד עפ"י"ע סכי צכי אפ"ת לפרס הכי צאורח לדקה אהלך צתוך כתיבות משפט, והכוונה סלין לפסקו המשפט מנחת סהיא תיקון סנדניה וכדי סלא יעשו לו עולה, רק לריך לספוט משפט חנה צצציל סלוה הקצ"ה כן והיינו סלריך לפסקו המשפט צהורת לדקה ולא צצציל סנחת עלמה, וזהו צאורח לדקה אה ה'

הסלך, היינו צתורת לדקה חכי
עושה צתוך נתיבות ונשפט עכדה"ק
וכ"ל לפי"ז לייטצ למה נכהצו חדיכים
כלס צתורה, הלל כל דור ודור
יתחייצו לעשות ונשפטים נשום תיקון
העולם, חונס לק"נו דהקצ"ה רלה
סנקיים חדיכים צתורת לדקה וצתורת
חוק כשאר המלות, והנה צזה יש
חילוק צין ישראל לעכו"ס, צשגס
סצן נח מלוות על חדיכים היינו
סמלוות לעשות דינים לתיקון המדינה
וכל דור ודור נתקנים דינים כרלונס
ונשח"כ לישראל הנשפטים כלס
כתוצים צתורה וכן מחוייבים לשפוט
לעולם, וזו פי"ה הכי ואלה הנשפטים
אשר תשים לפניהם פי"ה ששים כל
חדיכים כשלמן ערוך זהו דוקא
לפניהם ולא לפני עכו"ס, כי הגס
סנלטוו על חדיכים אזל לא נלטוו
צאיה אופן יהי חדיכים ורק לפניהם
לישראל תקדר ותשים אלה הנשפטים
איך ידוני, ולזה נכתובין הנדרס
זשים "מגיד דצריו ליעקב", הקצ"ה
ציאר כל חדיכים ליעקב כדי סידונו
הנשפטים צתורת חוק ולדקה, וז"ס
חוקיו ונשפטיו לישראל, "לא עשה
כן לכל גוי" קהם לא נלטוו רק
לעשות דינים אזל לא צאופן קיהי
צתורה חק ולדקה, וראי" לזה
"ונשפטים" היינו האיך ידונו הנשפטי
סנלטוו עליהם "כל ידעום" זה לא
הודיע להם רק לפניהם לפני ישראל
וזה כוונת גס הנדרס הקני סהצחתי
ועז מלך נשפט אהצ, הקצ"ה רולה
שיהי נשפטים צכל העולם, אהה
כוונת מישרים הקצ"ה לזה לעשות
דינים צמישרים, חונס צישראל יש
תוספת מזה סלריכים לשפוט צתורת
לדקה, וזו נשפט ולדקה ציעקב
היינו קיהי הנשפט צתורת לדקה

ואלה

המשפטים אשר תשים
לפניהם, צנדרס ה"ד
ועז מלך נשפט אהצ, חונר להם
עשה לישראל הרי נתן לכם הקצ"ה
את תורתו אס אין אהס עושין
את חדינין נוטל תורתו מכם למה
שלא נתן לכם הקצ"ה את התורה
אלא ע"צ שתעשו את חדינין סכאי
ועז מלך נשפט אהצ ואס עשיהם
את חדינין עתיד הקצ"ה להחזיר
לכם צתי דינין סלכם סכי יעני" חי
ואשיצה סופטיך כצראשונה כה כתיב
אחריו ליון צנשפט תפדה עכ"ל,
ויס לדקדק דהרי דינין כני תורה
הי, ולמה חלקן הנדרס לסנים, וגס
קשה לאיה ענין הציא הכתוב
ועז מלך נשפט אהצ, ונראה לפרס
דהנה קסי" ז"ל נדקדק למה חונר
אשר תשים לפניהם והול"ל אשר
הלמדס, והנראה לתרץ דהנה צנמס'
צ"מ ל"א חונר רי יוחנן לא חרצה
ירושלים אלא על שהעמידו דצריהם
על ד"ת, ולא עשו לפניהם משה"ד
וזה נראה לכאי קתירה להנדרס
הכ"ל, ונלפע"ד לייטצ דהנה התוס'
קס הקשו הלל צנמס' יומא דק ט'
חונר סחרצה ירושלים מפני סכאת
חנס והירלו דהא והא גרמא עכ"ל,
והכ"ל צציאור דצרי התוס' דצפי
קדושים כתיב ואהצת לרעך כמוך
חכי ד, והציא קס צרסי" חונר ר'
נצואר צנמס' פקחים ע"ה, וצנקהדרין
כ"צ דאפי" צרשעים סתחייצו וצ"ד
סיך

סיך המלוה סל ואהצת לרעך כמוך
סלריך לחוק על גופו ועמונו כמו
על סל עלמו, ומה סקשה נגמ'
צ"מ ל"צ דנצואר התס סאס ירע
צחצירו סעצר עצירה, מלוה לסכוא
ארתו, כצר תירץ צנהר"ס סיק על
תרי"ג מלוה מלוה רמ"ה, רל"ע,
דעיקר הליווי מה דעלך סני לחצרך
לא העצירה, סיך גס על צעלי עצירה
וגס צפרשטינו מלוה לא תמה נשפט
אציוכך צריצו, פירס סהוא אציון
צמלוה וקמ"ל קרא סלא יעו נשפטו
כי התורה ליותה ואהצת לרעך
כמוך, וע"כ לריך סייעריך א"ע כאלו
הוא ה"י הכידון, ואין אדם רואה
חוצה לעלמו, וי"ל סלדצר זה נכתונו
סכצו"ל צנמס' אצות סאחירו אל
תדין את חצירך עד סתגיע למקומו
הכוונה סייעריך א"ע כאלו עומד
רשע או לדיק, חדיוס או חכס,
ואז צודאי יוכל לעשות נשפט לדק
וכן פירס"י צתלים י"ע נשפטי ד'
חונת לדקו יחדי, כלס יחד מהוקנים
צחקד ואמת, והנה איהת צנמס'
סנהדרין קיס צאנסי קדוס שהי
עשירים חדירים ויהי סונאים את
סאורחים העוצרים וסציס, והעמידו
דיינים מוצהקים, וכסצא חליעזר
עצד אצרהס עשו צו פלע אהא
לקמ"י דדינא חונר לו חדיין סצ
ל"י אגרא דסקל לך דנמא, סקל
חליעזר גללל פלע איהו לדיינא,
א"ל מאי האי, א"ל אגר דופיק ל'
מיכך דמחייצת לי דסקלי מיכך דני
סצ ל"י להאי אצרא דסקל מיני
דנמא, חוזי דידי כדקאי קאי, וצרסי'
סס ארס סאמר לו חדיין ולואי
כדקאי, פי"ה מי יתן שחייתי כצתחלה,
הרי סצתחלה נחונת ספסאה קלקל

השורה לדמות מלתא למלתא, פולע
ומפיק דס, לרופא המפיק דס, ולמד
כן צגז"ס או צקו"ס, עד סצא
חליעזר וקיים חדיין עלמו ואהצת
לרעך כמוך, אז מיד חרג"ס חדיין
סלא פלה דמיונו והוראתו יפה
ואמר מי יתן שהייתי כצתחילה,
ולפי"ז י"ל ואלה הנשפטים אשר
תשים לפניהם דהיינו סייעריכו את
עלמוס, ויראו עלמוס כאלו הם צנדרגת
התוצע ונתצע הנצייס והמתצייס,
וצכל חלו אס יהי נגד עיניו מלוה
ואהצת לרעך כמוך כראוי, צודאי
יוכל לדמות מלתא למלתא לחמימה
סל תורה צסלס עקרה מדות סההורה
נדרסת צהן כי הנשפטים הנפורס"
צתורה הנה עקרים וסרסים ויקודו'
אשר מהס נו"ליא עפ"י הי"ג מדות
ההלכות לספוט צלדק וצמישור
כנחונר הכי אס הנקסנה ככסף
וכמטמונים וגו' אז חצין לדק ומשפט
ומסרים כל מעגל טוב וגו' ויעיין
צמי" פ"ג דא"ל רצ לרצ"ח מהאי
קרא דלדידי דינא הכי לעשות
לפניהם משה"ד, ולנשפטים כאלו
רק אס נקיים ואהצת לרעך כמוך
צאונה, יוכל להיות דיין, ונקיים
הנשפטים כצעלמו צגופו צממונו
וצכצודו, וצזה יס לפרס מה סדרסו
חכז"ל אשר תשים לפניהם ולא
לפני חדיוסות, דהנה ידוע מה שפי"
הנפרשים הכי צקהלת ורליתי כי
יס יתרון לחכמה מן סככלות כיתרון
האור מן החוסך, כי מי סעומד
צאור הנאיר אס רולה לעת הלורך
יכול להעלים עיניו ועומד כצחוסך,
כן החכס אס יס לו איזה לורך
לסכלות נעט צקל יוכל לעשות,
אזל צכל עת הוא חכס משח"כ
הסוטה והסכל אינו יכול לעשות

עלנו חכם זקום פעם, וכן הוא
 צדק המעט כי אם השופט חכם
 יכול להתלצק במחשבתו וצדמיונו
 כאלו הוא במדרגת הנידון, אבל
 אם השופט הוא הדיין אי אפשר
 להתלצק במדת חכמים ולהגיע אל
 עקומו של נידון אם הנידון הוא
 חכם ולקיים צו והצת לרעך כמוך,
 כי אי אפשר לו זקום חופן להתדמו'
 לחכם ולדרגתו אללו הוא חקרון
 גדול אם הנידון הוא חכם או חקיד
 ואפי' אם אתו הלדק אבל צעיני
 ההדין לא ילדק זקום חופן כי
 חקרון גדול י' בהנידון שי' לו
 חכמה או חקידות ומכריעו לחוצה
 וע"כ הזהיר הכ' אשר תשים לפניהם
 ולא לפני הדייטות, וזה שאמר ר'
 יומן לא חרצה ירוקלים ללא צעזיל
 שהעמידו דצריהם על ד"ה, ולא
 עשו לפנים מקורת הדין, וזאת צל
 להם על שלא קיימו והצת לרעך
 כמוך והיינו הך דאיתא צמק' יומא
 ט' העש' משום שהי' ציניהם שכלת
 חכם, ולא היצו זה את זה להתלצק
 עלנו במדרגתו, ולהצנת הענין
 אליע' עקל בהצנת אבידה דמדן
 תורה זקן ואינו לפי כבודו פטור
 צפרט אם אין דרכו להחזיר או
 לפרוק ולטעון צקלו ואז צקל חצירו
 נמי פטור, ובכל זאת אם מקיים
 באונת והצת לרעך כמוך לריך
 לעשות כעו עשה ר' ישמעאל צר"
 צמק' צ"ג ל"א עיי"ק אבל עמנת
 השנאת חכם העמידו דצריהם על
 דין תורה, וספיר כתבו התוס' דהא
 והא גרנא דהא צהא תליא.

והנה צונקפטי ד' עם צרוחו
 אם הי' נוערין הקצ"ה

הנעקפטים צערכו הגדול והכורה נה
 יוכה חנוק עם אל ונה ילדק ילוד

אשר צעזילה חרצה ירוקלים.
וגם רס"י פירוק על צראשית
 צרא חלקים, סנתחלה עלה
 במחשבה לצרא את העולם במדת
 הדין ראה שאין העולם מתקיים
 עמד ושתפו למדת הרמנים ועפ"י
 דצרינו הנ"ל יצואר היטב, סנתחלה
 ר"ה הקצ"ה לצרא את העולם
 צמדה"ד פיה" הנעקפט צערך למי
 סאליו הקי' העצודה לפי גדולת
 הצורה יתצ"ה, אבל ראה שאין העולם
 מתקיים צאופן זה עמד ושתפו
 למדה"ר פיה" הנעקפט צערך העוצד
 ועיין צק' עיקרים מאמר ד' נה
 סהארין צזה.

ובזה י' לפרק הכי ועוה נולך
 נעקפט חצו, סנתחלה עלה

במחשבה לצרא העולם צמדה"ד,
 אבל אח"כ אתה כוננת עיקרים (פ')

ילרת וכוננת קיום העולם) על
 היסור והטוב, קיתק מדה"ר למדה"ד
 פיה" רק צערך האדם העוצד, וע"כ
 נעקפט ולדקה ציעקצ אתה עשית,
 פירוק סנתת לישראל הנעקפטים שי'ס
 צהם לדקה קיעריכו הנעקפט צערך
 העוצד האומלל ולפי ערכו יעשו
 נעקפטו, וזה יחסז להם צערכם
 כעוסי לדקה, אבל צערך הנידון
 הוא נעקפטו, כמו שאמרה התורה
 צפרשתו כי תקנה עצד עצרי,
 אשר נמכר צגניצתו וא"כ עצד על
 לא תגובו, ואעפ"כ ל"ה הכי' סק
 סנים יעצוד וצעזיעית ילא לחפסי
 חכס, וגם רצו לריך לזון את אשתו
 וצניה, וכן כל הנעקפטים המצוארים
 צפרשתה הכל צלדק וצונקפטו, ועי'
 סיקיימו הדיינין צאופן זה, גם הש"ת
 יתנא עמם כן מדה כנג"מ אם
 כצנים אם כעצדים, וצזה יתפרט
 צטו"ע הנדרק ואלה הנעקפטים אשר
 תקים לפניהם, הבוונה כעו ספירקנו
 סיעריכו את הנעקפט על עלנמ
 ויראו ח"ע כאלו הם צנוקמו סל
 הנידון, ה"ד ועוה נולך נעקפט חצו
 כהנ"ל ח"ל נקסה לישראל אם עשיתם
 את הדיינין עתיד הקצ"ה להחזיר
 לכס צתי דיינין סלכס סני' ואסיצה
 סופטיך בצראסונה, היינו סיעשו
 נעקפט לדק צאופן סלמדה אותנו
 התוס"ק אז ליון צנעקפט תפדה וקצ"י
 צלדקה אביה"ר.

וכי ימכור איש את צתו לחונה
 לא תלא כלאת העצדים,

וכל"פ עפיע"ק חכז"ל צמק' צרכות
 איזהו יקורין סל חצנה כל שאין
 צהס ציעול תפילה, סני' צרוך ד'
 אשר לא סקיר חקדו ותפלתו נאלהי
 וחי"א שאין צהס ציעול תורה סני'

אשרי הגבר אשר תיפרנו ד' ונתורתך
 תלמדנו ורחצ"ה חר"י חלו ואלו
 יקורין סל חצנה הן ועה ת"ל
 ונתורתך תלמדנו קו"ח משן ועין
 ונה סן ועין סהס סהס סהס ונראשי
 אצריו סל חדם, עצד יולא צהן
 לחירות, יקורין סנומרקין כל גופו
 סל חדם על אחת כונה וכונה,
 וכלפע"ד דפליגי צזה, דהנה אמרו
 צחולין ק"צ שהקצ"ה נתאלה לתפלתן
 סל לדיקים, וא"כ י' לתלות היקורין
 סהס כדי סיתפלל חונס אמרי
 סמונעיס אותו מלהתפלל, א"כ אינו
 לדיק והא ראי' שאין הקצ"ה נתאלה
 לתפלתו, וחי"א שי' לתלות היקורין
 כדי סילמוד תורה, כמאמרם סנעקלו
 ישראל לזית מה זית אינו כותן
 סנונו ללא ע"י כתיסה וכו' חונס
 אם היקורין מצטלין נתי"ה, א"כ
 מוכח סלא הי' כדאי סילמוד ואין
 הקצ"ה חפץ צתורתו, וא"כ אינו
 לדיק, רחצ"ה חר"י חלו ואלו הם
 יקורין סל חצנה כדי לכפר על
 עוונותיו צעוה"ז כמו סמוכס עקרא
 כי את אשר יאסד ד' יוכיה, כדאי'
 צריק ע"ז ספירק ר' אצוהו לנקרא
 זה כהנילו, אבל לרעשים היקורין
 הם רק לרדותן ולהכותן, וסן הן
 היקורין סאינס סל חצנה לפי שאין
 צחיץ לכפר עליהם, ואם יקסה כיון
 סהיקורין מנרקין העונות א"כ ינרקו
 גם לרעשים, ע"ז אמר ונתורתך
 תלמדנו קו"ח משן ועין סהיקורין
 נכפרין, חונס צסן ועין יולא דוקא
 אם האדון סיעוהו או סכהו, אבל
 אם אחר עסה לו חנוס אינו יולא
 לחירות, ע"כ לרעשים שאין תולין
 היקורין צהשגחה פרטיות לא נהני'
 להו היקורין, ורק להמאמיני' צהשגחה
 פרטיות הוי ספיר הקו"ח חכ"ל משן
 ועין

ועין שיואל צהן לחירות, והנה לפי
 המסעצד לבו ונפשו לאצו סצטמים
 קודם סצזאו עליו היקורין סוצ אינו
 לריך לקצול יקורין לפי מה סכתצתי
 סהיקורין אינס צאים אלס למרק
 העונות ואפי' יקורין של סצצנה,
 וי"ל סזה פי' סכ' וכי ימכור איס
 סת, סתו" היינו נסצנתו, סלסנה"
 מה סנה מעסי יד"י לרצה סף סול
 יסעצד מעסי ידיו לרצו סצטמים,
 לס סלס סלס סעצדים סצן ועין
 סלס ילמרך לקצול יקורין למרק
 עונותיו כמו סכלמד עשן ועין.
ובזה כ"ל מה סכתצ סכס"ק וכי"
 ימכור" איס" סת" ס"ה
 ית"ס"ר"י ד"י"ל סזסו מה סלסו סומרי"
 לקונה עצדיו צדין כסכ"ל סלס
 ומסעצד עלסו לגומרי להקצ"ה סז
 יולס לחירות צלי יקורין.

כי יתן איס אל רעסו כסף סו
 כלס לסמור וגנצ מצית סלס
 והקסס לי ידיו מו"ה צימין קס"ט
 כ"י (ע"ה) דסיליל וגנצ מצית רעסו
 והסצתי לו עפי"נ סכתצ הרמצ"ס
 צפרק סספינה דף פ"ה סרסות
 סנפקד מוקוס ססספץ סל סנפקד
 מונה סס סו" רסות סנפקד וכ"פ
 צטוח"מ ק"ס קפ"ט עיי"ס צצ"ח
 וצטו" וצק"ה, והלכס זלס נרמזס
 סלן צתו"ק, (והסרסתי סזס לזסר
 דצרי סר"י סנוצס צרל"ס פ"ק
 דפסח"ס דף ו' צקוג"י דסרסיות
 צפסס לסקוגיות).

ואנשי קודם סהיון לי וצסר
 צסדה טריפס לס סלסו
 לכלצ ססליכון סותו, וכ' צסרגוס
 יסוכסן ולססין קדוסין טעמין סולין
 צדכוסל סזון לי (פי' סיתקדסו
 סולין

סולין צטהרה ולס יערצוהו לצטלו,
 סע"ג דמותר לצטל איקור צכ"ז
 לס יעסו כן ויתקדסו לסכול סולין
 צטהרה.

ובכל ססר סמרת"י סליכס ססמרו
 וסס סלקיס סחר"ס לס
 סזכירו לס יסעע על פ"ך וגו' צכ"
 סוס"ס מדקדק למה סמר "ססמרו"
 צקמן סחת ססין ולי"י סחת סמס,
 למה לס סמר וצכל ססר סמרת"י
 סליכס ססמרו צסול סחת סעס,
 והכלפצ"ד עפי"נ סדרסו סכז"ל
 צסוק מסי' וכות צל סצקוק והעמידו
 על סחת ססלסר ולדיק צלסונתו
 יח"י, כרלס מוצלר סעיקר סכלית
 סלסס צצילסו לעולס ס"י לסקן
 עולס צמלכות סדי וכל צני צסר
 יקראו צסעך, דסיינו סלסונה צהקצ"ה
 וסלר כל סמלות סס ספירוס למלוס
 זלס, כמו סלמר הלל לסגר ולידך
 פרסל ז"ל גמור, זלס סלמר סצכל
 סמלות סלמרת"י סליכס לעסות סה"י
 סמור"יס על ידס סלס טעעו ס"ו
 סר ע"ז וזסו ססמרו, וכרלס סזס
 סלמרו סכז"ל רסמנל לזל צצ"י,
 וגס ר"ל צן ערך סמר סזסו דרך
 יסרה סיצור לו סלסס, לצ טו"ז,
 ומס ססרמ"ח מ"ע סנה סכגד
 סצרו סל סלס ומכל סלצריס סעיקר
 סול סלצ, מולס סלצ מכוון כגד
 מלוס סעיקרית ויקודית דסיינו סככי
 ד' סלקיק, וסלר סלצריס סס
 סומריס ללצ, כן יסר סמלות סנה
 סול סלסונה, ולזס סככונו צלמנרס
 סצל סצקוק וסעמידן על סחת סני
 ולדיק צלסונתו יח"י, כי מכל מ"סמר
 נליר לצך כי מנונו סולסות סייס,
 וי"ל סזס פי' סכ' סני יסנה ולצ"י

ער, סני יסנה (צכמה מלוס סלי
 ספסר לקיימס צגלות) סל ולצ"י
 ער סלצ סול סלסונה סיינו סככי
 ד' סלקיק וגו' זל סול ער גס
 צגלות סכל יסרלל כזסרין צו, סמנס
 סלסונה צלצ סלס ילס סלסו סלסו"
 צמסצנה ולריך לקייס סמלות כמלס"כ
 צפ"ך וצלצצך לעסותו, דסיינו מ"סצנה
 דיצור ומעסס סתלס ומסצתו כ"כרת
 מותך מעסי"ה, ולכן קצע סקצ"ה
 רע"ח מ"ע וסס"ה ל"ת סיצירו
 וילרפו סת מ"סצתינו למלות סככי
 ד' סלקיק וגו' ולס יס"י לך וגו'
 סיתלצסו ויתעטפו צלצוס מלכות
 סתורה והמלוס ססס צגדי מלכות
 כמו ססרמ"ח סצרי" וסס"ה גדיס סנה
 לצוסי כצוד לסלצ ססוכן צקצד סלסס.

ועברתם סת ד' סלקיס וצרך
 סת למנך וסל מ"ע"ך
 והסרות"י מלסל עקרצך, ויל"פ עפי"
 מה סלמרו סכז"ל צפ"ל כל סנוקצל
 עליו עול סורה מעצירין מנונו עול
 מלכות ועול דרך סרץ, דסנה סקצ"ה
 סתן עליו עול מלכות ועול ד"ל
 סיינו עול ספרסס כדי לסככ"ש
 סת סלסס ולכוף סותו לסקן דרכו
 וכמלמר סכ' עיר פרל סלס יולל,
 וכסלר רול"ס לסנך סת סעיר פרל
 ליסל צעול ולעצוד לסדוכו מסימין
 עליו מ"סל כצד, ומפרקין סת
 סלופניס מעגלל כדי סתכצד עליו
 ולס ירוץ ויתרוץ עס סעגלל צימד
 כן מוכצידן על סלסס מ"סל כצידה
 סלל יס"י כעיר פרל, וכמלמר
 צעסנה סרעוטי סת מעסי וקפסתי
 סת סרססתי, וע"כ כל סנוקצל עליו
 עול סורה מעצירין מנונו עול
 מלכות ועול ד"ל, כיון סככר סול
 ככנע לעצודת סדוכו, וזסו כוונת
 סכ'

הכ' ועצדתם את ד"א, שלא תהי' עוד כעיר פרא אז יקל מעליך עול ד"א, וצדק את לחמך ואלה ניימך, ואל תדאג שיגרה צד היל"ה"ר כי והקירותי נחלה מקרבך היינו אותו היל"ה"ר לעציר ואסיר ממך ותוכל לעצור את ד' צלי קוס ונייעה.

ועברתם

את ד' אלקיבס וצדק את לחמך ואת ניימך והקירותי נחלה מקרבך, ונלי"פ צהקדס גמ' קוטה כ"א את זו דרס ר' ונחם צר' יוקי כי נר מלוה ותורה אור וכו' תלה הכ' המלוה צנר וכו' עד משל לאדם שהי' מהלך צדך צאיסון לילה ואפילה ומתיירא מן הקוליס וכו' ומחי' רעה ומלקטים ואינו יודע צאיזה דרך מהלך כודמן לו אצוקת של אור כילל מן הקוליס וכו' ועדיין מתיירא וכו' כיון שעלה עה"ס כילל מחי' רעה ומלקטים וכו' ועדיין אינו יודע צאיזה דרך מהלך כיון שהגיע לפרסת דרכים כילול מכלס וכו' ונלי"פ עפ"י דבר חכז"ל צמק' צרכות לעולם ירגיז אדם י"ט על יל"ה"ר נלחו מוטצ ואם לאו יפקוק צתורה וכו' נלחו מוטצ וא"ל יקרא ק"ט וכו' ואם לאו יזכור לו יוס הנזיחה וי"ל דהנה צמי' פכ"ט פ"י הנופרס נאחכז"ל שית אלפי סנין הוי עלמא ומד חריצ דהיינו כדנפרס צגמ' סני אלפים תוהו, סני אלפים תורה סני אלפים ימות הנוקיה ומד חרוב, סני אלפים תוהו הם עד עשרים קנה, סני אלפים תורה היינו עד מ', סני אלפים ימות הנוקיה הם עד ס' דהיינו מטיה צטמן הנושחה והחכמה והסגמה, ומד חרוב, וצוה מוצן הגמ' הכ"ל לעולם ירגיז אדם

להסגה, וזה י"ל צפ"י הכ' ועצדתם את ד' אלקיבס, ונתחלה העצרו את ד' חפ"י אם איכס מטיגיס כלל רק תלמדו ותזכרו קיטיה "אלקיבס" שהסגו גפ ועלמיכס, והעצרו צטני הצמינות, צמיכת זה אל' ואנוהו, וצמינת אלקי חצי וארומננהו, אז וצדק את לחמך, עד חרצעים סנין מיכלל מעלי, ואת ניימך מארצעים סנין ואילך משהי מעלי ואמר רצ חן צר פפא צעירוצין ס"ה מה לחס סיקה צכקף מעשר חף גיס סיקה צכקף מעשר ומה כיהו יין והיינו מארצעים ואילך, משהי מעלי עד ס' ומס' ואילך והקירותי נחלה מקרבך.

במסורה

ג"פ ונשמע, צפרסתינו נעשה ונשמע, ונשמע קולו צבואו אל הקודס, ונשמע פהגס המלך, ויל"פ עפ"י מה סכתצתי צפ' סמיני אם כל מעשיו עצור כצוד סמים אז יכולים לזכות לרשות את הנשמע כמל"כ וכל העס

רואים את הקולות שהי' רואים את הנשמע, וגם נצואר צק' צני יסכר אל ד' צלרחה לי קרלתי ויענינו, סלס הי' הפלתו צעצור כצוד סמים מתקבלת הפלטה, והנה הוי נייחל הקסה למה הקדיעו נעשה לנשמע, וי"ל כיון שהי' מעשיהם נק"ס זכו לרשות את הנשמע, וע"כ ראו את המלות קודס קצאו לנשמע חזנס, קראו אותם מיד קילאו מפי הקצ"ה, וכידוע צצרקיס ורעמים סהרל"י קודס לנשמועה, וע"כ ספיר הקדיעו נעשה מיד קראו עוד קודס סשמעו וזהו נעשה ונשמע, ועפ"י יתצאר המסך המסור, נעשה ונשמע, ישראל זכו לנודריגה גצוה זו כהנ"ל וגם ונשמע קולו צבואו אל הקודס, פגס לזה יוכל לזכות סישמע קול הפלתו כצצא אל הקודס להתפלל, והכל הי' צצציל ונשמע פהגס המלך אם עושה כל מעשיו צעצור כצוד סמו יתצדק, (עיין צאמרי ספר ויפלה סמפ' דלס כוונתו רק כצוד המלך אז כל הסערים נפתחים לו).

פרשת תרומה

ויקחו לי תרומה צמדלס סה"ד אהצתי אהכס אמר ד' ואומר צעה אהצנו הלל אה עשו ליעקב ואוהצ את יעקב ואת עשו סנאהי, ויל"פ צהקדס הכ' צהנחל עליון גויס צהפירדו צני אדם ילצ גצולות עמיס וגו' כי חלק ד' עמו יעקב חצל נחלת, וצמדלסיס פי הכתוציס הכ"ל סהקצ"ה מקר את האומות פחת המזלות והטצע חצל ישראל עומדים פחת הסגמה

הקצ"ה, ועפ"י י"ל סקמיכות ינללחו צארץ מדצר וגו' הכ' צל להורות סלל תאמר דדוקא כפישראל צארץ ישראל רק אז הם חלק ד', לכן אמר ינללחו צארץ מדצר סלפי צמדצר הם חלק ד' עמי, וכל מקוס סגלו ישראל סבינה עמהס, וגם ציני מרדכי ואסתר עילס סת כסאו להליל ידידו, וכן פירס"י על סיפא דקרא יקוצנחו וגו' צתרגוש אסרינן קמור קמור לסכינתי אוהל מועד צאמ"ב

צאנאנע ווארענע דגלים לדי רומות, ופפ"ז אי"ס המדרש סגל למרן מהו הלשון ויקחו לי היל"ל ויתנו לי חלל סגל להודיע זזה ספ"י עשיית המשכן ואחל מועד ונדבצתן יקחו לי היינו שיקחו השכינה שיהי עממם אפי' צמדצר תוהו יליל יסימון ופ"ז הציא הכי הפ"ד אהצתי אתכם אמר ד' ואומר צמה אהצתנו צמה תאבז אותנו הלל אנחנו צמוץ לארץ בין האומות קצם תחת הסרים והמזלות, ע"ז אמר הלל אח עשו ליעקב אעפ"י שסנייהם צמוץ ככל זאת ואחז את יעקב ואת עקו סנאתי כי כל מקום שגלו ישראל סכינה עממם כמאמ"כ ומלחמו צארץ מדצר וגו' שאפי' צארץ מדצר יקוצצנהו יזוננהו ילרנהו כאישון עינו, וזה הורה לנו הכי ויקחו לי סכל מקום שיהי ישראל יקחו לי היינו הסכינה עממם.

במדרש צענה. שאמרו ישראל

נעשה ונשמע מיד אמר להם הקצ"ה ויקחו לי תרומה וכו' וכל"פ צפסימות פפ"ג ע"פ המפרשי הכי נעשה ונשמע, כשמע מלשון אחדות כדכתיב ויסמע שאול את העם לשון כינוס וקיצון והכוונה נעשה סנוכל לעשות ולקיים את כל המורה ע"י ונשמע אלם נה"י צאחדות, והנה ידוע מה שאמרו לפי הכי והצנה לרעך צמוץ אחי ד', היינו אס אדם אחז את מצירו מאוד אז הקצ"ה אומר קחו גם אותי כציבול צאגודתכם, ומצואר עפ"י משל לטני אהצים סהעלילו על אחד מהם צלילת סקר, והציאו אותנו לצית המשפט וכאשר שמע זאת אהצנו הלך גם הוא אל צית המשפט ואמר

כהמל דכסופא כנודע המשל ממלך ספיצר מרגליות כדי סילקמן אהצו ויקבל סכר, כן נעשה ד' צמלות תרומה למלאכה המשכן בי הלל לי הכסף ולי הזהב נאש ד' רק כלה לצכות את ישראל זרע אהצו צמלות זו סיקצלו סכר, וכן צמלות עולה הקשו הלל יכול להיות נולד מהיל, רק הקצ"ה צחקו כיצד את האז והאס הקנדק והמנהל שעל ידיהן יעשה ההיקון, וזהו כוונה המדרש ויקחו לי תרומה, וקסה הלל לי הכסף ולי הזהב נאש ד', ע"ז מפרץ ר"ח כי יעקב צמר לו יה ישראל לקבולתו ומאחצתו אל ישראל עמו זיכס צמלות כמאמ"כ ד' ספץ למען לדקו גדיל תורה ויאדיר. — וצזה י"ל ויקחו לי פ"י לשני והכוונה כמו צעצילי מה סתתנו התרומה לנדצת המשכן יהי צעצילי ולשמ"י כי עלי ליתן הכל רק אחי נכבד אתכם צכך.

ויקחו לי תרומה צמד"ת זסאי"כ

כי לקח עוז נהתי לכס תורתו על סעוצו, ואקדים עוד מדרש צעעמם סהקדומו ישראל נעשה לכשמע מיד אמר להם הקצ"ה ויקחו לי תרומה, וכל"פ ד"ל דמה סהקדומו ישראל נעשה לכשמע הוא עקים דנעשה קאי על המלות ונשמע קאי על הלימוד, והנה אמרו חכז"ל לא המדרש העיקר חלל המעשה, כי צכל דצר העיקר הוא התכלית ותכלית הלימוד סיציא לידי מעשה כמצואר צעמ' קידושין מ' וע"כ המעשה העיקר ולכן הקדומו נעשה כי זה העיקר, והנה ס"י ראוי ללוות מיד אחר קצלת התורה על מלות הלימוד סיקיימו ולמדמם אותם, ולא

ימוס קס"ת הזה עפיך למנס מנמנת סהקדומו ישראל נעשה לכשמע לכן אמר להם הקצ"ה ג"פ מיד מלה התלוי צמעמם ויקחו לי תרומה, ופ"ז אמר המדרש זסאי"כ כי לקח עוז נהתי לכס מקח עוז היינו קיוס המלות נהתי לכס מקודם וגם תורה אל העוצו זהו לימוד התורה, וכן ישראל הקדומו נעשה לכשמע כי העיקר המעשה, וכן ליות הקצ"ה קודם מלה הסלוי צמעמם ויקחו לי תרומה ואס"כ ולמדמם וגו'.

בפירש"י שלס תרומות נאמרו

צפרטה שחת תרומת אדנים ואחת תרומת המזבח לקנות צהס קרצנות, ואחת תרומת המשכן, ויל"פ כי שלס תרומות חלו מרמזים על סלשה העקרים שצנה צכ' צעה"ק ח' מליאת חסס, צ' תורה שס"ס, ג' סכר ועונס, וי"ל נגד מליאת חסס נהנו תרומת אדנים סהוא מלשון אדנות, ונגד תורה ען השמים ס"י נדצת המשכן והארון סצו הלוחות כמאמ"כ ונהה אל המשכן את העדות אשר לתן אליך, ונגד סכר ופונס נהנו תרומת המזבח צקע לגלגולת לקח צהס קרצנות סעכפניים ע"י סנחשצ כאלו הקריצ את צלמו כמצואר צספרים.

ואנב י"ל סנגד פלו ג' העקרים

יס צלצ ג' סללים דעיקר האמונה צלצ, ועוצן צזה סע"כת התורה לעיני כל ישראל" צרפאסית אותיות, לנב, צרס פלקים צ' ח' היינו סלשה חללים סצלצ, יאת הפעמים ואת הפארן ר"ת יא"ס"ו"ה צגימטריא, עוצו, ולזה נסכוין ר' אלעזר סאמר לצ רוצו, והנה כתיב עולם חסד יצנה, חסד צגימטריא

ע"ג, וכן לז "טפור" צרח"ל
אלקים צר"ת גמטריא ע"ג, וי"ל
סצטציל לז טווצ כצרח העולם.

בבבבב הצ"ח ומקורה ג"פ
וראה, וראה ועשה

צתצניתס אשר אתה מראה צהר,
וראה צנים לצניך סל"י על ישראל,
וראה אס דרך עול"צ צי ונחנו צדרך
עולם, וכל"פ דהנה כתיב אס הצקסנה
ככקק וכמטמונים תחפסנה אז תצין
יראה ד' ודעה אלקים תנאל וקסה
הלל מליאה תצח צהיקס הדעת
ואיך שיך על זה לקון חיפוס
וצקסה וע"כ כל"פ עפ"י הנושנה
אכע"גניק אק סוכו חונר אל תחי
כעצדים המסמקין את הרצ ע"מ
לקבל פרס אלל הוו כעצדים
המסמקיס את הרצ סלל על ונת
לק"פ ויהיו מורא סמים עליכס,
ועדקדקיס ונה זה סמקיס ויהל
מורא סמים עליכס, וי"ל דק צ'
נדריגות צעודת ד' מאהצה, וראה
זה העוצד מאהצה נקרא חקיד
סעוצד סלל ע"מ לקבל פרס רק
תוכו רלוק אהצה אל ד', ומי סעוצד
מיראה זהו עוצד ע"מ לקבל פרס,
כמו מי סאונר קלע זו ללדקה
צטציל סיח"י צני, או צטציל סלל"י
צן עוה"צ, אלל צכ"ז הוה לדיק
גמור, וקתס צני אדס אשר יס
צהס יל"ר הלואי סיעצדו את ד'
צצחנה זו כראוי, חונס גס צע"מ
לקבל פרס יסנו סני מדריגות יס
מי סעוצד כמו העצד סמקבל פרס
וקיפוק קלוצ לחודק או לקנה ואינו
עוקה יותר מכדי ומכירתה, ואס
פעס אחת לל יסנו לו סכרו ומסלס
אזי יעוצו עבודתו ומסמרתה, זאת
היא מדריגה פחותה, אלל יס עוצד

על ונת לקבל פרס כמו הקוחר
סמטריה לקנות ולקמור יעלה הדס
ירד צקעוה, יוס ולילה לל יסצותו
כי יס לו עראה מקוס להרויח,
ואפ"י מפקיד גס מן הקרן לפעמים
צכל זאת חוזר ומטריה עלמו חולי
יליח וירויח, ואס מרויח צפעס
אחת הון רצ צכל זאת לל יענע
מלטרות עוד ולחזר אחר סחורה,
ואס עוצד את ד' צצחניה זו הרי
זה לדיק גמור, היינו צקס סמלפה
לסכר צכל זאת מעבודתו אל ד'
אינו מניח ואינו פוקה, ואפקר
כרמו זה צחי היתה באניות קוחר
ממרחק תציל לחנה אז ותקס צעוד
לילה וגו' וז"ס ההנל אל תחי
כעצדים המסמקיס את הרצ ע"מ
לק"פ, ולריך לעצוד סלל ע"מ לק"פ
אלל צין כך וצין כך עד סקסה
לצח למדריגה לעצוד סלל ע"מ
לק"פ, עכ"פ יסתדל לחוקיך תמיד
צעודתו כמסמעות לקון ויהל לסון
עהיד, סלל יספיק עלמו צליעודו
ולל יסצו סכצד הוה ירל סמים
רק תמיד יסצו "ויהל" ואח"כ
צרות ד' יכו יגיע למדריגה היותר
גזוה לעצוד ע"מ לק"פ היינו מאהצה
וזה פ"י חכ"י אס תצקסנה ככקק
וכמטמונים תחפסנה, אס תעצוד
את ד' ע"מ לק"פ כמדת סקוחר
סלל ייעף ולל ייח מעבודתו
ומטריח א"ע תמיד אחר עוד ומספר
וקנין אז תצין יראה ד' הבוונה
עכ"פ תצין מזה איך לעצוד את
ד' מיראה, ואס בן העשה אז
ודעה אלקים תנאל, דעה אלקים
היינו לעצוד את ד' מאהצה תנאל
אח"כ צהור מליאה, כי אס יזכה
יגיעהו ד' גס למדריגת עוצד ד'
מאהצה כרצ"י ומצריה, ועפ"י זה
יתפרס

יתפרס המקורה הנ"ל וראה, וראה
ועשה צתצניתס אשר אמה מראה
צהר כמו המורה סרלית צהר
היתה סל אס כן ראה ועשה גס
אהה ותעצוד את ד' צרספי אס
סלחנה יס ומיס רציס לל יוכלו
לכצות את האהצה אהצה ד' הצוער
צקרצך, והבוונה סתעצוד את ד'
מאהצה סלל ע"מ לק"פ, חונס
וראה אס דרך עול"צ צי אס תראה
סצכל זאת יס צך מדת עלצות
סחי"ה"ר מכניס צך ואינו מניחך
לעצוד סלל ע"מ לק"פ, אז ונחנו
צדרך עולם תתנהג כדרך העולם,
היינו דרך התגרנין סעכ"פ אינס
פוקקיס מעצודתס כחכ"ל, ואח"ז
יעזור לך הקצ"ה וראה צנים לצניך
סמטשיך יעשו פרי, כי תולדותיהן
סל לדיקיס מליות ומע"ע ותזכה
לסל"י על ישראל, לתכלית הסלימות
לעצוד מאהצה.

במסורה ג' וראה, ועשה צתצנית

אשר אתה מראה צהר,
וראה צנים לצניך סל"י על ישראל,
וראה אס דרך עול"צ צי ונחנו צדרך
עולם, וכל"פ דהנה המסכן והכלים
מרמזים על כל העולם, והמורה
וניירותי מרמזים על התורה כמאחז"ל
מגילה ט"ו ליחודים היתה אורה זו
תורה כמ"ס כי נר מלוא ואור תורה,
והרולה לחכים ידריכ וסמניך מורה
צדרוס, וסנה דרקו חכז"ל צרכות
ס"ג הוס הזה נחייט לעס לד'
אלקיך סחצ"ה תורה על לווד"י
כיוס סנתנה צהר סני (וכן פירס"י
צ"פ תצח) וסנה צמק קידוסין ל"י
אשר ריצי"ל כל המלמד את צן צנו
תורה מעלה עליו הכהוצ כאלו
קיבלה עתה אשר סני והודעתס

לצניך ולצני צניך, וסמך ל"י יוס
אשר עמדה לפני ד' אלקיך צחורב,
חמגס ללו צכל עת יוכל ללמוד
עס צני צניו וגס ללו צכל עת
הוה צמדריגה שיסמח צד"ת כאלו
קבלס עתה מסיני, כי כוצד ספרנסה
ואריכות הגלות מופיעס הלצ סלל"י
רולה וחושק לסמות צד"ת צכ"ז אי
אפקר לו, אלל עכ"פ אינו צן חורין
להצול ממנה, והד"ת יהי סחוציס
צעיינו כמו כלי כקק וכלי זה
סקגלס ה"י סמח צהס יותר מעתה
כאשר הע"ה כצר יסניס, אלל אעפ"כ
אינו מסליכס לליצוה, וצכל פעס
סרואה אותס יס לו קלת סמחה
צהפ, כן יעשה צד"ת אפ"י אס לל
יוכל להסמח צהס כיוס נחיתסס
מסיני, אלל עכ"פ לל יסליכס ולל
יקיח דעתו נוד"ת עד שיזכה לעלות
למדריגה חכ"ל, ועפ"ז א"ס המורה,
וראה ועשה צתצניתס אשר אתה
מראה צהר, המורה המרומזת צנוורה
תהא חצ"ה על"ך כיוס סנתנה צהר
וראה צנים לצניך אס הלמוד תורה
עס צני צניך צזה הקייס וראה
ועשה צתצניתס אשר אתה מראה
צהר, כי כל המלמד צן צנו תורה
מעלה עליו חכ"י כאלו קיבלה מסיני
ואז סל"י על ישראל כי וכל צניך
למודי ד' ורצ סל"י צניך, וראה אס
דרך עול"צ צי קלס תראה סאי
אפקר לך לסמות צתורה כיוס
סנתנה מסיני כחכ"ל ואז ונחני
צדרך עולם, עכ"פ לל תסליכנו
לליצוה, כמו סאתה מתנהג צדרך
ועניני עולם, וכן ס"ל ר' יסמעל
סנהג צתן מנהג דרך ארץ וכו' וכן
צריך ר' יוחנן צ"ז להלמידיו צרכות
כ"ח יה"ר סתהא מורא סמים עליכס
כמורא צקר ודס.
פ' תלוא

— פרשת תצוה —

ואתה תלווה את בני ישראל וגו'
 צנעו עיני מציח המקורה ג'
 ואתה, ואתה תלווה וגו', ואתה תקרב
 אליך את אהרן אחיך, ואתה תדבר
 אל כל חכמי לב, ונלפשיד פפי"ע
 קאמרו חכז"ל פירושין כ"ד סכך
 ה" קדר הלימוד, נקשה רבנ"ה למד
 נפי הגבורה, ואח"כ למד נקשה עם
 אהרן, ואח"כ עם בני אהרן, ואח"כ,
 עם הזקנים, ואח"כ עם כל ישראל,
 וי"ל שצדקו זהו צנעו עיני המקורה הכ"ל,
 ואתה תקרב אליך את אהרן אחיך
 ואת בניו, ואח"כ ואתה תדבר אל
 כל חכמי לב, היינו הזקנים כמו
 קאמרו חכז"ל זקן זה שקנה חכמה
 ואח"כ ואתה תלווה את בני.

ואתה תלווה את בני ויקחו אליך
 שמון זית זך בתית למאור
 וגו' צמדקש תה"ד תקרא ואכבי
 אענך למעשי ידך תכסוף ונליפ
 עפי"ע קאמרו חכז"ל הענית ז'
 ארי"י צ"י למה נקטלו דברי תורה
 לען שכי' עץ חיים היא למחזיקים
 בה, לומר לך מה עץ קטן מדליק
 את הגדול אף ת"ח קטנים מחדדים
 את הגדולים, וי"ל שצדקו כחן
 ואתה תלווה את בני, הכוונה שנקשה
 רבינו תלווה ותלמיד התורה עם
 בני, ועיי' יהי' מחדדים אותך, וזהו
 ויקחו אליך שמון זית זך, יפעלו
 אליך שגם חכמתך (שמון זית מרומה
 על החכמה) יהי' זך עלי שערית,
 כי עיי' הפלפול יאירו עיניך בהלכה
 וזהו כתיב למאור, כדרשת חכז"ל
 צרכוס ק"ג הסכת ושנע ישראל,
 חק (שתיק והאזן לשמועתך) ואח"כ
 כתת (הקסה עליה ותרץ תירולין

ה" צללאל לדרך את האותיות
 שנצטרו בהם שמים וארץ, וכל עושי
 המלאכה ה" חכמים גדולים ועשו
 הכל ומכוון כנגד לירופי מעלה, וי"ל
 לפי"ז ה" לריך להזיירם שלא יתגלו
 כי כל המעשה מכנתו מקתלקת
 עמנו כנאמר חכז"ל צפקחים, ושה"כ
 ואתה תדבר אל כל חכמי לב,
 תדבר היא מלשון הנחמה כדליתא
 צפקהדרין ח' דבר אחד לדור וכו',
 והכוונה ואתה תדבר, אתה תהי' ג'
 ותדבר את כל חכמי לב קיה"י גס
 הם כמו אתה, שתהי' להם לדוגמא
 צמידותך כמו שאתה עניו מאוד
 מכל האדם אשר ע"פ האדעה, ולא
 רק נגד הפמליא של מעלה, ויהי'
 ענויים כמוהך למצן לא יקהלק
 יזהם חכמתם, ותנה כמו כן גס
 אהרן הכהן קה"י לצום צגדי הסדר
 כמלאך מיכאל משרת כעצמך צקדר
 העצודה ליו"כ, והי' מקום לחוש
 שלא יתגאה, ותועבת ד' כל גצה
 לצ ע"כ הזמירו חכ', ואתה תקרב
 אליך את אהרן אחיך וגו' תקרבו
 אליך קיה"י כמו אתה, וגס על בני'
 ה" מוטל להציה השמון להמנורה
 קהיתה עדות לישראל שהשכינה
 טורה צתוכס כדליתא צצקת דק
 כ"צ, איכ צודאי ה" לריך להזיירם
 שלא יתגלו צעשותם מלוה זה, שלא
 יגרמו ח"ו קילוק שכינה כנאפ"כ
 גצה עינים ורחצ לצצ אותו לא
 אוכל, עיכ אמר הקצ"ה למשה
 "ואתה" תלווה את בני קיה"י כמו
 אתה וישתדלו להחדמות לך צמדוקך
 והנה זאת קשה מאוד שיעשה אדם
 מלוה כרלוי מצלי להרגיש צלצו
 איזה התנשאות צדיעתו קעשה מלוה
 חבל עיי' שאוה"ע חוצטין אותם איכ
 אפי" עוסין ומקיימין המלות אינו

לפי זכור
במדרש ואתה תלווה את בני
 ויקחו אליך שמון זית
 זך וגו' זשה"כ תקרא ואכבי אענך
 למעשה ידך תכסוף, ונל"פ צהקדס
 מדרס פ' מצוא, כיון שצא עמלק
 ללחוס עם ישראל סני ראשית גו"ס
 עמלק מיד כלסו על הצבורים סני
 ראשית פרי אדעתך תציא ציפ
 ד' אלפקיך, וכ"ל דפנה ענין ציבורים
 וכל

וכל הקרצנות שהקריצו בני לפני ד' הגם שהכל שלו זכך זאת לוונו לתת לו ומקלו כמאמר חז"ל תן לו משלו שאתה ושלך קלו וזאת הדבר דומה לילד קטן שנתן לו אביו ומתנה ואח"כ מצקק האב ומנו שיתן לו חלק מנה שנתן לו וזוה מנקה את הנער אם יש לו דעת להכיר שאביו נתן לו הכל וזוה מרגילו שלא יהי כפוי טובה, כן לזה הקצ"ה אותנו להציל ציבורים למען נכיר שהכל של הקצ"ה ולד' הארץ ומלואה ואין אנו כפוי טובה, ולא נאמר כוחי ועולסי ידי עשה לי החיל הזה כמאמ"כ אשור לא יזיענו על קום לא נרכז ולא נאמר עוד אלקינו למעשה ידינו והנה עמלק זה ע"י שהי" ישראל צרפידים, היינו שרפו ידיהם מן ההורה, ועל נקותם את ד' לאמר היש ד' בקרצנו אם אין והי" כפויי טובה לכן ויצא עמלק וילחם עם ישראל כעצור צפ' בשלח ועי"ז נלטוו ישראל על הציבורים למען הזכירם וללמדם שהכל של הקצ"ה והוא הכותן לך כח לעשות חיל כמאמ"כ והי" כאשר ירום משה את ידו וגזר ישראל ופירסו חז"ל בזמן קיסראל משעבדין לצס כלפי מעלה אז וגזר ישראל, וי"ל קצוה עבין קמיכת מחיית עמלק צקוף פרסת הלל למלות ציבורים, צפ' תצא, וזוה מפורק העדרק כיון שצא עמלק ללחום עם ישראל וכו' מיד נלטוו על הציבורים כחז"ל, ויש ללמוד ממלות ציבורים לכל דבר שצבולס קהאדם נהנה זה לריך להודות לד' ולהכיר כי מנתך הכל ומידך נתנו לך, ועפ"י י"ל יען שהקצ"ה מאיר לכל העולם כלו צבזדו, ע"כ נלטוו ישראל להציל

ויהנה ע"י שהבניס אובלין ומקרצנות

הצעלים, וכן ציבורים, וצנרות המורה כי ג"כ ויקחו אליך וגו' וצמד' ח"ל הקצ"ה למשה לא שאני לריך לנר חלא ויקחו אליך צצבילך שאתה רוחה להיכן אתה כננס ויולא ועי"כ אני מאיר להם מן המאור הגדול שני והי" לך ד' לאור עולם וגו' וכן אתה צגמי כחוצות כל המציא דורן לתיה מעמ"כ כאלו הציא ציבורים, ועי"י שאובלין הלדיקים מקלת המין מהוקן כל המין, וי"ל שזה מרומז גם צה"י פי אמור כי הצואו אל הארץ אשר אני נותן לכם וקלרתם את קלידה והנאחם את עומד ראשית קלירכם אל הכהן וגו' והכוונה ע"י שתצאו ראשית קלירכם אל הכהן וזוה תדעו אשר אני נותן לכם את הארץ.

לפי זכור

הנה אמרו חז"ל קע"כ לא הזכר שמו של משה צפרסת ואתה תלוי יען שאמר ואם אין נחני נא ומקפרך אשר כהנה, ונלפע"ד שזה הוא שצח וכבוד גדול למשה רבינו שלח

שלח זכר שמו צפרסת זורק בלשון ואתה כדי לרמוז שאך למוחר להזכיר את שמו כי כבר ידוע ומפורקם צפי כל לשצח ולעילוי מ"י היא זה אשר השכינה הקדושה נדצרת עמו, וזכה משה רבינו לזאת על אשר מקר נפשו להמחה ומקפר לנענן הטיצ לישראל, וקס נפשו ענגד ופיצר כל הנאותיו צמתי" צצביל הנחת ישראל, אנוסם הסיפך ממדות שלו המה מרת עמלק שמדותיו קנאה האוה וכבוד, ורדף אחר בני צמדצר והטיל קורט קטע צקרט ישראל סכל מה שיעשו יכוונו רק להנחת ולטווצת עלמס ולא מוצת הכלל, ולכן נלטוונו למחות את זכר עמלק, וכמו כן כל המדות הגרועות המה חלק עמלק ומחוייבים אנו כחננו למחות אותם ומקרטנו והיו כוונת הכי זכור את אשר עשה לך עמלק היינו קעשה לך שיהי צהכל כוונתך רק לך להנאתך ולמוצתך (כמו שפי"ק"י ע"כ נגיד שמי" אצד שמי" תמחה את זכר עמלק מתחת השמים, אצל משה רבינו ע"ה שהתפלל צצביל ישראל ואמר ועתה אם תשא מטאחם ואם אין מחיני נא ומקפרך אשר כהנה, זכה כי לזכר עולם יהי לדיק שאפי" צלח הזפרת שמו רק שיזכירו מ"י סנדצר עם השכינה ידוע הכל שהוא משה רצנו והו ואתה תלוי.

ואתה הקרצ אליך את אהרן אחיך וגו' צמדרט ה"ד

לולא הורתך ששקועי אז אצדתי צעניי, ונל"פ צפ"י דחיתא צגמי יונת ע"צ חיר יוחנן שלסה זכ"ס הם, של עצמה ושל ארון ושל שלחן של מוצח זכה אהרן ונעלו, של שלחן עדיין מונה הוא כל הרולא לזכות יצל ויקח שמא תאמר פחות הוא ת"ל צי מלכים ינלוכו, וכן דרשו חז"ל קומה ד' יקרה היא מפנינים

וגו' שהתורה יקרה היא נכסין גדול
שכנס לפני ולפנים והנה בזמן
הזה שאנחנו בגולה ואין לנו מלכות
ישראל שיגינו בעדינו מפני האויצים
ויפקחו על הללמתינו אמרו חכמי
זמן וכלי רצון שעי' עסק התורה
יק לנו הגנה ען האויצים ומלחה
נלמח לנו הללמתינו להתקיים
ולתהפנתם ותחת שאין לנו כהן
בעבודתו להקדשו קדושתו אמרו
חכמי' קיש להם תסלומין ע"י התורה
שכל העוסק צפי עולה כאלו הקריצ
עולי' כעצמי' צדק ופי' מנחות ציי"ס
וכעין זה ולינו דברי חכמי' ען
צוכות נטה ענן צוכות אחרן וצאר
צוכות נרים וכיון שנסתלקו אהרן
ומרים נסתלקו הענן והצאר וכלם
חזרו בצדיל נטה והוא נחממת
שנטה קיבל תורה נפיני לכן צכה
התורה החזיר והקלים את הכל
וזאת י"ל צכוונת הכי' שאמר דוד
הע"ה צרוה"ק על זמן הגלות לולא
תורתך קצטועי' (היינו שהתורה
משלמת לנו את הכל) אז אצדתי
בעניי' צעוני' גלות הארון שאין
לנו לא נלך ולא כהן להגן עלינו
צגוף וצנפט ואין לנו סיור רק
התורה הזאת והנה צהכתוב ואתה
הקרב אליך את אהרן אחיך יק
לדקדק מה שאמר הכי' אליך הי'
לכתוב קתם ואתה הקרב את אהרן
אחיך מה זה "אליך" אצל י"ל צצא
להודיעני קגם הכהן הגדול יקרא
על סעך כאלו נטה עשאו (כפירט")
צפי' חקת ויקחו אליך פרת אדומה
וגו' לעולם היא נקראת על סעך)
כדי להורות שבתר תורה עולה על
גציהן ומשלמת גם את הכהונה
ומעשה ספיר אמר הנודק עה"כ
ואתה הקרב אליך את אהרן אחיך

בבעה"ט הציא מקורה ג' וכשנע

חד הכל ונשמע קולו
צצואו אל הקודש כל אשר דיבר
ד' נעשה ונשמע ונשמע פתגם
הנולך ויליפ' להנה ישנס ג' גורמים
קיתנו אופן קצת לדברי הדורש
צצדים וצצרו ימלאו חן צעיני
הקיועפים האופן האחד אם דורש
צצדים המפורטים צתורה שאין נוכל
קום ספק צצצרו כי הנה צצרים
פסוקים ואופן הקני' אפי' אם אין
הצרים פסוקים ונפורטים אם
האומרם הוא אדם חשוב הקיבתו
גורמת טיעולא חן צצצרו וישמעו
לו כמשה"כ יפיפת מצני אדם הולך
חן צצפתוידך ואופן השליטי' אפי'
אינו חסוד הדורש כ"כ ואינו אומר
צצרים פסוקים ומפורטים אפי"כ
ימלאו צצרו חן כי השומעים נלד
עלמם מתאווים לשמוע צצרי תורה
ועי"כ נוקיפיש כח ואומץ צצדורש
עד קצצרו מילאים חן והנה כל
אלה הגורמים ואופנים כי מציס
צצצקורה (א) כל אשר דיבר ד'
נעשה ונשמע זה קוצצ על הדורש
צצרי תורה הנפורטים ופסוקים
ועי"ז נשמעיים צצצרו (צ) וכשנע
פתגם הנולך אם הדורש הוא אדם
חשוב נשמעיים צצצרו מלד השוכותו
והכתוב הצטיה צמלך הנטיח קצצצרו
ימלאו חן לא רק נחמת השוכותו
ורוענותו אלא גם סילוק חן
צצפתותיו והו כוונת הכי' יפיפת

נצ"ח וגם הולך חן צצפתוידך אלה
השני נעלות יגרנו שעי' עשך
ד' אלקיך סמן סמן נחצירך ג')
וכשנע קולו צצואו אל הקודש
נחממת שהדורש צא אל הקודש צין
עם קודש העלמים לדבר ד' עי"ז
נשמע קולו אפי' אם הוא מלד
עלמו אינו חסוד כ"כ

הספר על אדמו"ר רסכצו"ג הגאון הקדוש רכצ ישראל
ופרשיו מרן יהושע רוקח אצ"ד דצבלו זל"ל והזכרנו גם
שאר לדיקים וקדושים שצצקו לן חיים צצנה העצרה הקי"ת
יחם על פליטת עמו צי' ויגדור פרלוטיו

(יהושע כ"ד) וידי' אחרי הדברים האלה וינת יהושע צן כין עזד ד'
צן נלה ועשר פנים ויקצרו אותו צצצול נחלתו וגו'
מלפון להר געש וצמדדק ר' צרכי' ור' קיעון אמרו חזרנו על כל המקרא
ולא עלינו נוקס ששמו הר געש אלא מלמד שרגס עליהן ההר להורגן
על שלא הקפדוהו כהלכה וצנפי' צצת ק"ו ארי' איר כל הנחעלל
צחקדו של חכס ראוי לקצרו צמייו סני' ויקצרו אותו מלפון להר געש
מלמד שרגס עליהן ההר להורגן וכתבו עם התוס' דמללח כתיב ויצבו
איתו כל צני' שלשים יום כדכתיב גצי נטה נזה מוכח שלא הקפדוהו
כראוי עכ"ל והנה יש לדייק מני"ל לרצ קראוי לקצרו צמייו הלא ההר
רגס עליהן להורגן ולא נשמע מידי' שרלה לקצרו צמייהן גם יש לדייק
אידך העונס הזה עדה כג"ע צצצציל קנהעלל צחקדו של חכס מוגיע
דייקא עונס זה ולא עונס אחר ועוד קשה כיון דלא נעלל מוקס ששמו
הר געש א"כ הו"ל למימר מלפון לנוקס געש והיינו דורשים שהמקום
ק"ו עם געש עליהן ולמה קרא אותו הר ויש לייצצ צפקדס פרשת
הקצוב ואתה תלום את צני' וגו' צצחול מועד מחון לפרובה אסר על
העדות יערוך איתו וגו' ומקשה הגע' וכי לאורה הוא לריך והלא כל
אותן נ' שני' שהלכו ישראל צצצצר לא הלכו אלא לאורו (והתוק' עם
הקשו אמאי לא אמר והלא כל העולם אינס הולכים אלא לאורו יעי"ש)
אלא עדות הוא לישראל שהשכינה קרוי ציני'הם ומאי צידוהם אמר רצ
זה נר מערפי' שנותן צה עמן כעדת חצרות' והיתה דולקת כל היום
כולו וממנה ה" מתחיל וצפ' ה" נקיים (כי שאר הנרות נכבו צצוקר ונר
הנערצית דולקת כל היום (וצנפי' יונח ל"ח הנח כל אותן נ' סנה
קיעמק שמועון הלדיק ה" נר מערצי' דולק כל היום וכו') והיתה הצרכה
צצצור וצצתי הלחם וצלחם הפנים וכו' כשמת שמועון הלדיק פעעיים
מלאו דולק ופעעיים מלאו סכנה ונשתלמה מארה צצצור וצצתי הלחם
וצלחם הפנים וכו' יעי"ש הרי מצואר שסילוקו של הלדיק ה" גורם
סילוק השכינה סהנר מערצי' ה" ראי' מוכחת על השרלת השכינה וכיון
שנלואו סכנה ה" עדות על סילוק השכינה ונשתלקה הצרכה כמצואר
לעיל כי ה" צחא תליא דצנמקוס שיש השרלת השכינה עם הצרכה מלוי'
כמשה"כ אמר אליך וצרכתיך כשאצא אליך תצא הצרכה עמי וכן
מצואר

ונזאר צפריס הקדוקים שהסכינה צעלמה נקראת זרכה, ועניולא חס
 ה" קילוק שכינה ה" קילוק התורה למעלה, והא רח" שצא הקימן צכצוי
 הכר והתורה היא נקראת אורה כמו שדרשו חז"ל ליהודים היתה אורה
 זו תורה, ומלא נזואר שצקילוק הדיק מן העולם הזה, ומתלק מעוה"ז
 קן הסכינה והזרכה והתורה וזה נר אלוה, ועל זה נחשבו עינינו, כמו
 שאנו רואין שצמדיות סנקתלקו משם הדיקים נסתלקה מהם התורה
 והרצה גזרות צפו שם מזה רח" סנקתלקה מהם גם התורה למעלה
 ואינה עגנת עליהם, וכן נסתלקה הזרכה כמו שאנו רואין שהפרנסה
 קשה מאוד והרצה מ' ישראל אשר אין להם פרנסה ר"ל, ונסתלקה הסכינה
 שהיא נחמה אוחנו צגלות הנור וכל מקום שגלו ישראל גלתה הסכינה
 עמהם ועי"ז ה" למז עזרה גם צהיחס צארץ חויציהם, ואם ע"י קילוקן
 של לדיקים מ'סתלקת הסכינה מ'אחנו ח"ו אז דדא חקר מה קנה, ומה
 יק לנו לעשית להסיצ שכינתו צתוכינו, אונס יק לנו קלת נחמה עפ"י
 מסיכ הנפרשים לפרש הגמ' מגילה תנא כיון שנפל הגורל על אדר שומח
 שומח גדולה אומר ירח קמת צו רצן ולא ידע כי צו צ'אדר מה מסה חבל
 צו אדר נולד משה, והקסו הנפרשים וציע"ד דכיון דעכ"פ צו צ'אדר
 מה עשה מה צבך שנוול צו צ'אדר הלל הציפה צעלה הלידה וגם חז"ל
 להקדים ולומר צו צ'אדר נולד משה וצו צ'אדר מה מסה דהלידה היתה
 קודם, ותרלו כיון דע"י מיתת משה נהעוררו ישראל צהקפד ועשו תשובה
 כראוי, ה" נחשצ עי"ז כאלו חזר ונולד משה אחר מיתתו, וזהו ולא ידע
 כי צו צ'אדר מה עשה חבל צ'אדו פרק צו צ'אדר נולד משה כי עשו
 תשובה וקצלו התורה נחדק, אונס זה ה" אלל מיתת משה רצינו,
 שהזכנים שצ'אדו דור ו'חוסע ה" אומרים פני משה בפני משה פני יהושע
 בפני לצנה חוי לאותה צושה חוי לאותה כליונה ועי"כ נהעוררו כל ישראל
 לתשובה, חבל גבי יחוסע שכבר ה" צ'ארץ ישראל חיס על מ'אחנו ואיס
 על דגלו תחת גפנו ותחת תאינתו, לא נהעוררו צני כראוי ולא חדקו
 ע"ע קבלת התורה, והרי זה כאלו מ'אקו ח"ו צתורת ד', והנה צקבלת התורה כי
 ויתלצו צתחתית החר ודרקו חכז"ל מלמד טביחס החר כגיגיות ואמר
 להם חס חתם מקצלי התורה מועצ ואם לאו סם תהא קצורתכ' לכן גם עתה
 סנתעללו צהקפידו של יחוסע מלקצב על עלומס התורה מחדש, רגס
 עליהם החר החוש עעק שה" כפה עליהן כבר צעת קבלת התורה, וציע"ד
 כתצ עענין כפיית החר כגיגיות צקבלת התורה ה" עפ"י דברי הגמ'
 קצת קניו חד אמר מוזל יוס גורס וחד אמר מוזל קעה גורס חאי מ'אן
 דצכוכצ נוגח יהא גצר עתיר ונחאי, וחאי מ'אן דצמ'אדים יהא גצר חושי"ד
 דנחא וכו' ר"י אמר אין מוזל לישראל סני מ'ארות השמים אל סחתו,
 ואף רצ קוצר כן דאר"י ח"ר מנין שאין מוזל לישראל דכתיב ויולא אוחו
 החולה, ח"ל הקצ"ה לא מ'אילקגונות סלך וכו' ולפי"ז ח'אונות סכתוכים
 תחת המוזל לא רלו לקבל התורה כי המוזל מכריח אותם על צבעס
 הנולד עמם והם מוספעים מ'אמוזל צרוס הנעלות, אונס ישראל נודע
 כי לפי מ'ערכת השונים וכוכציהם אין להם שום קיום ומלצ דהרי חזרה

ה" עקר וכן יחמק וכו' אך הקצ"ה סגציהם למעלה מן המזלות, כדאיחא
 צחאי דכתיב צחנחל עליון גוים צהפרידו צני אדם וכו' כי חלק ד'
 עמו וגו' כי כל ח'אונות נפלו תחת קרי מעלה וישראל נפלו לחלקו של
 הקצ"ה, וזהו ענין הכפיה שאמר הקצ"ה לישראל חס חתם מקצלים התורה
 ולא יסגיחו על המזל, סידעו שאין המזל מכריח להם כי הם למעלה מן
 המזל, מועצ, ואם לאו סם תהא קצורתכס ח"ו כי המזל עורה על ספלות
 ישראל ודלותם, ובפיית החר כלומר המזלות הנקראים כיפת חרקי"ע,
 ומניולא קרה מחר קוסית ח'א"ע מפני מה לא כפית עלינו החר כגיגיות
 וכו' כי צחס לא ה" מקום להכריח אותם כי אלל ח'אונות המזל נוכח
 על רועותם, עכ"ד ודפ"ח"ה, נאלל לפי"ז אין לנו לסמוך על המזל רק
 על הקצ"ה והיינו חס אנו מקצלין ח'אורס, ועי"כ ציע"י יחוסיע סה" קילוק
 התורה ע"י מיתת יחוסיע רגס עליהם החר היינו החר כגיגיות סחוס
 כיפת חרקי"ע והמזלות.

ורהנה

עתה צעת סנקתלק מ'אחנו לדיק הדור וגדול הדור הג'און
 הקדוק חרצ מרן יחוסיע ס'אצדק' צעלז זל"ל סה" עסכן
 הסכינה ומסכן הזרכה ומסכן התורה, וי על קילוק כל חלה מ'אחנו
 צדורינו, ועלינו לקוין פכית ליעין ואין עזרה, היינו הלדיקים סנקראים
 יעין כמ'אח"כ מיינינו חס דת לנו, ואין עזר ואין יחוסיע כי נלקח מ'אחנו,
 ופכית לטעאל היינו סעכ"פ מלד המזלות תצא עלינו הזרכה, ואין קועד
 כי אין מוזל לישראל ואנחנו תחת החר כח"ל, סהחר רוגס עלינו פנו
 סה" כבר צמיתת יחוסיע, ואיך יעמוד צנו הכח צהעלותינו על לצינו
 סכמה וכמה לדיקים וקדוקים נחפסו צומן לא רחוק, ואיך נתנחם, והנה
 דוד הצי"ה אמר חוסיעה ד' כי גמר חקיד כי פסו למוכים מצני אדם,
 וקסה הלל צכל פעס לריך להתפלל להסיית על יקועה, אונס י"ל דהנה
 כתצו הנפרשים סצמלרים מלצד סה" ישראל גדורין מעריות, וסצני יח
 עדות לישראל, עוד ז'חת הועיל להם סהמלרים נחרקו מצני ישראל כי
 ה" מ'אוקים צעיניהם, על שישראל נחסו צאלתי המלרים, והנה צעתים
 הללו סגצרה המינות צעולם ואדרצה הרצה ח'אומרים לנו קוצי קוצי
 הסולמית, אין לנו סיור רק ע"י לדיקי הדור סחס יגינו עלינו ויזיירו
 צנו ציר'אחס וצקדוקתס סהעורה, וחי לנו לורך גדיל צהלדיקים סכלקסו
 מ'אחנו, ועלינו ללעוק חוי ואצוי, עי יגדור גדר ועי יעמוד צפרץ, וזה
 ססהפלל דוד הצי"ה חוסיעה ד' כי גמר חקיד, עתה צעת הזה כי פסו
 ח'אומים, מצני אדם סנתחפכו למינות, והיינו חוסצים סנתחה צלל הלדיקים
 והחקידים ועתה אשר צעו"ה נלקסו מ'אחנו, רק צך לצד נוכיר סמך,
 חוסיעה ד'! ויכולים אנו לומר מה שאמרו צעק מויק כיו כד דע"ך
 ד"י פתח על"י ר' יחמק צן אלעזר, קשה היום לישראל כיום ססקעה צו
 ססעק צלהרים, היינו צעת סהעולם נעענים ונסעכים על אור ססעק,
 ולא ספקינו להם נרות חחרות חס אז ססקע ססעק פת'אום נעעה רעס
 ורעד גדול, כן אנו רועדים עכסיו סצעת סהיינו נסענים על הלדיקים
 נסעק

נשקע שטעקס ונטחלקו למעלה וקסא היום לישראל כיום שסקעה השמש
 בלהרים, ומה מאוד עלינו להתעורר צוה, צפרט קענה הוא יום ה'
 קילוק הענית סוצזים ת"ת, וצוודלי צעוונותינו הרצים שלא סצנו כראוי
 ציצי הסוצזים, צפרט הסנה הזו סנת העיצור סרגילים להתעורר צתשובת
 ציחר ואנחנו היינו עללים לא למנו ולא סצנו ע"כ ציום הזה נראה
 לתקן עכ"פ לספוך דפעות ולקצל על עלמינו עשה צימי ת"ת "תשובת
 "הפלה, וגם ת"ת הוא ר"ת "תלמיד יתורה ללמוד כל ההלכות הנחולים
 סנת וחודק, וגם ת"ת לתת לדקה כצוחר צסל"ת סזה סתיקון לריך
 לעשות צימי ת"ת וע"כ ירחם עלינו הס"ת להתרות סבינתו וצרכתו
 אהנו ויחיר עינינו ולציוו צהורתו הקדושה כצוחר סכתו ובי"ד לך
 לאור עולם וצלי"ג צצ"א.

רשומי דברים שהספידה ספספדי צו' אדר על
 פטירת גיסי הרב הגאון הלדיק נ"ה יעקב צבי זל"ל ספטר
 י"ו אדר סנת תרמ"ט לפ"ק.

ברברי הימים צ' ליה ויקון ירמי' על יאשי' ויאמרו כל השמים
 והסרות צקינותיהם על יאשי' עד היום ויתנום לחוק על
 יקראל, ופירש"י כצוודמן להם קום לער וצכיה סהם מקוננים וצובים
 על הנאורע הם מצוירים זה סלער דוגמא צטי צסוצכירים קינות על
 סהרוגים צגזירות סאירעו צינינו, כן יצבון על עיתת יאשי', וצמס' נ"ה
 כ"ה איתא והצחתי סענע צלהרים והסככתי ציום אחר רי"ח זה יונו
 סל יאשי' סה" קסא יום סהוא כיום ססקעה השמש בלהרים כי נפטר
 רך צסכים, סנה גם אנחנו צתה צסאי לערא כי סקעה סעס גיסי הרב"ג
 הלדיק זל"ל בלהרים וקסא יום זה לישראל סאצדנו אדם גדול צתורה
 ולדיק אטר סס ליכות כימים לתורה וצצודה הי מקיד הי עניו אטר
 לא נסא פני כל כופה, ולא סחניף לקום אדם צעולם, ססס ארץ צסצט
 פיו וצרוח ספתי ינות רעס, ואם צארזים כאלה נפלה סלהצת מה יעסו
 איצוי הקיר, והנה כצר הי לי סצר גדול צקיץ סעצר ופטירת אצי
 נורי סיקר זל"ל והספידתו ספיד רצ על הלוי' סונס לא סזרתי להספידו
 גם פה כי ידעתי סלא סכירו צצול סזה אה ועסיו, לצקתו ופריסתו
 הרב, יען סננדל ונתגדל צצול אטר ולא ירגיסו סחקרון כיכ וסססתי
 חולי סל ע"י יתעוררו סצצי לצכות ולהתאצל עליו כראוי ולא ללכדו
 ח"ו צעון מי סחינו וסתאצל על פטירה אדם כטר כמותו לכן מנעתי
 מלהספידו צודה, סונס כן צימים אלו כסכו עינינו ע"י פטירת גיסי הרב
 הלדיק סכל צבי יוסצ פה סכרו איתו וידענו מרוצ לדקתו פריסתו
 וסכידתו מה מאוד מיטל עלינו סחיצ לקון ולעורר עליו אצל והספד
 כראוי, וכאטר מצוחר צמס' סנת ק"ה ארי' איר כל סעוריד דמעוה על
 אדם כטר סקציה ספרן ונתיחן צצית גנזו סני נודי ספרת אהה סינות
 דמעתי צנאדך סלא צספרתך, וכן מי סנתעלל צסספדו סל סכס סעונס
 גדול

גדול מאוד שראוי לקצרו בחייו, וכל"פ הטעם איך העונס הזה נדה כנגד
 נדה דהנה צמדק פ' הרומה איתא ויפס סקרשים למסכן אחר רצ
 סוסיעל על סס סהוא עהיד להסעמסכן עליהם, אטר עשה ותי צמידן
 סס סלא יתי' להם לא מוסכן ולא נוקדס ומה סהוא אז עליהם אחר לו
 סקצ"ה סני רואה לדיק אחר ציניהם ומסככו צצדס ועכפר עליהם,
 ולכחי קסא עכאן מוכח לדיק מכפר על פון סדור וצמס' סנהדרין ( )
 מצוחר לדיק אצד פון סעולם ח"ו רעה צל לעולם, אצל כ"ל לתרן דהנה
 ציטעי' כ"ז כתיב הלדיק אצד ואין איש קס על לצ וכו' כי מפני הרעה
 נאסך הלדיק, ופירסו סנפרשים סני פרוסים מפני הרעה נאסך הלדיק
 היינו מפני רעתם סיכפר צצדס, ופירוס סני מפני הרעה, היינו קודס
 הרעה סעתידה לצל ח"ו נאסך הלדיק סלא יראה צרעה אטר תצח ח"ו,
 ואקדים עוד ונה סיס לדיק צחי' סקצו וסמעו צבי יעקב כלכס קרעו
 לצכסס ואל צגדיכס כי צפסעכס סלהת אומכס והנו כצוד לדי' אלקיכס,
 וקסא כצוד זה מה פוצו כאן, אצל כ"ל דהנה אחרו צמס' נ"ה כ"ה
 מפני מה עתיש צניו וצנותיו סל אדם סקטנים ח"ו מפני סלא צכה
 והתאצל על אדם כטר, סכל סצוכה ומתאצל על אדם כטר סקצ"ה מוחל
 עונותיו צסציל סצוד סעסא לו, והקסו סנפרשים למה גדול סכר כצוד
 זה כולי סחי, וכלפע"ד ליעצ דהנה צפי סמיני כתיב צקרוצי אקדס ועל
 פני כל העס אכצד, ופירש"י סכססקצ"ה עוסה דין צלדיקים סהא מתיירא
 מתעלה ומסקלס אס צאלו כך קו"ח צרעיס, והיינו דכתיב נורא סלקיס
 מנוקדסיך א"ת מנוקדסיך אלא מנוקדסיך כחכ"ל, וי"ל סיות סצכל דצר
 סציקר לראות סילמח מנאו איזה כצוד סמיס, כי כאטר סילול ססס
 סהא פון גדול, כן להיפך מלוא גדולה להרצות כצוד סמיס כדאיתא
 צפרק"א כל מה סצרח סקצ"ה צעוסי' לא צרח אלא לכצודו סני כל
 סנקרס צמני לכצודי צרחתו ירתי' אף עסימיו, והנה אחרן הי דועס
 איך יתרצה כצוד סמיס ע"י צניו נ"ה, וז"ל וסס רצע"ה צקרוצי אקדס
 וע"פ כל העס אכצד, כפירש"י ע"י"ס, ומעתי מה יתאונן אדם ח' גצר
 על סעליו וסכוונה מה יתאונן אדם ח' היינו אל סצכו למע ואל סכידו
 לו רק גצר על סעליו יכח ויתאונן ויאמר, אס צארזים נפלה סלהצת
 מה יעסו איצוי סיקר כפירש"י ז"ל נורא סלקיס מנוקדסיך, וע"י נתרצה
 כצוד סמיס סנתיירא ומעעלה, ולכן מוחלין לו כל עונותיו צסציל סצכיל
 סעסא לו וסכוונה סכצוד סמיס סעסא, וע"י הצטיחו לנו סכז"ל צסציל
 כצוד סמיס מוחלין לו על עונותיו ויחי צניו וצנותיו, וזהו הפ"י סקצו
 וסמעו צבי יעקב כלכס קרעו לצכסס ואל צגדיכס כי צפסעכס סלהת
 אומכס, היינו הלדיק נפטר רק צפסעכס כדי סתראו ויחרד לצכסס וסטיצו
 אל ד' ותנו כצוד לדי' אלקיכס, סיפרצה ע"י כצוד סמיס ואל, קרעו
 לצכסס ואל צגדיכס, סתככו לפני ד' צקריעת לצכסס ולא תלרכו לקרוע
 על צניכס וצנותיכס ח"ו, כי יאריך ד' ימיס וסנותיהם, וזה סרמז
 צכהצו צבי יעקב כי צל לאפוקי מצני עסי, כי כסעעב עסו סנת אצרהס
 אציו ע"ה אטר אף צאותו זקן פגעה מדה"ד וכפר (כצוחר צמדקס
 חולדות)

תולדות) ולא לקח מוסר להתיירא מדי עי"ז ולהסתדל להרצות בכבוד ד' ולכן אשר הכי בני יעקב כלכם שהיא ציטל ערשים לנחם את אביו כי הסתפק בלוצרו, לכן אחוזה רבותי גם אהבנו נסתתק צהאי לצרף שאצדנו אצידה גדולה ונשים זאת אל לבנו ונסוב לד' על כל עיונותינו, ונשא קו"ח אם צאריזם נפלה סלחצת עה יענו אחוזה הקיר, והיו כבוד ערשים כפירסי צקרוצי אקדס וע"פ כל העם אכצד ועי"ז ימחול לנו הס"ית על כל עוונותינו ויחריך ימינו וימי בנינו וצוותינו, וצעתה מוצן סכל המחשכל צחקפדו קל חכם ואינו חס על חיי בנינו וצוותיו עדה כנגד מדה ראוי לקצרו צחיו ועוד על סלח חס על כבוד קונו ונה לו סלח כצדא וע"כ ראוי לקצרו צחיו, ולא יס לחוס כי מפני הרעה נאסף הליך סנאסף הליך מפני הרעה הצתידה לצא ח"ו כדאיתא צג"ע סנהדרין הליך אצד ען העולם ואין איש קס על לב ולא ח"ו רעה צא לעולם, אצל אם נסוב אל ד' ונקח מוסר מפעירת הליך הזה ונוריד דענות על פעירת אדם כקר וליך וגדול צתורה צעל גמילות חסדים לעני"ש לחמו נתן מימיו נאמנים אז י"י מכפר צעדינו כפי הכי מפני הרעה נאסף הליך (צמדקס הרומה) כדי שיכפר עלינו ויקויים צנו צה"ל ועד"ע עב"פ ולראות צצנין ליון וירוקלים צצ"א, — (ועוד הארכת צחקפד עפ"י דצרי הגו"י מגילה צזי אדר ונת משה וצזי אדר כולד נוסה ואלציגנו צצקוס אחר).

פרשת כי תשא

כי תשא את ראש בני לפקד הם וגוי זה יתנו כל העוזה על הפקודים ומחלית השקל וגוי צמד' זסה"כ רצים אומרים לנפסי אין יסועתה לו צאלקים קלה ואתה ד' מגן צעדי כצודי ומרים ראסי, סהייתי חייצ הרנות ראס ונתת לי הלוי ראס ע"י נוסה סני כי תשא את ראס, ונל"פ צס"ד דלכא"י יס להצין למה לוח הכהוצ ליתן ומחלית השקל דוקא, וכראס סנוקפיד סיתן מוצע טעונה מחלית וכן מצואר צטו"צ סיס ליתן צפורים מוצע סקורין אותה ומחלית, וכל זה טעונה צע"י, ונלפע"ד דהנה צמס' סצת פ"ע הציא הגו"י הדרס עה"כ כי אתה אצינו כי אצרתס לא ידענו

וישראל לא יכירנו אתה ד' אצינו וגוי, דהאי כי אתה אצינו קאי על יחסי פלעתיד לצא כאסר יאמר הקצ"ה צניך מטוא, וילפק ימליך צעדס עד שיאצו להקצ"ה פלגא עלי ופלגא עליך וכו' עי"ס, ול"ע דצלמנה פלגא עלי ולי אמר דאדם יכול לקצל על פלענו כרלונה אצל מה סאמר פלגא עליך ומהיכא תיתי סיתרנה הקצ"ה לכך, וכל לצאר עפ"י דאיתא צמס' צרכות ל"צ אמר רצ חמי צרבי הנינא אלמולא ג' ונקראות נחמוטטו רגליהן סל סוכאי ישראל, חד דכה"צ ואסר הרעותי (אני גרעותי לכס על סצרתתי צכס יל"ה"ר) וחד דכתי' הנס כחומר ציד היולר כן אחס צידי צית ישראל

ישראל, וחד דכתיב והקירותי מאתכם את לב האצן ואתן לכס לב צקר (עכשיו יס לנו סתמון פה סהקצ"ה גרס לנו סצרה יל"ה"ר וצידו לתקן ילרינו ולהקיר היל"ה"ר ומאחנו) ואמר ר' אלעזר נוסה הטיח דצרים כלפי מעלה וכו' אמרי דצי ר' ינאי כך אמר נוסה לפני הקצ"ה ודי זה צצצ"ל כסף והוצ סהשפעת להס עד סאמרו ד' הול גרס סעסו את העגל וכו' אמר ר"ס צ"כ אר"י מנין סחזר הקצ"ה והידה למסס סני וכסף הרציתי להס והוצ עשו לצעל עי"ס צאריכות, ומעתה י"ל סזה ה"י טענת ילחק אצינו דהו"ל זה וזה גורס, היינו עה סחטא האדם נעשה צגרנותו מולד צחירתו, ומחנות הגרס סצרה הקצ"ה היל"ה"ר, ור"כ הו"ל זה וזה גורס, וזה סאמר פלגא עלי ופלגא עליך, ולפי"ז יס טעס נכון למחלית השקל סצא לכפר על מחלית החטא סחטא ישראל צגרנות עלמס וצחירת' והפלגא סני ונהחטא סצא ע"י גרנות היל"ה"ר צזה ה"י כעין מוכרת ססס סטוב יכפר ויסלח, וצזה מוצן כוונת המדרס סאמר הקצ"ה לנוסה רצינו כי תשא את ראס צני"י וגוי סכוונה אתה תשא את ראס צני"י, יען סהטיח נוסה דצרים כלפי מעלה ומקר נפשו על עמו ישראל, ועי"ז פעל סהקצ"ה הודה לו סני וכסף הרציתי להס והוצ עשו לצעל וכו' וזה גרס סעסו העגל, ולכן זה יתנו כל העוצר על הפקודים, ומחלית השקל דייקא ומחלית השקל יען סמחלית השקל מפקיק לכפר עליהס כי פלגא עלי ופלגא עליך כהנ"ל, וע"ז אמר ספיר המדרס זסה"כ רצים אומרים לנפסי אין יסועתה לו צאלקים קלה, עעון העגל ח"ו

סמור לכלה, אצל ואתה ד' מגן צעדי, כצודי ומרים ראסי ע"י סנתת לנו הלוי ראס ע"י נוסה רצינו סהטיח דצרים כלפי מעלה, לא ליתנו רק על מחלית השקל מוסס ספלגא עלי ופלגא עליך, וצזה כצודי ומרים ראסי, צכי תשא את ראס.

עוד כ"ל לפקס צס"ד המדרס הנ"ל דהנה אמרו חכז"ל סנדצת המסכן צא לכפר על עון העגל וע"כ נקרא מוסכן העדות כפירסי צפי פקודי סהמסכן עדות לישראל סנתכפר להס עון העגל סחרי סטרס סכינשו ציניהס צנוסכן, והנה לכא"ו קסה למה ניתן לישראל לכפר עליהס את עון העגל ע"י נדצת המסכן כסף והוצ, ומדוע לא נלעוו להטענות ולתפלח, אלא ודאי מוכח עזה סהקצ"ה ססכים לגמרי לטענת נוסה רצינו ע"ה סהכסף והוצה סהרצה להס גרס להס לחטוא כצוצואר צהכתוב וכסף הרציתי להס והוצ עשו לצעל, ומעתה א"ס המדרס, דהתורה לוחה כי תשא את ראס צני"י ונתנו איס כופר נפשו וגוי וקסה איך יחכפרו צכסף ומדוע לא יוסס עליהס תשובה אחרת להכתפר צה עי"ז מסיצ המדרס סכפרה זו היא מדה כנגד מדה יען סהכסף והוצ גרס להס לחטוא לכן יחכפרו צכסף והוצ נודצת המסכן וזסה"כ ואתה ד' מגן צעדי, כצודי" היינו הממון כצוצואר צמדקס פי וילא על הכהוצ ומאסר לאצינו עשה כל הכצוד הזה, דהכצוד נקרא ממונו, והו כצודי, ע"י סנתת לי הממון כסף והוצ, עי"כ ומרים ראסי נעשה סכסף והוצ למרים ראסי להרים ראסינו ולהכתפר ע"י סכסף

וזהו צכי תשא את ראש וכתנו
איך כופר נפשו וגו'.

כי תשא את ראש צנ"י וגו' והנה
צנ"י דק " אמרו חכז"ל
אמר משה לפני הקב"ה צנה תרום
קרן ישראל, אי"ל צכי תשא את ראש
זכו' ואמר ר' אבותו שאלו את
שלמה בן דוד עד היכן כחה של
לדקה, אמר להם לאו וראו מה
פירש דוד אזא פיזר נתן לאציונים
לדקתו עומדת לעד וכלפ"ד לפרש
עפ"י"נ סכתו הנופרטים קשאלת
נשה רצו"ה ה" אחר נעשה העגל,
ושאל צנה תרום קרן ישראל כיון
שחפאו חפא גדול אשר גרם קילוק
שכינה כמו שאמר הקב"ה כי לא
אצלה בקרצך, וע"ז השיב לו הקב"ה
צכי תשא את ראש צנ"י, וכתנו איך
כופר נפשו דהיינו שימנו לדקה
וגדולה הכנסת אורחים יותר ונקבלת
פני השכינה, ועם הלדקה תרום
קרן ישראל, ומוצן צנה מה שאמרו
חכז"ל שהשקלים צאו לכפר על
עון העגל.

עוד כל"פ דתנה ידוע מה שדרשו
חכז"ל חזור עלצים אפרים
הנח לו שאפי" חס ח"ו עובדים ע"ז
אם יש להם אחדות הנח להם ולא
יעשו, והנה ידוע דהלדקה עושה
שלו כדאיתא צפרק"א נרצה לדקה
נרצה שלו שכי' וה"י נעשה הלדקה
שלו, וזה שהשיב הקב"ה למשה
ששאל צנה תרום קרן ישראל, כיון
שחפאו צעגל והוא עלצים והוי
כאלו כפרו ח"ו צכה"ה, ע"ז השיבו
הקב"ה צכי תשא את ראש, וכתנו
לדקה וע"ז וה"י נעשה הלדקה שלו
וע"י הסלו תרום קרן ישראל כי

אפי" לעלצים ונהני חיצור לטהרה,
וזהו כוונת ר"ח שאלו את שלמה
עד היכן כחה של לדקה להגן, ע"ז
השיב שלמה פיזר נתן לאציונים
לדקתו עומדת לעד הלדקה עומדת
לעד וצכל עת תגן, והשי"ת ירום
קרן ישראל צמחה.

כי תשא את ראש צנ"י וגו' וכתנו
איך כופר נפשו לדי צפקוד
אותם, צמדת זשה"כ רצים אומרים
לנפשי אין יסועתה לו צאלקים קלה
ואתה ד' מגן צעדי כצודי ומרים
ראשי, רצים אומרים אומה ששועת
צקיני וכו' ואמרו אלה אלקיך ישראל
אין יסועתה לו צאלקים קלה, ואתה
ד' מגן צעדי צזכות אצות, כצודי
שהשרית שכינתך צינינו, ומרים ראשי
נתת לנו חלוי ראש ע"י נשה סני'
כי תשא את ראש, וכלפ"ד לפרש
צק"ד דהנה עה"כ צראשית צרא
אלקים וגו' פירש"י עתחלה עלה
צמחצנה לצרא העולם צמדה"ד
ראה שאין העולם מתקיים עמד
וסתפו למדת הרחמים, ולכאוי קשה
הבי יס שנוי רלון לפני העוקם,
והלל כתיב ולא צן אדם ויתנחם,
אונם י"ל עפ"י"נ שאמרו חכז"ל
צומ' יצמות וצומ' קוכה עה"כ
ויעתר יחוק נועלה תפלת לדיקים
לעתר מה עתר נהפך התצואה כך
תפלתן של לדיקים מהפכת מדה
הקב"ה מנדה"ד לנה"ר, ולפ"ז ח"ס
שאל אין הלדיקה מתפללין על
הדור או קח"ו אין לדיקים צדור
אז נשאר צמדה"ד כצמחלה, ע"כ
עלה צמחצנה מתחלה לצרוא את
העולם צמדה"ד, אזל רלון העליון
לא נשתנה צנה שסתפו למדה"ר
כי זהו רלונו יתצ"ש עפ"י תפלת
הלדיקים

הלדיקים יתהפך למדה"ר, והנה
אדמו"ה זל"ל פי" הכי מה שאמר
הקב"ה למשה את"י אשר את"י היינו
חס צנ"י יאמרו "אה"י" סיקצלו על
עלמם להיות עוצר ד' כראוי אז
גם אפי" להם לקעד צכל עוז
וזהו כוונת הכי והלוחות כהוצים
נשני עצריהם, קהיו כהוצים גם
בלפי ישראל, חס צני ישראל יאמרו
מלדם חכבי ד' אלקיך וגו' אז גם
הקב"ה יאמר מלדו כציכול חכבי
ד"ח לשמרך ולהלילך ודפח"ה, אמנם
זה עפ"י מדה"ד, אזל משה רצינו
התפלל קאם לא יאמר צנ"י אה"י
כראוי וי"ו יעזור להם הקי"ת להיות
עמם והיעילה תפלת משה רצנ"ה
ונענה לו הקב"ה ואמר כה תאמר
לצנ"י אה"י שלחני אליכם אפי" חס
צנ"י לא יאמר אה"י, וזהו נונש
דוגמת צריאת העולם כהכ"ל, וכן
י"ל הן חנות שהלוחות כתוצים נשני
עצריהם כפי" אדמו"ה זל"ל אזל זה
רק עפ"י מדה"ד וזה נרמז גם צה"כ
והלוחות נעשה "אלקים", מדה"ד,
עפ"י מדה"ד לריך להיות כתוצים
נשני עצריהם, ומדה"ד ה" חרות
על הלוחות, וצאם היו מתקיימים
לוחות הראשונות ה"י יכולין צנ"י
לעמוד אפי" צמדה"ד, כי ה" חרות
נשיעצוד מלכות ונמח"נ שחול
הי"ה"ר, אזל אחר קנצצרו הלוחות
וחרה זמיונתן התנהג עמם הקב"ה
צסיתוף מדת הרחמי" כאשר התפלל
מרצ"ה, והנה לדקה היא ג"כ נשוחף
מדה"ד עם מדה"ר כידוע שהקב"ה
כעק על העני וזהו מדה"ד, ולאעפ"כ
זיה לרחם על העני וליתן לו לדקה
וזהו מדה"ר, וידוע מה עפ"י הפ"ך
עה"ת המדרש ששאלת נפש החופאה
צנה תתכפר וכו' והקב"ה אמר

יעשה תשובה ויתכפר לו, ופי" הפ"ך
עפ"כ ונהני תשובה יען שהקב"ה
נולל כל הארץ כצודו וזהו שאלה
צצעלים וקינו"ל דפטור, ופי"כ די אש
יעשה תשובה ויתכפר לו ומעתה
שפיר יתצאר המדרש, סלה הקב"ה
למשה כי תשא את ראש צנ"י וגו'
וכתנו איך כופר נפשו עפ"י הלדקה
יתכפר להם עון העגל, וע"ז אמר
המדרש זשה"כ רצים אומרים לנפשי
והכוונה לנפש החופאה, אין יסועתה
לו צאלקים, צמדה"ד כי אומה
ששועת נקיני וכו' ואתה ד' מגן
צעדי צזכות אצות קלא חפאו צעגל
וצזכות יעקב שהוא נדת תפארת
כולל חסד עם צצורה היינו מדה"ד
עם מדה"ר, כצודי יען שהשרית
שכינתך צתוכינו וא"כ היה שאלה
צצעלים ופטורים אכחנו וע"ז ומרים
ראשי ונהני לנו תשובה ולכן לותה
לנו התירה כי תשא את ראש צנ"י,
וכתנו איך כופר נפשו היינו מלות
לדקה והו גס כן עוהפות מדה"ד
עם מדה"ר וע"כ ונהני תשובה.

ויחנו כל העובר על הפקודים
וגו' צמדרש הה"ד כי אלקים
סופט זה ישפיל וזה ירום, וכל"פ
צק"ד דהנה כתיב צנשול לדיקים
ישנח העם וצנשול רשעים יאחז
העם, וכן מלינו צנאמרי חכז"ל
כינופן של לדיקים נאה להם ונאה
לעולם וכו' כינוס לרשעים רע להם
ורע לעולם, ולכו' קשה מומכ"פ חס
מהקנים הקנות עוצות מה רצות
צנשול לדיקים ישנח העם, ועוד
קשה למה צנשול רשעים יאחז העם
ועוד צאם הלדיקים לא יעשו תקנית
עוצות אז איך ישנח העם, אמנם
י"ל עפ"י המצואר צומ' נדרי"ם דק

נו, אם יאמרו לך זקנים קטור
 ונערים יאמרו לך צנה תשמע לזקנים
 לקטור ולא תשמע לנערים לפי
 סקתירת זקנים צנין וצנין נערים
 סתירה ולפי"ז י"ל צנוטול לדיקים
 ישעש העם, אפי' אם נראין התקנות
 אינם טובות בכל זאת ישעש העם
 כי צודאי יהפך לטוב, וכן צהיפך
 צנוטול רשעים יאנח העם אם נראין
 תקנותיהן לטוב שעשו תקנות טובות
 זיינ יאנח העם כי צודאי וכלצח
 צוסא לא נרצי גירא טצח, וצזה
 יל"פ הכוונה צהכ' ואלה חושפטים
 אשר תקים לפנייהם ופירש"י לפנייהם
 ולא לפני דייני נכרים (וצפסיקתא
 איתא ולא לפני הדיוטות) ואפי'
 אהה יודע דדין אחד שהמה דנים
 אותו כדייני ישראל אל הצואם
 צפניהם וכו' ולכחו' תנוה למה לא
 יצואם צפניהם כיון שגם הם דנים
 כן, אזל עפי"י הכ"ל מוצן הגם סיודע
 שגם הם רודפי שלו' כוונתי אל
 הצוא ונשפטיך לפנייהם כי מה סנראה
 להם שלו' זה אדרצה פירוד ומחלוקת
 כי צנין נערים והדיוטות סתירה
 והעעם י"ל צפסיטות יען שהקצ"ה
 נלצ צעדת אל, ע"כ הוא נקיייעם
 לדין דין אמת לאמתו אמנם לא
 כן הרשעים ונונילא צנין שלהם
 הוא סתירה, וכן הוא צענין שהרצה
 רולים סיתאחדו הירא"י עם הנותחדטי'
 והם אוננים לצנות השלום אזל
 זהו סתירה כי אדרצה עי"ז ירצה
 המחלוקת, וסתירת זקנים שאינרים
 שלא להתאחד זהו הצנין, אדרצה
 הפירוד גורש שלא יהי' מחלוקת
 ציניהם, זהו הצנין כמו שאמר
 אצתם ללוע הפחד נח ועלי ואל
 התי' נרציה צינינו, וצזה יל"פ הכ'
 כי חלקים שופט זה יספיל, את אלו

הרשעים ונשפיל אפי' רולים לעקית
 כינוס וקלוס נעשה ונתהפך לפירוד
 וזה ירום, הלדיקים אפי' אם עושים
 תקנה סנראית כפירוד צתחלתה
 אזל לצקוף ונתגלה סזוה השלום
 האמיתי, וכן צמעשה הלדקה כתיב
 צה לדקה תרונם גוי, אלו ישראל
 סנותנים לדקה לכפר על נפסם,
 וחסד לאומים חטאת כשאינם עושים
 אלא להסיתר כצוחר צ"צ דף י',
 וזה כוונת הכתיב כי תשא את
 ראש צני' ונתנו איס כופר נפשו
 לדי' וגו' "זה יתנו" הפירוש, כזה
 יתנו היינו צכוונה זו יתנו את
 המחלית השקל סיה" לכפר על
 נפשותם ונתנו איס כופר נפשו
 ולא להתגאוף, ועי"ז אמר המדרש
 כי חלקים שופט ויודע נחשצות
 אדם אם עושה לדקה להסכפר צה
 או להתגאוף, זה יספיל וני שעשה
 להתגאוף יספיל, וזה ירום, וני שעשה
 צצציל לכפר על נפשו ירום, אעפי'
 שומענה סניהם סווים זיינ הקצ"ה
 צוחן לצ וגוונל לחיש חסד כנפעלו.

ויתן אל ונשה ככלתו לדצר אתו
 וגו' צמוקרה ויתן לך חלקים
 ונטל השמים וגו', וכל"פ עפיונטיכ
 ציע"ד שהכנסת ישראל התפללו
 ויצא כגשם לנו אמר להם הקצ"ה
 צתי אהה נצקס דצר שאינו נוני'
 תמיד אהי' כטל לישראל דצר הנוני'
 תמיד ופי' עפי"ו שאמרנו החוקרים
 צצצע כי הגשם ונחיה ונן האידיש
 העולים למעלה ונן הארץ, ולמעלה
 ונחיים לעצים וגשמים, אזל הטל
 צה ולמעלה ונן החום והקור שפוגסים
 צצ"ז עי"ש ולכן אמר הקצ"ה לישראל
 אהי' כטל לישראל אפי' צלא אתערות'
 דלהתא אפי' לא יזכו עי' ונעשיהם
 להעשור

להעשור רחמינו עליהם אעפי"כ
 יהי' כטל הצח ולמעלה, והנה צנוס'
 כדרים ל"ח אריו"ח ונחלה ס"י ונשה
 לונד תורה ומסכתה עד סכתנה לו
 צנותנה סני' ויהן אל ונשה ככלותו
 לדצר אתו, וי"ל וני שנעשה למדן
 עי' סלמוד צעלמו הגם שלריך
 לסייעתא דסנייא צכל זאת הוא רק
 כגשם העולה ולמוטה למעלה ואח"כ
 יקוצ לרוות הארץ, אזל ונשה רצינו
 סשכח ונה שלמד, והקצ"ה נתנה לו
 צנותנה זהו כטל סצח ולמעלה,
 וזהו כוונת המוקרה ויתן אל ונשה
 ככלותו, סניתן לו לגמרי ולמעלה
 צנותנה כטל הצח ולמעלה וזהו
 ויתן לך חלקים ונטל השמים,
 ומוצנים צזה דצרי רש"י סכתנה לו
 הקצ"ה צנותנה ככלה, שהחתן לא
 קרח עלמו לגדלה ולהצטיה, וזוכה
 עי' לשונחה צרכה וטובה כדאי' צצמות
 ס"ד, ועפי"ז יל"פ יערוף כמטר
 לקחי, ולפעמים תזל כטל אמרתי
 כהכ"ל.

ובהג"ל אמרתי לפרס הפייט צפי'
 סקלים אור פניך עלינו
 אדון נשא וגו', דיודע ונה ספי'
 אדנו"ח זל"ל הכי ונמוקונו הוא יפן
 צרחמינו לעמו עפי"י נשכל ידוע, הגם
 סמיים שחרצ ציהמ"ק נפסקה נחילה
 סל צרזל צין ישראל לאציהם סצסמי'
 צכל זאת אם הקצ"ה רואם וחפץ
 צנו אז הוא יפן ונמוקונו חלינו
 וני יעכצ צעדו וכל הנחילות לא
 יפסיקו צינינו לאצינו סצסמיים
 ודפח"ח, וכ"ל ליסצ צזה ונה סקשה
 דהנה צנוס' צרכות ליצ א"י אמר
 רי' חלעזר ניוס סחרצ ציהמ"ק
 נפסקה חונת צרזל צין ישראל
 לאציהם סצסמיים, וצנוס' פסחים פ"ה

איתא אמר ריז"ל אפי' נחילה סל
 צרזל אינת מפקקת צין ישראל לאציה'
 סצסמיים אזל על פי דצרי מויה
 הגאוף"ק זל"ל אהי שפיר סצלא עת
 רלון אז מפקקת ח"ו נחילה סל
 צרזל צין ישראל לאציהם סצסמיים,
 אזל צעת רלון וצעה אשר חפץ
 צנו ד', אז כל הנחילות לא יפסיקו
 והוא פונה צרחמינו חלינו, ועל זה
 חנו ונתפללים אור פניך עלינו אדון
 נשא, שהקצ"ה ישא אור פניו חלינו
 ואז כל הנחילות לא יפסיקו צינינו
 וסקל אשא צצית ככון ונשא.

לפרשת פרה
וה יתנו כל העוצר על הפקודים
 וגו' צמדש סה"ד כי חלקים
 שופט זה יספיל וזה ירום, צזה
 הספלו שאמר כי זה ונשה האיש לא
 ידענו ונה ס"י לו, וצזה הגצהו, זה
 יתנו וגו', וכל"פ צק"ד דלכחו' קשה
 דכאן נשמע שהסקלים צאו לכפר
 על עון העגל וצפי' פרה אדומה
 כהצה רש"י ז"ל תצח אמה ותקנח
 לואת צנה, שהפרה צאת לכפר על
 עון שעגל, ונראה להרץ עפי"ו
 סנצוחר צנוס' צצחים ז', מוצא גס
 צמג"ח אור"ח ס"י ח' סק"ח למה
 חטאת קודם לעולה שהחטאת הוא
 פרקלוט, והעולה הוא דורן ריאה
 הפרקלוט נכנס הדורן, גס מוצאר
 סס שהחטאה מכפר מקופיאל, אזל
 העולה מכפרת מקיצעאל, וכל"פ על
 פי זה הטעם דהנה חטאת תצח נקצה
 והעולה צח זכר, החטאה צאה
 לתירות סכפרת החטא תס כחו
 כנקיצה סאינה ונכפרת להעלותו
 לגמרי רק מקופיאל, אזל העולה הוא
 זכר סנכפר מקיצעאל, והנה הפרה
 אדומה צאת נקיצה וחטאת הריח
 רחונח

רחמנא כפאר חפאת ולא היתה כפרתה רק נוקפיה, וכיון קרילה הפרקליט נכנס הדורן דהיינו השקלים וכפרו נוקיצעא, וזה שאמר הכתוב כי תשא את ראש שב"י השקלים נתעלו למעלה ראש, והנה ידוע שבצית ישראל יש ג' מדריגות לדיקים ציונים, ראשית, ואחר שעשו את העגל היו צפול המלך כרשעים, ועל ידי הפרה אדומה נעשו ציונים, וע"י השקלים נעשו לדיקים, והנה צין ספל וצין רם יש ג"כ מדריגה ממולעת שאינו לא ספל ולא רם, וזהו א"ס המדרש שצא לתרץ קושי הכ"ל שנכאן מוכח שהשקלים כפרו על עון העגל, וצ"פ פרה אדומה מוכח שהוא כפרה על עון העגל, ועל כן נדקדק המד' דכאן כתזה הוה"ק "זה יתנו" שהוא לקון זכר, ולא כתזה כדלעיל זאת התרומה וגוי וע"כ מציא המדרש פ"כ כי חלקים שופע "זה" יספיל שאמרו כי "זה" נסה הא"ס וגוי וזה ירום "זה" יתנו וגוי שצלקון "זה" כתרונם קרן ישראל למעלה אצל צפרה אדומה כה"צ "זאת" חקת הפרה, כי "זאת" היא לקון נקיצה, וכן הפרה וחפאת קריל רחמנא לכן היתה כפרתה רק נוקפיה היינו שנעשו רק כציונים, אצל ע"י "זה" יתנו כתרוננו למעלה כנחמ"כ כי תשא את ראש צב"י וגוי.

ויאמר ד' אל נסה פקל לך וגוי ודרשו נכאן חכז"ל הפקולת ית' שלך, אמר ר' מנא צ"ח מפקלתן של לוחות נתעקר משה, צ"י נדרים ל"ה, ונלפע"ד לפרש עפ"י דאיתא צ"ק תיר"ו פ' יתרו ע"ד הי"ק"ס צ"פ מרובה נק' צ"ק שפקק שיאמרו

שהשמה צמנונו צקעודת קיום ופ' קס סנתצלצלה אופה הקעודת וחזר צו הי"ק"ס כי נוסתמא ה"י לחכז"ל קוד דצבר סלח לקצוע צרכה זו על קמחה קיום נוסכתא וכתב קס שמוקומו מוכרע כי אמרו חכז"ל לא ה"י ימים טובים לישראל כיו"כ וחמקה עקר צאצ, יו"כ משום יום קליחה ומחילה, וט"ו צאצ סבו פקקו לצרוה עלים למערכת וכתב נ"י צצ"צ שנכאן כלמד עוסיין קעודה לגמרה של מלוה, והנה קמחה זו היא רחניות ולא גסמיות ומ"י עוסיין קעודה, והפעם שכמו סצויה"כ שוגרין שער המשתלח מקום שהיא קמחה רחניות וחוססין לצלצול קמחה נחמ"ה, כן הוא הפעם צקעודת קיום וסמחת ט"ו צאצ ולא שייך לצרך על זה שהשמה צמנונו עכ"ד, ונלפע"ד פעל מלוה כזו סנותים חלק ללד סכנגד מגיע סבר אפ"י צעוה"ז וזה נלפע"ד פ"י הכתוב אורך ימים צמניה וצמנאלה עוסר וכצוה, היינו לד יעין עיקר המלוה עצור זה מגיע סבר רק צעוה"צ, צמנאלה היינו המלוה סחולכת ללד סמנאל עצור זה מגיע עוסר וכצוד רק צעוה"ז, והנה צזה אמרתי ליישב צקעודת קיום הש"ס קוסית המהרש"א קצת קי"ח דאמר אצ"י תיתי לי דכי מצינא לורצא מרצנן דכל"ש נוסכת" עצינא יומא טבא לרצנן, ופירש רש"י תיתי לי, סולם סכרי, והקסה המהרש"א צמ"א הא"ך אמר יסולם סכרי הלא סבר מלוה צהאי עלמא ליכא עי"י"ק, אצל עפ"י דצרי מיוקצ ספיר, מ"שום דקעודת מלוה זו הוא ללד סמנאל דורן סלא יצלצל סמנחה, עצור זה מגיע סבר צעוה"ז וספיר

וספיר אמר אצ"י תיתי לי היינו יסולם סכרי, והנה מומילא מוצן סמלות אלו הם פקולת כנגד סאר המלוה, וזהו סרמו לנו הכתוב פקל

— פרשת ויקהל —

ואצ"ו קמ"ר אה הדצ"ר הכוונה קילפו ויחכו על יום הסצת הצא "לעסוה" (כל מעשיהם) את הסצת, עצור הסצת.

אלה הדצרים אשר לך ד', וכן להלן צ"פ המסכן כתיב ויאמר נסה אל כל עדת צב"י ויאמר זה הדצ"ר אשר לך ד' לאמור, ונל"פ עפ"י שפירשתי צ"פ יתרו כה תאמר לצית יעקב וגוי אלה הדצרים אשר תדצ"ר אל צב"י, דמנה צ"פ מנות פ"י רס"י ז"ל סכל הנצי"ח המתצחו צלקון כה, הוסיק עליהם משה סמתצח צלקון זה הדצ"ר, דהיינו צאספקלריא המאירה, והנה צב"י ראו האורות של המלות כל אחד לפי מדריגתו וידוע דצית יעקב היא מדריגה קטנה ע"כ אמר להם רק צמניה "כה" אמנם אלה הדצרי" אמר תדצ"ר אל צב"י זאו לשון כמו "זה הדצ"ר" היינו צאספקלריא המאירה, והנה כאן אחר הפעל העגל ליה הקצ"ה לנשה להקהיל את צב"י אליו, ומצואר צספרים סלא הקהיל את הערצ רצ, ע"כ אמר להם צלקון אלה הדצרים, שהוא כמו לשון זה הדצ"ר, כי ה"י יכול להראות להם אור המלוה וסורסה.

קחו מנחתכם תרומה לך כל כד"צ

ויקהל נסה את כל עדת צב"י ויאמר אליהם אלה הדצרי" אשר לך ד' לעשות אותם ששת ימים תעשה ואלחכס וציום הסציעי יה"י לכס קודם וגוי והקסו הנפרשי" דלשון לעסוה לא יתכן אצל מלות קצת שעיקרו לשצות צו ומנלכה וסלא לעשות כלום, ונלפע"ד דמנה אמרו חכז"ל צצילה י"ז סמנ"י הזקן ה"י אובל כל ימיו לכצוד סצת, כי"ד מלא צמנה נאה אמור זו לכצוד קצת וכו' והלל מדה אחרת ה"י לו עי"י"ק, וי"ל סהלל לשיטתו סכל מעשיו ה"י לטש קמנים וה"י צעל צמחון גדול עד סלא עסק צמנו"ע רק כדי חיינו כדאיתא צמק' יומא ל"ה ע"כ ה"י צמות שיזמין לו הש"י"ת גם מה סלריך לכצוד סצת, אצל פסוקי צב"י שאינם צמניה הכ"ל ומתייגעים צלרכי גופם להכין להם נקודם מה סלריך להם, כן מחוייבים להכין גם לקצת מחד צצתה, וכל מה שעוסק יה"י עסקו סירויח ויה"י לו מה סלריך לכצוד קצת, וצאופן זה יש לו מצוא לקיים את הסצת גם צמעסה, דהיינו סיעסה כל מעשיו לכצוד קצת, וח"ש משה רצעה אלה הדצרים אשר לך ד' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלחכה, צסציל וכדי, וציום הסציעי יה"י לכס קודם, וזהו וסמרו (מלשון

ואיתא זילקוט ויצרך אותם וטסה
 חנור ר' יוסי כך חנור להם ד'
 חלקי אצותיכם יוסף עליכם ככס
 חלף פעמים ויצרך אתכם כאשר
 דיצר לכם, ולכחו קסה היכן רמיזא
 צרבה זו צפרטה, וכלפע"ד דהנה
 צאיה"ח מדייק כיון דכזר כ' וירא
 וטסה לונה חזר הכחוז להזכיר את
 שמו של עשה צאמרו ויצרך אותם
 וטסה, והול"ל קתם ויצרך אותם
 והאמנו יודעין מי נוצרבים, וכל
 דצתיצה וטסה מרומזפ הצרכה, דהנה
 צב' ישנח וטסה פ' דזרים עה"כ
 ד' חלקי אצותיכם יוסף עליכם
 ככס חלף פעמים, ופירש"י ז"ל זה
 משלי וכו' ופי' היות שהדור שקצלו
 התורה ה"י אחד ונהם שקול צאיכות
 כחלף חנסיס דכתיב דצר לוח לחלף
 דור, וטסה רצינו ה"י שקול כנגד
 כלס, חננס צדור שנכנסו לארץ לא
 ה"י רק בנויכנס כאנשים אחדים ואל"כ
 וטסה ה"י שקול חלף פעמים ככל אותו
 הדור, ע"כ חנור להם יוסף עליכם
 ככס דייקא חלף פעמים, וחנור זה
 משלי דייקא קזה יש לי אצל יותר
 חין חני יכול ליתן מנה שיש לי
 אצל הש"ת יצרך אתכם וכו' את"ד
 ולפע"ד י"ל מה שה"י דור הנודצר
 שקול אחד כנגד חלף זה ה"י רק
 קודם שחטאו צעגל - אצל אחר
 שפרקו עדים וחר חורצ נתעטעו
 וחזרו להיות צאיכותם כאחדים,
 חננס אחר קעטו תסוצה על ידי
 קמחלית השקל שכתבו לנדצת המשכן,
 והמשכן וכל כליו נעשו כדי לכפר
 על ישראל, והתפלל וטסה רצינו ע"ה
 ית"ר שהקרה שכינה צמעקה ידיכם,
 שיתכפר לכם עון העגל לגמרי כמו
 שפירש"י משכן העדות שהוא עדות
 לישראל שוויתר להם וטסה העגל

שהרי הקרה שכינתו צתוכס, וכיון
 סינחול להם החטא עוד יקוצו
 לנולצס הרשקונה להיות אחד כחלף
 שקול, ולפי"ז ח"ס הכפל שהזכיר
 הכ' עוד פעם את סס וטסה, וירא
 וטסה את כל הנולצכה וגו' ויצרך
 אותם, וטסה"ה היינו שיעלו לנודציגת
 וטסה שהוא עתה שקול חלף פעמים
 כתיבתם וטחות שנפלו ישראל
 מנודציגתם ונתעטעו צאיכותם לאחד
 וני חלף, אצל עתה יחזרו לנעלמתם
 הרשקונה, וע"ז חנור הנודרק שפיר
 צסס ר' יוסי שצרכת וטסה ה"י ד'
 חלקי אצותיכם יוסף עליכם ככס
 חלף פעמים.

לפורים

במס' נגילה דף ט"ז חס מזרע
 היהודים מרדכי אשר
 החילות לנפול לפניו לא הוכל לו
 כי נפול הפול לפניו דרס ר"י צר
 חלעאי צ' נפילות הללו לנה, חנורו
 לו חיונה זו משולה לעפר ומשולה
 לכוכצים כסהן יורדין יורדין עד
 לעפר וכסהן עולין עולין עד לככצ"י,
 וכל פ הכוונה עפי"ע סציארתי הנוד'
 צהפטורת נחמו נחמו עמי וגו'
 חטאו צכפלים לקו צכפלים ומתחננו'
 צכפלים, והקסה צב' חצ"י כיון
 שצצרו על כל התורה כלה, חין
 חטאו כפלים, וכחצתי סס עפי"ע
 שפי' הנפרשים וחנור חכז"ל סכר
 עצירה עצירה ושכר נולה נולה,
 טנה שנקצל עונס על העצירה זה
 נחשצ ג"כ כעצירה עלונה, וכן צנוליה
 ונה שנקצל סכר עצור הנולה נחשצ
 ג"כ עוד למנה, נחלף העצירה
 כפולה, וע"כ חנור הנציא חטאו
 צכפלים, ולקו צכפלים עצור העצירה
 גופה, ועצור עצירה העונס, סצאו
 לכך

לכך ליענס, ומתחננים צכפלים
 סגס עצור הנחמה סיזכו נגיע להם
 עוד נחמה, ועתה שכצר ה"י התחלה
 למרדכי נחמה ידעו ציודאי סיה"י
 לו עוד נחמה עצור הנחמה קזכה
 עתה, ויתחנס צכפלים ע"כ חנורו
 יועליו לחנון סיה"י לו נפולה כפולה
 וזהו כוונת חס החילות לנפול לפניו
 וגו' נפול הפול עוד, כדי סיגיע
 למרדכי נחמה כפולה, וזה יתצאר
 כסהן יורדין יורדין עד לעפר, כיון
 שיתחילו ליענס גיע להם עונס
 עצור העונס ונפלין עד לדיוחא
 התשתונה, וכסהן עולין ומתחננו'
 נוקצלין סכר עצור השכר ועולין
 לעעלה עד לככצים.

לפורים

במס' נגילה י"ח ר' יוחנן פתח
 לה פתחא להאי פרשתא
 עהכא זכר סקדו וחמוכותו לצית
 ישראל ראו כל חפסי ארץ את ישועת
 חלקינו, חיונית ראו כל חפסי ארץ את
 ישועת חלקינו צינני מרדכי ואסתר
 וי"ל ונה ראו אז ית"ר נציילית
 מלרים, ועיין פירש"י ספי' ספי'
 האגרות שנסתלחו לכל העולם נגלה
 ישועת ד' לכל האומות, ולפע"ד י"ל
 עפי"ע שסנעתי מהגאולה"ק נולצנו
 ז"ל זי"ע ספי' צכוונת רס"י פי'
 יתרו, ונה סמועה סמע וצא, סמע
 קר"ס ומלחנות עמלק, ופירש סאס
 יש צ' גצורים אז חין לידע נקודס מי
 גצור ית"ר, רק חס מתחצקין יחד אז
 נודע מי הוא חזק וגצור ית"ר, וע"כ
 הגס ססנע ית"ר מגדולה וטסה,
 צכל זתה לא ידע חס הוא גצור
 ית"ר מעמלק אולי עמלק חזק כמוהו
 צכ"א, חננס כיון ססנע מלחנות
 עמלק, כדכתיב ויחלוס יהוסע את

עמלק ואת עמו לפי חרצ, אז הכיר
 וידע כי גצר ישראל צצוה"ת,
 והנה צינני אחסורוס ספי' מנפלת
 הען מזרע עמלק, לפני מרדכי שהוא
 מזרע יהודים, אז ראו כל האומות
 שהקדושה גוצרת, ומוצן נחנור חז"ל
 טצינני מרדכי ואסתר ראו כל
 חפסי ארץ את ישועת חלקינו.

לפורים

במסורה צכל סתנ"ך ג' יעמוד
 מלח וי"ו, רוח והללה
 יעמוד ליהודים, לפני זעמו מי יעמוד
 (נחוס ח') ויצרח כלל ולא יעמוד
 (חיוצ י"ד) וכלפע"ד לפרש דהנה
 צחי תסח כתיב ויחל וטסה את פני
 ד' חלקיו וגו' וצמדרק חנות מלך
 מלחבי מות וח"ס חכס יכפרנה,
 ומפרש הנודרק סמסה כיפר החיונה
 מעל צנ"י, וכן צנסי צ"צ דף קט"ז
 י"ף מחנות מלך וכו' וח"ס חכס
 יכפרנה סנוי שיש לו מולה צהוך
 ציתו ילד לחכס להתפלל צעדה,
 ולכחו קסה נכחן לנש"כ צתהלים
 ע"ו אתה כורא אתה ווני יעמוד
 לפניך נחז חפיד, וקסה הלח כתיב
 חנות מלך וגו' וח"ס חכס יכפרנה,
 וכלפע"ד לייסצ עפי"ע צסות"ק ע"ל
 צחאו"ח צקיפו צהקפל על מלך
 סנפטר פתחוס ולא נסנע נקודס
 סה"י חולה, וחנור סס הגאולה"ק
 ז"ל סה"י גזר דין ען השמים, וכדי
 סלא ירצו צתפלה לצטל הגז"ד לכן
 נפטר מיד, ועפי"ז מחורץ ספיר
 דוודאי ח"ס חכס יכול לכפר חף
 וחיונה קודס צצלעו גזירתם, אצל
 חס צרגע סילא הגז"ד כצר צלעו
 הגז"ד, אז ח' חפסר לעמוד ולעצור
 צפניהם וזהו הכוונה וני יעמוד
 לפניך נחז חפיד, היינו חס עסית
 "חז"

ל"ז היינו באותו רגע באפיק, אבל עד שלא זילג אונת' ויט פנאי להספיל אז יק לקוות שאיך חכם יכפר הכעס והחיינה, וזוה ח"ס הנקורה, כיון שראה נרדכי קילא הקלף אונס לא עשה נועסיהו מיד וזוה ידע שע"י סירצה בהפלה, יוכל לצטל הגזירה ע"כ סלה לאקתר חנולכה, כי חס המרע תמרישי צעת הזאת, "רוח" הלל כיון קיט רוח והרחצת זנון, לכן "והללה יעמוד ליהודים", חס נרצה בהפלה ויליל אותנו, ואם יקטה הלל כתיב לפני זעמו מי יעמוד, דושמע שאין הפלה מועלת, ע"ז מתרן הנקורה בכתוב השלישי קצרו דוקא חס יצח כלל ולא יעמוד, חס הזעם עושה פעולתו על האדם ח"ס מהר כלל עוף הפורח ולא יעמוד אפי' על רגע, אבל חס עומד הזעם אפי' על רגע אחת כבר אפשר לצטל הגזירה על ידי שיתפלל כנו"ס רוח והללה יעמוד.

לפורים

לא הגידה אקתר את עונה ואת מולדתה כי נרדכי לוח עלי' אשר לא תגיד, וכתב המלצים הטעם כי חשם שאולי ימלא זה החשורוס ח"זה עון וחטא יהרוג אותה ואת עונה, כאשר עשה לוסתי, ולכאוי יקטה הלל לא הרג אלא את וסתי וח"כ למה חשם קיחרוג את עם מולדתה, אונס הנסיון מעיד כי צישראל חס אחד יחטוא אז תולין חטא כל העם והיא פלה, אונס י"ל קזהו מחנה צישראל ערצין זל"ז ואם עם אחד וחטובים כאחד, לכן מוצן ספיר סלה הגיד אקתר את עונה.

לפי החודש

סין פי פקודי, ולא יכול נטה לצח אל המסכן כי כבוד ד' מילא את הצית כי ענן ד' על המסכן יונס ואס תהי' לילה זו לעיני כל ישראל בכל נקעיהם, והתחלה פי ויקרא אל נטה וגו' ונלפע"ד בהקדם הנוד' עה"כ המודע הזה לכס ראש חדשים וגו' ה"ד מגיד דצרו ליעקב חקיו ונוספתי לישאל, דהנה צונק' ר"ה כ"ה דרטיין ונחבי' אלה נועדי ד' אקר תקראו אותם צמועדם אל חקרי אותם אלא אחס, אפי' שוגגין אפי' מוטעין ואפי' מזדין הכל תלוי צצ"ד ישראל סנוקדסין המודע, וכן מצואר צירוש"ל על זה מהכתוב אקרא לאל עליון לאל גומר עלי' שהקצה גומר ונוסכים על ידי הלדיקים כמו שהם נוסכיים צצ"ד קל נטה כי צן קטה חדשים הוא נפל ואס עסו הצ"ד המודע שעצר חקר נמלא סהוא צן קטה חדשים ויום אחד ולא הוא צן קיימא וכן לענין צתולים, כי הדצר תלוי צצ"ד איך קדשו המודע, וגם מלה"ס כייפי' לצ"ד סלנוטה כידוע מהמדרש שאלו מלה"ס חיינתי ר"ה וחיינתי יו"כ אחר להם הקצה חני ואתם נרד לצ"ד סלנוטה, ולפי"ז מצואר סצני ישראל חציצין יוטר אפילו נמלאכי השרת וצאמת כן הוא מפורע צגמי מולין לא וזוה יחצאר המדרש המודע הזו לכס, הכוונה קידוש המודע הוא לכס היינו סנוקד צידכס, וע"ז מפרש המדרש הטעם מוסר מגיד דצרו ליעקב חקיו ומספתי לישאל, הקצה חקר חקיו ומספתי לישאל סנתן לנו את התורה לכן הקצה גומר ונוסכים כפי סיפסקו ויקצעו צצתי דינין

של ישראל, וזה מרומז ג"כ בהמשך הכתובים נוקינס פרשת פקודי ולא יכול נטה לצח אל המסכן כי כבוד ד' מילא את הצית וגו' וזוה מוכח פד כונה חציצין ישראל לפני המוקוס סלנוטס סכינתו לסכון צתוכס לכן ויקרא אל נטה.

לזכרון
נשמת האשה החשובה
ע' אסתר מלכה בת מאיר זאב ע"ה.
ת"צ' צ"ב' ה'

ע"י בניה הנגידים כה' אברהם נ"י וכה' יצחק שיפאש נ"י.

אלה

סמות האנשים אשר צרוה נדיצתם צלו על אחרתם ונתנו נעות קדוניה על הספר היקר הזה לסייע לדצר מלוה רצה להילאו לאורה, יאוסר כוחס ומילס, ודי הטוב יהי' בעזרתס, ירוס קרנס בצבור, יצרכס וינטלס וינשאס עד העולם.

ה' דאראג

(ע"י המסדל היקר מו"ה נטה הייב נ"י יסלס ד' פעלו מנהוך נחת והרחצה עד זקנה וסיצה) חרצני המלוה ג' מו"ה נתן הכתן שטראססער, ר' צבי גאלדשטיין ראש הקהל, ר' צבי גרינפעלד ראש הח"ק, ר' חלי' ראטה ר' אצרהס אשר כ"ף, הערר נאדאר חר"י, הערר וואהל אדלף, ר' אצרהס צרייער, ר' צרכ"י חר"י ראזנפעלד סו"צ, ר' יעקב צנינון זאז גרינצבערגער, ר' דוב צלייער, ר' זאז סענדער, סא"צ ר' זאז פרענקל, ר' חנני' יו"פ ליפא יאקאב, ר' יודא רייכנאן, ר' ירמיי' ראטה, ר' ישראל עוזר סטולצבערגער, ר' ישראל מנחס קופפערסטיין, ר' ישראל אפרים ראטה, ר' יחזקאל ראזנצבוים, ר' ילחק לצי קליין, ר' יונה ראטה, ר' יעשי' סווארטן סו"צ, ר' ליב פיש, ר' נרדכי ילחק סטייף, ר' מנחס יודא גראס, ר' נויכאל ראזנצבערג, ר' נטה ילחק ווייזער, ר' נטה סמואל צלוס, ר' נטע יעקב צערגער, הערר

פרענומער אנמען

גראסקמאכן, ר' סמואל צערקאוויטש, ר' יצחק פלאס, ר' מאיר רייניץ,
ר' ישראל פובק, ר' יוסף גוטמאן הלוי, הצ' יונתן יוסף הכהן
שווארטץ.

פאלגאר הרצ הגאון וכו' מו"ה מנחם מענדל לעמבערגער שליט"ח
אז"ה, ר' סמואל שווארטץ, ר' אברהם חיים לונגאר,
ר' אפרים שווארטץ, ר' לבי יאקאבאוויטש, ר' משה שווארטץ, ר' יעקב
לונגאר, ר' דוד קליין, ר' סמואל לונגאר, ר' אייזיק קליין, ר' יצחק
לבי וואלדמאן, ר' משה דוב שטעג, ר' משה דוד פריעד ר' מרדכי
יצחק קליין.

דערעטשקא הרצ הגאון וכו' מו"ה לבי הירש הכהן שליט"ח אז"ה,
ר' שאול הכהן רובין, ר' פנחס דייטש, ר' יעקב
ווערטהיינער, ר' ישראל דוב זאס, ר' דוד ווינקלער, ר' חיים סמואל
ספיטלער, ר' בנימין ווייס, ר' אליעזר רובין.

ה' סאבאסלוי סא"צ הרצ הגאון וכו' מו"ה יעקב לבי כ"ץ אז"ה
שליט"ח, ר' יעקב קאפל ענגעל, ר' חיים ירושם
זילצער, ר' חיים לבי זן גיטל גרינפעלד, ר' אהרן יודא צראנדטקין.
ב' סעמיהאלי ר' חיים לבי שווארטץ, ר' סרגא פיזויל גאלד,
ר' זלמן וויינשטאק, ר' משה ויינבערגער.
ליה ר' יעקב לבי וויינבערגער, ר' פנחס אלטמאן.
שאפ מו"ה סנהי הייס, ר' נפתלי הירלוק פעלדמאן.
ש' סט' פעטער מו"ה אברהם יחיאל יונגרייז, ר' אפרים ווייס,
ר' נפתלי ראזענפעלד ז"ר.

אורחם החותמים שלא נזכרו כאן. יודפס שמותם למזכרת עולם
אי"ה בחלק שני.

בגנור ע"י מסדר החותמים הצ' **אליעזר יצחק** זנ"מ מו"ה בנימין
פריעדמאן כ"י מודפס, נכד להגאון צעל "קלור שלחן ערוך"
וע"י קיועת אחי הצ' **יום טוב ליפא** כ"י.